

Wiadomości Uniwersyteckie

Wesolych Świąt

i Szczęśliwego Nowego Roku!

ODNOWIENIE DOKTORATU PROF. WANDY BRZYSKIEJ NA WYDZIALE CHEMII

19 LISTOPADA 2014 R., FOT. ROBERT FRĄCZEK

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Adres redakcji:
pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5,
p. 1313, 20-031 Lublin
tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Ewa Kawalko-Marczuk (redaktor naczelny), Aneta Adamska, Agnieszka Gałczyńska, Magdalena Kozak-Siemieńska

Współpracownicy: Monika Gabryś-Sławińska, Jolanta Jarzyńska, Jerzy Kasprzak, Konrad Koperwas, Eliza Kosieradzka, Wacław Kostko, Beata Kozłowska,

Urszula Lewartowicz, Piotr Majewski, Aneta Okuń, Monika Mielko-Remiszewska, Przemysław Mroczek, Monika Pańczyk, Sylwia Skotnicka, Krzysztof Trojnar, Iwona Wieleba

Okładka: Pocztaówka *Sprzedawca szopek*, A. F. Setkowicz, ze zbiorów B. Homziuka

Druk: Multipress

Nakład: 630 egz.

Projekt graficzny i skład: Idealit & Grzegorz Zychowicz, info@idealit.pl, www.idealit.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

SPIS TREŚCI

Wydarzenia

Uroczysta inauguracja	4
Z życia Uczelni	14
Na Wydziałach	25

Kartka z kalendarza

Katedra Socjologii na Wydziale Ekonomicznym kolebką socjologii w UMCS	36
Żegnamy Basię	39

Nauka i ludzie

Leon Stanisław Pinecki wydobywany z zapomnienia	40
Lublin i Lubelszczyzna w publikacjach pracowników Instytutu Historii UMCS	48
Konferencja „Problematyka tranzytoryczności w literaturze”	50
65. International Sachsensymposion	51
Gratulujemy swoim Mistrzom!	52
Rachunkowość i analiza jako narzędzia wspomagania systemu zarządzania przedsiębiorstwem	53
Komiteta Badawczy 21 Kongresu IPSA	54
Datowanie Mineralów i Skał	55
Projekty muzyczne LFN	56
V Kongres Kobiet Lubelszczyzny	57
WA UMCS na Kinetica Art Fair 2014 w Londynie	58
Spotkanie po latach	58
Ciało, strój, biżuteria w kontekście przemian kulturowych, społecznych i politycznych XIX w.	60
Czermno – Czerwień złote jabłko polskiej archeologii – gryziemy dalej	61
Pożegnalne spotkanie z prof. P. O. Scholzem	63
Przedsiębiorcy na WNoZiGP	64
Konferencja „Biblioteka, Książka, Informacja i Internet 2014”	65
IX Kongres Obywatelski	66
Rozwój Polesia Lubelskiego	67
Polskie wsparcie dla albańskich dzieci z autyzmem	67
Program Standardy w Bankowości	68
Debate „Etyka i wartości w biznesie”	69

Posiedzenie inauguracyjne Rady Polskiego Konsorcjum Polarnego	69
Wydział Ekonomiczny UMCS kształci praktycznie	70
Spotkania z dr. Peterem Szmidtem	71
Nauczanie języka polskiego jako obcego. Tradycje i innowacje	71

Sprawy studenckie

Debate „Miasto dla ludzi – lubelskie standardy infrastruktury pieszej”	72
Wyjazd integracyjno-motywacyjny Radar ..	73
Sławiści zbierali zakrętki	74
Wymiana studentów z Wydziału Ekonomicznego i Ukrainy	74
Geologia, astronomia i przyroda czyli co słychać na XI LFN?	75
Obozy epigraficzne	76
Antropologia dla najmłodszych	77
Intensywny Kurs Literatury Portugalskiej ..	78
„Folklor między archiwum a estradą” w programie LFN	78
Rachunkowość i finansowanie MSP	79
Stypendia dla portugalistów	79
Lubelscy etnolodzy w terenie	80
Zebrań koła prawników	80
XII Światowy Dzień Filozofii na WFiS.	81
Kamil Durczok łowi dziennikarskie perły ..	82
Obóz badawczy studentów etnologii w Bychawie	82
W pojedynku AZS-ów lepsi lublinianie ..	83

W świecie książek

O regionalizmie w kolorach tęczy	84
Światy uczniowskie	85
Haktywizm	86
Prezentacja zbioru dokumentów „Polscy uchodźcy w Rumunii 1939–1947”	87
Nowy numer czasopisma „Koło Historii” ..	87
Debiut poety-polonisty	88

Życie kulturalne

„Sportowa pamięć Lublina” – wystawa	89
Dwie wystawy artystów-pedagogów z Instytutu Sztuk Pięknych UMCS	90
Adam Setkowicz – twórca kart bożonarodzeniowych i noworocznych	92

UROCZYSTA INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 2014/2015 W UMCS

23 października 2014 r. w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji UMCS odbyła się uroczysta Inauguracja Roku Akademickiego 2014/2015 w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej, będąca zwieńczeniem obchodów 70-lecia Uczelni.

Inauguracja została poprzedzona uroczystością odsłonięcia popiersia prof. Grzegorza Leopolda Seidlera, Rektora UMCS w latach 1959–1969, które stanęło na skwerze przed ACK UMCS „Chatka Żaka”. Odsłonięcia dokonali: prof. dr hab. Stanisław Michałowski – Rektor UMCS, prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak – Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UMCS oraz prof. dr hab. Wiesław Skrzydło – Rektor UMCS w latach 1972–1981 w obecności liczного grona pracowników Uczelni.

Inauguracja 71. roku akademickiego w UMCS rozpoczęła się od odśpiewania hymnu państwowego. Następnie Rektor prof. dr hab. Stanisław Michałowski powitał zaproszonych gości. W uroczystości wzięli udział m.in.: prof. dr hab. Lena Kolarska-Bobińska, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Posłowie i Senatorowie RP, prof. Tomasz Nałęcz – Doradca Prezydenta RP, Tadeusz Sławecki – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej, ks. prof. abp Henryk Muszyński – Prymas Senior i ks. prof. abp Stanisław Budzik – Metropolita Lubelski, a także przedstawiciele korpusu dyplomatycznego, administracji państwowej i samorządowej, reprezentanci całego środowiska akademickiego, wymiaru sprawiedliwości i służb mundurowych, instytucji życia publicznego, kulturalnego i gospodarczego Lubelszczyzny oraz goście z zagranicy i dziennikarze. Szczególnie licznie reprezentowani byli Rektorzy uni-

Fot. Maciej Przysucha

wersytetów, którzy poprzedniego dnia uczestniczyli w posiedzeniu Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich.

W przemówieniu inauguracyjnym prof. dr hab. Stanisław Michałowski przypomniał m.in. najważniejsze wydarzenia z życia Uczelni i największe sukcesy uczonych z UMCS oraz przedstawił obecną sytuację Uczelni. Ponadto, podsumował obchody jubileuszu 70-lecia UMCS i podziękował zarówno pracownikom, jak i wszystkim przyjaciółom UMCS za wsparcie, życzliwość oraz wielki wkład w funkcjonowanie Uczelni.

Następnie głos zabrali zaproszeni goście. Prof. dr hab. Lena Kolarska, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego pogratulowała naszej Uczelni osiągnięć. Podkreśliła, że Lublin to największy i ważny ośrodek akademicki we wschodniej części Polski, jedno z trzech polskich miast – po Krakowie i Warszawie

– najczęściej wybierane przez zagranicznych studentów. Zaznaczyła, że uniwersytet i społeczeństwo to naczynia połączone: uczelnie nie tylko mają ogromny wpływ na rozwój społeczeństwa, na zachowanie i tworzenie jego kultury, ale także muszą społeczeństwu służyć. „To dzięki uniwersytetom i nauce możemy liczyć na drugi cywilizacyjny skok, którego tak potrzebujemy” – mówiła Pani Minister, dodając, że uniwersytety znów muszą być liderami przemian i że same potrzebują zmian, ponieważ muszą znaleźć odpowiedź na nowe wyzwania, związane m.in. z globalizacją nauki i szkolnictwa wyższego. Rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski wręczył prof. Lenie Kolarskiej-Bobińskiej Statuetkę Marii Curie-Skłodowskiej, przygotowaną z okazji jubileuszu Uczelni.

Prof. Tomasz Nałęcz z Kancelarii Prezydenta RP również pogratulował pracownikom i władzom Uczel-

ni z okazji jej 70-lecia i odczytał list od Prezydenta Bronisława Komorowskiego. Rektor UMCS przekazał na ręce prof. Nałęcza Statuetkę Patronki Uniwersytetu dla Prezydenta RP. Ponadto, gratulacje dla Uczelni z okazji jej jubileuszu złożył Wiceminister Tadeusz Sławecki, który również został uhonorowany Statuetką. W dalszej kolejności Wojciech Wilk, Wojewoda Lubelski przekazał społeczności naszego Uniwersytetu najlepsze życzenia. Następnie prof. dr hab. Bronisław Marciniak, Przewodniczący KRUP i Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza powinszował UMCS jubileuszu i złożył gratulacje w imieniu wszystkich Rektorów skupionych w KRUP, ofiarował też publikację na temat doktorów *honoris causa* swojej Uczelni, w tym Marii Curie-Skłodowskiej. Pięknym akcentem uroczystości było wręczenie Uczelni pamiątkowego medalu I LO im. S. Staszica w Lublinie przez Dyrektora Szkoły, Stanisława Stonia. W związku z 70-leciem Uczelni na ręce Rektora UMCS wpłynęło wiele listów gratulacyjnych, o których informację przekazał zebrany prof. dr hab. Ryszard Dębicki, Prorektor ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej.

Ważną częścią uroczystości było wręczenie w imieniu Prezydenta RP przez Wojewodę Wojciecha Wilka i Minister Lenę Kolarską-Bobińską odznaczeń państwowych pracownikom UMCS, zasłużonym w służbie Państwu i społeczeństwu. Za wybitne zasługi dla rozwoju logopedii oraz za osiągnięcia w pracy naukowo-badawczej i dydaktycznej Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski odznaczony został prof. Stanisław Grabias. Złoty Krzyż Zasługi przyznano: prof. Marii Łanczont, prof. Tomaszowi Woźniakowi, prof. Marzenie Bernatowicz, prof. Feliksowi Czyżewskiemu oraz prof. Andrei Jaworskiej, zaś Srebrny Krzyż Zasługi – prof. Beacie Jeżyńskiej i prof. Piotrowi Wijatkowskiemu. Brązowym Krzyżem Zasługi odznaczeni zostali: prof. Ireneusz Łuć, dr Rado-

sław Bomba oraz dr Halina Rycyk-Sztajdel. Minister Edukacji Narodowej odznaczyła Medalem Komisji Edukacji Narodowej 41 pracowników UMCS. Medale te zostały wręczone 21 listopada 2014 r.

W dalszej kolejności odbyła się uroczystość uhonorowania laureatów Nagrody im. Jerzego Giedroycia. W tym roku otrzymali ją: Grzegorz Motyka, Rafał Wnuk, Tomasz Stryjek i Adam F. Baran – autorzy książki *Wojna po wojnie. Antysowieckie podziemie w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1944–1953*. Po raz pierwszy przyznano też wyróżnienie – otrzymał je Karol Modzelewski za książkę *Zajeżdżymy kobyłę historii. Wspomnienia poobijanego jeźdźcy*.

Wręczono także Nagrodę Naukową „Marii Curie” za rok 2013. Trafiła ona do: prof. Grażyny Ginalskiej, dr Anny Belcarz, prof. Anny Ślósarczyk i mgr inż. Zofii Paszkiewicz za „Hydroksyapatytowo-polimerowy biomateriał implantacyjny nowej generacji opracowany dla medycyny regeneracyjnej”. Określany potocznie mianem „sztucznej kości” nowatorski kompozyt stanowi oryginalne rozwiązanie w zakresie nowoczesnych preparatów implantacyjnych III generacji, będąc jednocześnie konkurencyjnym materiałem w stosunku do innych obecnych na rynku.

Tradycyjnie też wręczono złoty medal i nagrodę pieniężną dla najlepszego absolwenta UMCS. Otrzymała je Paulina Jakubowska – absolwentka Wydziału Prawa i Administracji. Najlepszymi absolwentami poszczególnych Wydziałów, laureatami srebrnych medali oraz nagród pieniężnych zostali: Sylwia Nicpoń, Grzegorz Siwek, Justyna Krukowska, Justyna Pomorska, Kamil Jakimowicz, Beata Lewicka, Emilia Cielecka, Mateusz Kasiak, Marcin Sanakiewicz i Piotr Spyra.

Ważną częścią inauguracji była immatrykulacja studentów i doktorantów, którzy osiągnęli najlepsze wyniki w postępowaniu rekrutacyjnym. Rektor UMCS, prof. Stanisław

Michałowski uroczyście przyjął ich w poczet studentów i doktorantów. Prof. dr hab. Urszula Bobryk, Prorektor UMCS ds. Studenckich przyjęła ślubowanie od studentów i wręczyła im indeksy, natomiast prof. dr hab. Barbara Hlibowicka-Węglarz, Prorektor UMCS ds. Kształcenia przyjęła ślubowanie od doktorantów i również wręczyła im indeksy. Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej wykonał pieśń *Gaude Mater Polonia*. Później wystąpili przedstawiciele studentów i doktorantów.

Wykład inauguracyjny pt. „Nauka a bezpieczeństwo” wygłosił prof. dr hab. Adam Daniel Rotfeld, który 22 października otrzymał tytuł doktora *honoris causa* UMCS.

W dalszej kolejności prof. dr hab. Stanisław Michałowski uroczyście otworzył nowy rok akademicki 2014/2015. Uroczystość zakończyła się tradycyjną pieśnią *Gaudeamus Igitur* w wykonaniu Chóru Akademickiego UMCS.

Wieczorem, 23 października również w Auli na Wydziale Prawa i Administracji UMCS odbył się koncert inauguracyjny pt. „70 lat minęło” w reżyserii Andrzeja Rozhina. Wystąpili: Katarzyna Skrzynecka z zespołem, Piotr Selim, Łukasz Jemioła, Tomasz Momot i Natalia Wilk, Marek Stefankiewicz i Trio Wokalne, Orkiestra Św. Mikołaja oraz Tanguillo Quinteto. Scenografię zaprojektował Jarosław Koziara, zaś koncert poprowadził Jacek Lenartowicz. Podczas koncertu Rektor, prof. Stanisław Michałowski wręczył statuetki Marii Curie zasłużonym dla Uczelni osobom. Otrzymały je: Joanna Mucha – Posłanka na Sejm RP, Zbigniew Kmicic – Prezes Związku Pracodawców Ziemi Lubelskiej, Zygmunt Nasalski – Dyrektor Muzeum Lubelskiego, Dariusz Kotlarz – Redaktor Naczelny „Kuriera Lubelskiego”, a także byli rektorzy Uczelni: prof. Wiesław Skrzydło, prof. Kazimierz Goebel, prof. Marian Harasimiuk, prof. Wiesław A. Kamiński i prof. Andrzej Dąbrowski.

Magdalena Kozak-Siemińska

PRZEMÓWIENIE INAUGURACYJNE

**Dostojni Goście,
Prześwietny Senacie,
Szanowni Państwo –
Pracownicy UMCS,
Drogie Studentki,
Drodzy Studenci.**

Dokładnie 70 lat temu, 23 października 1944 r., na kilka miesięcy przed zakończeniem II wojny światowej, utworzony został Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. Realizacji wizjonerskiego planu budowy Uczelni od podstaw podjął się pierwszy rektor prof. Henryk Raabe. Mimo wielu trudności, uroczysta inauguracja pierwszego roku akademickiego odbyła się już 14 stycznia 1945 r. w spartańskich warunkach ówczesnego Gimnazjum im. S. Staszica.

Tuż przed dzisiejszą uroczystością inauguracji roku akademickiego odsłonił się popiersie wielkiego rektora UMCS – prof. Grzegorza Leopolda Seidlera, który przez 10 lat kierował naszą Alma Mater. To on skutecznie sprzeciwił się koncepcji przeniesienia jej do Katowic, a dążąc do jej rozwoju, kierował się maksymą: „Uniwersytet to mury i ludzie”. Kolejni rektorzy, niejako realizując jego testament, dążyli do rozkwitu Uczelni na czterech płaszczyznach: naukowo-badawczej, dydaktycznej, kulturalnej i sportowej.

Wyznacznikiem rozwoju naukowo-badawczego UMCS jest fakt, że nasza Uczelnia zasłynęła ze szkół naukowych, m.in.: Lubelskiej Szkoły Światłowodów, Lubelskiej Szkoły Adsorpcji oraz Lubelskiej Szkoły Chromatografii, których sława przekroczyła granice naszego kraju. Jednym z wiodących przykładów zaawansowanych prac badawczych nad technologiami przyszłości jest rozwój technologii fotonicznych. W 1979 r. w Lublinie powstał pierwszy w krajach socjalistycz-

nych światłowodów i kabel światłowodowy. To była sensacja. Podobna rzecz udała się zaledwie kilku laboratoriom na świecie. Technologia światłowodowa opracowana w Lublinie stanowi trzon realizowanych obecnie polskich i europejskich projektów badawczych.

Wśród największych sukcesów naszych uczonych nie sposób również nie wymienić tych z ostatniego czasu – opracowania przemysłowej technologii produkcji mutanazy – unikatowego enzymu, skutecznego w walce z próchnicą zębów, autorstwa zespołu prof. Janusza Szczodraka; przełomowych prac badawczych nad szczepionką przeciwko malarii zespołu prof. Nikodema Grankowskiego i prof. Marka Tchórzewskiego, jak również odkrycia trzynastowiecznych skarbów w Czeremna-Czerwienia przez zespół archeologów pod kierunkiem prof. Andrzeja Kokowskiego. Nagrodą „Marii Curie” uhonorowano zespół pod kierunkiem prof. Jerzego Bartmińskiego za publikację *Lubelskie* z serii „Polska Pieśń i Muzyka Ludowa. Źródła i Materiały”.

Naukowcy UMCS prowadzą obecnie ok. 150 projektów badawczych nadzorowanych przez NCN, NCBiR oraz MNiSW. Z sukcesem realizują też projekty międzynarodowe. W 2004 r. było ich zaledwie trzy, obecnie mamy 21 przedsięwzięć finansowanych głównie ze środków Komisji Europejskiej. Nowa perspektywa finansowa na lata 2014–2020 i już rozpoczęty program na rzecz badań i innowacji Horyzont 2020 to niebywała szansa rozwijania współpracy naukowej z placówkami z innych krajów UE. Pracownicy naszej Uczelni poczynili już pierwsze kroki w ubieganiu się o środki z tego największego w historii UE Programu, co jest odpowiedzią na

apel Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego o obecność polskiej nauki w europejskiej przestrzeni badawczej. To także konieczność współdziałania z lubelskim samorządem w celu pozyskiwania funduszy na poprawę konkurencyjności i innowacyjności Lubelszczyzny, co już się stało faktem dzięki wspólnej aplikacji Urzędu Marszałkowskiego i UMCS w partnerstwie z Finlandią do Programu Horyzont na rozwój tzw. Centrów Doskonałości dla inteligentnych specjalizacji Regionu.

Liczne sukcesy odnoszą także nasi doktoranci i młodzi naukowcy, którzy z powodzeniem biorą udział w prestiżowych programach Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, takich jak „Diamantowy Grant”, „Top 500 Innovators”, a także prowadzą samodzielne projekty oraz odbywają staże dzięki programom Narodowego Centrum Nauki: Preludium, Etiuda i Fuga.

Trudno sobie wyobrazić rozwój naukowy bez współpracy międzynarodowej. Pierwsze kroki UMCS skierował na Wschód, do krajów socjalistycznych, co było w ówczesnej sytuacji naturalne, choć czynione były próby, początkowo nieudane, nawiązania kontaktów z uczelniami państw Europy Zachodniej. Dzięki kontaktom z ponad 100 ośrodkami akademickimi, naukowo-badawczymi, a także z instytucjami życia polityczno-społecznego i podmiotami ukierunkowanymi na działalność kulturalną, w naszej Uczelni aktywnie działa wiele jednostek, m.in. Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej, Centrum Języka Portugalskiego, Centrum Brytyjskie. Wejście naszego kraju w strukturę UE zaowocowało zwiększeniem nie tylko liczby partnerów zagranicznych, z którymi UMCS związany jest umowami o współpracy,

Fot. Maciej Przysucha

Rektor prof. Stanisław Michałowski

ale przede wszystkim nowymi możliwościami współdziałania, w ramach programów ramowych UE. Uniwersytet otwiera się nie tylko na nowe wyzwania w ramach UE. Po upływie wielu lat od nawiązania pierwszych kontaktów z Chinami przez prof. Seidlera w 1957 r., UMCS może pochwalić się umową o współpracy podpisaną w 2012 r. z Międzynarodowym Centrum Sztuki w Hanzhong. W 2013 r. w nowym skrzydle Biblioteki Głównej UMCS otwarte zostało Centrum Sztuki Chińskiej. Wielką wagę przywiązujemy także od lat do kontaktów ze środowiskiem akademickim Ukrainy. Od 1999 r. do chwili obecnej UMCS podpisał 59 umów o współpracy ze szkołami wyższymi w tym kraju. Ponadto w zeszłym roku podpisaliśmy porozumienia z uniwersytetami z tak odległych państw jak Tajlandia czy Brazylia.

Ważnym wydarzeniem w historii Uniwersytetu był zorganizowany na Zamku Lubelskim w kwietniu 2004 r., we współpracy z Konferencją Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Zjazd Rektorów Europy. Gościliśmy wówczas kilkaset najznamienitszych postaci świata nauki i polityki, wśród nich ówczesnego przewodniczącego Komisji Europejskiej Romano Prodiego, a także

300 rektorów z całej Europy, którzy w pamiętną noc z 30 kwietnia na 1 maja na Zamku Lubelskim podpisali ważny dokument – „Deklarację Lubelską” i świętowali początek nowego rozdziału w historii naszego kraju. Wydarzenie to w sposób szczególny uświetniło moment wejścia Polski do Unii Europejskiej.

O wadze współpracy międzynarodowej oraz naukowo-badawczej naszego Uniwersytetu z wybitnymi przedstawicielami wielu sfer życia, świadczą nadane 78 osobom tytuły doktora *honoris causa*. Pierwszy taki tytuł otrzymali w 1950 r. córka Patronki Uczelni – Irena Joliot-Curie oraz Fryderyk Joliot-Curie. Wczoraj, podczas posiedzenia Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich mieliśmy wielki zaszczyt nadać ten tytuł prof. Adamowi Rotfeldowi, który dzisiaj wygłosi wykład inauguracyjny. Ponadto, 17 naukowców z całego świata otrzymało godność Honorowego Profesora UMCS.

Wspomniane już badania i współpraca międzynarodowa nie byłyby możliwe bez stałej rozbudowy naszego potencjału naukowo-badawczego i dydaktycznego. Rozpoczynaliśmy bardzo skromnie, bo w budynkach dawnego Gimnazjum im. S. Staszica, podczas pierwsze-

go i bardzo symbolicznego posiedzenia Senatu 15 stycznia 1945 r., które odbywało się na „beczkach”.

Dzięki współpracy z władzami centralnymi i samorządowymi na przestrzeni lat oraz sprawnemu wykorzystywaniu dostępnych środków zewnętrznych, możliwy był rozwój infrastrukturalny Uczelni – zakup aparatury naukowo-badawczej, modernizacja pracowni i laboratoriów oraz budowa i rozbudowa kolejnych gmachów Wydziałów, Instytutów i innych jednostek. Tylko dla przykładu wymienię: Nową Humanistykę, Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, Instytut Informatyki, termomodernizację Rektoratu czy Inkubator Medialno-Artystyczny. Kwota pozyskanych środków unijnych na te cele przekracza 400 mln zł.

Realizujemy też niezmiernie ważne zadanie inwestycyjne, jakim jest budowa Centrum Analityczno-Programowego Zaawansowanych Technologii Przyjaznych Środowisku – Ecotech-Complex. Przedsięwzięcie to – prowadzone przy wsparciu finansowym środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, którego budżet wynosi 40 mln euro – ma za zadanie skonsolidowanie potencjału naukowego, ►

edukacyjnego i przemysłowego południowo-wschodniej Polski w celu lepszego zarządzania środowiskiem, a także wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki Lubelszczyzny i Podkarpacia w takich obszarach jak: zrównoważone rolnictwo, ochrona środowiska, ochrona zdrowia i bezpieczeństwo. Naszymi partnerami w tym projekcie są: Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie, Politechnika Rzeszowska oraz Uniwersytet Rzeszowski. Najważniejszym elementem wyposażenia Centrum będzie wysokoteleskopowy rezonans magnetyczny o indukcyjności pola magnetycznego 7 Tesli służący do prowadzenia wysokospecjalistycznych badań. Przedsięwzięcie to stwarza wielkie możliwości, ale jednocześnie stawia przed władzami UMCS i pozostałymi partnerami wielkie wyzwania. Termin otwarcia Eco-tech-Complex przewidziany jest na koniec 2015 r.

Coraz skuteczniej realizujemy swoisty imperatyw dla uczelni polskich – pogłębiania współpracy z biznesem i przemysłem. W minionym roku akademickim realizowaliśmy w tym zakresie 160 umów i zleceń o wartości ponad 1,1 mln zł. Wśród przedsiębiorstw, z którymi współpracuje nasz Uniwersytet, są podmioty krajowe i zagraniczne o ugruntowanej pozycji w różnych gałęziach gospodarki, m.in.: Chevron Polska, Bank Światowy, Adamed, Budimex, jak również przedsiębiorcy z Lubelszczyzny, m.in.: WSK PZL Świdnik, Zakłady Azotowe „Puławy” oraz Lubelski Węgiel „Bogdanka”. Obecnie wkraczamy w nowy obszar działalności komercyjnej, gdyż tworzymy spółki spin-off, których celem jest komercjalizacja osiągnięć badawczych naszych naukowców.

Dostojni Goście,

W ciągu swej 70-letniej działalności Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej był i nadal jest kuźnią wysoko wykwalifikowanych kadr. Dotychczas mury Uczel-

ni opuściło ponad 216 tys. absolwentów, którzy wzmacniają potencjał instytucji publicznych, samorządowych i lokalnych przedsiębiorstw, a także wspierają swą wiedzą, pasją i doświadczeniem różne ośrodki naukowo-badawcze, instytucje oświatowe, kulturalne, społeczne i sportowe. Absolwenci, a także pracownicy UMCS piastują wysokie stanowiska w organach administracji rządowej i sprawują najwyższe funkcje w samorządzie terytorialnym.

Ponadto, należy podkreślić, że nasz Uniwersytet przyczynił się do utworzenia i usamodzielnienia, w ciągu dekady od zakończenia II wojny światowej, innych publicznych uczelni lubelskich – Akademii Lekarskiej (dziś Uniwersytet Medyczny) oraz Wyższej Szkoły Rolniczej (dziś Uniwersytet Przyrodniczy), a także Wyższej Szkoły Inżynierskiej (obecnie Politechnika Lubelska). Na bazie Filii UMCS utworzony został w 2006 r. Uniwersytet Rzeszowski.

Społeczność Uczelni brała udział w węzłowych wydarzeniach politycznych powojennego Lublina, które miały wielki wpływ na zmiany zachodzące w Polsce. Wśród nich nie sposób nie wspomnieć o aktywnym udziale młodzieży akademickiej w protestach antykomunistycznych lat 1947–1968, a także o opozycyjnej działalności naszych pracowników i studentów w przełomowym okresie lat 80. XX w. czy też aktywnym ich zaangażowaniu na rzecz przystąpienia Polski do UE w przededniu referendum akcesyjnego.

To m.in. dzięki Uniwersytetowi Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin z miasta prowincjonalnego, którym był jeszcze w latach 30. i 40. XX w., przeobraził się w prężny i cieszący się dużymi osiągnięciami ośrodek, który zasłużył na miano akademickiego centrum Polski Wschodniej. Rozpoczynaliśmy w 1945 r. od skromnej liczby 800 słuchaczy. W roku akademickim 2013/2014 na 11 Wydziałach kształciło się blisko 22 tys. studentów na ponad 60 kierunkach, w tym na studiach stacjonarnych ok. 18 tys. osób, na studiach niestacjo-

narnych około 4 tys. osób, a na studiach III stopnia – 800 doktorantów. W bieżącym roku akademickim liczba studentów wynosi ponad 21 tys., w tym na studiach niestacjonarnych kształci się ponad 4 tys. osób. Pomimo obserwowanego w ostatnich latach niżu demograficznego, w roku bieżącym liczba przyjętych na pierwszy rok studiów stacjonarnych I i II stopnia wzrosła o ponad 500 osób w stosunku do roku poprzedniego. W naszej Uczelni studia rozpoczęło blisko 9,5 tys. osób, w tym na funkcjonującym od 1 października tego roku Wydziale Zamiejscowym w Puławach, w którym wraz z władzami Azotów i miasta pragniemy realizować ideę kierunków praktycznych, dostosowanych do potrzeb przemysłu.

Omawiając zmiany w procesie rekrutacji, należy wskazać na bardzo dobre efekty w pozyskiwaniu studentów zagranicznych. Ogółem w naszym Uniwersytecie kształci się ich obecnie ok. tysiąca, w tym w roku akademickim 2014/2015 naukę rozpoczęło 649 obcokrajowców, wśród których większość stanowi młodzież z Ukrainy. Ogólny obraz naszej działalności dydaktycznej dopełniają słuchacze studiów podyplomowych, których liczba w ubiegłym roku akademickim wynosiła 2 tys., a także ponad 7 tys. najwspanialszych spośród naszych studentów – małych żaków z Uniwersytetu Dziecięcego, który cieszy się coraz większym zainteresowaniem.

W tym miejscu chciałbym serdecznie powitać najmłodszych członków naszej społeczności akademickiej – studentki i studentów I roku, którzy rozpoczynają naukę. Życzę Wam, Moi Drodzy, spełnienia oczekiwań związanych z wyborem kierunku studiów, pasji w zdobywaniu wiedzy, realizacji zainteresowań oraz radości z życia studenckiego.

Jednym z niezwykle ważnych elementów ze wspomnianego życia studenckiego jest kultura akademicka. Kultowa Chatka Żaka to jedno z nielicznych takich miejsc na akademickiej mapie Polski, które będąc jednostką uczelnianą, swoim zasię-

giem wychodzi poza mury Uniwersytetu. Jest to wyjątkowe miejsce twórczych spotkań zarówno studentów UMCS oraz pozostałych lubelskich szkół wyższych, ale także mieszkańców Lublina i artystów z Polski i zagranicy. To w murach Chatki Żaka działały, bądź wciąż działają, różne grupy artystyczne, w tym m.in. Zespół Tańca Ludowego, teatry studenckie Gong 2, Provisorium, Grupa Chwilowa i Scena 6, Chór Akademicki, Orkiestra św. Mikołaja czy Grupa Fotografów Lubelskich. To w niej od lat odbywają się, cieszące się niezmiennie popularnością, festiwale teatralne, filmowe czy muzyczne oraz wydarzenia kulturalne jak Bakcynalia, Mikołajki Folkowe, Konfrontacje Teatralne czy koncerty z cyklu „Mistrz i Uczniowie”.

Nasz Uniwersytet przykładą też dużą wagę do osiągnięć sportowych studentów. Nawiązujemy tym samym do pięknych czasów lubelskiego AZS, kiedy to nasze zespoły występowały w ekstraklasie, a wśród naszych studentów można było znaleźć uczestników i medalistów Mistrzostw Świata czy Europy. Pragnę zauważyć, że już dzisiaj możemy pochwalić się sportem na najwyższym poziomie. Miniony rok akademicki okazał się tak dobry jak poprzedni. Utrzymaliśmy trzecie miejsce w klasyfikacji Uniwersytetów w Akademickich Mistrzostwach Polski. Mamy osiem drużyn występujących w ligach państwowych. W najwyższej klasie rozgrywkowej – Tauron Basket Lidze Kobiet – grają nasze koszykarki – drużyna Pszczółki AZS UMCS. Ponadto, w ekstraklasie od lat rywalizują nasi lekkoatleci, którzy w minionym sezonie zajęli najwyższe w historii AZS UMCS – piąte miejsce. W I lidze grają futsaliści, piłkarze ręczni, tenisistki stołowe oraz rezerwy koszykarek. W II lidze rywalizują piłkarze ręczni i koszykarze. Gratuluję naszym sportowcom dotychczasowych sukcesów i życzę powodzenia w sezonie 2014/2015!

Przedstawione dokonania na czterech podstawowych płaszczyznach

działalności Uniwersytetu nie byłyby możliwe bez wielkiego zaangażowania pracowników i ich nieustannego rozwoju naukowego. W 1944 r. kadre naukową stanowiło zaledwie 42 profesorów. Obecnie zatrudniamy ponad 3 tys. osób. Kadre naukowo-dydaktyczną tworzy obecnie niemal 1800 nauczycieli akademickich, wśród których jest 400 profesorów. Tylko w ostatnim roku akademickim 20 pracowników Uniwersytetu uzyskało tytuły naukowe, 70 stopnie naukowe doktora habilitowanego, a 36 doktora.

Szanowni Państwo, pragnę poinformować, że w minionym roku akademickim odeszło od nas na zawsze wiele zacnych osób: Barbara Brylska, Zygmunt Dechnik, Stephen Fischer-Galati (doktor *honoris causa* UMCS), Stanisław Gnatiuk, Natalia Gorbaniewska (doktor *honoris causa* UMCS), Krystyna Gostkowska, Marian Klementowski, Andrzej Makowski, Waldemar Maksymiec, Maria Petrowicz, Janusz Plisiecki, Mieczysław Sawczuk, Mieczysław Sirko, Stanisław Szpikowski, Jerzy Trojanowski.

Wyrażając wdzięczność pracownikom Uniwersytetu za wielki wkład w funkcjonowanie naszej Uczelni, życzę jednocześnie wiele satysfakcji i pomyślności w nowym roku akademickim. Bardzo mocno wierzę w to, iż jesteśmy w stanie kontynuować wielkie dzieło rektorów wizjonerów i wszystkich tych, którzy ugruntowali pozycję naszej Alma Mater na płaszczyźnie naukowej i dydaktycznej. Trudno bowiem wyobrazić dziś sobie akademicki Lublin bez Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Mamy jednak świadomość, że dynamicznie zmieniająca się rzeczywistość stawia przed nami wiele wyzwań. Dołożymy wszelkich starań, by im sprostać.

Dostojni Goście, Szanowni Państwo, Drodzy Studenci!

Dzisiejsza uroczystość stanowi doskonałą okazję, aby podziękować także wszystkim Przyjaciółom Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

pełniącym ważne funkcje zarówno w administracji państwowej i samorządowej, jak również w wielu przedsiębiorstwach i instytucjach życia społeczno-ekonomicznego, w tym członkom Konwentu UMCS. To dzięki Państwa wsparciu, w tym także finansowemu, nieocenionym radom oraz życzliwości, nasza Uczelnia rozwija swój potencjał materialny i intelektualny oraz stale poszerza swoją ofertę dydaktyczną, kulturalną i sportową. Staje się także miejscem coraz bardziej atrakcyjnym zarówno dla młodych ludzi, jak i dla otoczenia społeczno-gospodarczego poszukującego specjalistów w wielu dziedzinach wiedzy.

Szanowni Państwo,

Mijający rok obfitował w wiele wydarzeń związanych z obchodami 70-lecia naszego Uniwersytetu. Z myślą o naszych byłych i obecnych pracownikach, studentach, absolwentach, ale także o naszych partnerach i mieszkańcach Lublina i regionu przygotowaliśmy szereg inicjatyw, spotkań i wydarzeń naukowych, kulturalnych i sportowych. Najważniejsze spośród nich to: nadanie sześciu doktoratów *honoris causa*, uruchomienie Programu Absolwent, Ogólnopolska Akcja „Absolwenci swojej Chatce”, I Zjazd Absolwentów, Rodzinny Piknik Pracowniczy UMCS, obrady Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich, przygotowanie publikacji poświęconych dziejom Uczelni czy też elektronicznego Słownika Absolwentów UMCS. W obchody Jubileuszu naszej Alma Mater pięknie wpisał się także cykl artykułów o jej historii publikowany w „Kurierze Lubelskim” oraz programy radiowe i telewizyjne emitowane pod wspólnym tytułem „Twarze UMCS” na antenie Akademickiego Radia Centrum oraz TVP Lublin.

W tym miejscu serdecznie dziękuję wszystkim, którzy aktywnie włączyli się w obchody 70-lecia UMCS i je wsparli.

**Rektor UMCS
Prof. Stanisław Michałowski**

Fot. Maciej Przysucha

WRĘCZENIE NAGRODY IM. JERZEGO GIEDROYCIA

Podczas inauguracji roku akademickiego 2014/2015 w UMCS po raz 14. wręczono dyplomy Nagrody im. Jerzego Giedroycia. Tradycyjnie, sekretarz Kapituły Nagrody prof. dr hab. Iwona Hofman odczytała protokół z posiedzenia Kapituły i przedstawiła listę 11 nominowanych do Nagrody książek:

1. Jerzy Borzęcki, *Pokój ryski 1921 roku i kształtowanie się międzywojennej Europy Wschodniej*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2012.
2. Sławomir Buryła, *Tematy (nie) opisane*, Universitas, Kraków 2013.
3. Wojciech Frazik, *Emisariusz Wolnej Polski. Biografia polityczna Wacława Felczaka (1916–1993)*, krakowski oddział IPN, Attyka, Kraków 2013.
4. Dariusz Gawin, *Wielki zwrot. Ewolucja lewicy i odrodzenie społeczeństwa obywatelskiego 1956–1976*, Znak, Kraków 2013.
5. Helena Krasowska, *Mniejszość polska na południowo-wschodniej*

Ukrainie, Sławistyczny Ośrodek Wydawniczy, Warszawa 2012.

6. Bartłomiej Krupa, *Opowiedzieć zagładę. Polska proza i historiografia wobec holokaustu (1987–2003)*, Universitas, Kraków 2013.

7. Adam Leszczyński, *Skok w nowoczesność. Polityka wzrostu w krajach peryferyjnych 1943–1980*, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2013.

8. Grzegorz Motyka, Rafał Wnuk, Tomasz Stryjek i Adam F. Baran, *Wojna po wojnie. Antysowieckie podziemie w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1944–1953*, Wydawnictwo Naukowe Scholar – Instytut Studiów Politycznych PAN – Muzeum II Wojny Światowej, Gdańsk – Warszawa 2012.

9. Lech Nijakowski, *Rozkosz zemsty. Socjologia historyczna mobilizacji ludobójczej*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2013.

10. Grzegorz Niziołek, *Polski teatr Zagłady*, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2013.

11. Jan Sowa, *Fantomowe ciało*

króla. Peryferyjne zmagania z nowoczesną formą, Universitas, Kraków 2012.

Nagrodzona została książka Grzegorza Motyki, Rafała Wnuka, Tomasza Stryjka i Adama F. Barana pt. *Wojna po wojnie. Antysowieckie podziemie w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1944–1953*. W uzasadnieniu przedstawionym przez prof. dr hab. Jerzego Kłoczowskiego czytamy: „Książka uwzględnia kilka aspektów problemu: z jednej strony jest to syntetyczny, komparatystycznie ujęty wykład dziejów podziemia, z drugiej – wykład dziejów walki z podziemiem. Ukazuje konspirację młodzieżową oraz pamięć o podziemiu i jego miejsce w historiografii. Dla polskiego odbiorcy publikacja stanowi obszerną analizę sytuacji w dawnych republikach ZSRR, co ma olbrzymie znaczenie i pozwala lepiej rozumieć również nasz własny przypadek. Na tle wielu, zbyt wielu, polskich prac z historii najnowszej, ta książka ma kilka unikalnych zalet: komparatystykę, wymiar teoretyczny, szerokie spectrum zagadnień, dystans”.

W tym roku wyjątkowo Kapituła postanowiła uhonorować w specjalny sposób książkę Karola Modzelewskiego pt. *Zajeżdżmy kobyłę historii. Wspomnienia poobijanego jeźdźcy*. Przewodniczący Kapituły prof. dr hab. Krzysztof Pomian zaznaczył, że publikacja „(...) nie jest pracą naukową, co sprawia, że nie można jej było przyznać Nagrody Naukowej im. Jerzego Giedroycia. Kapituła Nagrody uznała jednak, że powinna wyróżnić, choćby tylko symbolicznie, tę niezwykłą książkę, by podkreślić istotny wkład, jaki wnosi ona do zrozumienia historii Polski w ciągu ostatnich sześćdziesięciu lat”.

Oprócz laureatów dyplomy z rąk Rektora odebrali nominowani: Sławomir Buryła, Wojciech Frazik, Helena Krasowska.

Justyna Maguś
Pracownia Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu

Fot. Aneta Adamska

POSIEDZENIE KRUP

22 października 2014 r. w Lublinie odbyło się posiedzenie Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich. Gospodarzem obrad, odbywających się na Zamku Lubelskim był Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej.

O mawiano na nich m.in.: finansowanie badań naukowych w Polsce, przepisy, odnoszące się do awansów naukowych, prace Narodowego Centrum Nauki oraz Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, wyniki ankiety dotyczącej oceny „Study in Poland”, a także zagadnienia związane z Otwartym Systemem Antyplagiatowym. W części obrad uczestniczyła prof. dr hab. Lena Kolarska-Bobińska, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich podjęła Uchwałę w sprawie powoływania studiów magisterskich. Wyraża w niej „głębokie zaniepokojenie, w związku z coraz częstszym udzielaniem przez MNiSW, w wyniku pozytywnej opinii PKA zgody na prowadzenie studiów II stopnia (magisterskich) przez Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe i niektóre nieakademickie uczelnie niepubliczne”. Zdaniem rektorów – uczelnie

te, odczuwające znaczny spadek liczby studentów usiłują różnymi zabiegami formalno-organizacyjnymi zrekompensować ten ubytek poprzez przedłużenie okresu studiów o studia magisterskie. Uczestnicy obrad zaapelowali do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego i do Polskiej Komisji Akredytacyjnej, aby nie wyrażać zgody na uruchamianie studiów magisterskich w szkołach do tego nieprzygotowanych naukowo i kadrowo.

Ponadto Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich przyjęła tezy Raportu Uniwersyteckiej Komisji Nauki KRUP z 2014 r. w sprawie utrzymania dotacji statutowej dla jednostek naukowych oraz zwiększenia finansowania Narodowego Centrum Nauki. Rektorzy z zadowoleniem powitali również inicjatywę zawarcia nowego porozumienia przez uczelnie tworzące Akademię Artes Liberales, co otwiera perspektywę dalszego rozwoju i upowszechnienia tej formy wspierania studiów międzyobsza-

rowych, połączonych z badaniami na uniwersytetach stowarzyszonych w KRUP.

Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich zmieniła również regulaminy: Międzyuniwersyteckiego Centrum Informatyzacji oraz Programu Mobilności Studentów i Doktorantów MOST. Podjęto także uchwały w sprawie nadania statusu uczelni stowarzyszonej z programem MOST:

- ♦ Akademii Sztuki w Szczecinie,
- ♦ Wojskowej Akademii Technicznej im. J. Dąbrowskiego w Warszawie,
- ♦ Akademii Górniczo-Hutniczej im. S. Staszica w Krakowie.

Po zakończeniu obrad odbyła się konferencja prasowa z udziałem prof. dr hab. Leny Kolarskiej-Bobińskiej, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, prof. dr hab. Bronisława Marciniaka – Rektora Uniwersytetu im. A. Mickiewicza i Prze-

Fot. Aneta Adamska

wodniczącego KRUP, prof. dr hab. Marcina Pałysa – Rektora UW, Wiceprzewodniczącego KRUP oraz prof. dr. hab. Stanisława Michałowskiego, Rektora UMCS.

Rektorzy zwiedzili ponadto Zamek Lubelski, wzięli udział w otwarciu wystawy rzeźb Rektora ASP w Warszawie i profesora Wydziału Artystycznego UMCS – Adama Myjaka oraz w uroczystościach nadania tytułu doktora *honoris causa* prof. Adamowi Danielowi Rotfeldowi. Dzień później (23 października) uczestniczyli w inauguracji roku akademickiego 2014/2015 na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej.

Magdalena Kozak-Siemńska

Fot. Aneta Adamska

PROF. ADAM D. ROTFELD DOKTOREM HONORIS CAUSA UMCS

W dniu 22 października 2014 r. w Galerii Malarstwa Polskiego XVII–XIX w. na Zamku Lubelskim odbyła się uroczystość nadania godności doktora *honoris causa* UMCS prof. dr. hab. Adamowi Danielowi Rotfeldowi. Uznany naukowiec, dyplomata, negocjator, ekspert w dziedzinie współczesnych stosunków międzynarodowych został uhonorowany przez Senat UMCS za wybitne osiągnięcia naukowe, działalność na rzecz pokoju i porozumienia oraz promowanie wiedzy o dziedzictwie „Kultury” Jerzego Giedroycia.

Promotor doktoratu, prof. dr hab. Iwona Hofman, przedstawiając sylwetkę i działalność zawodową prof. Adama D. Rotfelda, zwróciła uwagę na wielowymiarowość aktywności i wyjątkową osobowość Profesora: „Tę wielowymiarowość uwypukla intensywność określeń ról i cech Profesora: szerokość horyzontów i zainteresowań, optymizm, wrażliwość moralna i duchowa, przyzwoitość, uczciwość, odwaga bycia sobą, otwartość i przyjazność wzbudzająca zaufanie i pewność szczerości, bezpośredniość i partnerstwo w roz-

Fot. Aneta Adamska

mowie, tolerancją i zrozumienie innych, życzliwość, umiejętność opowiadania i słuchania. W innym rejestrze zaś – wielki umysł nacechowany szacunkiem dla człowieka, humanistyczną troską oraz ciekawością świata, wybitny analityk, przenikliwy badacz, erudyta, autoritet, powszechnie szanowany i ceniiony praktyk stosunków międzynarodowych, osobowość niezwykła, wywierająca silny, wyważony wpływ na życie publiczne w naszym kraju”.

Adam D. Rotfeld jest przewodniczącym Rady Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia

i współprzewodniczącym polsko-rosyjskiej Grupy ds. Trudnych, w 2005 r. był Ministrem Spraw Zagranicznych. Związany był ponadto z Polskim Instytutem Spraw Międzynarodowych (1961–2006), pełnił funkcję dyrektora Sztokholmskiego Międzynarodowego Instytutu Badań nad Rozwojem (1991–2002), uczestniczył m.in. w pracach II fazy Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Genewie. Był Osobistym Przedstawicielem Przewodniczącego KBWE w sprawie politycznego rozwiązania konfliktu na Lewym Brzegu Dniestr, człon-

Fot. Aneta Adamska

Fot. Aneta Adamska

kiem Grupy Ekspertów Sojuszu do wprowadzenia nowej koncepcji strategicznej NATO 2020, członkiem Rady Bezpieczeństwa Narodowego. Brał udział w międzynarodowych zespołach doradczych, m.in. Kolegium Doradczym Sekretarza Generalnego ONZ ds. Rozbrojenia, Grupy Ekspertów NATO („Grupa Mędrców”), Niezależnej Międzynarodowej Misji do Zbadania Faktów Dotyczących Konfliktu w Gruzji. Od 2011 r. uczestniczy w kilku roboczych zespołach pozarządowych: Aspen Ministers Forum, European Leadership Network, Dialog Europa-Rosja.

W opinii recenzentów dorobku prof. Adama D. Rotfelda, działalność naukowa w dziedzinie stosunków międzynarodowych i bezpieczeństwa stanowi niezaprzeczalny wkład w rozwój dyscypliny i rozumienie przemian współczesnego świata. Pozostałe obszary zainteresowań badawczych Profesora to: problem niemiecki po II wojnie światowej, polityka zagraniczna RP i Rosja po upadku ZSRR.

Po ceremonii nadania godności doktora *honoris causa*, prof.

Adam D. Rotfeld wygłosił przemowę, w której odniósł się do przemian po II wojnie światowej i miejsca Rosji we współczesnym świecie. Zauważył potrzebę wypracowania nowych reguł w utrzymywaniu stosunków międzynarodowych w obliczu dobiegającego końca ładu pozimnowojennego i wzrastaniu roli takich państw jak np. Chiny, Indie, Brazylia, RPA.

Obecnością na uroczystości zaszczytli m.in.: Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Lena Kolarska-Bobiska, Ambasador Jerzy Bahr, Ambasador Sławomir Dąbrowa, dr Sławomir Dębski, gen. dyw. dr hab. Bogusław Pacek, prof. Jerzy Axer, prof. Stanisław Parzymies, abp Henryk Muszyński, abp Stanisław Budzik, ks. dr Stefan Bartuch, przedstawiciele środowiska naukowego z całej Polski oraz władze samorządowe Miasta Lublin. Nadesłano około 50 listów z gratulacjami i wyrazami uznania dla decyzji władz Uczelni i dorobku Profesora. Doktorat *honoris causa* prof. Adama D. Rotfelda jest 78. w 70-letniej historii UMCS.

Justyna Maguś

Fot. Aneta Adamska

Fot. Wojciech Saj

MSZA ŚW. W INTENCJI SPOŁECZNOŚCI AKADEMICKIEJ

6 października w Archikatedrze Lubelskiej odbyła się msza święta z okazji inauguracji roku akademickiego 2014/2015. Miała charakter środowiskowy i wzięły w niej udział także pozostałe uczelnie publiczne z Lublina. Oprawę muzyczną uroczystości zapewniły chóry akademickie lubelskich uczelni.

Fot. Wojciech Saj

Fot. Wojciech Saj

Z ŻYCIA

Archiwum Bura Rzecznika Prasowego

Immatrykulacja

1 października na naszym Uniwersytecie odbyła się uroczysta immatrykulacja studentów przyjętych na I rok studiów stacjonarnych w roku akademickim 2014/2015. Podczas uroczystości, w obecności władz rektorskich i dziekańskich UMCS studenci złożyli ślubowanie oraz otrzymali indeksy. W bieżącym roku akademickim naukę na I roku studiów UMCS rozpoczęło ponad 9300 studentów.

Inauguracja dla studentów obcokrajowców

1 października w Auli CJKP UMCS odbyła się uroczysta inauguracja roku akademickiego 2014/2015 dla studentów obcokrajowców. Przybyłych na uroczystość studentów i ich rodziców przywitał dyrektor J. Mazur, który opowiedział o historii i działalności tej placówki. Zastępca dyrektora A. Dunin-Dudkowska przedstawiła plan zajęć na najbliższe dni i semestr zimowy. Następnie pokazano studentom prezentację o różnych formach działalności CJKP. Po spotkaniu zostali zaproszeni na spacer po miasteczku akademickim i najbliższych okolicach Centrum. W bieżącym roku spodziewamy się ponad 120 słuchaczy, którzy planują podjąć w przyszłym roku studia na polskich uczelniach, głównie na kie-

runkach historyczno-prawnych i ekonomicznych. Ponadto przyjmujemy studentów programu Erasmus i stypendystów Kirklanda.

Dr Anna Dunin-Dudkowska

Wystawa „Pracownicy UMCS w ekslibrisach Z. Józwicka”

W związku z obchodami 70-lecia UMCS pracownicy Muzeum przygotowali szereg wystaw wpisujących się w bogaty program jubileuszowy, który zainaugurowała wystawa „Profesorowie UMCS w karykaturach Józefa Tarłowskiego”. Ekspozycją, która zamknęła program, była wystawa „Pracownicy UMCS w ekslibrisach Zbigniewa Józwicka”. Wernisaż odbył się 16 października w Muzeum UMCS. Udział w nim wzięli m.in. rektor S. Michałowski i kanclerz G. Fiok.

UMCS i UMK razem dla absolwentów!

UMCS oraz Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu będą współpracować w zakresie prowadzonych przez obie Uczelnie programów absolwenckich. Umowę w tej sprawie podpisali 22 października rektor UMCS S. Michałowski i rektor UMK A. Tretyn. Oba Uniwersytety zamierzają wspólnie pozyskiwać partnerów i sponsorów programów absolwenckich, a także wymieniać doświadczenia oraz współpracować podczas organizacji wydarzeń adresowanych do absolwentów i promować je w możliwie szerokim zakresie. Będą też udzielać posiadaczom Kart Absolwenta UMCS i UMK przywilejów i rabatów, m.in. na ofertę sportową i kulturalną partnerskiej Uczelni, a także zniżek na noclegi w domach studenckich obu Uniwersytetów w czasie wakacji.

UCZELNI

Opracowała Ewa Kawałko-Marczuk

Fot. Maciej Przysucha

Odsłonięcie popiersia prof. G. Ł. Seidlera

23 października odbyła się uroczystość odsłonięcia popiersia prof. Grzegorza Leopolda Seidlera, rektora UMCS w latach 1959–1969 na skwerze przed Chatką Żaka. 📸

20-lecie LubMAN

20 października w Auli Instytutu Informatyki UMCS odbyła się konferencja naukowa z okazji 20-lecia Lubelskiej Akademickiej Sieci Komputerowej LubMAN, która powstała w 1994 r. w celu połączenia siecią Internet ośrodków naukowych znajdujących się w Lublinie. W spotkaniu udział wzięli

m.in. rektor S. Michałowski i prorektor R. Dębicki. Sieć UMCS jest częścią najnowocześniejszej sieci komputerowej we wschodniej Europie. Podłączone są do niej urzędy, szpitale, biblioteki, uczelnie, instytuty badawcze, jednostki komercyjne oraz klienci indywidualni. Z części akademickiej korzysta obecnie blisko 8 tys. pracowników oraz przeszło 50 tys. studentów. 📸

Marszałkowie województw o badaniach naukowych

29 października w Kazimierzu Dolnym podczas Konwentu Marszałków Województw RP – Lubelskie dyskutowano nt. nowej perspektywy dla badań naukowych, wdrożeń i innowacji w latach 2014–2020, transferu wyników badań do gospodarki, możliwości finansowania współpracy nauki i biznesu oraz nt. rozwoju szkolnictwa zawodowego w Polsce i potrzeb rynku pracy. Nasz Uniwersytet reprezentował prorektor R. Dębicki. 📸

Pamięć o zmarłych rektorach

31 października rektor S. Michałowski oraz prorektorzy A. Bereza i R. Dębicki złożyli kwiaty na grobach zmarłych rektorów UMCS spoczywających na cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie. 📸

Fot. Wacław Kostko

Wieczory Literackie – spotkanie z S. Chutnikiem

13 listopada w Auli CJKP odbyło się kolejne spotkanie z cyklu „Wieczory Literackie”, które poprowadziła dr A. Nasalska. Gościem była S. Chutnik – kulturoznawczyni, absolwentka gender studies, feministka, działaczka społeczna, pisarka i przewodnicząca po Warszawie – oprowadzająca śladami wybitnych kobiet. Autorka takich publikacji jak m.in.: *Kieszonkowy atlas kobiet* (2008), *Dzidzia* (2009), *Warszawa kobiet* (2011), *Cwaniary* (2012), *Mama ma zawsze rację* (2012) czy *W krainie czarów* (2014). 📸 ▶

UMOWA O WSPÓŁPRACY UMCS Z PGE DYSTRYBUCJA

Archiwum Centrum Innowacji i Komercjalizacji Badań

16 października w siedzibie Lubelskiego Parku Naukowo-Technologicznego podpisane zostały umowy o współpracy pomiędzy PGE Dystrybucja, reprezentowaną przez A. Ścibiora, dyrektora generalnego Oddziału Lublin a: Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej reprezentowanym przez rektora S. Michałowskiego, Politechniką Lubelską reprezentowaną przez rektora P. Kacajko oraz Uniwersytetem Przyrodniczym reprezentowanym przez prorektora S. Barana. Porozumienie jest odpowiedzią na potrzebę budowania wzajemnych relacji pomiędzy biznesem a uczelniami. Współpraca tego typu jest wyjątkowo istotna w kontekście nowej perspektywy finansowania z UE oraz środków programu Horyzont 2020. 📸

Wystąpienie Krzysztofa Hetmana

RYNEK PRACY DLA MŁODYCH

17 października w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji UMCS odbyła się konferencja pt. „Rynek pracy dla młodych, czyli wszystko, co kiedykolwiek chcieliście wiedzieć o rynku pracy, ale baliście się zapytać”, której organizatorami byli poseł do Parlamentu Europejskiego K. Hetman, marszałek województwa lubelskiego S. Sosnowski i rektor S. Michałowski.

Spotkanie było okazją do przedstawienia inicjatyw na poziomie europejskim i krajowym nakierowanych na poprawę sytuacji młodzieży na rynku pracy i zwiększenie ich szans na znalezienie zatrudnienia. Wraz z zaproszonymi gośćmi z Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, urzędów pracy oraz ekspertami w dziedzinie zatrudnienia omawiane były m.in. programy przygotowane przez Komisję Europejską, Ministerstwo Pracy czy Urzędy Pracy, mające na celu pomoc osobom młodym w znalezieniu zatrudnienia. Uczestnicy konferencji dowiedzieli się również, jak założyć własną firmę i odbyć interesujące praktyki i staże. Konferencja była również okazją do szerokiej wymiany poglądów pomiędzy decydentami na rynku zatrudnienia oraz młodymi ludźmi.

Odnowienie doktoratu prof. Wandy Brzyskiej

19 listopada w Auli im. prof. J. Ości-ka w Collegium Chemicum odbyła się uroczystość odnowienia doktoratu prof. W. Brzyskiej w 50. rocznicę obrony pracy doktorskiej na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii UMCS.

Prof. W. Brzyska życie zawodowe związała z UMCS. W latach 1977–1998 kierowała Zakładem Chemii Nieorganicznej i Ogólnej, a od 1998 r., po podziale tego Zakładu, kierowała pracą naukową i dydaktyczną Zakładu Chemii Ogólnej do momentu przejścia na emeryturę.

Prof. W. Brzyska pełniła liczne funkcje na Uczelni, m.in. prorektora ds. studenckich, dydaktyki i wychowania (1980–1981) oraz prodziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii (1984–1998). Wniosła ogromny wkład w rozwój chemii koordynacyjnej na świecie. W swoim dorobku ma m.in. blisko 300 artykułów naukowych, ponad 100 zestawów danych rentgenowskich, jest autorką 9 patentów i recenzentką kilkudziesięciu książek z dziedziny chemii, ponadto aktywnie uczestniczyła w działalności wielu towarzystw naukowych. Za swoją pracę dydaktyczną, naukową i organizacyjną otrzymała wiele nagród, odznaczeń oraz wyróżnień.

Senatu UMCS – 26 listopada

Posiedzeniu Senatu UMCS przewodniczył rektor S. Michałowski. Obrady rozpoczęły się od uczczenia chwilą ciszy pamięci zmarłej dr B. Bargiel.

Następnie rektor serdecznie podziękował dr. J. Sobczakowi, Członkowi Zarządu Województwa Lubelskiego za wieloletnie wsparcie dla naszej Uczelni i wręczył mu statuetkę Marii Curie-Skłodowskiej. W dalszej kolejności rektor złożył gratulacje osobom, które uzyskały tytuł naukowy profesora: prof. dr hab. B. Hlibowickiej-Węglarz, prof. dr hab. M. Gąsosiowi, prof. dr hab. M. Tchórzewskiemu i prof.

dr hab. J. Ryczkowskiemu. W imieniu Senatu prorektor A. Bereza pogratulował z kolei rektorowi z okazji uzyskania tytułu naukowego profesora oraz 40-lecia pracy zawodowej.

Następnie Senat przystąpił do rozpatrywania spraw zawartych w porządku obrad. Wyraził zgodę na zbycie nieruchomości przy ul. Akademickiej 14 w Lublinie oraz podjął uchwałę ws. przystosowania drogi objazdowej przy Al. Warszawskiej 81 (w Ogrodzie Botanicznym) na potrzeby utworzenia ciągu pieszo-jezdnego z miejscami parkingowymi. W dalszej części Senatorowie przyjęli uchwały związane z nowelizacją Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodzili się na zmiany wytycznych do projektowania efektów i programów kształcenia oraz planów studiów dla uruchomienia nowych kierunków studiów I, II i III stopnia i jednolitych magisterskich. Przyjęli też uchwałę ws. zawierania i rejestracji umów o warunkach wnoszenia opłat za usługi edukacyjne na studiach doktoranckich oraz określenia ich wzorów.

Następnie zatwierdzono zmiany w składzie Senackiej Komisji Dydaktyki i Wychowania, związane z rezygnacją studenta S. Dziubickiego. Parlament Studentów UMCS rekomendował w jego miejsce J. Marszałec.

Kolejnym punktem posiedzenia była korekta planu rzeczowo-finansowego na rok 2014. Dotyczyła: działalności badawczej, dydaktycznej i inwestycyjnej oraz Funduszu Pomocy Materialnej dla Studentów i Doktorantów. Korekta uzyskała pozytywną opinię Senackiej Komisji Budżetu i Finansów, przychylił się do niej również Senat. Następnie przyjęto uchwałę ws. wyboru biegłego rewidenta do oceny sprawozdania finansowego za rok 2014. Zajmie się tym (po pozytywnym zaopiniowaniu przez Senacką Komisję Budżetu i Finansów) przez kolejne dwa lata firma „Doradca” – Zespół Doradców Finansowo-Księgowych sp. z o.o. w Lublinie.

W dalszej części obrad Senatorowie podjęli decyzję ws. zmian

organizacyjnych na Uczelni. Wyrazili pozytywną opinię dla idei utworzenia Centrum Badań Gier Video, które miałyby być jednostką międzywydziałową oraz przychylił się do wniosków Wydziałów: Humanistycznego ws. przekształcenia Zakładu Archiwistyki oraz Zakładu Nauk Pomocniczych Historii w Zakład Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii; Artystycznego ws. przekształcenia Pracowni Edukacji Plastycznej w Zakład Edukacji Plastycznej.

Następnie Senat UMCS zajął się odwołaniami od oceny okresowej nauczycieli akademickich oraz poparł wnioski o zatrudnienie na stanowiskach profesorów nadzwyczajnych UMCS dr hab. A. Ziębińskiej-Witek i dr hab. T. Woźniaka z Wydziału Humanistycznego oraz dr hab. A. Kanios z Wydziału Pedagogiki i Psychologii.

Jednym z ostatnich punktów porządku obrad były interpelacje i wolne wnioski. Prof. dr hab. A. Dąbrowski złożył do rektora pisemny wniosek ws. wyjaśnienia rozliczeń UMCS z firmami: Budimex (budynek Instytutu Informatyki) oraz Asseco (wdrożenie modułów SAP).

Magdalena Kozak-Siemńska
Rzecznik Prasowy UMCS

Horyzont 2020 – wyzwania i szanse dla polskiej nauki

25 listopada w Inkubatorze Medialno-Artystycznym UMCS odbyła się organizowana wspólnie z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego konferencja pt. „Horyzont 2020 – wyzwania i szanse dla polskiej nauki”. Była to kolejna z 11 konferencji regionalnych zapowiadanych przez Minister prof. Lenę Kolarską-Bobińską, które mają przybliżyć zasady udziału w konkursach w ramach unijnego programu Horyzont 2020, a także przedstawiać system wsparcia, na jakie autorzy projektów mogą liczyć ze strony sieci Krajowych Punktów Kontaktowych oraz MNiSW.

Podczas konferencji zaprezentowano także najlepsze praktyki i doświadczenia beneficjentów programów ramowych, którzy z sukcesem aplikowali, realizowali i rozliczyli projekty badawcze i innowacyjne.

Horyzont 2020 jest największym w historii programem ramowym UE dla nauki. Jego budżet na lata 2014–2020 wynosi ok. 80 mld euro. To wielka szansa nie tylko na uzyskanie dodatkowego finansowania badań naukowych, ale też możliwość nawiązania kontaktów z najlepszymi naukowcami na świecie, okazja do wymiany doświadczeń i zapoznanie się z dobrymi praktykami m.in. w zarządzaniu projektami, budowaniu zespołów badawczych czy transferze technologii do przemysłu.

KALENDARIUM

1 października – rektor S. Michałowski uczestniczył w uroczystej inauguracji w Uniwersytecie Medycznym w Lublinie.

2 października

– prorektor R. Dębicki wziął udział w uroczystej inauguracji w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach.

– prorektor U. Bobryk uczestniczyła w otwarciu III Kongresu Inicjatyw Europy Wschodniej, który odbywał się w dniach 2–4.10 w Centrum Kultury w Lublinie.

3 października – prorektor R. Dębicki wziął udział w uroczystej inauguracji na Politechnice Rzeszowskiej im. I. Łukasiewicza.

6 października – prorektor A. Bereza wziął udział w uroczystej inauguracji w Wyższej Szkole Oficerskiej Sił Powietrznych w Dęblinie.

8 października – prorektor U. Bobryk uczestniczyła w uroczystej inauguracji w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

9 października

– rektor S. Michałowski uczestniczył w uroczystej inauguracji na Politechnice Lubelskiej.

– rektor S. Michałowski wziął udział w wernisazu wystawy „Sportowa pamięć Lublina. Lubelskie afisze i plakaty sportowe” na stadionie Arena Lublin.

– prorektor R. Dębicki wziął udział w posiedzeniu Konsorcjum i Rady Naukowej Centrum Kompetencji Puławy w Puławskim Parku Naukowo-Technologicznym, ▶

WYKŁAD JANA GEHLA

Fot. Robert Frączek

22 października w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji UMCS odbyło się spotkanie otwarte z prof. J. Gehlem – najśłynniejszym urbanistą świata, połączone z promocją jego książki. Wizyta była głównym punktem obchodów Roku Jana Gehla ogłoszonego w 2014 r. przez Radę Kultury Przestrzeni. Rok Jana Gehla to kampania społeczna upowszechniająca ideę „miasta dla ludzi” i projektowania zorientowanego na człowieka. Więcej informacji i relacje z wydarzeń: www.rokjanagehla.lublin.eu.

Fot. Robert Frączek

Fot. Robert Frączek

podczas którego została podpisana deklaracja członkowska UMCS.

9–11 października – w Uniwersytecie Rzeszowskim odbyło się posiedzenie Uniwersyteckiej Komisji Nauki, której przewodniczy prorektor R. Dębicki.

10 października

– rektor S. Michałowski wziął udział w uroczystości nadania imienia M. Skłodowskiej-Curie Zespołowi Szkół w Stołpiu.

– rektor S. Michałowski wziął udział w uroczystej inauguracji kongresu „Dehumanizacja i depersonalizacja w medycynie i świecie współczesnym a życie św. Jana z Dukli”, który odbywał się w dniach 10–12.10 w Centrum Kongresowym UP i na Zamku Lubelskim.

– prorektor B. Hlibowicka-Węglarz wzięła udział w uroczystej inauguracji w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. S. Szymonowica w Zamościu.

14 października

– w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim oraz na Zamku Lubelskim odbyły się uroczyste obchody Dnia Edukacji Narodowej, w których udział wzięli rektor S. Michałowski i prorektor A. Bereza.

– prorektor R. Dębicki wziął udział w konferencji CEZAMAT i NCBR 2014 „Nauka. Infrastruktura. Biznes”, zorganizowanej na Politechnice Warszawskiej w dn. 13–15.10.

– prorektor R. Dębicki wziął udział w otwarciu VIII Międzynarodowej Wystawy Wynalazków „IWIS 2014”, zorga-

nizowanej na Politechnice Warszawskiej.

15 października – prorektor R. Dębicki wziął udział w pierwszym dniu V Ogólnopolskiego Sympozjum Współczesne Problemy Geologii Inżynierskiej w Polsce, które odbywało się w dn. 15–17.10 w Lublinie.

16 października – rektor S. Michałowski wziął udział w uroczystości ogłoszenia wyników plebiscytu „Kuriera Lubelskiego” – Top 2014 Menedżer.

16–17 października – prorektor B. Hlibowicka-Węglarz wzięła udział w posiedzeniu Uniwersyteckiej Komisji Nauki w Olsztynie.

16–18 października – prorektor R. Dębicki wziął udział w posiedzeniu Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, które odbyło się na Politechnice Gdańskiej.

20 października – prorektor B. Hlibowicka-Węglarz uczestniczyła w posiedzeniu Komitetu Honorowego Obchodów Święta 11 Listopada w Lublinie, które odbyło się w Urzędzie Wojewódzkim.

21 października – prorektor B. Hlibowicka-Węglarz przeprowadziła w UMCS egzamin międzynarodowy Celpe-Bras ze znajomości języka portugalskiego wersji brazylijskiej (UMCS jest jedynym ośrodkiem w Polsce, który przeprowadza taki egzamin).

24 października – prorektor R. Dębicki

spotkał się z koordynatorami XI LFN z naszej Uczelni, którym podziękował za zaangażowanie w organizację wydarzenia.

25 października

– rektor S. Michałowski uczestniczył w Gali AZS Województwa Lubelskiego połączonej z podsumowaniem Akademickich Mistrzostw Polski Województwa Lubelskiego 2013/2014.

– prorektor U. Bobryk uczestniczyła w centralnych obchodach jubileuszowych 300-lecia Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Lublinie.

– prorektor A. Bereza wziął udział jako kibic w VII Halowym Turnieju Prawników w Piłce Halowej w Mielcu.

27–28 października – prorektor B. Hlibowicka-Węglarz wzięła udział XII Forum Eksport–Import–Kooperacja w Lublinie, zorganizowanym przez Stowarzyszenie Lubelski Klub Biznesu.

28 października – rektor S. Michałowski wziął udział w debacie poprzedzającej wybory samorządowe 2014, zorganizowanej przez Naukowe Studenckie Koło Samorządowców UMCS.

29 października – prorektor B. Hlibowicka-Węglarz wzięła udział w uroczystości nadania doktoratu *honoris causa* Uniwersytetu Medycznego w Lublinie prof. M. Patelowi.

30 października – rektor S. Michałowski uczestniczył w debacie pt. „Budujmy Ra-

SPOTKANIE Z PARTNERAMI UMCS

Fot. Aneta Adamska

30 października w Sali Senatu odbyło się spotkanie Władz Uczelni z Przyjaciółmi i Mecenasami kultury i sportu UMCS. Na zaproszenie rektora S. Michałowskiego w spotkaniu uczestniczyli m.in. prezydent Lublina K. Żuk, wiceprezydent Lublina K. Mieczkowska-Czerniak, były prokurent Browaru Perła T. Grodzki, właściciel Galerii Olimp G. Dębiec, dyrektor Oddziału Regionalnego PZU J. Weremczuk, właściciel LUK Development J. Wysokiński, prezes Zarządu MUSI J. Jarmułowicz oraz przedstawiciel nowego generalnego sponsora drużyny koszykarek Pszczółka AZS UMCS M. Bożko, pełnomocnik Zarządu ds. Public Relations, która zastępowała na spotkaniu prezesa Zarządu Fabryki Cukierków Pszczółka Sp z o.o. M. Spuza vel Szposia. Spotkanie było okazją do rozmowy i podziękowań za wsparcie i dotychczasową współpracę. Rektor wręczył Partnerom Uczelni Statuetki Marii Curie-Skłodowskiej. Uczestnicy spotkania podkreślali, że wieloletnia współpraca jest owocna dla wszystkich stron i z przyjemnością spoglądają na rozwój Chatki Żaka oraz KU AZS UMCS.

Dariusz Gawel

zem", zorganizowanej w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim przez Związek Pracodawców Ziemi Lubelskiej.

4 listopada – prorektor R. Dębicki wziął udział w sympozjum naukowym w ramach projektu „Stypendia naukowe dla doktorantów pracujących w ramach zespołów badawczych” Program Operacyjny Kapitał Ludzki, realizowanego przez Samorząd Województwa Lubelskiego, które odbyło się na Politechnice Lubelskiej.

7 listopada – odbyły się uroczyste obchody jubileuszu 50-lecia anglistyki UMCS, w których udział wzięli rektor S. Michałowski i prorektor B. Hlibowicka-Węglarz.

11 listopada – odbyły się uroczystości z okazji Narodowego Święta Niepodległości 11 Listopada, podczas których nasz Uniwersytet reprezentował rektor S. Michałowski.

14 listopada

– rektor S. Michałowski wziął udział w debacie z udziałem prezydenta Krzysztofa Żuka nt. „Na ile potencjał akademicki może determinować rozwój Lublina”, która odbyła się na KUL.

– prorektor U. Bobryk otworzyła XXVIII Festiwal Piosenki Studenckiej i Turystycznej „Bakcynalia 2014” w Chatce Żaka.

– prorektor B. Hlibowicka-Węglarz wzięła udział w corocznym spotkaniu portugalistów w Ambasadzie Portugalii w Warszawie.

17 listopada

– prorektor R. Dębicki wziął udział w konferencji „Współczesne wyzwania w gospodarce odpadami – Co dalej”, zorganizowanej przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Lublin.

– prorektor R. Dębicki uczestniczył w uroczystych obchodach 39. rocznicy odzyskania niepodległości przez Angolę,

OTWARCIE UNIwersytetu Dziecięcego UMCS W KRAŚNIKU

Fot. Emilia Łukasz

Uroczysta inauguracja kolejnej już grupy zamiejscowej Uniwersytetu Dziecięcego UMCS, tym razem w Kraśniku odbyła się 12 listopada w Hali Sportowej Publicznego Gimnazjum Nr 1 w Kraśniku. W spotkaniu udział wzięła prorektor U. Bobryk, która podpisała umowę o współpracy z burmistrzem Kraśnika M. Włodarczykiem. W zajęciach Uniwersytetu Dziecięcego w tym mieście będzie uczestniczyło 2 tys. małych studentów.

Fot. Emilia Łukasz

Fot. Aneta Adamska

DEBATA JUBILEUSZOWA „MIĘDZY HISTORIA A WSPÓŁCZES- NOŚCIĄ”

6 listopada na Wydziale Humanistycznym odbyła się jubileuszowa debata „Między historią a współczesnością: co współtworzymy – co dziedziczymy? 70 lat Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie”. W dyskusji udział wzięli prof. Z. Zaporowski (Instytut Historii), prof. J. Wrona (Instytut Historii), dr D. Gałaszewska (Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych), dr M. Kruszyński (IPN Lublin) i mgr I. Pastuszko (Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków w Lublinie). Spotkanie, w którym udział wzięli rektor S. Michałowski i prorektorzy B. Hlibowicka-Węglarz i R. Dębicki, poprowadzili prof. dr hab. J. Pomorski oraz dr E. Solska z Instytutu Historii UMCS.

Fot. Aneta Adamska

WSPÓŁPRACA UMCS I GE HEALTHCARE

Fot. Aneta Adamska

Konsorcjum Ecotech-Complex (którego liderem jest UMCS) oraz firma GE Healthcare będą współpracować przy wdrażaniu systemu rezonansu magnetycznego 7T MR. To pierwszy nie tylko w Polsce, ale także w Europie Wschodniej taki aparat do badań naukowych – wysokopolo- wy skaner rezonansu magnetycznego o mocy 7 Tesli, pozwalający z ogromną dokładnością badać ciało człowieka. Aparat, o wartości 10 mln dolarów, ma pomóc w diagnozowaniu niektórych chorób mózgu, stanowiących największe wyzwanie dla współczesnej medycyny i zaburzeń, spowodowanych chorobami nowotworowymi, zawałem, chorobami Alzheimera i Parkinsona, autyzmem, epilepsją czy urazami mózgu.

20 listopada w Sali Senatu UMCS odbyła się konferencja prasowa, podczas której rektor S. Michałowski w imieniu całego Konsorcjum oraz J. M. Malbrancq, prezes i dyrektor generalny GE Healthcare Europe podpisali deklarację współpracy. Przedstawiono również informację nt. zawartego wcześniej z GE Healthcare kontraktu na dostarczenie rezonansu do Ecotech-Complex.

W spotkaniu wzięli także udział: prorektor R. Dębicki, prorektor Uniwersytetu Medycznego D. Matosiuk, kanclerz G. Fiok, kanclerz UM E. Bramek, B. Stelmach – prezes GE na Polskę i kraje bałtyckie, V. Sakkas – dyrektor generalny GE

Healthcare we wschodniej Europie, A. Kasprzak – dyrektor generalny GE Healthcare na terenie pñ. Europy Wschodniej, P. Seweryński – dyrektor sprzedaży GE Healthcare w pñ-wsch. Europie, R. Pietura z Uniwersytetu Medycznego w Lublinie oraz A. Stępniewski – dyrektor zarządzający Ecotech-Complex, kierownik projektu. Po zakończonym spotkaniu goście odwiedzili plac budowy, gdzie powstaje Centrum.

Celem projektu „Ecotech-Complex. Człowiek, Środowisko, Produkcja” jest wybudowanie i wyposażenie w aparaturę naukowo-badawczą Centrum Analityczno-Programowego dla Zaawansowanych Technologii Przyjaznych Środowisku, zlokalizowanego przy zbiegu ulic Pagi i Głębokiej. W szerszej perspektywie celem jest wzrost konkurencyjności sektora nauki (poprzez konsolidację i modernizację infrastruktury naukowo-badawczej i informatycznej jednostek naukowych południowo-wschodniej Polski).

W skład konsorcjum realizującego projekt wchodzi obecnie pięć instytucji naukowo-badawczych: UMCS, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie, Uniwersytet Rzeszowski oraz Politechnika Rzeszowska.

Fot. Robert Figurski

Na placu budowy Ecotech-Complex

zorganizowanych przez Ambasadora Anglii w Warszawie JE Domingosa Culolo.

18 listopada

– prorektor U. Bobryk wzięła udział w konferencji podsumowującej realizację projektu „Profesjonalizm w edukacji. Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Artystycznym UMCS”.

– prorektor R. Dębicki wzięł udział w VII Lubelskich Targach Energetycznych Energetics 2014.

20 listopada

– rektor S. Michałowski otworzył konferencję „Prawo cywilne – stanowienie, stosowanie i wykładnia” – w setną rocznicę urodzin prof. J. Ignatowicza (1914–1997) na Wydziale Prawa i Administracji.

– rektor S. Michałowski wzięł udział w panelu dyskusyjnym podczas konferencji „Polityka Spójności i rozwój regionów UE w Nowej Perspektywie Finansowej 2014–2020”, zorganizowanej przez Instytut Nauk Politycznych i Spraw Międzynarodowych KUL.

21 listopada

– rektor S. Michałowski otworzył konferencję „Prawo handlowe 25 lat po transformacji ustrojowej. Doświadczenia i perspektywy” na Wydziale Prawa i Administracji UMCS.

– rektor S. Michałowski i prorektorzy U. Bobryk i R. Dębicki wzięli udział w uroczystej promocji książki i sesji „Teoria i praktyka stosunków międzynarodowych. Dziedzictwo intelektualne prof. Ziemowita Jacka Pietrasia” na Wydziale Politologii UMCS.

26 listopada – prorektor R. Dębicki wzięł udział w IV Konferencji „Nauka, biznes, rolnictwo”, zorganizowanej przez Centrum Kompetencji Puław.

28 listopada

– rektor S. Michałowski otworzył XVII Międzynarodową Konferencję Naukową „Wpływ jakości i wiedzy na sukces organizacji w warunkach nowej gospodarki – Quality & Knowledge 2014”, zorganizowaną przez Katedrę Zarządzania Jakością i Wiedzą UMCS w Kazimierzu Dolnym.

– prorektor U. Bobryk wzięła udział w otwarciu sesji naukowej „Sztuka jako wsparcie” na Wydziale Artystycznym UMCS.

– prorektor R. Dębicki uczestniczył w seminarium „Gleboznawstwo – doświadczenia i wyzwania w procesie kształcenia” na Politechnice Warszawskiej.

29 listopada – prorektor U. Bobryk wzięła udział w gali z okazji 10. rocznicy Fundacji „Zacny Uczynek” połączonej z wręczeniem Nagrody „Zacnego Uczynku”, zorganizowanych w Pałacu na Wyspie w Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie.

NASZE SUKCESY

Odznaczenie państwowe dla prof. M. Harasimiuka

21 października prof. M. Harasimiuk, kierownik Zakładu Polityki Przestrzennej i Planowania, rektor UMCS w latach 1999–2005 został odznaczony przez Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski za działalność na rzecz ochrony krajobrazu.

Prestizżowa nagroda dla prof. G. Jawora

Prof. G. Jawor, kierownik Zakładu Historii Polski Średniowiecznej i Dziejów Gospodarczych otrzymał nagrodę Przewodniczącego Rumuńskiej Akademii Nauk prof. Vlada Ionel-Valentina za monografię *Așezările de drept valah și locuitorii lor din Rutenia Roșie în Evul Mediu târziu*, Iași 2013, ss. 273 (Wydawnictwo Uniwersytetu Aleksandra I. Cuzy) w kategorii historia i archeologia. Nagroda zostanie wręczona 19 grudnia w siedzibie Rumuńskiej Akademii Nauk w Bukareszcie.

Archiwum prywatne

Nagroda dla dr hab. T. Bednarczyk

Kapituła Konkursu o Nagrodę Prezesa Narodowego Banku Polskiego za najlepszą pracę doktorską i habilitacyjną z zakresu nauk ekonomicznych (IV edycja) doceniła rozprawę habilitacyjną dr hab. T. Bednarczyk

(Zakład Ubezpieczeń UMCS) pt. *Wpływ działalności sektora ubezpieczeniowego na wzrost gospodarczy*. Celem Konkursu jest rozwijanie polskiej myśli ekonomicznej poprzez zwiększanie zainteresowania środowiska akademickiego tematyką makroekonomii i finansów, a w szczególności polityki pieniężnej i rynków finansowych. Uroczystość wręczenia nagród odbyła się 6 listopada w siedzibie NBP w Warszawie.

Archiwum prywatne

Nagroda dla dr. W. Magusia

Dr W. Maguś, adiunkt w Zakładzie Dziennikarstwa został nagrodzony w ogólnopolskim konkursie Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej Doktorat '13 na najlepszą pracę doktorską z zakresu nauk o mediach i komunikacji społecznej obronioną w 2013 r. Dysertacja *Wizerunki kandydatów na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w kampanii wyborczej 2010 roku w mediach* powstała w wyniku realizacji grantu promotorskiego, finansowanego ze środków MNiSW. Promotorką pracy była prof. I. Hofman, recenzentami: prof. W. Mich oraz prof. S. Michalczyk.

Uroczyste wręczenie dyplomów dla Autora oraz Promotorki nagrodzonej pracy odbyło się 21 listopada podczas V Ogólnopolskiej Konferencji Metodologicznej Medioznawców na Uniwersytecie Warszawskim. W ramach nagrody laureat będzie miał sfinansowa-

ny udział w zagranicznej konferencji naukowej.

Zgłoszone do konkursu rozprawy oceniane były przez ekspertów powołanych przez Kapitułę Konkursu pod przewodnictwem prof. Z. Oniszczyka. Przy ocenie brane były pod uwagę m.in. oryginalność podjętego tematu, sposób jego ujęcia, konstrukcja pracy i jej metodologia, logika wywodu oraz wykorzystane źródła.

W 2014 r. nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się monografia *Wizerunki polityków w cieniu zdarzeń nadzwyczajnych. Kampania wyborcza na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2010 roku* (ss. 579), będąca uzupełnioną wersją nagrodzonej pracy doktorskiej.

Nominacja dla prof. K. Zielińskiego

Wydana przez Wydawnictwo UMCS publikacja *O Polską Republikę Rad. Działalność polskich komunistów w Rosji Radzieckiej 1918–1922* autorstwa prof. K. Zielińskiego z Zakładu Badań Etnicznych otrzymała nominację do Nagrody Historycznej im. K. Moczarskiego za najlepszą książkę historyczną roku. Nagrodę główną Kapituła przyznała K. Modzelewskiemu za książkę *Zajeżdżimy kobyłę historii. Wyznania poobijanego jeźdźcy*.

Wyróżnienie dla dr K. Smyk

Dr K. Smyk, adiunkt w Zakładzie Kultury Polskiej 15 października została uhonorowana prestiżowym odznaczeniem Amicus Civitatis, przyznawanym przez Burmistrza Świdnika „za wkład w budowę i rozwój Świdnika, troskę o lokalną wspólnotę oraz pielęgnowanie tradycji miasta”. Tak podziękowano dr K. Smyk za pracę w charakterze jurora w świdnickim ogólnopolskim Konkursie Recytator- ▶

skim Poezji Religijnej, który w 2014 r. miał jubileuszową 20. edycję.

Fot. Archiwum prywatne

Dr Paweł Mergo

Złoto dla lubelskich światłowodów

Opracowana przez naukowców z Pracowni Technologii Światłowodów (PTS) UMCS technologia wytwarzania polimerowych światłowodów mikrostrukturalnych została nagrodzona złotym medalem z wyróżnieniem podczas 63. Światowych Targów Wynalazczości, Badań Naukowych i Nowych Technik BRUSSELS INNOVA w Brukseli. Na targach zaprezentowano blisko 200 rozwiązań z zakresu m.in. chemii, medycyny, inżynierii materiałowej, urządzeń produkcyjnych, ochrony środowiska i bezpieczeństwa.

Jak podkreśla dr P. Mergo kierujący PTS, nagrodzone „Mikrostrukturalne światłowody polimerowe” to kilka wynalazków zgłoszonych już w Urzędzie Patentowym RP i EPO. „Ze względu na odmienne właściwości materiału, polimerowe światłowody mikrostrukturalne mogą w wielu zastosowaniach wykazywać lepsze parametry użytkowe niż powszechnie znane światłowody wykonane ze szkła krzemionowego, są znacznie łatwiejsze w obróbce przez docelowych odbiorców i przede wszystkim są biokompatybilne, czyli wykorzystywane w szerokim spektrum zastosowań od medycyny – bezpośrednio w organizmie człowieka, po branżę związane z ochroną środowiska” – mówi dr P. Mergo.

„Uwieńczone złotym medalem rozwiązania powstały dzięki wspólnym badaniom prowadzonym przez naukowców z UMCS i Politechniki

Wrocławskiej w ramach projektu *NanoMat – wykorzystanie nanotechnologii w nowoczesnych materiałach* Wrocławskiego Centrum Badań EIT+. Technologia planowana jest do szybkiego wdrożenia” – mówi dr D. Kociuba, kierownik Centrum Innowacji i Komercjalizacji Badań UMCS.

Początki badań nad technologią światłowodów na UMCS sięgają 1975 r. Do dziś Lubelszczyznę uważa się za kolebkę światłowodów, a zespół badawczy PTS za twórców polskiej wersji tej technologii. To dzięki pracom zespołu z UMCS fotonika wskazywana jest jako jeden z dwóch obszarów specjalizacji województwa lubelskiego w zakresie rozwoju technologii KET (*Key Enabling Technologies*). W swej działalności PTS skupia się przede wszystkim na opracowywaniu i wytwarzaniu różnych typów światłowodów, od włókien klasycznych do światłowodów specjalnych, mikrostrukturalnych, fotonicznych itp. W Lublinie zgromadzone zostało ogromne doświadczenie i potencjał, który znakomicie sprawdza się w dziedzinie badawczej i stwarza doskonałe możliwości wdrożeniowe. Technologia światłowodowa opracowana w Lublinie stanowi trzon realizowanych obecnie polskich i europejskich projektów badawczych.

Centrum Innowacji i Komercjalizacji Badań

Sukcesy pracowników i doktorantów UMCS

W ostatnio rozstrzygniętych konkursach na finansowanie projektów badawczych – OPUS 7, PRELUDIUM 7 i SONATA 7 (Narodowe Centrum Nauki) oraz INNOWACJE SPOŁECZNE oraz IUVENTUS PLUS (Narodowe Centrum Badań i Rozwoju) – dofinansowanie otrzymały projekty pracowników i doktorantów UMCS:

– prof. dr hab. A. Jarosz-Wilkołazka (Wydział Biologii i Biotechnologii), projekt „Charakterystyka i znaczenie nowej oksydazy kwasu szczawowego (OXOAb) w od-

powiedzi *Abortiporus biennis* na obecność metali ciężkich w środowisku wzrostu” (OPUS 7);

– prof. dr hab. M. Tchórzewski (Wydział Biologii i Biotechnologii), projekt „Rybosomalne miejsce T jako modulator pracy rybosomu w zmiennych warunkach środowiska” (OPUS 7);

– dr K. Socała (Wydział Biologii i Biotechnologii), projekt „Ocena przeciwdepresyjnego działania sildenafilu (selektywnego inhibitora fosfodiesterazy 5) i jego wpływu na terapię przeciwdepresyjną u myszy” (IUVENTUS PLUS IV);

– prof. dr hab. M. Jałochowski (Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki), projekt „Ultracienkie warstwy Sb jako nowy materiał z własnościami dwuwymiarowego (2D) izolatora topologicznego” (OPUS 7);

– prof. dr hab. T. Domański (Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki), projekt „Nadprzewodnictwo i korelacje w nanourządzeniach i materiałach litych” (OPUS 7);

– mgr R. Welc (Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki), projekt „Fotosyntetyczne kompleksy antenowe: regulacja funkcji antenowej poprzez kontrolowaną samoorganizację” (PRELUDIUM 7);

– mgr A. Zdeb (Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki), projekt „Badanie rozkładu mas fragmentów rozszczepienia” (PRELUDIUM 7);

– prof. dr hab. J. Niczyporuk (Wydział Prawa i Administracji), projekt „Woluntarystyczny model środowiskowej opieki psychiatrycznej zmniejszającej wykluczenie i marginalizację w środowiskach wiejskich” (projekt realizowany w konsorcjum: lider – Instytut Spraw Administracji Publicznej, partnerzy – Uniwersytet Medyczny, Lubelskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego, WPiA UMCS; INNOWACJE SPOŁECZNE II);

– dr hab. A. Ziębińska-Witek (Wydział Humanistyczny), pro-

- jekt „Muzea historyczne jako miejsca pamięci: reprezentacje komunizmu w Polsce i wybranych krajach Europy Środkowo-Wschodniej” (OPUS 7);
- dr P. Frelik (Wydział Humanistyczny), projekt „Symulacja przyszłości – fantastyka naukowa i gry wideo” (OPUS 7);
 - prof. dr hab. Z. Pastuszek (Wydział Ekonomiczny), projekt „Modelowanie dystrybucji usług w gospodarce sieciowej” (OPUS 7);
 - dr G. Greła (Wydział Ekonomiczny), projekt „Diagnoza przyczyn insourcingu, najczęściej insourcingowanych kategorii procesów oraz skali występowania insourcingu w polskich przedsiębiorstwach” (SONATA 7);
 - dr B. Trybulec (Wydział Filozofii i Socjologii), projekt „Teza umysłu rozszerzonego a podmiot wiedzy” (SONATA 7);
 - dr P. Tosiek (Wydział Politologii), projekt „Państwo członkowskie w systemie decyzyjnym Unii Europejskiej. Przykład Polski” (OPUS 7).

Fot. Archiwum prywatne

Dr Mirosław Szumiło

Nagroda Klio dla dr. M. Szumiła

27 listopada, w trakcie uroczystego otwarcia XXIII Targów Książki Historycznej na Zamku Królewskim w Warszawie, dr M. Szumiło z Zakładu Historii Społecznej XX w. otrzymał Nagrodę Klio II stopnia w kategorii monografii naukowej.

Uhonorowano go za książkę *Roman Zambrowski 1909–1977. Studium z dziejów elity komunistycznej w Polsce* (IPN, Warszawa 2014, ss. 526). Nagroda Klio przyznawana co roku przez Porozumienie Wydawców Książki Historycznej jest prestiżowym wyróżnieniem dla polskich historyków doceniającym ich wkład w popularyzację wiedzy historycznej. Wśród dotychczasowych laureatów znaleźli się m.in. J. Banaszkiewicz, A. Chwalba, J. Kłoczowski, A. Mączak czy A. Paczkowski.

Dr M. Szumiło jest autorem pięciu monografii naukowych oraz ponad 50 artykułów i recenzji. W kręgu jego zainteresowań badawczych pozostają kwestie związane z mniejszością ukraińską w Polsce w okresie II RP, wojną polsko-bolszewicką 1920 r., elitą PZPR oraz działalnością NSZZ „Solidarność” na UMCS na początku lat 80.

Nagrodzona monografia stanowi klasyczną biografię pretekstową. Na przykładzie R. Zambrowskiego zostały ukazane losy całego pokolenia polskich komunistów urodzonych w dwóch pierwszych dekadach XX w. Ich wspólnym udziałem była działalność w nielegalnym ruchu komunistycznym w okresie II RP, a następnie (po 1944 r.) zagarnięcie władzy w Polsce dzięki radzieckim czołgom. Ludzie ci z ogromnym zaangażowaniem i w brutalny sposób umacniali stalinizm w naszym kraju. Jednakże w przełomowym 1956 r. część z nich (w tym Zambrowski) opowiedziała się po stronie reform, popierając powrót W. Gomułki do władzy.

Sukces dr. H. Gnasia

Dr H. Gnaś (absolwent studiów doktoranckich na Wydziale Politologii) otrzymał I nagrodę w ogólnopolskim konkursie Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych im. C. Mojsiewicza na najlepszą politologiczną rozprawę doktorską za rok 2013. Nagrodzona dysertacja pt. „Protokół z Kioto. Analiza decyzji międzynarodowej” została przygotowana w Zakładzie Stosunków

Międzynarodowych UMCS pod kierunkiem prof. dr. hab. M. Pietrasia. Nagroda upoważnia do wydania drukiem rozprawy w Wydawnictwie Adam Marszałek w Toruniu.

Sukces studentek prawa

Studentki Wydziału Prawa i Administracji – K. Hanas i N. Kurek – zajęły czołowe miejsca w konkursie ogłoszonym przez Prokuratora Generalnego w związku z obchodami Międzynarodowego Dnia i Tygodnia Mediacji. Konkurs polegał na wyłonieniu najlepszej pracy pisemnej (w formie eseju o naukowym charakterze) nt. „Sprawiedliwość naprawcza w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępującą decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW, a unormowania polskie”. Studentki zajęły odpowiednio: K. Hanas – I miejsce i N. Kurek – II miejsce. Nagrodą główną w konkursie (poza nagrodami rzeczowymi) jest publikacja zwycięskiej pracy w czasopiśmie „Prokuratura i Prawo”. Wręczenie nagród odbyło się 22 października podczas Konferencji organizowanej przez Prokuratora Generalnego we współpracy z Rzecznikiem Praw Obywatelskich pt. „Sprawiedliwość naprawcza w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw” w gmachu Prokuratury Generalnej w Warszawie.

Studentki są zaangażowane w działalność Koła Naukowego Mediacji i Negocjacji UMCS, działającego przy Katedrze Teorii Filozofii Prawa (pod opieką dr. hab. A. Korybskiego, prof. nadzw.) oraz są uczestnikami seminarium magisterskiego prof. dr. hab. L. Leszczyńskiego. Studentki brały również udział w ubiegłorocznej edycji konkursu, zajmując wtedy odpowiednio III (K. Hanas) i IV miejsce (N. Kurek).

Studentka Wydziału Artystycznego laureatką konkursu na plakat

12 różnorodnych plakatów polskich projektantów będzie promowało strategiczną dla bezpieczeństwa energetycznego Polski inwestycję w kalendarzu spółki Polskie LNG, odpowiadającej za budowę i eksploatację terminalu LNG w Świnoujściu. Projekty zostały wyłonione w konkursie na plakaty promujące rozwój technologii gazu skroplonego (LNG) zorganizowanym przy współpracy ze Stowarzyszeniem Twórców Grafiki Użytkowej.

Na konkurs wpłynęło prawie 170 propozycji plakatów. Łączna pula nagród wynosiła 10 tys. zł. Najlepszy, zdaniem jury złożonego z przedstawicieli STGU i spółki Polskie LNG, zaprojektowała I. Gabrys, studentka Wydziału Artystycznego UMCS, proponując plakat syntetyczny i minimalistyczny, przedstawiający statek do transportu LNG.

Staże do PE – rozdane!

Absolwenci i studenci UMCS – M. Bubicz, A. Kania oraz E. Szulc-Walecka wygrali płatne miesięczne staże w biurze poselskim Posła do PE K. Hetmana w Brukseli w konkursie „Staże Europejskie”. Ciesząc się wielkim zainteresowaniem konkurs adresowany był do studentów i absolwentów wszystkich uczelni województwa lubelskiego, zainteresowanych Unią Europejską, jej politykami i instrumentami.

Publikacje UMCS nagrodzone na Targach Książki w Krakowie

W konkursie organizowanym przez Stowarzyszenie Wydawców Szkół

Wyższych na „Najlepszy podręcznik i skrypt akademicki w roku 2014” nagrodę otrzymała publikacja *O języku i stylu polskiego dramatu. Studia i szkice* prof. M. Wojtak, wydana nakładem Wydawnictwa UMCS. Wydawnictwu zostało także przyznane wyróżnienie w tej samej kategorii za książkę *Szkice systematyczne z filozofii dziejów* autorstwa L. Kopciucha. Wyniki ogłoszono podczas 18. Targów Książki w Krakowie.

UMCS nominowany do Polskiej Nagrody Innowacyjności

Nasz Uniwersytet został nominowany do Polskiej Nagrody Innowacyjności. Stanowi ona program promocyjny i wizerunkowy, którego celem jest nagrodzenie firm i instytucji działających na polskim rynku, których działalność cechuje innowacyjność i dbałość o sferę badawczo-rozwojową. Prowadzony jest przez redakcję „Forum Przedsiębiorczości” – dodatku do „Dziennika Gazety Prawnej”. Nagrody zostały wręczone podczas Polskiego Kongresu Przedsiębiorczości w Katowicach (27–28 października), w którym udział wziął prorektor R. Dębicki.

Projekt UMCS w programie Uniwersytet Młodych Wynalazców

Wśród projektów, którym przyznano finansowanie w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pn. „Uniwersytet Młodych Wynalazców”, znalazł się projekt „Sztuka w Dialogu z Natu-

rą – Badanie Efektów Zastosowania Wybranych Technik Eko-Sztuki w Projektach Artystycznych” planowany do realizacji na Wydziale Artystycznym. Jego celem jest umożliwienie zrealizowania formy aktywności naukowej w technikach eko-art uzdolnionym plastycznie uczniom gimnazjum publicznego. Projekt powstał dzięki współpracy Wydziału Artystycznego oraz Biura ds. Kształcenia Ustawicznego.

UMCS i miasto Lublin wysoko w rankingu Sponsoring Insight

347 tys. złotych były warte tylko we wrześniu br. publikacje medialne dotyczące UMCS, zrealizowane dzięki działaniom promocyjnym KU AZS UMCS Lublin i Biura Sportu UMCS. Tak wynika z raportu przygotowanego przez firmę Sponsoring Insight Research and Consulting. W miesiącu poprzedzającym start rozgrywek Tauron Basket Ligi Kobiet, gdy koszykarki rozgrywały tylko mecze kontrolne, marka UMCS była eksponowana 175 razy w internecie i prasie zarówno lokalnie, jak i ogólnopolsko (mowa tu o tylko jednej z ośmiu sekcji sportowych AZS UMCS Lublin). To stawia ją na drugim miejscu pod względem wartości tzw. ekwiwalentu reklamowego. Wyżej w rankingu jest tylko Tauron – sponsor tytularny całej ligi. Ponadto UMCS wyprowadza komercyjne marki takie jak CCC, Can-Pack czy Artego.

Wysoko w zestawieniu znalazła się także marka Lublin. Wartość dotyczących jej 173 publikacji w internecie i prasie wyceniono na ponad 300 tys. złotych. Ta kwota daje naszemu miastu trzecie miejsce w rankingu.

Katarzyna Niecko

NA WYDZIAŁACH

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

Konferencje

27 października dr M. Stępnik (Instytut Sztuk Pięknych) wzięła udział w II Ogólnopolskiej Konferencji Metawerystycznej dedykowanej dziełu śp. P. Szmítke, zorganizowanej przez Wyższą Szkołę Techniczną w Katowicach oraz Fundację Paryż. Temat referatu: „Prawda mąski i wcielenia. Twórcze strategie Mai Deren i Lynn Hershman Leeson”.

18 listopada odbyła się konferencja podsumowująca projekt „Profesjonalizm w edukacji. Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Artystycznym UMCS”, współfinansowany ze środków UE w ramach EFS. Od strony merytorycznej koncepcję programową projektu opracowały: R. Gozdecka (Instytut Muzyki) i A. Mazur (Instytut Sztuk Pięknych). Program obejmował coroczne szkolenia dla nauczycieli, warsztaty wymiany doświadczeń dla studentów, lekcje muzealne, wakacyjne praktyki plenerowe oraz badania nad stanem wiedzy o sztuce i kulturze plastycznej i muzycznej. Opublikowano cztery opracowania metodyczne i warsztatowe z zakresu edukacji plastycznej i muzycznej. Podczas konferencji dokonano analizy efektów edukacyjnych wszystkich elementów projektu. Wspomniane efekty wysoko oceniło MEN, wybierając projekt Wydziału Artystycznego do publikacji prezentującej najbardziej efektywne i innowacyjne przykłady dobrych

praktyk (jako jeden z 14 projektów wyróżnionych przez MEN spośród 565 realizowanych w tym czasie w Polsce). Obradom towarzyszyły koncerty chórów z lubelskich szkół: Szkoły Podstawowej nr 52 pod kier. A. Wąsak i Zespołu Szkół nr 9 pod kier. I. Matysiewicz oraz wystawa poplenerowa prac studentów i uczniów lubelskich placówek oświatowych. Wystawę można oglądać w Galerii Zajeżdźnia do 19 grudnia.

WYDZIAŁ BIOLOGII I BIOTECHNOLOGII

Doktoraty

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 29 października podjęła uchwałę o:

- nadaniu stopnia doktora nauk biologicznych w dyscyplinie biologia mgr D. Bądziul, słuchaczce studiów doktoranckich z biologii. Temat: „Imperatoryna i kwercetyna jako induktory zaprogramowanej śmierci w komórkach in vitro”. Promotor: prof. dr hab. A. Gawron. Recenzenci: prof. dr hab. G. Białła (UM Lublin), dr hab. J. Jaworska-Adamu, prof. nadzw. (UP Lublinie);
- nadaniu stopnia doktora nauk biologicznych w dyscyplinie biotechnologia mgr inż. S. Knadze, asystentowi w Katedrze Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej UP w Lublinie. Temat: „Identyfikacja loci wybranych cech ilościowych o wartości użytkowej u przepiórki japońskiej”. Promotor: prof. dr hab. G. Zięba (UP Lublin). Recenzenci: prof. dr hab. M. Bednarczyk (Uni-

wersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy), dr hab. M. Pierzchała (Instytut Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu).

WYDZIAŁ CHEMII

Habilitacje

27 października Komisja Habilitacyjna w składzie prof. dr hab. J. Nawrocki (przewodniczący), prof. dr hab. L. Hołysz (sekretarz), recenzenci: prof. dr hab. M. Trojanowicz, prof. dr hab. R. Kaliszan, prof. dr hab. M. Waksmundzka-Hajnos, członkowie: prof. dr hab. A. L. Dawidowicz, prof. dr hab. inż. A. Kot-Wasik, na podstawie postępowania habilitacyjnego podjęła uchwałę o nadaniu dr M. Janickiej (Zakład Chromatografii Planarnej) stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk chemicznych w dyscyplinie chemia. Temat: *Zastosowanie chromatografii cieczowej do badania właściwości lipofilowych i biologicznych substancji organicznych*.

17 listopada Komisja Habilitacyjna w składzie: prof. dr hab. J. Nawrocki (przewodniczący), prof. dr hab. S. Pikus (sekretarz), recenzenci: prof. dr hab. inż. J. Rynkowski, prof. dr hab. inż. Z. Łukaszewski, prof. dr hab. P. Kulesza, członkowie: prof. dr hab. Z. Hubicki, dr hab. inż. G. Sulka, na podstawie postępowania habilitacyjnego podjęła uchwałę o nadaniu dr J. Nieszporek (Zakład Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej) stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk chemicznych w dyscyplinie chemia. Temat: *Wpływ wybranych związków*

ków powierzchniowo czynnych na kinetykę i mechanizm elektrodukcji jonów Zn²⁺.

Doktoraty

14 listopada miała miejsce publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. K. Kondzioły, doktoranta (Zakład Metod Chromatograficznych) pt. „Badanie stopnia wiązania indometacyny z albuminą osocza w układach zawierających konkurencyjny lek”. Promotor: prof. dr hab. A. L. Dawidowicz, recenzenci: prof. dr hab. C. Kowalski (UP Lublin) oraz prof. dr hab. W. Wasiaś (UAM Poznań).

Wyjazdy zagraniczne

Dr C. Wardak (Zakład Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej) w dn. 25–29 października uczestniczyła w spotkaniu naukowym „European Network on Ecological Functions of Trace Metals in Anaerobic Biotechnologies”, Wiedeń, Austria.

Dr J. Osypiuk-Tomasik, dr M. Grochowicz, dr M. Maciejewska i dr B. Podkościelna (Zakład Chemii Polimerów) w dn. 6 października – 5 listopada brały udział w realizacji grantu międzynarodowego Marie Curie (PEOPLE) – IRSES, akcji 7 PR UE na podstawie kontraktu Nr PIRSES-GA-2013-612484, Kijów, Ukraina.

Dr M. Barczak (Zakład Chemii Teoretycznej) w dn. 8–15 października uczestniczył w spotkaniu z prof. F. G. Caballero w ramach programu Mentoring Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, Granada, Hiszpania.

Dr M. Gil, mgr G. Demirci i mgr O. Cetinkaya (Pracownia Technologii Światłowodów) w dn. 19–25 października uczestniczyli w spotkaniu dot. współpracy naukowej z Aston University (Institute of Photonic Technology), Birmingham, Anglia.

Dr A. Kierys (Zakładu Adsorpcji) w dn. 14–19 października uczestni-

czyła w konferencji naukowej „6th Szeged International Workshop on Advances in Nanosciences (Siwan6)”, Szeged, Węgry.

Dr hab. P. Oleszczuk, prof. nadzw. (Zakład Chemii Środowiskowej) w dn. 3–12 października uczestniczył w badaniach i szkoleniu naukowym w Kangwon National University, Korea Płd.

Dr J. Sienkiewicz-Gromiuk (Zakład Chemii Ogólnej i Koordynacyjnej) w dn. 31 października – 30 listopada uczestniczyła w badaniach naukowych dot. charakterystyki związków kompleksowych, University of the Witwatersrand, RPA.

Mgr S. Turczyniak (Zakład Technologii Chemicznej) w dn. 1 października 2014 – 28 lutego 2015 uczestniczy w programie naukowym, realizując doktorat w systemie Cotutelle, Strasbourg, Francja.

Dr M. Sobiesiak (Zakład Chemii Polimerów) w dn. 6–10 października uczestniczyła w „International Conference on Competitive Materials and Technology Processes”, Miskolc-Lillafured, Węgry.

Dr hab. M. Stankevič (Zakład Chemii Organicznej) w dn. 2–8 listopada uczestniczył w Polsko-Koreańskim Sympozjum Chemii Organicznej w Kangwon National University, Korea Płd.

Dr hab. I. Malinowska, prof. nadzw. (Zakład Chromatografii Planarnej) i mgr M. Cichy (Zakład Technologii Chemicznej) w dn. 17–21 listopada uczestniczyli w naukowej wizycie studyjnej realizowanej w ramach projektu „Student with initiative: Vector of energysaving” w Iwano-Frankiwsku, Ukraina.

Dr hab. I. Choma (Zakład Metod Chromatograficznych) w dn. 7–11 listopada wygłosiła wykład dla studentów farmacji Uniwersytetu w Pécs, Węgry.

Prof. dr hab. S. Sokołowski (Zakład Modelowania Procesów Fizykochemicznych) w dn. 8 listopada – 2 grudnia uczestniczył w spotkaniach naukowych z prof. O. Pizio w ramach współpracy naukowej z UNAM Mexico City, Meksyk.

Dr A. Kierys (Zakład Adsorpcji) w dn. 15–21 listopada uczestniczyła w „4th Annual Symposium of Drug Delivery System 2014”, Suzhou, Jiangsu, Chiny.

Dr hab. A. Machocki, prof. nadzw. i dr M. Greluk (Zakład Technologii Chemicznej) w dn. 4–7 listopada uczestniczyli w spotkaniu sprawozdawczym międzynarodowego projektu badawczego 7FP dot. opracowania przenośnego systemu wysokotemperaturowych ogniw paliwowych PEM z wewnętrznym reformingiem metanolu, Patras, Grecja.

Dr L. Mazur (Zakład Chemii Ogólnej i Koordynacyjnej) w dn. 16–22 listopada uczestniczyła w „5th Annual International Congress of Medicchem 2014”, Suzhou, Szanghaj, Chiny.

Goście

W dn. 18–20 października na Wydziale Chemii gościł dr D. Carmichael z Ecole Polytechnique, Francja. Celem przyjazdu była współpraca naukowa w ramach projektu BS-03-1114-0000, ZFIN 00000040 dot. syntezy i zastosowania cyklicznych i makrocyklicznych związków fosforu oraz syntezy nowych chiralnych układów fosforoorganicznych dla katalizy asymetrycznej.

W dn. 1 października – 30 listopada na Wydziale Chemii gościła MSc J. D. Peredo-Mancilla z Instytutu Chemii UNAM Mexico. Celem przyjazdu była współpraca naukowa w ramach grantu PIRSES-GA-2010-268498 dot. symulacji roztworów surfaktantów w pobliżu powierzchni.

W dn. 18–19 listopada na Wydziale Chemii gościł prof. D. G. Gilheany z University College Dublin, Irlandia. Celem przyjazdu była współpraca naukowa w ramach projektu BS-03-1114-0000, ZFIN 00000040.

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

Habilitacje

7 października, po pozytywnym kolekwium habilitacyjnym, Rada Wydziału nadała stopień doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomii dr. A. Kijkowi na podstawie rozprawy: *Ryzyko sektorowe przemysłu przetwórczego. Modelowanie i ocena* (Wydawnictwo UMCS, Lublin 2013). Recenzenci: prof. dr hab. C. Domański (UŁ), prof. dr hab. K. Jajuga (Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu), prof. dr hab. A. Kopiński (Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu), prof. dr hab. W. Starzyńska (UŁ; UMCS).

Doktoraty

20 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr N. Saadi, słuchaczki niestacjonarnych studiów doktoranckich w zakresie ekonomii. Tytuł: „Społeczna odpowiedzialność spółek giełdowych”. Promotor: prof. dr hab. E. Skrzypek. Recenzenci: prof. dr hab. K. Górka (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie) i dr hab. H. Mamcarz, prof. nadzw. (UMCS).

Konferencje

W dn. 13–15 października w Karpaczu odbyła się XIX Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Rachunkowość a controlling”, zorganizowana pod hasłem „Modele zarządzania kosztami i dokonania” przez Katedrę Rachunku Kosztów i Rachunkowości Zarządczej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Instytut Ekonomii i Finansów UMCS był re-

prezentowany przez: dr J. Świerk, referat: „Koncepcja Strategicznej Karty Wyników w zarządzaniu strategią rozwoju miasta Lublin”; dr M. Jaworzyńską, referat: „Powiązanie modeli biznesowych z zarządzaniem strategicznym w zakładzie opieki zdrowotnej”; mgr O. Szołno, referat: „Uwarunkowania efektywnego budżetowania w jednostkach samorządu terytorialnego”; dr A. Bujaka, referat: „Charakterystyka problemów decyzyjnych dotyczących funkcjonowania systemu informacyjnego rachunkowości w przedsiębiorstwie”; dr. M. Lisowskiego, referat: „Metoda Data Envelopment Analysis (DEA) w ocenie efektywności podmiotów”. W konferencji z referatem uczestniczyli również: dr P. Wroński i mgr D. Lahutta.

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

Doktoraty

22 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. M. Rządeczki. Tytuł: „Metafizyczne założenia współczesnych nauk biomedycznych”. Promotor: dr hab. J. Jusiak, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: ks. dr hab. J. Mączka, prof. nadzw. (UPJPII), dr hab. M. Wnuk, prof. nadzw. (KUL).

22 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. K. Żaka. Tytuł: „Medytacja jako uważność i percepcja niesubstancjalności. Fenomenologiczna – religioznawcza analiza praktyki zen”. Promotor: dr hab. K. Kosior, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: dr hab. A. Kozyra, prof. nadzw. (UW), dr hab. M. Szymański (UMCS).

Konferencje

W dniach 9–10 października odbyła się ogólnopolska konferencja nauko-

wa: „Znaczenie filozofii Oświecenia w kulturze europejskiej”, zorganizowana przez Zakład Historii Filozofii Nowożytnej UMCS oraz Lubelskie Towarzystwo Naukowe (Wydział Nauk Humanistycznych).

Prof. dr hab. B. Skrętowicz (Zakład Socjologii Gospodarki i Organizacji) i mgr M. Wójcik wzięli udział w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Wdrażanie aktywnej polityki społecznej w środowisku lokalnym” w dniach 22–23 września w Radomiu. Mgr M. Wójcik wygłosił referat „Walka z wykluczeniem cyfrowym jako element unijnej aktywizacji społeczno-zawodowej”, a prof. B. Skrętowicz kilkakrotnie zabierała głos w dyskusji, odnosząc się m.in. do problemu uwarunkowań postępującego zmniejszania się dynamiki demograficznej w Polsce oraz do kwestii zmian w strukturze obciążenia demograficznego.

Dr hab. A. Kapusta (Zakładu Antropologii Kulturowej) wygłosił wykład „Madness and the Art of Living: the Limits of Understanding” w ramach Międzynarodowej Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej „The Anatomy of Un/Reason: The Birth of Mental Illness and its Fate in Postmodern Culture”, zorganizowanej w dn. 10–12 października w Krakowie przez Katedrę Antropologii i Badań Kulturowych UJ. Dr hab. A. Kapusta brał udział w międzynarodowym seminarium naukowym „Psychosomatic functioning of individuals in evolutionary perspective, new understanding of depression”, zorganizowanym 30 października przez Instytut Psychosomatyczny w Warszawie.

Dr hab. A. Kolasa-Nowak (Zakład Socjologii Wsi i Miasta) uczestniczyła w „Mid-Term Conference of 36 Research Network of European Sociological Association”, zorganizowanej na Uniwersytecie Gdańskim w dniach 16–18 października pt. „25 Years After Communism: East and West of Europe in Search for Solidarity”. Przedstawiła referat

pt. „Heritage and Burden in 25 Years of Post-Communism. Polish Perspective on Past and Present”. ❧

Dr hab. L. Kopciuch (Zakładu Historii Filozofii Nowożytnej) uczestniczył 17 października w konferencji naukowej „Przyroda – Miasto – Globalność”, zorganizowanej przez Instytut Kulturoznawstwa oraz Instytut Historii Uniwersytetu Wrocławskiego. Tytuł referatu: „Miasto – wybrane przykłady i konteksty z XX-wiecznej filozofii dziejów”. ❧

21 października na Wydziale Filozofii i Socjologii odbyła się konferencja ogólnopolska „Kultura w działaniu. Teorie i praktyki”, z udziałem m.in. W. Kłossowskiego, I. Stokfiszewskiego, K. Niziołek, M. Iwańskiego, Ł. Rogowskiego, M. Frąckowiaka, K. Łyszcz, J. Byszewskiego, T. Kitlińskiego, M. Dominiak, A. Dąbrowskiej, P. Celińskiego, W. Tarczuka, M. Karapudy. Konferencja oraz warsztaty dla studentów, dotyczące aktywnego działania w przestrzeni miasta, były częścią projektu „Student w mieście. Kultura i edukacja” realizowanego przez Stowarzyszenie im. S. Brzozowskiego, Wydział Filozofii i Socjologii UMCS, Koło Naukowe Studentów Europeistyki UMCS oraz Galerię Labirynt. W badaniach naukowych uczestniczy Koło Naukowe Socjologów Gospodarki i Organizacji UMCS. Pomyśl i koordynacja projektu: dr hab. A. Kapusta, dr A. Ziętek – koordynatorka, dr R. Czekaj. Projekt realizowany jest przy finansowej pomocy Miasta Lublin. ❧

Dr hab. A. Kolasa-Nowak w dn. 19–21 listopada wzięła udział w konferencji IPN pt. „Rewolucja społeczna czy dzika przebudowa? Społeczne skutki przekształceń własnościowych w Polsce 1944–1956”. Zaprezentowała referat pt. „Wpływ powojennych zmian własnościowych na strukturę społeczną. Ustalenia socjologów” oraz uczestniczyła w panelu dyskusyjnym. ❧

25 listopada dr R. Czekaj wziął udział w II konferencji „Kultura

i rozwój”, na której wygłosił referat (razem z dr A. Ziętek, Wydział Politologii UMCS) dot. studium przypadku Autonomicznego Centrum Społecznego „Cicha4” z Lublina. Konferencja była zwieńczeniem seminarium „Kultura i rozwój”, prowadzonym przez prof. J. Hausnera w Instytucie Studiów Zaawansowanych w Warszawie. ❧

W dn. 24–25 listopada dr hab. U. Kusio uczestniczyła w konferencji organizowanej przez Instytut Socjologii UŚ pt. „Peryferie społeczne we współczesnej Europie; na której wygłosiła referat: „Obcy/Inny na społecznych peryferiach Europy”. ❧

21 listopada dr M. Łacek uczestniczyła w konferencji „Społeczności lokalne wobec wyzwań współczesności”, zorganizowanej przez Katedrę Socjologii Wydziału Nauk Społecznych SGGW w Warszawie. Zaprezentowała referat: „Wzór lidera lokalnego w społecznościach wiejskich”. ❧

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Habilitacje

7 października dr E. Głazewska (Instytut Kulturoznawstwa) decyzją Rady Wydziału Nauk Humanistycznych i Społecznych SWPS w Warszawie, na podstawie jednogłośnie rekomendacji komisji habilitacyjnej, uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie kulturoznawstwo na podstawie monografii pt. *Kuwada. Egzotyczny zwyczaj w nowej odświeżeniu* (Wydawnictwo UMCS, Lublin 2014, ss. 320). Recenzenci do robku: prof. W. J. Burszta (SWPS), prof. J. Grad (UAM w Poznaniu) oraz dr hab. D. Wolska (Uniwersytet Wrocławski). Skład komisji habilitacyjnej: przewodniczący prof. A. Gomółka (UŚ), sekretarz prof. M. Czuba (SWPS) oraz członkowie: prof. T. Smolińska

(Uniwersytet Opolski) i prof. R. Sulima (SWPS). ❧

Doktoraty

7 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr C. Handzel. Temat: „Does the Medium Matter? Rendering Humor in Polish Translations of Woody Allen's Films and Fiction”. Promotor: prof. dr hab. M. Adamczyk-Garbowska (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. J. Jarniewicz (UŁ), prof. dr hab. J. Kutnik (UMCS). ❧

14 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr D. Kurek. Temat: „Translators' Strategies in the Rendition of Language Varieties in Polish Versions of Selected English Fantasy Novels”. Promotor: prof. dr hab. M. Adamczyk-Garbowska (UMCS). Recenzenci: dr hab. A. Brajerska-Mazur (KUL), prof. dr hab. J. Kokot (UWM w Olsztynie). ❧

29 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr K. Słowińskiego. Temat: „Kancelaria miasta Radomia w latach 1915–1939”. Promotor: prof. dr hab. K. Skupieński (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. M. Przeniosło (UJK w Kielcach), dr hab. R. Degen (UMK w Toruniu). ❧

29 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr M. A. Łaszkiwicz. Temat: „Stereotypy etniczne obcych w polskiej kulturze ludowej i w polszczyźnie potocznej”. Promotor: dr hab. S. Niebrzegowska-Bartmińska, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. A. Engelking (PAN Warszawa), prof. dr hab. H. Pelc (UMCS). ❧

26 listopada odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr M. Grzeszczak. Temat: „Pojęcie demokracji i jego profilowanie w polskim i niemieckim dyskursie publicznym (1989–2009)”. Promotor: prof. dr hab. J. Bartmiński (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. M. Fleis-

cher (UWr), prof. dr hab. J. Mazur (UMCS).

Konferencje

Prof. dr hab. M. Cymborska-Leboda brała udział w międzynarodowych konferencjach naukowych: „Кризис утопии в славянских литературах XX-XXI вв.”, w dn. 3–6 września, zorganizowanej przez Friedrich-Schiller-Universität Jena, z referatem: „Еще об эротической утопии: от Роланда Барта до Владимира Соловьева”; oraz w „Études russes et modernité” w dn. 13–16 października, zorganizowanej przez Université Bordeaux Montaigne, z referatem: „Entre bilinguisme et intertextualité: Le texte en tant que l'expression de l'expérience existentielle. L'oeuvre de Gazdanov (*Le bonheur*)”.

Dr hab. Z. Osiński, prof. nadzw. (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa) uczestniczył w konferencji naukowej „Podniesienie międzynarodowej rangi czasopisma Bulletin of the Veterinary Institute in Puławy”, która odbyła się 15 września w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym – Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach. Dr hab. Z. Osiński przedstawił referat „Problemy oceny dorobku naukowego w oparciu o wskaźniki typu IF, indeks Hirscha itp. i ich rzeczywista wartość”.

W dn. 15–17 września w Warszawie odbyła się II Konferencja Sztuki Islamu w Polsce „Polish-Lithuanian Commonwealth – Ottoman Empire: art & architecture – religions – societies”, zorganizowana przez Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata, we współpracy z Turkish Cultural Foundation ze Stambułu oraz Stowarzyszeniem Architektów Polskich SARP, w ramach obchodów rocznicy 600-lecia nawiązania stosunków dyplomatycznych pomiędzy Polską i Turcją. W konferencji uczestniczył dr hab. P. Tańkowski (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa), który wygłosił referat pt. „Old printed turcica preserved in Polish collections”.

W dn. 17–21 września w Szczecinie odbył się XIX Powszechny Zjazd Historyków Polskich. W ramach sympozjum „Panta rei – Historia 2.0” dr hab. Z. Osiński, prof. nadzw. (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa) wygłosił referat pt. „Narzędzia pracy historyka w świecie cyfrowym”.

Mgr M. Kulikowska, doktorantka w Instytucie Filologii Słowiańskiej, w dniach 18–20 września uczestniczyła w konferencji „Антропологические сдвиги как результат переломных эпох и их отражение в литературе”, organizowanej przez Wydział Filologiczny Uniwersytetu im. J. Kupały w Grodnie. Przedstawiła referat „Formy czasu w *Opowiadaniach kołymskich* Warłama Szałamowa (w perspektywie antropologicznej)”.

W dn. 29–30 września mgr A. Łukasiewicz (doktorantka Instytutu Anglistyki) wzięła udział w międzynarodowej konferencji „Outlandish, Uncanny, and Bizarre in Literatures and Cultures”, zorganizowanej przez Uniwersytet Opolski. Wygłosiła referat pt. „Familiar, strange, or odd? The supernatural quality of the villain from J. K. Rowling's *Harry Potter* series”.

W dn. 22–23 września na Uniwersytecie Opolskim odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Słowianie na emigracji: literatura – kultura – język”, zorganizowana przez Komisję Emigrantologii Słowian przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów i Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej UO. Referat pt. „Pamięć kulturowa a komunikacyjna w polskiej diasporze w Stanach Zjednoczonych” wygłosiła prof. A. Brzozowska-Krajka (Zakład Historii Literatury Polskiej), która jest członkiem Komisji Emigrantologii Słowian przy MKS.

Pracownice Zakładu Historii Języka Polskiego i Dialektologii: prof. dr hab. H. Pelc (z referatem „Tra-

dycja w ustnych przekazach ludowych”) i mgr I. Gumowska (z referatem „Sposoby prezentacji tradycji w nowych mediach”) uczestniczyły w dniach 8–10 października w ogólnopolskiej konferencji „Nowe czytanie tradycji w Roku Kolbergowskim”, zorganizowanej przez Interdyscyplinarne Centrum Badań Humanistycznych UŁ.

9 października dr R. Malesa i mgr L. Jarska (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa) wzięły udział w II konferencji bibliotekarzy bibliotek pedagogicznych i szkolnych województwa lubelskiego „Czy tylko internet? Twórcze sposoby na promocję biblioteki”, zorganizowanej przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką im. KEN w Lublinie. Dr R. Malesa wygłosiła referat pt. „Promocja w bibliotece – tradycja i współczesność”, natomiast mgr L. Jarska referat pt. „Media społecznościowe jako narzędzie promocji zbiorów bibliotecznych”.

W dn. 15–17 października w Lublinie odbyło się 5. Ogólnopolskie Sympozjum „Współczesne problemy geologii inżynierskiej w Polsce”, zorganizowane przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, przy wsparciu Polskiego Komitetu Geologii Inżynierskiej i Środowiska. W sesji posterowej znalazła się prezentacja „Uwarunkowania stateczności nasypów ziemnych na przykładzie stanowiska archeologicznego »Wysoka Górka« w Chełmie (woj. lubelskie)”, przygotowana przez dr. T. Dzieńkowskiego (Instytut Archeologii; współautorzy: dr hab. R. Dobrowolski, prof. nadzw. i mgr P. Demczuk – WNoZiGP UMCS oraz dr inż. T. Zydrón – Katedra Inżynierii Wodnej i Geotechniki Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie).

Dr R. Rybicka, dr A. Gozdek oraz dr E. Stawinoga (Instytut Filologii Słowiańskiej) uczestniczyły w dn. 16–17 października w konferencji „Samotność – aspekty, konteksty, wymiary”, zorganizowanej przez Instytut

Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Gdańskiego. Wygłosiły referaty: dr R. Rybicka „Одиночество и единение в творчестве Булата Окуджавы”, dr A. Gozdek „Afrodyta i Ariadna. Miłość a samotność w poezji Walerija Briusowa”, dr E. Stawinoga „«О одиночество, ты всегда со мною...» — przekleństwo samotności jako znamię losu i twórczości Borysa Popławskiego”.

16 października mgr M. Długosz (Zakład Porównawczej Historii Sztuki) brała udział w konferencji „Ikonografia polskiego malarstwa religijnego czasów rozbiorowych” na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Zaprezentowała referat „Prace Józefa Mehoffera na XXIV wystawie Secesji Wiedeńskiej w 1905 r. poświęconej sztuce religijnej”.

Dr hab. L. Zdybel, prof. nadzw. (Instytut Kulturoznawstwa) wziął udział z referatem „Przyroda – dobro globalne (międzynarodowe) czy lokalne (narodowe)? Rozważania z filozofii politycznej, etyki biznesu, sozologii i pokrewnych dziedzin” w konferencji „Przyroda – Miasto – Globalność” zorganizowanej 17 października przez Uniwersytet Wrocławski.

Dr B. Lisowska (Instytut Kulturoznawstwa) wzięła udział w międzynarodowej konferencji „Common Room: sztuka, etyka i prowokacja”, organizowanej przez Płocki Ośrodek Kultury i Sztuki oraz PWSZ w Płocku w dn. 17–18 października, z referatem „Kino i antropologia. Awangardowy film dokumentalny jako źródło wiedzy”. Konferencja była częścią 5. Festiwalu Themersonów SKARPA w Płocku.

W dn. 20–22 października w Miskolcu na Węgrzech odbyła się konferencja „The multifaceted biface – bifacial technology in prehistory” przygotowana jako 11. międzynarodowe spotkanie „SKAM Lithic Workshop”, zorganizowane przez węgierskie towarzystwo starożytnicze „Ősrégészeti Társaság”

oraz Stowarzyszenie Krzemieniarzkie SKAM Polska. Uczestniczyli w niej pracownicy Instytutu Archeologii z prezentacjami: „New discovered workshops of bifacial flint axes from the Lublin Region (Chełm Hills, E Poland)” – dr hab. J. Libera, prof. nadzw., dr M. Szeliga, mgr T. Wiśniewski oraz „Bifacial arrowheads and the other lithic artefacts from the Corded Ware Culture barrows in Ulów (SE Poland)” – dr B. Niezabitowska-Wiśniewska, mgr T. Wiśniewski (współautor: dr K. Pyżewicz Instytut Prahistorii UAM w Poznaniu).

W dn. 22–24 października dr Paweł Frelik wziął udział w dorocznej konferencji Polskiego Towarzystwa Studiów Amerykanistycznych zorganizowanej przez Uniwersytet w Białymstoku. Wygłosił referat pt. „From Visual Thoughtforms to Bauharoque: Paul Laffoley’s Renegade Science Fiction Art”.

W dn. 22–24 października dr E. Antoszek wzięła udział w konferencji „PTSA: American Wild Zones: Space, Experience, Consciousness” i wygłosiła referat „Various Expressions of Wild Zones: Black and Chicana Identity in Selected Productions by African American and Mexican American Female Artists”.

Dr hab. D. Chemperek, prof. nadzw. i dr A. Nowicka-Struska (Instytut Filologii Polskiej) wzięli udział w dn. 23–24 października w konferencji „Epistolografia w dawnej Rzeczypospolitej (do końca XIX w.)”, organizowanej przez Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie. Zaprezentowano referaty: prof. dr hab. D. Chemperek, „Listy poetyckie Wacława Potockiego do Andrzeja Żydowskiego i koło literatów małopolskich w 2. poł. XVII w. Nowe ustalenia”; dr A. Nowicka-Struska, „Listy w historiografii i piśmiennictwie klasztornym XVII–XVIII w.”.

Prof. dr hab. J. Woźniak-Kasperek (Instytut Informacji Naukowej i Bi-

bliotekoznawstwa) wygłosiła referat pt. „Kształcenie bibliotekarzy w Polsce – dzieło Aleksandra Birkenmajera i jego kontynuacja” na konferencji „Ludwik Antoni i Aleksander Birkenmajerowie – życie i dzieło”, zorganizowanej 28 października w Warszawie przez Instytut Historii Nauki im. L. i A. Birkenmajerów PAN z okazji 60-lecia Instytutu. Gościem konferencji była też prof. dr hab. M. Juda, dyrektor Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa.

1 listopada dr P. Frelik (Zakład Literatury i Kultury Amerykańskiej) wygłosił wykład proszony „Architecture in Flight: Anatomy of Space Ships in Science Fiction Film” w ramach sympozjum dot. związków między kinem science fiction a architekturą zorganizowanego przez British Film Institute w Londynie.

6 listopada odbyła się konferencja „Klęska Europy i odrodzenie Rzeczypospolitej w 100-lecie wybuchu pierwszej wojny światowej”, zorganizowana przez Ośrodek Kultury Francuskiej i Studiów Frankofońskich UW. Instytut Historii UMCS reprezentował dr hab. P. Bednarz (Zakład Historii XIX wieku), który wystąpił z odczytem „Konfederacja Szwajcarska a I wojna”.

W dn. 6–7 listopada odbyła się konferencja „Linguistics Beyond and Within”, na której pracownicy UMCS wygłosili referaty: dr J. Jabłońska-Hood, „Is English humour intended to be funny? On the recognition of comic intentions and relevance theory in humour creation”; dr H. Kowalewski, „It the road lazy or just incompetent? Experiential immediacy in conceptual metonymies”; prof. W. Sullivan, „Things, Rules, and Relations: What’s in a Phonological Description”; dr Konrad Żyśko, „Wordplay based on prepositions – From virtuality to actuality”.

Dr hab. A. Głaz wziął udział w symposium pt. „Translating Text, Cultures, and Values” w Belfaście (Irlandia Północna), kończącym projekt pt. „English Evaluative Concepts in Translated Religious and Devotional Texts”, który koordynował dr P. Blumczyński z Queens University w Belfaście (partner w projekcie: University of Ulster, Belfast). Grant na projekt został przyznany przez brytyjski Arts and Humanities Research Council. Dr hab. A. Głaz wygłosił referat pt. „Values in a post-war period: The Polish DOM vs. the English HOME and HOUSE”. W konferencji brała udział również mgr A. Wyrwa (doktorantka anglistyki), która wygłosiła referat pt. „Gains or losses in metaphor translation: Reconstructing source and target linguistic worldviews and their axiological load in a political debate”.

Dr P. Frelik wygłosił prelekcje nt. związków architektury i science fiction oraz o sztukach wizualnych sf – podczas lubelskiego Festiwalu Fantastyki Falkon w dn. 7–10 listopada.

W dn. 12–27 listopada prof. A. Brzozowska-Krajka (Zakład Historii Literatury Polskiej) przebywała w Chicago (Illinois, USA), gdzie uczestniczyła w jubileuszu 85-lecia Związku Podhalan Ameryki Północnej, podczas którego wygłosiła referat „My stamtąd – my tutaj: pamięć kulturowa a nowe zakorzenienie”. W tym czasie w Chicago odbyła się też amerykańska promocja jej książki *Etnokultura w diasporze: między regionalizmem a amerykanizacją*, Wydawnictwo UMCS 2012. Natomiast w San Antonio (Texas) uczestniczyła ona w 46th Annual Convention zorganizowanej przez Association for Slavic, East European & Eurasian Studies (ASEES), gdzie wygłosiła referat „*Lest our goblet of culture is smashed. Polish folk culture after the great opening of 1989*”, w panelu „Folklore 25 Years since the Fall of the Berlin Wall”.

W dn. 13–14 listopada dr hab. A. Dymmel i dr A. Znajomski (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa) wzięli udział w XII Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Kraków – Lwów: książki, czasopisma, biblioteki XIX–XX wieku”, której organizatorem był Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Dr hab. A. Dymmel wygłosiła referat „Ze Lwowa do San Francisco. Prenumeratory *Sobótki. Księgi zbiorowej na uczczenie pięćdziesięciolecia jubileuszu Seweryna Goszczyńskiego*”, dr A. Znajomski zaprezentował temat „Bibliografie Krakowa i Lwowa. Początki – rozwój – metodyka”.

Dr E. Flis-Czerniak (Instytut Filologii Polskiej) wzięła udział w konferencji „Młodopolski witalizm – modernistyczne witalizmy” (Kraków, 13–14 listopada) zorganizowanej przez Katedrę Historii Literatury Pozytywizmu i Młodej Polski UJ. Wygłosiła referat pt. „*Vita Nuova*. Witalizm a młodopolskie projekty odrodzenia narodowego. Przypadek Tadeusza Micińskiego i Wincentego Lutosławskiego”.

Dr P. Frelik wziął udział w towarzyszącej festiwalowi Hall of Games konferencji naukowej „Gry komputerowe w badaniach”, która odbyła się we Wrocławiu 14 listopada, gdzie wygłosił referat „Znalezione w tłumaczeniu: literatura w grach, gry jako literatura”.

14 listopada dr hab. P. Bednarz (Zakład Historii XIX w.) i dr hab. M. Korzeniowski (Zakład Historii Europy Wschodniej) wzięli udział w konferencji w Paryżu „Quand l'éclatement de la 1ère Guerre mondiale rouvrait la question polonaise”. Prof. P. Bednarz przedstawił referat „Entre Paris et la Suisse, l'action pro-polonaise d'Edmond Privat pendant la Grande Guerre”, zaś prof. M. Korzeniowski „Le sort des réfugiés et des déplacés des territoires polonais au cours de la Première Guerre mondiale”.

W dn. 14–15 listopada dr D. Wróbel (Zakład Historii Polski Średniowiecznej i Dziejów Gospodarczych) uczestniczył w konferencji w Marburgu („Akteure mittelalterlicher Außenpolitik: Das Beispiel Ostmitteleuropas”). Zaprezentował referat „The Polish Magnates as the sovereign Subject of the Foreign Politics during the Interregnum and the Minority of Ruler (1382–1386, 1434–1438)”.

19 listopada pracownicy Zakładu Historii Starożytnej uczestniczyli w konferencji naukowej poświęconej pamięci prof. L. Morawieckiego (1949–2004), wybitnego znawcy antyku, numizmatyka, badacza rzymskiej ideologii. Prof. L. Morawiecki od 1994 r. związany był z Instytutem Historii UMCS, gdzie przez 10 lat pełnił funkcję kierownika Zakładu Historii Starożytnej. Na symposium dr hab. D. Słapek wygłosił referat „O potrzebie i pożytkach euergetyzmu. Uwagi tendencyjnie ahisteryczne”.

Prof. dr hab. H. Pelc (z referatem „Słowniki gwarowe w dialogu pokoleń”) i prof. dr hab. W. Bryła (z referatem „Dialekty polskie w oczach Wincentego Pola”) z Zakładu Historii Języka Polskiego i Dialektologii, dr A. Wysocka (z referatem „Dialog z epoką, dialog z samym sobą – o (nie)zmienności idiosylu Ryszarda Kapuścińskiego”) z Zakładu Językoznawstwa Ogólnego i dr A. Tryksza (z referatem „Oczami dziecka czy rodzica? Kosmos spraw ostatecznych i Państwo Piaszkownicy w wierszach Dariusza Sułki”) z Zakładu Teorii Literatury uczestniczyli w dn. 19–20 listopada na UW w konferencji pt. „Dialog pokoleń”.

Dr M. Długosz (Instytut Kulturoznawstwa) wystąpiła w Muzeum Sztuki Stosowanej w Budapeszcie na „International conference on the occasion of the 100th anniversary of Ödön Lechner's death” (19–22 listopada), z referatem „Sar-

matism in Polish applied arts and architecture at the turn of the 19th century".

Dr E. Flis-Czerniak (Instytut Filologii Polskiej) wzięła udział w konferencji „Żeromski wobec tradycji i współczesności” (Warszawa, 19–20 listopada) zorganizowanej w 150. rocznicę urodzin pisarza przez Stowarzyszenie im. S. Żeromskiego, Muzeum Literatury im. A. Mickiewicza w Warszawie przy współpracy Zakładu Literatury i Kultury 2. poł. XIX w. UW oraz Zakładu Literatury Pozytywizmu i Młodej Polski UMCS (współorganizator ze strony UMCS – dr M. Gabryś-Sławińska). Zaprezentowała referat: „Poematy historyczne o cudzie psychiki polskiej. S. Żeromski w opinii S. Brzozowskiego”.

W dn. 19–20 listopada odbyła się w konferencja naukowa z okazji jubileuszu 70-lecia Państwowego Muzeum na Majdanku „Muzea martyrologiczne w perspektywie europejskiej. Przestrzenie przedstawiania i doświadczania historii”, na której dr hab. A. Stępnik (Zakład Edukacji Historycznej i Dziedzictwa Kulturowego) wygłosił referat „Muzea martyrologiczne jako miejsca historii”.

24 listopada dr hab. P. Tafilewski (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa) wygłosił referat pt. „Drukowane turcyki XVI–XVIII wieku w zbiorach polskich” na konferencji „Exemplis discimus: w 80. rocznicę urodzin Profesora Edwarda Potkowskiego”, zorganizowanej przez Studenckie Koło Informacji Naukowej „Palimpsest”. Prof. dr hab. E. Potkowski jest historykiem mediewistą, badaczem książki rękopiśmiennej, emerytowanym profesorem Wydziału Historycznego UW i Akademii Humanistycznej w Pułtusku.

W dn. 24–25 listopada dr A. Bendrat (Zakład Studiów Amerykanistycznych) uczestniczyła w XIII kon-

ferencji Polskiego Towarzystwa Retorycznego „Retoryka i normy komunikacji” zorganizowanej w Warszawie przy współpracy z Instytutem Badań Literackich PAN. Dr Bendrat wygłosiła referat pt. „Radicalizing or conserving rhetoric: genres in presidential rhetoric”.

Dr hab. Z. Osiński, prof. nadzw. (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa) uczestniczył w V Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Zarządzanie informacją w nauce”, zorganizowanej w dn. 27–28 listopada w Katowicach przez Polskie Towarzystwo Informacji Naukowej wspólnie z Instytutem Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŚ i Instytutem Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ. Dr hab. Z. Osiński wygłosił referat pt. „Open access w środkowoeuropejskiej historiografii – perspektywa informatologiczna”.

Konferencja „Przekład – Język – Kultura”

W dn. 10–11 października w Kазmierzu Dolnym n. Wisłą odbyła się IV konferencja z cyklu „Przekład – Język – Kultura”, zorganizowana przez Zakład Języka Rosyjskiego UMCS (komitet organizacyjny – prof. dr hab. R. Lewicki i dr E. Manasterska-Wiącek). Uczestniczyli w niej badacze przekładu – rusycyści, angliści, romaniści i germaniści – z kilku ośrodków naukowych w Polsce. UMCS reprezentowali pracownicy Zakładu Języka Rosyjskiego (prof. dr hab. R. Lewicki, dr E. Manasterska-Wiącek, dr E. Białek, dr K. Oszust-Polak), a także doktoranci (mgr M. Dziwisz). Przekładoznawcy dzielili się swoimi spostrzeżeniami nt. przekładu literackiego, filmowego, tekstów oficjalnych oraz powiązań sztuki przekładu z dydaktyką i leksykografią. Dominującym wątkiem były elementy kulturowe przekładu niezależnie od obiektu badań. Wykłady dotyczyły m.in. nowego spojrzenia na tłumaczenie nazw realiów, satyry oraz hymnu państwowego w przekładzie, literatury rodzimej a przekła-

du, archaizacji w literaturze fantasy jako problemu translatorycznego, zjawiska dyfuzji i paradyfuzji w literaturze dziecięcej, przekładu aluzji językowych w poezji. Konferencję otworzył i przewodniczył części obrad prof. R. Lewicki, inicjator spotkania i redaktor serii *Przekład-Język-Kultura*.

Publikacje

Nakładem wydawnictwa Napoleon V ukazała się książka doktoranta Zakładu Historii Starożytnej UMCS, mgr. Mateusza Byra pt. *Wojna o tron cesarów (68–70 n.e.)*, która jest jego drugą publikacją. Jednocześnie jest to pierwsza praca w języku polskim poświęcona w całości bratobójczym zmaganiom, które wstrząsnęły imperium rzymskim w II poł. I w. n.e. Opisane zostały wydarzenia wiodące do obalenia Nerona, upadek jego bezpośredniego następcy – Galby, wojny, jakie stoczyli ze sobą Othon i Wite- liusz, a następnie Witeliusz i Wespazjan. Swoje miejsce w książce znalazły kontrowersyjne powstania Cywili- sa i Klasykusa, które – wbrew utar- tym schematom – autor ukazał jako wystąpienia motywowane wewnątrz- rzymską polityką, nie zaś niepod- ległościowymi ambicjami nadreń- skich plemion. Charakterystyczną cechą narracji stanowi uwypuklenie roli rzymskiej armii – w latach 68–70 pretorianie i legionieści nie tylko decydowali o wyniesieniu lub śmierci kolejnych kandydatów do tronu, ale niejednokrotnie stymulowali ich dzia- łania. Z tych względów wątki wojsko- we zostały najbardziej rozbudowa- ne, a jeden z pierwszych rozdziałów przybliży organizację i cechy rzym- skich sił zbrojnych I w. n.e.

Inne

Prof. W. Sullivan (Instytut Anglistyki) poprowadził zajęcia dla uczniów szkoły językowej „Mland”. Udział prof. Sullivana miał na celu poprawienie umiejętności językowych uczniów oraz promocję UMCS.

Dr hab. L. Zdybel, prof. nadzw. i dr M. Rajewski (Instytut Kultu-

roznawstwa) wspólnie z Referatem Misyjnym Księży Werbistów w Lublinie, Katedrą Religioznawstwa i Misjologii na KUL oraz Muzeum Etnograficzno-Misyjnym w Pieniężnie zorganizowali wystawę „Misje w Paragwaju wśród Indian Ache” w dn. 29 października – 14 listopada w Bibliotece Głównej UMCS. ❧

WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I INFORMATYKI

Habilitacje

Rada Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki przeprowadziła postępowanie habilitacyjne dr. T. Kwapińskiego, adiunkta w Zakładzie Fizyki Powierzchni i Nanostruktur UMCS, na podstawie osiągnięcia naukowego pt. „Przewodnictwo elektryczne i fale ładunku w łańcuchach atomowych”. Recenzenci: prof. dr hab. T. Domański (UMCS), prof. dr hab. J. Barnaś (UAM Poznań) i dr hab. J. Wróbel (URz). Na posiedzeniu 17 listopada Rada Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki podjęła uchwałę o nadaniu dr. T. Kwapińskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk fizycznych w dyscyplinie fizyka. ❧

Doktoraty

20 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr K. Trąbki-Więclaw, asystenta na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lubelskiej, pt. „Klasa funkcji pół-typowo-rzeczywistych”. Promotor: dr hab. L. Koczan, prof. nadzw. (PL). Recenzenci: prof. dr hab. E. Złotkiewicz (UMCS) i dr hab. A. Lecko, prof. nadzw. (UWM w Olsztynie). ❧

27 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr.

P. Wójcika, asystenta na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym KUL JPII, pt. „Zastosowanie wielomianów Fabera w równaniach całkowych mocno osobliwych”. Promotor: prof. dr hab. M. Sheshko (KUL). Recenzenci: prof. dr hab. J. Kozicki (UMCS) i dr hab. A. Augustynowicz, prof. nadzw. (UG). ❧

27 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr A. Nakoniecznej ze Studiów Doktoranckich Fizyki pt. „Dynamiczny kolaps grawitacyjny”. Promotorzy: prof. dr hab. M. Rogatko (UMCS) i dr hab. R. Moderski, prof. nadzw. (Centrum Astronomiczne im. M. Kopernika PAN w Warszawie). Recenzenci: prof. dr hab. M. Dąbrowski (USz) i prof. dr hab. J. Lewandowski (UW). ❧

WYDZIAŁ NAUK O ZIEMI I GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ

Konferencje

14 października Zakład Polityki Przestrzennej i Planowania był współorganizatorem, razem z Urzędem Marszałkowskim, Uniwersytetem Przyrodniczym oraz Zespołem Lubelskich Parków Krajobrazowych, konferencji „Rola obszarów chronionych w rozwoju edukacji, turystyki i gospodarki”. Pracownicy Zakładu ogłosili referaty: prof. dr hab. M. Harasimiuk – „Uwarunkowania rozwoju turystyki i rekreacji na obszarze funkcjonalnym Powieśle w województwie lubelskim”; dr W. Gorzym-Wilkowski – „Koncepcja systemu planowania przestrzennego obszarów chronionych”; mgr inż. arch. A. H. Sawicka – „Miasta pod ochroną – między urbanizacją a naturą”. ❧

15 października prof. dr hab. M. Harasimiuk wziął udział w konferencji zorganizowanej przez Lokalną Organizację Turystyczną „Kraina Lessowych Wąwozów” w Termach Pałacowych w Nałęczowie. Dotyczyła ona przygotowywanej Strategii funkcjonalno-przestrzennej rozwoju turystyki Krainy Lessowych Wąwozów na Obszarze Funkcjonalnym Powieśla. Prof. M. Harasimiuk przedstawił wykład nt. obszaru Powieśla, w szczególności pod kątem potencjału turystycznego i możliwości jego wykorzystania dla rozwoju turystycznego regionu. ❧

21 października prof. dr hab. M. Harasimiuk wziął udział w konferencji w ramach Forum Debaty Publicznej pt. „Gdzie chcemy żyć – Krajobraz Polski”, która odbyła się w Pałacu Prezydenckim w Warszawie. ❧

14 listopada dr P. Mroczek wygłosił referat „Epoka plastiku” podczas Lubelskiej Konferencji na Rzecz Globalnej Edukacji „Globalna Lubelszczyzna”, zorganizowanej w IX LO im. mjr. H. Dekutowskiego ps. „Zapora” w Lublinie. ❧

W dn. 17–18 listopada przedstawiciele Koła Naukowego Geoinformatyków GeoIT (M. Bajko, S. Czarnecki, L. Gogacz) uczestniczyli w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej GIS DZIŚ, która odbyła się na Uniwersytecie Pedagogicznym im. KEN w Krakowie. Przedstawili projekt UMCSMapping, który dotyczy utworzenia interaktywnej mapy budynków UMCS w formie aplikacji internetowej. Więcej informacji na www.geoit.pl lub www.opengis.up.krakow.pl. ❧

21 listopada w IX LO im. M. Kopernika w Lublinie podsumowano ogólnoeuropejską akcję „Tydzień Edukacji Globalnej”. Jego centralnym punktem był wykład dr. W. Janickiego „Czy globalizacja jest naprawdę globalna? – czyli o tym, dlaczego na świecie są wciąż biedni i głodni”. ❧

Sukcesy

Dr P. Mroczek (Zakład Geoekologii i Paleogeografii) został edytorem czasopisma „Quaternary International” (IF = 2,44; 30 pkt według MNiSW) wydawanego przez Elsevier wraz z International Union for Quaternary Research.

Prof. dr hab. M. Łanczont weszła w skład rady redakcyjnej czasopism Uniwersytetu I. Franko we Lwowie: „Paleontologiczny Zbirnyk” oraz „Visnyk Uniwersytetu Lwowskiego, seria geograficzna”.

Minister Środowiska powołał dr. hab. R. Dobrowolskiego, prof. nadzw. na członka Państwowej Rady Ochrony Przyrody na kadencję 2014–2019.

Umowa między WNoZiGP a ZS nr 2 im. prof. J. Samsonowicza w Łęcznej

12 listopada została zawarta umowa patronacka pomiędzy Wydziałem Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej a Zespołem Szkół nr 2 im. prof. J. Samsonowicza w Łęcznej. Ze strony Wydziału umowę desygnował dziekan dr hab. R. Dobrowolski, prof. nadzw.; Zespół Szkół nr 2 reprezentował dyrektor mgr S. Wiński. Celem umowy jest nawiązanie bliższej współpracy pomiędzy środowiskiem akademickim a uczniami, którzy będą mogli korzystać z wiedzy i doświadczenia pracowników Wydziału. Kadra naukowo-dydaktyczna zyska możliwość podzielenia się z młodzieżą osiągnięciami naukowymi, wynikami badań i pasją naukowo-badawczą. Nowoczesna baza dydaktyczna oraz profesjonalnie wyposażone laboratoria wydziałowe stwarzają możliwość organizacji wykładów, warsztatów, prezentacji multimedialnych oraz wystaw. Strony zadeklarowały również chęć współpracy w zakresie wspólnych inicjatyw dot. projektów edukacyjnych z geografii, przyrody oraz turystyki i rekreacji.

Patronat nad Regionalnym Centrum Edukacji Zawodowej w Lubartowie

10 listopada Wydział objął patronatem Regionalne Centrum Edukacji Zawodowej w Lubartowie. Umowa partnerska została podpisana przez dziekana dr. hab. R. Dobrowolskiego, prof. nadzw. oraz dyrektora RCEZ H. Borzęcką, w obecności starosty lubartowskiego F. Puły oraz licznej grupy uczniów. Podpisaniu umowy towarzyszyła prezentacja oferty edukacyjnej Wydziału, dokonana przez prodziekana dr J. Rodzoś, oraz wykład dr W. Janickiego pt. „Czy grozi nam przeludnienie?”.

WYDZIAŁ POLITOLOGII

Habilitacje

24 października Rada Wydziału Politologii na podstawie wniosku Komisji Habilitacyjnej w składzie: prof. dr hab. K. Wojtaszczyk (przewodniczący), dr hab. I. Biernacka-Ligieja, prof. nadzw. (sekretarz), recenzenci: prof. dr hab. M. Jabłoński, prof. dr hab. J. Adamowski, prof. dr hab. I. Hofman, członkowie: prof. dr hab. S. Michalczyk, prof. dr hab. E. Maj podjęła uchwałę o nadaniu dr L. Pokrzyckiej (Zakład Dziennikarstwa) stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w zakresie nauk o polityce. Temat: *System medialny Islandii*.

Doktoraty

17 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. J. Kowalczyka pt. „Polsko-ukraińska współpraca transgraniczna w kontekście integracji europejskiej”. Promotor: prof. dr hab. H. Chałupczak (UMCS). Recenzenci: dr hab. H. Dumala (UMCS), prof. dr hab. Z. Kurczuk (UWr).

17 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. R. S. Harabina pt. „Totalitaryzm i demokracja w myśli Hannah Arendt”. Promotor: prof. dr hab. J. Hudzik (UMCS). Recenzenci: dr hab. J. Pleszczyński (UMCS), prof. dr hab. J. Miklaszewska (UJ).

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

Habilitacje

15 października Rada WPiA, uwzględniając pozytywną opinię komisji habilitacyjnej w składzie: przewodniczący – prof. dr hab. A. Błaś (UWr), sekretarz – dr hab. S. Patyra (UMCS), recenzenci: prof. dr hab. J. Zimmermann (UJ), dr hab. M. Stahl, prof. nadzw. (UŁ), prof. dr hab. M. Zdyb (UMCS), członkowie: dr hab. M. Dyl (UW), dr hab. J. Stelmasiak, prof. nadzw. (UMCS), podjęła uchwałę o nadaniu dr L. Bieleckiemu (Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych w Kielcach) stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

15 października odbyło się kolokwium habilitacyjne dr E. Feret (WSPiA Przemysł-Rzeszów). Temat: *Formy organizacyjno-prawne finansowania samorządowych zadań publicznych*. Recenzenci: prof. dr hab. T. Dębowska-Romanowska (UŁ), prof. dr hab. A. Hanusz (UMCS), prof. dr hab. C. Kosikowski (Uniwersytet w Białymstoku), dr hab. W. Miemieć, prof. nadzw. (UWr). Rada WPiA podjęła uchwałę o nadaniu dr E. Feret stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

19 listopada Rada WPiA, uwzględniając pozytywną opinię komisji habilitacyjnej w składzie: przewodniczący – prof. dr hab. M. Zubik (UW), sekretarz – dr hab. S. Pa-

tyra (UMCS), recenzenci: prof. dr hab. B. Banaszak (UWr), dr hab. P. Tuleja, prof. nadzw. (UJ), dr hab. W. Orłowski, prof. nadzw. (UMCS), członkowie: dr hab. M. Masternak-Kubiak, prof. nadzw. (UWr), prof. dr hab. W. Skrzydło (UMCS), podjęła uchwałę o nadaniu dr. R. Grabowskiemu (Uniwersytet Rzeszowski) stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

Doktoraty

7 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr E. Maleszyk. Temat: „Udział kapitałowy w spółce jawnej”. Promotor: prof. dr hab. A. Kidyba. Recenzenci: dr hab. J. Kruczalak-Jankowska, prof. nadzw. (UG), dr hab. K. Kopaczyńska-Pieczniak (UMCS).

17 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr R. Skowrona. Temat: „Wpływ sądu na kontradiktoryjność postępowania jurysdykcyjnego przed sądem pierwszej instancji w polskim procesie karnym”. Promotor: dr hab. K. Dudka, prof. nadzw. Recenzenci: prof. dr hab. S. Waltoś (WSiZ w Rzeszowie), dr hab. T. Gardocka, prof. nadzw. (WSPS w Warszawie).

21 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr W. Mojskiego. Temat: „Ochrona wolności wypowiedzi w polskim porządku prawnym”. Promotor: prof. dr hab. E. Gdulewicz. Recenzenci: prof. dr hab. B. Banaszak (Uniwersytet Zielonogórski), prof. dr hab. W. Skrzydło (UMCS).

28 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr E. Dudy. Temat: „Reemisja jako odrębne pole eksploatacji utworu”. Promotor: prof. dr hab. M. Poźniak-Niedzielska. Recenzenci: dr hab. J. Sieńczyło-Chlabicz, prof. nadzw. (Uniwersytet w Białymstoku), dr hab. J. Szczotka (UMCS).

28 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr A. Szota. Temat: „Swoboda decyzyjna w administracyjnym typie stosowania prawa”. Promotor: prof. dr hab. L. Leszczyński. Recenzenci: dr hab. A. Korybski, prof. nadzw. (UMCS), dr hab. B. Wojciechowski, prof. nadzw. (UŁ).

28 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr M. Bentkowskiej. Temat: „Normatywna regulacja wpływu grup nacisku na podejmowanie decyzji publicznych w Stanach Zjednoczonych”. Promotor: dr hab. A. Korybski, prof. nadzw. Recenzenci: prof. dr hab. L. Leszczyński (UMCS), prof. dr hab. S. Stadniczeńko (Uniwersytet Opolski).

30 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr K. Czeszejko-Sochackiej. Temat: „Wzięcie łub przetrzymywanie zakładnika w świetle polskiego prawa karnego”. Promotor: prof. dr hab. T. Bojarski. Recenzenci: prof. dr hab. S. Lelental (UŁ), prof. dr hab. R. Stefański (Uczelnia Łazarskiego).

30 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr A. Wiącek. Temat: „Prawo pracownika do wypoczynku a regulacja czasu pracy”. Promotor: dr hab. T. Liszcz, prof. nadzw. Recenzenci: dr hab. M. Skąpski, prof. nadzw. (UAM), dr hab. A. Kosut (UMCS).

Konferencje

27 października odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Zagadnienia stosowania prawa. Perspektywa teoretyczna i dogmatyczna”, zorganizowana przez Katedrę Teorii i Filozofii Prawa UMCS. Wystąpienia były prezentowane w ramach czterech sesji: Zagadnienia teorii stosowania prawa; Stosowanie prawa. Wartości i zasady konstytucyjne; Stosowanie prawa w europejskim porządku

prawnym (wybrane zagadnienia); Typy stosowania prawa (wybrana problematyka).

W dn. 20–21 listopada odbyła się konferencja nt. „Prawo cywilne – stanowienie, stosowanie i wykładnia”, zorganizowana w 100. rocznicę urodzin prof. J. Ignatowicza (1914–1997) przez Katedrę Prawa Cywilnego UMCS. Podczas uroczystego otwarcia głos zabrali: Rektor UMCS prof. dr hab. S. Michałowski, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. M. Gersdorf, Dziekan WPiA prof. dr hab. A. Przyborowska-Klimczak, Kierownik Katedry Prawa Cywilnego UMCS prof. dr hab. M. Nazar.

W dn. 21–22 listopada odbyła się konferencja nt. „Prawo handlowe 25 lat po transformacji ustrojowej. Doświadczenia i perspektywy”, zorganizowana przez Stowarzyszenie Promocji Nauk Prawnych z siedzibą w Lublinie oraz Koło Naukowe Prawa Spółek UMCS.

19 listopada odbyła się 2. konferencja „Prawo na obcasach”, zorganizowana przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Lublin. Dyskutowano m.in. nt. tatuaży w miejscu pracy oraz odpowiedzialności karnej producentów podrabianych towarów oraz ich nabywców.

W dn. 17–19 listopada na WPiA UMCS oraz Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL odbyły się XVIII Dni Edukacji Prawniczej. Cykl szkoleń, warsztatów i prelekcji o tematyce prawniczej został zorganizowany w ramach współpracy z samorządami prawniczymi, instytucjami życia publicznego, władzami uczelni oraz wydziałami prawa z całego kraju. Dużym zainteresowaniem wśród studentów cieszyły się warsztaty z arbitrażu oraz prowadzenia działalności w warunkach oligopolu, a także spotkanie z przedstawicielami służby więziennej oraz wycieczka do zakładu karnego.

KATEDRA SOCJOLOGII NA WYDZIALE EKONOMICZNYM KOLEBKĄ SOCJOLOGII W UMCS

Uwagi wstępne – socjologia jako nauka i ważniejsze fakty z jej dziejów

Socjologia jest jedną z młodszych i podstawowych nauk o społeczeństwie, badającą jego strukturę i funkcjonowanie oraz rzeczywistość społeczną – ogół zjawisk i procesów stanowiących efekt oddziaływania na siebie jednostek i zbiorowości aktywnych na pewnej przestrzeni, oraz strukturę społeczną, osobliwy system aksjonormatywny, który współtworzą normy i wartości determinujące ludzką aktywność i działalność.

Problematykę socjologiczną nazwano specjalną nauką o społeczeństwie, nauką nową, fizyką społeczną i fizjologią społeczną – niejednokrotnie myloną z filozofią społeczną i to w fundamentalnych publikacjach autorstwa prominentnych polskich socjologów.

Ostatnie obie nazwy tej nauki są autorstwa znanego jej prekursora, francuskiego myśliciela Saint-Simona (1760–1825). Początkowo używał ich jego rodak, znany filozof, August Comte (1798–1857). W 1839 r. opublikował czwarty tom

sześciotomowego *Kursu filozofii pozytywnej* i w nim to właśnie tę naukę o społeczeństwie nazwał „socjologią”, której źródłosłowem są słowa łacińskie: *societas* – społeczeństwo, wspólnota albo *socius* – wspólny, towarzysz oraz greckie *logos* – wiedza, słowo, myśl, nauka.

Niebawem nazwę tę szerzej zaakceptowano, a ów fakt uznano za jej formalne narodziny, ale jako amatorskiej dziedziny. Reprezentowali ją wtedy uczeni niemający wykształcenia socjologicznego, bo jeszcze takich studiów nie było. W naukę akademicką przekształciła się na przełomie XIX i XX w., najpierw we Francji. Tam bowiem i w USA pod koniec XIX w. zaczęto tworzyć katedry i instytuty socjologiczne oraz wydawać odpowiednie czasopisma.

W Polsce w 1860 r. znany ekonomista i filozof społeczny Józef Supiński (1804–1893), wróciwszy z Francji do rodzinnej Galicji z popowstaniowej emigracji, opublikował we Lwowie *Myśl ogólną fizjologii wszechświata*, którą uważano za pierwsze polskie dzieło socjologiczne, a jego wydanie za swoiste narodziny naszej narodowej socjologii, ale jako nauki amatorskiej.

W Królestwie naukę tę owocnie wzbogacał znany polihistor, matematyk z wykształcenia, Ludwik Krzywicki (1859–1941). Na pierwszym Zjeździe Polskich Socjologów w Poznaniu w marcu 1931 r. utworzono Polskie Towarzystwo Socjologiczne, a jego przewodniczącym wybrano właśnie Krzywickiego.

W Polsce socjologia została nauką uniwersytecką w I poł. międzywojnia, głównie dzięki Florianowi Znanieckiemu (1882–1958). Po uzyskaniu doktoratu z filozofii w Uniwersytecie Jagiellońskim w 1910 r. został dyrektorem biura Towarzystwa Opieki nad Wychodźstwem Polskim w Warszawie. Tuż przed I wojną światową wyjechał do USA, aby wspólnie z Izakiem Thomasem – amerykańskim socjologiem polskiego pochodzenia, prowadzić badania socjologiczne polskiej emigracji zarobkowej. Ich efektem jest pięciotomowe dzieło *Chłop polski w Europie i Ameryce*. Na początku 1919 r. wrócił do odradzającej się Polski i w nowo utworzonym Uniwersytecie Poznańskim zorganizował prężny ośrodek socjologiczny, w którym jako pierwszym w kraju zaczęto kształcić magistrów so-

cjologii oraz promować doktorów i docentów w tym zakresie. Potem socjologia zaczęła się pojawiać w innych polskich uczelniach, w tym również w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, ale jedynie jako przedmiot, a nie kierunek studiów.

W ośrodku lubelskim socjologię z początkiem roku akademickiego 1919/1920 zaczął wykładać ks. Aleksander Wóycicki (1878–1954), pierwszy polski socjolog profesjonalista, znany badacz polskiej klasy robotniczej i rektor Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. Tuż przed wojną socjologię w KUL, po pewnej przerwie, wykładał filozof prawa doc. Czesław Martyniak (1906–1939), którego córka prof. Biruta Skrzętowicz pracuje w Instytucie Socjologii UMCS. Jednak najbardziej znaczącym i zasłużonym współtwórcą socjologii lubelskiej, głównie w swojej macierzystej uczelni, czyli KUL, był prawnik z wykształcenia prof. dr hab. Jan Turowski (1917–2006).

Przedinstytucjonalna socjologia w UMCS

Wyzwolonym w 1944 r. Lublinie utworzono dziś już 70-letni Uniwersytet, początkowo o profilu medyczno-przyrodniczym, ale z zamiarem wzbogacania go naukami humanistycznymi i społecznymi.

Dla interesującej nas socjologii istotne okazało się zatrudnienie w UMCS prof. Narcyza Łubnickiego (1904–1988), filozofa i logika. Bliską mu nauką była również socjologia oraz cenił sobie częste kontakty naukowe ze znanym nam już Krzywickim oraz Leonem Petrażyckim (1867–1931) i Stefanem Czarńskim (1879–1937) z łódzkiej Filii Wolnej Wszechnicy Polskiej. W połowie 1945 r. zaproponował Senatowi, a następnie i Ministerstwu Oświaty „Propedeutykę filozofii i socjologii” jako przedmiot obligatoryjny dla wstępnego roku studiów, który po ministerialnej akceptacji

w wymiarze 2 godzin tygodniowo w ciągu trysemestralnych rocznych studiów wykładał jego pomysłodawca prof. Łubnicki, kierownik Katedry Filozofii. Były to pierwsze w UMCS zajęcia dydaktyczne z socjologii.

We wrześniu 1945 r. pracownikiem i kierownikiem Katedry Pedagogiki został prof. dr hab. Mieczysław Ziemnowicz (1882–1971), wybitny pedagog i zasłużony organizator polskiego szkolnictwa średniego i wyższego. Jako teoretyk wychowania interesował się filozofią, psychologią i socjologią. Wykładał tylko przedmioty pedagogiczne, ale tak jak i współpracujący z UMCS psycholog, mgr Stanisław Świszczewski (1905–1972) należał do Sekcji Socjologii Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, która 13 grudnia 1957 r. przekształciła się w odrodzone międzywojenne Polskie Towarzystwo Socjologiczne. Jego przewodniczącym został Stanisław Ossowski (1897–1967). Obaj wykładowcy jako jedyni z Lublina byli współzałożycielami PTS i jego Oddziału Lubelskiego.

Od 1945 do 1950 r. pracował w UMCS lwowsko-gdański etnograf i etnolog, wykładowca na KUL socjologię ogólną i socjologię wsi prof. dr hab. Józef Gajek (1907–1987), organizator i kierownik Katedry Etnografii i Etnologii na Wydziale Przyrodniczym UMCS, autor skryptów wydanych w KUL do nauczania tychże przedmiotów, zwłaszcza na funkcjonującym w nim w latach 1945–1951 oryginalnym Studium Zagadnień Społecznych i Gospodarczych Wsi, które zorganizowali prof. dr hab. Czesław Strzeszewski (1903–1999) i ówczesny dr Jan Turowski. Studium to miało wyraźnie socjologiczny charakter.

W sierpniu 1952 r. w UMCS utworzono Wydział Humanistyczny. Z Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi włączono do niego m.in. Katedrę Pedagogiki oraz Katedrę Etno-

grafii i Etnologii. Kierunki studiów, które one prowadziły, miawały w swych planach nauczania socjologię. Na pedagogice była to socjologia wychowania, a na etnografii tzw. przedmiot pomocniczy, jakim zwykle bywała socjologia. Wykładali ją, jako zajęcia zlecone, najpierw dr Władysław Kwaśniewicz (1926–2004), a potem dr Edward Pietraszek (1928–2004) z Uniwersytetu Jagiellońskiego, w którym ukończył etnografię i prawo, a później wiele lat pracował przed zatrudnieniem się w UMCS kolejny już kierownik Katedry Etnografii i Etnologii prof. dr hab. Roman Reinfuss (1910–1998).

Istotnym wydarzeniem w przedinstytucjonalnych dziejach socjologii w UMCS było zlecenie prof. dr. hab. Janowi Turowskiemu i dr. Piotrowi Kryczce od roku akademickiego 1965/1966 zajęć z socjologii na studiach stacjonarnych i zaocznych w Lublinie i w okolicznych ośrodkach zamiejscowych. W sumie była to znaczna liczba godzin. Do ich prowadzenia, zwłaszcza ćwiczeń, Profesor angażował przeważnie swoich niedanych magistrantów, a jednym z nich był mgr Józef Styk, który prowadził ćwiczenia dla studentów prawa w roku akademickim 1968/1969. Wtedy i kilka lat później zajęcia z socjologii realizował również socjologizujący prawnik, etatowy pracownik Wydziału Prawa i Administracji UMCS dr Ryszard Mitaszko. Później zajęcia prowadzili i inni jeszcze prawnicy z tegoż Wydziału, w tym dr Maryla Smółka i doc. dr hab. Antoni Pieniążek, organizator i kierownik Zakładu Socjologii Prawa, a potem wieloletni Dziekan Wydziału Prawa i Administracji oraz autor (wspólnie z dr hab. M. Stefaniuk) wielokrotnie wydanego w prestiżowym wydawnictwie prawniczym „Zakamycze” podręcznika *Socjologia prawa. Zarys wykładu* (wyd. II, Kraków 2002). ▶

Katedra Socjologii na Wydziale Ekonomicznym (1968–1970) instytucjonalną kolebką naszej uniwersyteckiej socjologii

Rodowód, narodziny i dwuletnia działalność tej ważnej, bo pierwszej w UMCS instytucji socjologicznej są wielorako skomplikowane, słabo archiwalnie udokumentowane i w sumie mało transparentne. Dlatego czasami bywają mało wiarygodnie i bez elegancji akademickiej opisywane i interpretowane. Z Katedrą tą, jako pierwszy jej etatowy pracownik i zarazem kierownik, mający kuratora w osobie Prodziekana tego Wydziału doc. dr. hab. Ryszarda Orłowskiego, byłem emocjonalnie i instytucjonalnie bardzo silnie związany. Zależy mi na możliwie wyczerpującym i przejrzystym wyjaśnieniu tych skomplikowanych i ważnych kwestii nie tylko dla mnie, ale i dla początkowych dziejów uczelnianej socjologii.

Ze znanych mi uniwersyteckich archiwaliów, nielicznych opracowań, wielu wywiadów i rozmów z ekspertami oraz autopsji przed utworzeniem tej nieco kontrowersyjnej Katedry pierwszy w dydaktyce UMCS socjologię zapoczątkował, jak wiadomo, prof. Łubnicki. W reaktywowaniu jej po epoce stalinowskiej w roku 1957 w skali krajowej uczestniczyli wymieniani już prof. Ziemiowicz i mgr Świszewski z naszej Uczelni oraz prof. Gajek, w UMCS funkcjonujący jako etnograf i etnolog, a na KUL wykładający socjologię ogólną i socjologię wsi.

Po dłuższych przygotowaniach i wielu różnych debatach, dzięki ponad pięcioletniej współpracy dydaktyczno-naukowej z krakowską Wyższą Szkołą Ekonomiczną, na jej bazie w połowie 1965 r. utworzono Wydział Ekonomiczny, a jedną z jego jednostek miała być Katedra Socjologii na czele z doc. dr. hab. Janem Turowskim z KUL jako jej kierownikiem.

Obie te kwestie rozpatrywano na drugim posiedzeniu Rady Wydziału 25 czerwca 1965 r. W porządku obrad były m.in.: „3. Sprawa utworzenia Katedry Socjologii na Wydziale Ekonomicznym UMCS w Lublinie. 4. Powołanie doc. dr. Jana Turowskiego na stanowisko kierownika Katedry Socjologii”. Po omówieniu spraw formalno-organizacyjnych Dziekan doc. dr. Zdzisław Lewandowski „zgłosił wniosek i uzasadnił potrzebę utworzenia Katedry Socjologii na Wydziale Ekonomicznym. Rada Wydziału poparła wniosek i jednocześnie wypowiedziała się za utworzeniem Katedry Socjologii na Wydziale Ekonomicznym. W związku z tym powzięto uchwałę wystąpienia do Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego o utworzenie Katedry Socjologii na Wydziale Ekonomicznym UMCS w Lublinie”.

W przypadku realizacji punktu 4 porządku obrad Dziekan „zgłosił kandydaturę doc. dr. Jana Turowskiego na stanowisko kierownika Katedry Socjologii z klauzulą, doc. dr. J. Turowski, będąc na pierwszym etacie w Wydziale Ekonomicznym UMCS pozostanie przez okres jednego roku czasu na drugim etacie w dawnym miejscu pracy, celem systematycznej likwidacji swoich spraw. Po uzasadnieniu kandydatury Dziekan zarządził tajne głosowanie, w którym Rada Wydziału jednomyślnie wypowiedziała się za obsadzeniem Katedry Socjologii przez doc. dr. Jana Turowskiego. Następnie Rada Wydziału podjęła dwie uchwały: 1. wystąpić do Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego o etat docenta w Katedrze Socjologii w Wydziale Ekonomicznym, 2. powołać doc. dr. Jana Turowskiego na stanowisko kierownika Katedry Socjologii na Wydziale Ekonomicznym UMCS w Lublinie”.

Tych zasadnych i cennych dla UMCS postanowień niestety nie zrealizowano, jak mi od dawna mówiono, głównie ze względu na cytowa-

ną tu klauzulę, bulwersującą głównie nader rygorystyczną Wiceminister Szkolnictwa Wyższego Eugenię Krasowską oraz zapewne i pracowników innych instytucji państwowych zajmujących się szkolnictwem, nauką i Kościołem katolickim. W połowie 1968 r. zrezygnowano z dalszych pertraktacji dotyczących zatrudnienia Profesora w UMCS na powyższych warunkach, skoro okazały się bezowocne. Niemożliwe też okazało się w tych warunkach utworzenie proponowanej Katedry Socjologii pozostające w gestii Ministerstwa, uzależnione przede wszystkim od zgłoszenia kompetentnego kandydata na jej kierownika.

Katedra taka na tym Wydziale jednak zaistniała i to nawet bez spełnienia tego ważnego warunku kadrowego dzięki przezorności Rektora Grzegorza Seidlera. Otóż w tym czasie zaprzestano prowadzenia studiów etnograficznych i zamierzano zlikwidować Katedrę Etnografii i Etnologii na Wydziale Humanistycznym. Chyba w roku 1968 przeniesiono ją na Wydział Ekonomiczny, a następnie przemianowano na Katedrę Socjologii, co pozostawało w gestii Rektora, a nie Ministra. Mogła jakiś czas funkcjonować bez samodzielnego pracownika nauki, ale musiała mieć kuratora o takim statusie naukowym, a kierować nią mógł doktor czy nawet magister, najlepiej aby był tylko starszym czy też zwykłym wykładowcą. Tak też było i w przypadku tej dwuletniej Katedry mającej od 1 listopada 1968 r. jednego pracownika ze stopniem doktora, a od 1 października 1969 r. drugiego z tytułem magistra na stanowisku asystenta stażysty i trzeciego identycznego pracownika od 1 czerwca 1971 r. Ten trzyosobowy personel owej Katedry współtworzyli profesjonalni socjologowie.

Ciąg dalszy historii Katedry Socjologii w jednym z kolejnych numerów „WU”.

Stanisław Kosiński

ŻEGNAMY BASIĘ

W dniu 22 listopada 2014 r. zmarła dr Barbara Bargieł, archeolog, pracownik Instytutu Archeologii UMCS, nasza koleżanka, przyjaciółka, współpracownik.

Basia urodziła się w 1955 r. w Lublinie. Studia archeologiczne rozpoczęła w 1974 r. na Wydziale Humanistycznym UMCS, tworząc wraz z kolegami pierwszy od siedmiu lat rok studentów tego kierunku w UMCS, a ukończyła je w 1979 r. Po roku pracy w Muzeum Wsi Lubelskiej całe zawodowe życie związała z archeologią w UMCS, rozpoczynając od zatrudnienia w Zakładzie Archeologii Polski Instytutu Historii, a potem kolejno wraz ze zmianami organizacyjnymi była w zespole Katedry Archeologii i Instytutu Archeologii, pracując na stanowiskach asystenta, adiunkta, a w ostatnim roku specjalisty na Wydziale Humanistycznym. Pracę doktorską poświęconą obrządkowi pogrzebowemu na Lubelszczyźnie w I okresie epoki brązu, napisaną pod kierunkiem prof. Andrzeja Kempistego, obroniła w 1995 r. na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego. I ta tematyka była Jej szczególnie bliska. Ponadto koncentrowała zainteresowania badawcze wokół osadnictwa środkowopóźnoneolitycznego oraz wczesnej epoki brązu na obszarze Małopolski i Wołynia. Opracowywała wraz zespołem kolekcje zabytków archeologicznych, w szczególności krzemiennych i kamiennych, pozyskanych od regionalistów i z odkryć przypadkowych.

Brała udział w wielu ekspedycjach archeologicznych na terenie Lubelszczyzny i w sąsiednich regionach, np. w Wąwolnicy, Lesie Stocim, Kosinie, Wojciechowie, Kleczanowie, Dylągówce, Mydlowie, Nowym Rachowie, Malicach Kościelnych, Pawłowie, także w ogólnopolskiej akcji badań powierzchniowych (Archeologiczne Zdjęcie Polski) oraz czynnie uczestniczyła w konferencjach.

Była członkiem komitetu redakcyjnego czasopisma „Archeologia Polski Środkowowschodniej”. Jest autorką ponad 120 publikacji naukowych oraz popularyzujących archeologię. Gromadziła, opracowywała i kilkakrotnie publikowała materiały do bibliografii archeologii naszego regionu obejmujące lata 1971–1995¹ oraz dopełniające je zestawienia materiałów prasowych dotyczących upowszechniania wiedzy o pradziejach i pracach archeologicznych na Lubelszczyźnie za lata 1960–1980². Dała się poznać jako sprawny organizator konferencji i spotkań zawodowych. Była jednym z opiekunów miesięcznej wyprawy do Grecji, zorganizowanej przez Koło Naukowe Studentów Archeologii UMCS w połowie lat 80. XX w. Autostopem przemierzyła ze studentami kontynentalną Grecję i Kretę, dzieląc z nimi trudy i niewygody, pokazując, że jest nie tylko nauczycielem, ale po prostu starszą koleżanką. Była członkiem Stowarzyszenia Naukowego Archeologów Polskich w okresie działalności oddziału lubelskiego tej organizacji oraz Towarzystwa Naukowego Sandomierskiego. Należała także do Lubelskiego Towarzystwa Miłośników Książki.

Od wielu lat borykała się z ciężką chorobą. Pochowana została 26 listopada 2014 r. na cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie. Na uroczystościach pogrzebowych była obecna rodzina, znajomi i przyjaciele – przyjechali koledzy z kilku roczników ar-

Fot. ze zbiorów Haliny Tamas

Dr Barbara Bargieł na wykopaliskach w Wąwolnicy 1981 r.

cheologii – przecież Basię znali niemal wszyscy, którzy studiowali czy pracują w archeologii. Zespół Instytutu Archeologii oraz najbliżsi Basię dziękują za wszystkie słowa wsparcia, które otrzymali z instytucji archeologicznych z kraju. Wyrażamy szczerze podziękowanie dla pracowników Uczelni i władz Wydziału Humanistycznego za towarzyszenie nam w tych trudnych chwilach i uczczenie pamięci Zmarłej.

Urszula Kurzątkowska

1. B. Bargieł, *Bibliografia archeologii Lubelszczyzny (Polski środkowowschodniej) za lata 1971–1985*, w: *Lubelskie materiały archeologiczne* [t. 2], red. J. Gurba, Lublin 1989, s. 59–149; B. Bargieł, *Bibliografia archeologii Lubelszczyzny (Polski środkowowschodniej) za lata 1986–1995, z uzupełnieniami z lat poprzednich*, „Archeologia Polski Środkowowschodniej” 1997, t. 2, s. 341–365.

2. *Pradzieje Lubelszczyzny w prasie lubelskiej: (bibliografia za lata 1960–1974)*, aut. B. Bargieł i inni, Lublin 1975, ss. 9; B. Bargieł, *Popularyzacja archeologii Lubelszczyzny w prasie lokalnej: (bibliografia za lata 1975–1980)*, Lublin 1981, ss. 8.

LEON STANISŁAW PINECKI WYDOBYWANY Z ZAPOMNIENIA

PASJA KAZIMIERZA PARFIANOWICZA,
EMERYTOWANEGO PRACOWNIKA WYDZIAŁU
ARTYSTYCZNEGO UMCS

Rzecz będzie o dwóch ludziach. Bez pierwszego drugi nadal tkwiłby w mrokach niepamięci, a właściwie istniałby tylko we wspomnieniach nielicznej grupki tych, którzy go znali lub o nim słyszeli. Ale zacznijmy od początku.

Kazimierz Antoni Parfianowicz urodził się w Wilnie 3 marca 1941 r. Linia rodu Parfianowiczów herbu Mogiła, z której się wywodzi, pochodzi z pow. wilkomierskiego w województwie wileńskim z odgałęzienia z pow. brzeskiego. Jego przodkowie w latach 20. XIX w. osiedli w parafii Turgiele i następnie założyli folwark Parfianowo k. Rudomina. Tytuł magistra historii sztuki K. Parfianowicz uzyskał w 1964 r. na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Za pracę magisterską otrzymał I nagrodę na Ogólnopolskim Konkursie Prac Magisterskich poświęconych Ziemiom Odzyskanym.

Z UMCS związał się po raz pierwszy w okresie 25.11.1968 – 30.06.1971, kiedy pracował w Bibliotece Głównej (początkowo jako lektor-adiustator, a od 1.10.1969 – bibliotekarz). Po raz drugi pracował w Uczelni od 1.10.1977 do 30.09.2006, w Zakładzie Teorii i Metodyki Wychowania Plastycznego Instytutu Wychowania Artystycznego (IWA), a po zmianach organizacyjnych w Pracowni Historii Sztuki, a od 1.09.2003 w Zakładzie Historii Sztuki Wydziału Artystycznego (WA), najpierw jako wykładowca, później jako starszy wykładowca. Po przejściu na emeryturę, w okresie 1.10.2006–

–30.09.2013 był zatrudniony na tym samym stanowisku na umowę zlecenie. W okresie 1.09.1981 – 31.08.1982 pełnił funkcję kierownika Podyplomowego Studium Wychowania Plastycznego IWA. Był też członkiem: Senatu (1996–2005), Rady Wydziału Artystycznego, Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność”.

Od 11.11.1982 do 13.02.1983 był zawieszony w prawach pracowniczych za udział w wymyślonych przez Służbę Bezpieczeństwa zajęciach ulicznych (10.11.1982 złożył wraz z mgr Blanką Gul-Olszewską wiązankę o barwach narodowych pod pomnikiem Konstytucji 3 Maja na pl. Litewskim w Lublinie) oraz w związku z przekazaniem tej sprawy do rozpatrzenia przez Kolegium Orzekające. 7.02.1983 r. otrzymał upomnienie za wspomniane niewłaściwe zachowanie, postępowanie dyscyplinarne przeciwko niemu umorzono i przywrócono mu prawa i obowiązki nauczyciela akademickiego z dniem 14.02. Przed usunięciem z pracy (naciski SB) uratowali go ówczesny rektor UMCS prof. dr hab. Józef Szymański i rzecznik dyscyplinarny ds. pracowników naukowych doc. dr hab. Maria Pożniak-Niedzielska.

Latem 1984 r. K. Parfianowicz przebywał w Łagowie (obecnie woj. lubuskie) na plenerze malarskim

Portret Leona Pineckiego, mal. Urszula Religa wg portretu z 1929 r.

Centrali Przemysłu Ludowego i Artystycznego, zorganizowanym przez artystę plastyka Hannę Czajkowską (rodem z Puław), podczas którego prowadził zajęcia z historii sztuki. To H. Czajkowska powiedziała mu o znajdującym się na łagowskim cmentarzu grobie sławnego niegdyś sportowca. Namówiła go, żeby zajął się popularyzacją tej postaci. Na zaniedbanym grobie K. Parfianowicz zobaczył płytę z napisem: „Leon Pinecki – trzykrotny mistrz świata, pięciokrotny mistrz Europy. Żył 57 lat. Zmarł w 1949 r.”¹

Ta nagrobna inskrypcja zaintrygowała go. Postanowił dowiedzieć się, kim był ten tak utytułowany mistrz i jakie były jego losy. Wtedy nie przypuszczał jeszcze, jak mocne piętno odcisnę na jego życiu i pracy sprawa Pineckiego.

W ten przypadkowy sposób rozpoczęła się wielka przygoda, ale i ogromna praca nad odtworzeniem biografii – jak się niebawem okazało – wielkiego polskiego zapaśnika i przywracanie tej postaci pamięci zbiorowej. Dzięki żmudnym i czasochłonnym kwerendum archiwalnym i bibliotecznym oraz rozmowom z ludźmi (z prawie setką osób), poznał fakty z życia Pineckiego.

Tu należy wspomnieć, że pierwszym, który zainteresował się postacią zapaśnika, był Tadeusz Pietrzak

ze Świebodzina. W 1965 r. obronił w Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie pod kierunkiem dr. Czesława Borejszy pracę magisterską „Próba oceny działalności sportowej Leona Pineckiego”.

W 1885 r. Jan Pinecki (ur. 10.07.1860), mistrz murarski z Kuligowa, pojął za żonę Katarzynę Jęch (Jesz; ur. 11.11.1856) ze Stołunia pod Pszczewem (obecnie woj. lubuskie), który po I wojnie światowej pozostał w granicach państwa niemieckiego. Małżonkowie Pineccy mieszkali w tej miejscowości i tu przyszły na świat dwie ich córki: Maria Anna (ur. 26.12.1885) i Marta Anna (ur. 30.08.1887). Między rokiem 1888 a 1895 Pineccy z córkami opuścili Stołun w poszukiwaniu pracy. 6.04.1892 r. urodził im się syn Leon Stanisław. W akcie urodzenia sporządzonym w Międzyrzeczu w 1947 r. jako miejsce jego urodzenia figuruje Poznań. Widać więc, że nie chciał przyznawać się do swego prawdziwego miejsca narodzin.

Gdy Pinecki miał 3 lata, rodzina przyjechała do Stołunia, który wówczas był małą wsią w zachodniej części Wielkiego Księstwa Poznańskiego, a większość jego mieszkańców – w tym i Pineccy – mówiła po polsku. W życiorysie, napisanym przez Pineckiego w 1946 r., czytamy: „U nas w domu, dopóki żyła matka, rozmawiano wyłącznie po polsku, a dzieci, kiedy była już na łożu śmierci, przyrzekły jej, że nigdy nie wyrzekną się mowy polskiej”². Wkrótce po powrocie do Stołunia zmarły na gruźlicę: siostra Marta Anna i matka.

Nieistotne, czy niespełna czteroletni w chwili śmierci matki Leon złożył jej przyrzeczenie, że nie wyrzeknie się polskiej mowy, czy też był to tylko element tworzonej przez niego i innych legendy. Jest bowiem bezspornym faktem, że ten Wielkopolek wychowany został w otoczeniu polskim i w atmosferze polskości. Choć był obywatelem niemieckim przez niemal całe życie, to zawsze czuł się Polakiem i był nim, co zawsze i wszędzie podkreślał. Nawet wtedy, gdy manifestowanie polskości wymagało

ogromnego samozaparcia i odwagi, przysparzało bowiem tylko kłopotów. Po 1933 r. dotyczyła go z tego powodu liczne szykany i represje.

Dzieciństwo i lata młodzieńcze spędził Pinecki w Stołuniu. Jako małeletni półsierota – pod nieobecność ojca, który pracował w Berlinie – miał opiekuna prawnego, a został nim przyjaciel rodziców Stanisław Wachowiak. Matkę zastępowała mu ciotka Matylda Jęch, wychowująca go i jego siostrę w duchu polskości. Tu też chodził do niemieckiej szkoły podstawowej. Język polski poznał tylko w mowie.

Po wybuchu I wojny światowej został zmobilizowany do armii niemieckiej. Walczył pod Verdun, był trzykrotnie ranny. Szeregi armii opuścił w stopniu sierżanta. Po wojnie należał do organizacji kombatanckiej Związek Żołnierzy Frontowych Stahlhelm.

Zapasy zaczął uprawiać w Berliner Athleten-Klub Hellas, debiutując tam w 1919 r. W 1920 r. rozpoczął w Hamburgu zawodową karierę zapasniczą. Tam też w 1930 r. obchodził jubileusz dziesięciolecia kariery sportowej.

W okresie międzywojennym zawody zapasnicze cieszyły się ogromną popularnością, a zwycięzcy byli ulubieńcami tłumów. Artykuły o nich zapelniały łamy gazet. W tym okresie w świecie profesjonalnych zapasników liczyli się Niemcy, Amerykanie, Turcy i Polacy.

Do kariery zawodowego zapasnika predestynowały Pineckiego warunki fizyczne. Był potężnym mężczyzną, mierzącym 203 cm wzrostu. W różnych okresach kariery ważył od 115 do 148 kg. Odległość końców jego palców przy rozpostartych ramionach wynosiła 248,8 cm, a obwód klatki piersiowej – 132 cm. Dysponował nadzwyczajną siłą, którą chętnie się popisywał.

L. Pinecki walczył przede wszystkim w stylu klasycznym (francuskim), ale także i w wolnoameerykańskim. W stylu francuskim najgroźniejszym dla jego przeciwników okazywał się podwójny nelson. Jeśli tylko zdołał zastosować

ten chwyt, nieuchronnie zwyciężał. Dlatego też cieszył się zasłużoną sławą „króla podwójnego nelsona”.

Wielu historyków sportu traktuje przedwojennych zapasników jak cyrkowców i ograniczonych osiłków, którym przyświecała tylko chęć zarobienia pieniędzy. Pracownik naukowy Zamiejscowego Wydziału Wychowania Fizycznego poznańskiej AWF w Gorzowie Wielkopolskim, Piotr Godlewski, stwierdził, że: „Zapasy nie mieściły się wyłącznie w formule sportu. Były częścią widowisk cyrkowych, podmiejskich majówek, dziś byśmy powiedzieli festynów. Rozgrywano nie tylko zawody, ale także mecze pokazowe, często ku ucieście tłumów. Pinecki też był jednym z takich ludzi do pokazywania gawiedzi”³. A przecież pamiętać trzeba, że czołówka zapasników polskich okresu międzywojennego prezentowała bardzo przyzwoity poziom intelektualny. Zbyszko (właściwie Stanisław Jan) Cyganiewicz władał 11 językami, L. Pinecki czterema. Teodora Sztekkera (studiował prawo) zaś sama Zofia Nałkowska uznała za człowieka wyjątkowo czarującego i inteligentnego.

Jako zawodowy zapasnik L. Pinecki odwiedził wiele miejsc. Na kontynencie europejskim najczęściej występował w Polsce (m.in. w Bydgoszczy, Częstochowie, Katowicach, Poznaniu, Warszawie) i Niemczech, ale również w m.in. w Czechosłowacji, Hiszpanii, Szwajcarii, na Węgrzech. Uczestniczył w turniejach zapasniczych w Azji (Turcja), Ameryce Północnej (USA, Meksyk) i Południowej (m.in. Argentyna, Brazylia).

Udokumentowany jest jego udział w następujących turniejach zapasniczych zawodowców w: Katowicach 1925/1926, Gdańsku w 1926 (II miejsce), Mistrzostwach Europy w Warszawie w 1927 (II miejsce), I Międzynarodowej Olimpiadzie Zawodowych Atletów w Berlinie w 1927/1928 (IV miejsce), Mistrzostwach Państw Słowiańskich w Pradze w 1931 (I miejsce), turnieju zapasniczym z międzynarodową obсадą w Bydgoszczy w 1931 (II miejsce po pokonaniu mistrza świata ►

Zdjęcie: www.historiasportu.umcs.lublin.pl

T. Sztekera), w turnieju o mistrzostwo świata w USA w 1931/1932 (w finale przegrał z mistrzem świata Jimem Londosem).

Największe sukcesy odnosił Pinecki w latach 30., kiedy – według własnego oświadczenia – pięciokrotnie zdobył tytuł mistrza Europy (po raz pierwszy w 1931) i dwukrotnie tytuł mistrza świata.

Historycy sportu ze sceptycyzmem podchodzą do zdobywanych w międzywojniu tytułów mistrzowskich w zapasnictwie zawodowym. Ponieważ nie prowadzono zorganizowanego systemu rozgrywek, nie istniał system wyłaniania mistrzów, zaś mistrzostwami nazywano walki zwycięzców wcześniejszych turniejów, pojęcia te były nieprecyzyjne. Zdarzało się, że w tym samym czasie rozgrywano w różnych miastach mistrzostwa tego samego kraju, kontynentu czy świata. Turnieje zawodowych zapasników organizowano częściej niż raz w roku. Ich ranga zależała od organizatorów, od tego, czy udało im się zgromadzić najlepszych zawodników.

W czasie pobytu L. Pineckiego w USA, na przełomie 1931 i 1932 r., reklamowano go plakatem o treści:

„Niepokonany król podwójnego nelsona, tower of Poland, Gorilla Man, Polish Mastodont – Leon Pinecki”⁴. W Polsce zwano go pieszczotliwie Leonkiem. W czasie występów w Stanach Zjednoczonych, swą postawą zdeklarowanego Polaka i znakomitego zapasnika, sprawił tamtejszej Polonii wiele radości i satysfakcji. Dlatego też prasa polonijna poświęcała mu wiele uwagi (m.in. nowojorski „Nowy Świat” i „Dziennik dla Wszystkich” w Buffalo).

Po każdym wygranym turnieju L. Pinecki fetował wraz ze swymi sąsiadami w Stołuniu. Kiedy się wzbogacił, zaczął organizować tutaj walki zapasnicze, do udziału w których zapraszał swych przyjaciół z różnych krajów. Dla zwycięzców fundował wysokie nagrody pieniężne.

Do czasu objęcia władzy przez Adolfa Hitlera w 1933 r., L. Pinecki występował w barwach Rzeczypospolitej Polskiej (państwa, którego nie był obywatelem), również na turniejach na terenie Niemiec, których obywatelstwo posiadał. Natomiast władze hitlerowskie zmusiły go do występowania w barwach III Rzeszy. Ale nawet wówczas, gdy występował poza granicami Niemiec, wszędzie podkreślał swoje polskie pochodzenie.

W 1930 r. L. Pinecki kupił hotel z restauracją w Łagowie Lubuskim, który sam prowadził (wdowa po mistrzu Helena sprzedała go w latach 60. Dolnośląskiej Fabryce Krosien z Dzierżoniowa, która urządziła w nim ośrodek wczasowy, a po zmianach ustrojowych przeszedł w prywatne ręce). Hotel był malowniczo położony nad jeziorem.

Na parterze była sala restauracyjna, a obok niej pokój, gdzie znajdowały się jego trofea zapasnicze, które z dumą pokazywał gościom. W hotelu organizował walki zapasnicze. W Łagowie także manifestował swoje przywiązanie do polskości. Podobno z okazji świąt polskich wywieszał biało-czerwoną flagę. Po 1933 r. był za to karany wysokimi grzywnami, co jednak nie zniechęcało go.

Kiedy w 1933 r. wcielano niemal automatycznie członków Stahlhelmu do Oddziałów Szturmowych NSDAP, także Pinecki otrzymał specjalną ankietę, w której musiał wymienić swoich przodków do trzeciego pokolenia. Wymienił oczywiście tych polskiego pochodzenia i dlatego nie dostał „zaszczytu” przynależności do tej organizacji wojskowej ruchu hitlerowskiego. Ale odtąd zaczęły się szykany i prześladowania.

W czasie jego nieobecności członkowie SA zdemolowali mu mieszkanie i zniszczyli pamiątki sportowe. W parę dni później policja zabrała go do Świebodzina, gdzie przesłuchiowano go przez cztery doby. W całej jego posiadłości przeprowadzono rewizję. Odtąd pozostawał pod stałym nadzorem policji i był często zatrzymywany.

W tej sytuacji postanowił ubiegać się o polskie obywatelstwo, ale na tym tle dochodziło do kłótni z żoną, Niemką. Ta sprawa była główną przyczyną ich rozvodu w 1935 r. Po jakimś czasie ożenił się po raz drugi, również z Niemką, ale to małżeństwo szybko się rozpadło.

Po napaści Niemiec na Polskę w 1939 r. Pinecki otrzymał zakaz opuszczania Łagowa. Został oskarżony o szpiegostwo, ale niczego mu nie dowiedziono. Zmuszony był zabrać syna Harry’ego (ur. w 1922 r. w Berlinie, jedyne jego dziecko, z pierwszego małżeństwa) ze szkoły, gdzie był bity przez kolegów i wyzywany od Polaczków; wysłał go wtedy do Frankfurtu nad Odrą. Sam był pięć czy sześć razy przetrzymywany w areszcie. Jego hotel bojkotowano, co przysporzyło mu trudności finansowych. Nie mógł opłacać podatków i chciano zlicytować jego

posiadłość. Po odebraniu mu niemieckich pracowników, w latach 1939–1940 musiał korzystać z polskiej siły roboczej, co władze traktowały jako karę. Pomagał w tym czasie więźniom obozu znajdującego się pod Łagowem; dostarczał im żywność i zorganizował dla nich zbiórkę darów.

W 1940 r. odmówił wyjazdu do Generalnego Gubernatorstwa w charakterze policjanta. W trybie represji wysłany został do obozu karnego pod Poczdamem. Będąc żołnierzem kompanii roboczej, pracował w gospodarstwie rolnym, a potem w fabryce. W czasie odgruzowywania, po alianckim nalocie, przygniotła go ściana uszkodzonego domu. Pomimo złamanej nogi, wydostał się spod gruzów dzięki swej nadzwyczajnej sile.

W 1945 r. – po zakończeniu wojny – w złej kondycji (wyczerpanie nerwowe, źle zrosnięta noga) wrócił do Łagowa. Ale nowe polskie władze odesłały go do Niemiec, jako obywatela tego państwa. Wrócił do Berlina i zamieszkał u przyjaciół.

W sierpniu 1946 r. L. Pinecki złożył w Wydziale Konsularnym Polskiej Misji Wojskowej w Berlinie podanie o przyznanie polskiego obywatelstwa i zezwolenie na przyjazd do Polski. Do Łagowa wrócił latem 1947 r. Po przyjeździe był przesłuchiwany przez funkcjonariusza Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Sulęcinie. Odzyskał hotel, gdzie urządził wystawę swoich pamiątek sportowych: ponad 100 medali, wiele pucharów, 17 dużych albumów z wycinkami prasowymi i wiele zdjęć. Nie uzyskał jednak zezwolenia na prowadzenie hotelu i restauracji.

Po powrocie do Łagowa zastał swój „Hotel nad Jeziorem” splądrowany. Przez kilka dni chodził po łagowskich domach, w towarzystwie polskiego urzędnika, i rewindykował swoje sprzęty zabrane z hotelu. Dla części nowych mieszkańców (ludność napływowa, głównie z kresów wschodnich) – szczególnie tych, którym naraził się swoją akcją – był odtąd „wścibskim Szwabem”.

W Polsce rozpoczyna się ostatni etap kariery sportowej Pineckiego.

Został członkiem ekipy zapaśniczej zorganizowanej przez Artura Czajczyńskiego z Poznania, z którą uczestniczył w wielu turniejach, m.in. w Jeleniej Górze, Legnicy, Wolsztynie, Bydgoszczy, Sulęcinie, Krakowie. Pierwszą – po długiej przerwie – walkę zapaśniczą stoczył 1.09.1947 r. w Kępnie, w trakcie której pokonał byłego mistrza Europy Antoniego Skrobisza.

10.02.1948 r. ożenił się po raz trzeci. Jego wybranką była Polka, właścicielka restauracji w Sulęcinie, Helena Sokołowska z domu Piotrowska (działaczka warszawskiej konspiracji antyniemieckiej; więźniarka obozu w Ravensbrück, gdzie poddawano ją pseudomedycznym eksperymentom). Mistrz zamieszkał u niej. W Sulęcinie założył szkołę zapaśniczą.

L. Pinecki zamierzał przenieść się z żoną do Łagowa, ale nie doczekał tego, gdyż zmarł nagle w Sulęcinie na atak serca 26.07.1949 r. Został pochowany na cmentarzu w Łagowie, gdzie przeniosła się i mieszkała do śmierci w 1979 r. wdowa po nim. Pochowana została obok męża. Jednak Pineckiego, Harry, za przykładem ojca został zapaśnikiem, ale wada serca zmusiła go do przerwania kariery sportowej. Po wojnie został w Berlinie.

Postać i dokonania Pineckiego poszły w zapomnienie. A przecież występując przez lata na ringach całego świata, przysparzał chwały Polsce. Dlaczego przestał istnieć w świadomości zbiorowej? Złożyło się na to kilka przyczyn: likwidacja sportu zawodowego w Polsce, niemieckie obywatelstwo, występy w barwach III Rzeszy po 1933 r. i to, że był człowiekiem majątnym. Wszystko to dyskwalifikowało go w nowej Polsce jako kandydata na sportowego idola.

Równie okrutnie los obszedł się z pamiątkami po L. Pineckim. Żona Helena starała się, będąc w trudnej sytuacji finansowej, sprzedać je Muzeum Sportu w Warszawie. Ale nie dysponowało ono funduszami na te cele. W tej sytuacji zaczęła rozdawać te rzeczy, niszczyć (np. spaliła dużo gazet z artykułami o mistrzu), a kiedy jej sytuacja materialna zaczęła się pogarszać – wyprzedawać. Kazała też przetopić złote pasy mistrzowskie. Po śmierci Heleny Pineckiej dom, w którym mieszkała, kupił prywatny nabywca. Część rzeczy pozostałych po Pineckich zgromadzono na strychu, ale większość wyrzucono.

Wszystko, co pozostało po mistrzu, to jeden album z wycinkami prasowymi z lat 1929–1932, kilkanaście zdjęć, jeden list prywatny, ▶

Źródło: www.historiasportu.umcs.lublin.pl

dokumenty związane ze staraniami o polskie obywatelstwo, jeden but ringowy, para drewniaków oraz portret olejny przedstawiający Pineckiego (namalowany w 1929 r., sygnowany EWH). Tyle udało się dotąd odnaleźć.

W tym roku minęło 30 lat odkąd K. Parfianowicz zajął się sprawą L. Pineckiego, odtwarzaniem jego biografii i popularyzowaniem go. Jego zaangażowanie, ogromny wysiłek i upór przyniosły efekty. Mistrz znów zaczął funkcjonować w społecznej świadomości, przede wszystkim w miejscowościach, z którymi był związany, tzn. w Stołuniu, Sulęcinie i Łagowie.

Dla K. Parfianowicza Pinecki to nie tylko wspaniały sportowiec i Polak, ale też znakomity temat prac plastycznych. Dzięki jego inicjatywie mistrz stał się obiektem zainteresowania w IWA UMCS, gdzie w latach 1984–1986 studenci wychowania plastycznego wykonali 115 prac rzeźbiarskich, malarskich, rysunkowych i graficznych, których był tematem. Pod kierunkiem Parfianowicza wykonano 112 prac. Po jednej pracy wykonano pod kierunkiem: artyści rzeźbiarza Sławomira Mieleszki, artyści grafika Danuty Kołwzan-Nowickiej i artysty rzeźbiarza Bogumiła Zagajewskiego.

Studenci przygotowali tablicę pamiątkową, obrazy, rysunki, karykatury i medale poświęcone L. Pineckiemu na podstawie przedwojennych podobizn i zdjęć. Znaczną część z nich wykonano w trzech egzemplarzach z zamiarem podarowania ich miejscowościom, z którymi mistrz był związany. Najwięcej prac otrzymał Sulęcin (55), 47 przekazano do Stołunia⁵, a 10 trafiło do Łagowa. Ponadto, cztery prace otrzymało Muzeum Regionalne w Pszczewie. Od września 2008 r. w remizie Ochotniczej Straży Pożarnej w Stołuniu istnieje izba pamięci poświęcona zapaśnikowi. „Pomagaliśmy w przygotowaniu wystawy. A teraz robimy za przewodników, bo zagląda tutaj wielu turystów. I bardzo dobrze, bo Pinecki rozsławia naszą wieś w całym kraju – zaznacza prezes OSP

Roman Napieraj”⁶. Przy tej okazji nie padło ani jedno słowo o autorach tego sukcesu. Ponadto, czasowe wystawy organizowane są w Sulęcinie, a obiekty przekazane do Łagowa weszły w skład wystawy poświęconej historii miasta. Wszędzie ekspozyty dotyczące mistrza stanowią prace studentów IWA UMCS.

Akcja upamiętniania mistrza zaczęła się w Łagowie. Gminna Rada Narodowa uchwałą z 28.03.1985 r. (inspirowaną przez K. Parfianowicza) nadała imię L. Pineckiego jednej z ulic miejscowości. Działacze Towarzystwa Przyjaciół Łagowa, którego prezesem była Irena Sinicka-Szeja, uporządkowali mogiłę zapaśnika.

W 1985 r. K. Parfianowicz złożył w Wydziale Kultury Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim propozycję upamiętnienia Pineckiego, w czym miał partycypować UMCS. Wtedy właśnie miejscowa SB zainteresowała się kwestią, jaki cel przyświeca pracownikowi uniwersytetu z dalekiego Lublina w jego badaniach nad zapomnianym zapaśnikiem. Funkcjonariusze SB przesłuchiwali osoby, z którymi K. Parfianowicz się kontaktował.

Ideą upamiętnienia L. Pineckiego udało się K. Parfianowiczowi zainteresować mgr. Romana Strasz, naczelnika miasta i gminy Sulęcin. W ten sposób zorganizowano pierwszą poświęconą mu uroczystość, która odbyła się 15.11.1986 r. w Sulęcinie. W kościele parafialnym została odprawiona msza, zamówiona przez K. Parfianowicza, za L. Pineckiego, jego żonę Helenę i ich rodziny. Na domu przy rynku (pl. Stefana Czarnieckiego 14), gdzie mistrz spędził ostatni okres życia (1948–1949) i gdzie zmarł, odsłonięto jego tablicę pamiątkową (dzieło studenta IWA UMCS Jacka Michała Szpaka, wykonane pod kierunkiem doc. B. Zagajewskiego; koncepcja, kompozycja i tekst: K. Parfianowicz). Odsłonięcia dokonali: doc. dr hab. Halina Sawicka (wówczas prorektor UMCS) i przedwojenny zapaśnik z Szamotuł Wacław Badurski (znał L. Pineckiego, stoczył z nim przegraną walkę w Poznaniu). W Sulęcińskim Domu Kultury otwarto wystawę „Leon Stanisław Pinecki – mistrz świata w zapasach – w portrecie i karykaturze”, która obejmowała prace rzeźbiarskie, malarskie, rysunkowe i graficzne, wykonane na podstawie fotografii

ROMAN STRASZ

Roman Strasz urodził się 3.10.1934 r. w miejscowości Łańcew – Róg (pow. Baranowicze, woj. nowogródzkie) w rodzinie rolniczej. Rodzice pochodzili ze wsi Krężoły k. Sędziszowa. Po II wojnie światowej objęli gospodarstwo rolne we wsi Gądków Wielki (pow. sulęciński). Maturę uzyskał w Państwowym Liceum Pedagogicznym w Ośnie Lubuskim (1954). Ukończył Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Zielonej Górze (mgr wychowania technicznego, 1975) i Studium Podyplomowe Organizacji i Zarządzania Oświatą dla Kadry Kierowniczej Oświaty w Sulejówku – Instytut Kształcenia Nauczycieli w Warszawie (1980). W wykonywaniu swoich obowiązków był uczciwy, sumienny i konsekwentny. W latach 1954–1974 był kierownikiem Szkoły Podstawowej w Gądku Wielkim, w latach 1974–1982 zastępcą inspektora i następnie inspektorem oświaty i wychowania w Urzędzie Powiatowym (po reformie administracyjnej – Urzędzie Miasta i Gminy Sulęcin). W latach 1982–1990 był naczelnikiem miasta i gminy w Sulęcin. Od 1990 r. był na emeryturze, ale do 2000 r. kierował pionem oświatowym.

Był żonaty z Heleną z d. Sajkowską (ur. w Kucz kunach, pow. Stołpce), nauczycielką. Mieli dwoje dzieci – Andrzeja i Renatę. Zmarł 8.05.2011 r. w Sulęcinie. Został pochowany na cmentarzu komunalnym.

Andrzej Strasz

oraz przedwojennej grafiki (głównie z prasy amerykańskiej) przez 46 studentów IWA UMCS. Prace stanowiły dar Uczelni dla społeczeństwa Sulęcina i odąd jest to stała ekspozycja. W katalogu wystawy K. Parfianowicz opublikował po raz pierwszy krótką biografię L. Pineckiego⁷, a na uroczystości wygłosił prelekcję o jego życiu i karierze sportowej. Naczelnik miasta i gminy wręczył jemu i kilku biorącym udział w uroczystości studentom dyplomy honorowe „jako wyraz uznania za włożony trud dla upamiętnienia Leona Stanisława Pineckiego”⁸. Odbył się również pokaz walk zapaśniczych.

Następnego dnia (16.11.1986) uroczystości upamiętniające L. Pineckiego odbyły się w Stołuniu. W kaplicy została odprawiona msza, także zamówiona przez K. Parfianowicza, za mistrza i jego rodzinę.

Klepsydry zawiadamiające o obumaszach, w Sulęcinie i Stołuniu, wydrukował on na własny koszt (miejscowe władze w Pszczewie i Stołuniu nakazały ich zrywanie). Potem odsłonięto głaz z prowizorycznie umocowaną tablicą pamiątkową przed Szkołą Podstawową, a następnie otwarto wystawę prac studentów IWA UMCS podarowanych tej szkole (uroczystościom przewodniczyła prorektor UMCS doc. dr hab. H. Sawecką). Poza IWA powstał reprezentacyjny portret L. Pineckiego, znajdujący się w szkole w Stołuniu, wykonany przez artystę plastyka Urszulę Religę z Puław – żonę K. Parfianowicza – w oparciu o wcześniejszy portret sygnowany EWH 1929 (jego replika trafiła do Domu Kultury w Świebodzinie).

Spotkanie zaproszonych gości z władzami gminy i mieszkańcami Stołunia oraz prelekcja K. Parfianowicza o zapaśniku zakończyły imprezę. W uroczystościach wzięło udział siedmiu studentów wychowania plastycznego IWA UMCS.

Już 7.04.1987 r. władze województwa gorzowskiego zorganizowały w Stołuniu – inaugurując w ten sposób Miesiąc Pamięci Narodowej – uroczystość ponownego odsłonięcia przed Szkołą Podstawową głazu z tablicą pamiątkową poświęconą L. Pineckiemu, tym razem już solidnie przytwierdzoną. To wydarzenie miało zatrzeć wrażenie imprez z 15 i 16 listopada poprzedniego roku, których akcenty religijne ogromnie zdenerwowały władze wojewódzkie. Dlatego zaproszenie dla prorektor doc. dr hab. H. Saweckiej i K. Parfianowicza wysłane zostało w takim terminie, żeby nie mogli wziąć w nich udziału.

W trakcie uroczystości wojewoda gorzowski Stanisław Nowak i I sekretarz Komitetu Wojewódzkiego PZPR Wiktor Kinecki złożyli gratulacje i podziękowania wszystkim, którzy przyczynili się do upamiętnienia L. Pineckiego: Kuratorium Oświaty i Wychowania, Wydziałowi Kultury Urzędu Wojewódzkiego, naczelnikowi gminy, I sekretarzowi Komitetu Gminnego PZPR, Kołu Gospodyń Wiejskich, Ludowym Zespołom Sportowym, mieszkańcom Stołunia i dyrektorze Szkoły Podstawowej. „Tylko UMCS – wspominał z rozgoryczeniem K. Parfianowicz – nie został wymieniony ani jednym słowem, tak jakby wszystko to stało się samo lub wysiłkiem wymienionych instytucji (»towarzysze« nie spodziewali się, że przedstawiciel UMCS jest wśród uczestników uroczystości)”. A K. Parfianowicz – powiadomiony przez dyrektorkę Szkoły Podstawowej, Marię Czernianin o imprezie – zjawił się w Stołuniu, ku zdumieniu i niezadowoleniu organizatorów. Kiedy uroczystość przeniosła się do szkoły, jej dyrektorka porosiła go o zabranie głosu. Ledwie rozpoczął wystąpienie, podszedł ▶

WSPOMNIENIE O ROMANIE STRASZU

Poznaliśmy się 13 lutego 1985 r. Był naczelnikiem miasta i gminy Sulęcina w ówczesnym woj. gorzowskim (obecnie miasto powiatowe w woj. lubuskim). Przyszedłem, by zaproponować upamiętnienie w Sulęcinie Leona Pineckiego, sławnego ongiś zapaśnika i siłacza, związanego z Sulęcinem w latach 1948–1949 i tu zmarłego. Roman Strasz znał Pineckiego z opowieści i relacji Tadeusza Pietrzaka, autora pracy magisterskiej „Próba oceny działalności sportowej Leona Pineckiego”, napisanej na AWF w Warszawie w 1965 r.

Przedstawiłem moją wizję: tablica pamiątkowa na domu Rynek 14 (pl. Czarnieckiego), w którym umarł, ul. L. S. Pineckiego (jej kontynuacją jest pierzeja Rynku z domem nr 14), stała wystawa biograficzna w tym domu, w pokoju dziś zamieszkanym, i uroczystość odsłonięcia tablicy i otwarcia wystawy połączona z prelekcją o życiu Pineckiego i turniej zapaśniczy.

Byłem po rozmowach z doc. art. rzeźbiarzem Sławomirem Mieleńską, dyrektorem Instytutu Wychowania Artystycznego UMCS. Ustaliliśmy, że IWA przygotuje, na podstawie przedstawionych przeze mnie materiałów, prace plastyczne, które wykonają nasi studenci. Tablica, portret rzeźbiarski i te prace będą darem dla Sulęcina.

Naczelnik R. Strasz przyjął te propozycje i zapewnił, że stroną organizacyjną zajmie się podległy mu Urząd i Sulęciński Dom Kultury. Tak też się stało. 15.11.1986 r. odbyły się w Sulęcinie te uroczystości. Rola R. Strasza była tu decydująca. Wkrótce dowiedziałem się od niego, że próbowano udaremnąć nasze zamierzenie. Miał zbyt silną pozycję, by można było mu w tym przeszkodzić. Podjął współpracę z gminą Pszczew, gdzie Szkole Podstawowej w Stołuniu, rodzinnej wsi Pineckiego, również ofiarowaliśmy komplet plansz plastycznych mu poświęconych.

Doprowadzenie do upamiętnienia Pineckiego w Sulęcinie i uroczystości 15.11.1986 r. były jego dziełem.

Kazimierz Parfianowicz

do niego członek ekipy z UW w Gorzowie i przerwał mu. W ten niezwykle „elegancki” sposób władze województwa gorzowskiego doceniły wkład naszego Uniwersytetu i jego pracownika w upamiętnienie postaci L. Pineckiego. A przecież bez wysiłku K. Parfianowicza i bez ogromnej pracy wykonanej w IWA UMCS ta uroczystość nigdy by się nie odbyła.

Na dzień uroczystości K. Parfianowicz zamówił tradycyjnie mszę w stołuńskiej kaplicy za L. Pineckiego i za zmarłych z jego rodziny, dla uczczenia przypadającej dzień wcześniej 95. rocznicy urodzin mistrza. Klepsydry zawiadamiające o niej wydrukował na swój koszt w Lublinie i tu uzyskał zezwolenie na ich rozpowszechnianie w Kulirowie, Łagowie, Międzyrzeczu, Pszczewie, Stołuniu i Sulęciniu. Sam je rozwieszał w tych miejscowościach. Ponieważ w stołuńskich uroczystościach uczestniczyli przedstawiciele władz wojewódzkich, naczelnik gminy Pszczew kazał usuwać klepsydry na podlegającym mu terenie. Po tej uroczystości SB prowadziła dochodzenie, w trakcie którego interesowała ją, kto zawiadomił K. Parfianowicza o stołuńskiej imprezie (z tego tytułu dyrektorka szkoły M. Czernianin miała poważne kłopoty) oraz kto pozwolił na druk i rozwieszenie klepsydr.

Następnym krokiem popularyzującym L. Pineckiego było umieszczenie przez K. Parfianowicza jego krótkiego biogramu w drugim tomie *Małej Encyklopedii Sportu. L-Z*⁹.

Miejsca związane z L. Pineckim zaczęto traktować jako atrakcje turystyczne. Za takie uznał je autor przewodnika po Łagowie¹⁰, wykorzystując ustalenia K. Parfianowicza, ale słowem nie wspominał o jego roli i pracy wykonanej w IWA UMCS. Tak też zrobiła Gmina Sulęcín w swoim oficjalnym serwisie internetowym¹¹. W ten sam sposób Łągów szczyci się swoim słynnym mieszkańcem¹².

W 1990 r. K. Parfianowicz zorganizował w Puławskim Ośrodku Kultury „Dom Chemika” wystawę pamiątek po L. Pineckim i opraco-

wał jej katalog, który miał dwa wydania¹³. Dokładnie w stulecie urodzin mistrza 6.04.1992 r. Sulęciński Dom Kultury zorganizował spotkanie „Rozmowy o mistrzu” oraz zwiedzanie stałej wystawy „Pinecki w portrecie i karykaturze”. Nie zaproszono na nie ani nie poinformowano o nim ani K. Parfianowicza, ani UMCS.

Obchody 100. rocznicy urodzin L. Pineckiego zorganizowano również w Stołuniu i Pszczewie. W Stołuniu uroczystości rozpoczęto mszą w intencji mistrza. Potem przy głazie opodal szkoły składano kwiaty, a K. Parfianowicz wygłosił przemówienie. Następnie w szkole miał prelekcję o życiu i karierze sportowej Pineckiego. Otwarto także wystawę pamiątek po zapaśniku. Zgromadzono jego fotografie i oryginalny album z wycinkami prasowymi z lat 1929–1932 (wypożyczony od Amelii i Stanisława Piotrowskich), medale pamiątkowe i prace studentów IWA UMCS (powiększone kopie rysunków i grafiki reklamowej przedstawiające L. Pineckiego, według reprodukcji w zachowanych wycinkach z prasy polskiej, amerykańskiej, skandynawskiej, węgierskiej). Po wystawie oprowadzał K. Parfianowicz. Pokaz walk zapaśniczych w stylu wolnym w wykonaniu zapaśników z klubu „Orlęta” przy Zespole Szkół Rolniczych w Bobowicku zakończył uroczystości. Jeszcze tego samego dnia K. Parfianowicz mówił o L. Pineckim na spotkaniu w Towarzystwie Przyjaciół Pszczewa, które odbyło się w Gminnym Ośrodku Kultury w Pszczewie. K. Parfianowicz opublikował 1993 r. katalog wystawy w Stołuniu, w którym m.in. znalazła się jej dokumentacja inwentarzowo-katalogowa i artykuł o L. Pineckim¹⁴.

W 1995 r. Jerzy Jankowski (absolwent IWA UMCS) wyrzeźbił w drewnie tablicę poświęconą zapaśnikowi, a jej model odlewniczy przygotował student IWA Piotr Zielenko. Powstała z inicjatywy i według projektu K. Parfianowicza. Jego syn Justyn Gwido Parfianowicz w 1999 r. wykonał w Pracowni Rzeźby WA – pod kierunkiem artysty rzeźbiarza

B. Zagajewskiego – trzy jej odlewy w sztucznym marmurze spатыnowanym i w lipcu 2013 r. zawiózł jako kolejne dary do Stołunia, Sulęcina i Łagowa. Obdarowani nie podziękowali za dostarczone tablice ani nawet nie potwierdzili faktu ich otrzymania. W 2009 r. K. Parfianowicz i adiunkt Bernard Homziuk reprezentowali UMCS na uroczystości zorganizowanej w Sulęciniu w 60. rocznicę śmierci Pineckiego.

Najintensywniej nad sprawą zapaśnika K. Parfianowicz pracował w latach 1984–1986. Już w roku 1986 otrzymał służbową groźbę dyscyplinarnego usunięcia z Uniwersytetu za dalsze zajmowanie się rzekomym Niemcem i hitlerowcem. Wydobyty z niepamięci Pinecki stał się osobą kontrowersyjną. Miał od początku i ma nadal swoich zagorzałych przeciwników, a nawet oszczerców, którzy deprecjonują jego osiągnięcia sportowe i powątpiewają w jego patriotyzm¹⁵.

K. Parfianowicz przystąpił do obrony dobrego imienia L. Pineckiego, pisząc kolejne – znakomicie źródłowo udokumentowane – artykuły: dowodzący polskości zapaśnika¹⁶, przedstawiający ustalenia dotyczące jego genealogii i biografii¹⁷ oraz opisujący ostatnie dwa dni jego życia i okoliczności śmierci¹⁸.

Dzięki inicjatywie i działaniom K. Parfianowicza na odległych kreśach zachodnich, w kilku miejscowościach województwa lubuskiego, znajdują się trwałe ślady działalności UMCS. Biograf mistrza nie tylko popularyzuje człowieka, któremu poświęcił i nadal poświęca tyle serca i wysiłku, ale i Uczelnię, gdzie uczyniono najwięcej dla upamiętnienia L. Pineckiego.

Pierwszą osobą, która doceniła i opisała trud wydobycia z niepamięci i upamiętnienia L. Pineckiego, była Krystyna Kamińska. W 1987 r. na łamach „Gazety Gorzowskiej” opublikowała na ten temat cykl artykułów pod tytułem *Zapomniany mistrz*. W ostatnim odcinku napisała: „[...] Parfianowicz [autorka konsekwentnie pisze błędnie jego nazwisko – przyp. A.S.] przez ostatnie

lata zajmował się tylko jednym: wydobyciem z zapomnienia sportowca – Polaka, choć z niemieckim obywatelstwem. Dzięki Parfianowiczowi [sic!] trzy miejscowości mają oryginalne kolekcje portretów Pineckiego. Dokonał on swoją pasją tego, czego z różnych względów nie potrafili zrobić ludzie nauki [K. Parfianowicz – to pracownik naukowy – przyp. A.S.] – stworzył legendę Mistrza Stąd¹⁹.

Po latach Stefan Wiernowski napisał o K. Parfianowiczu: „[...] historyk sztuki, człowiek niezwykle wrażliwy, żarliwy patriota, który bezinteresownie poświęcił temu pierwszemu [tj. Pineckiemu] kilka lat życia, aby uchronić go od zapomnienia”²⁰. I dodał: „[...] jego życie nie było usłane różami. Jestem pełen podziwu dla serdeczności i bezinteresowności, jaką obdarzył Leona Pineckiego”²¹.

Ten sam autor w dwa lata później wrócił do postaci zapaśnika, przytaczając w swoich wspomnieniach życiorys L. Pineckiego z pierwszego wydania katalogu K. Parfiano-

wicza (1990) wystawy w Puławach²². „Jestem – pisał – pod wielkim wrażeniem pasji Parfianowicza, dzięki któremu miasto odzyskało ważny element swej zapomnianej przeszłości. Jak wielkie trzeba mieć serce, aby z odległych Puław przyjechać do Sułęcina i przypomnieć nam, kim był Leon Pinecki”²³.

Trzeba tu mocno podkreślić, że K. Parfianowicz z równą pracowitością, sumiennością i pasją zajmuje się każdym podejmowanym problemem badawczym. To człowiek o niezwyklej erudycji oraz gigantycznej pracowitości i aktywności. Dlaczego więc jest tylko magistrem? Powodem była kradzież jego pracy naukowej o organach z 1620 r. w farze w Kazimierzu Dolnym, która miała być częścią jego dysertacji doktorskiej. Ktoś przywłaszczył sobie owoc jego trudu, przedstawiając ją w całości jako główną część własnej pracy habilitacyjnej [sic!] i dzięki tej niegodziwości zrobił uniwersytecką karierę²⁴.

K. Parfianowicz spotykał się również z wyrazami uznania, które

w rezultacie obracały się przeciwko niemu. W 1974 r. otrzymał osobistą nagrodę M. Kuncewiczowej za wyniki badań i popularyzację wiedzy o sztuce Kazimierza Dolnego²⁵, która była jedną z przyczyn wyeliminowania go przez ludzi złej woli z obszaru tych badań i pozbawienia go możliwości kontynuowania pracy naukowej i publikowania jej wyników. Ostateczną przyczyną była sprawa organów w kazimierskim kościele farnym. Miały być poddane konserwacji, a dokonano – czemu zdecydowanie przeciwstawiał się K. Parfianowicz – fatalnej w skutkach i ogromnie drogiej pseudorekonstrukcji, niszczącej ich zabytkową i instrumentalną wartość.

Po licznych negatywnych doświadczeniach życiowych ma K. Parfianowicz zadziwiająco wiele wyrozumiałości dla ułomności natury ludzkiej. Sam, spotykając z ludzką niewdzięcznością, nigdy nie zapomina o wyrazach wdzięczności za wyświadczone mu dobro.

Andrzej Sadowski

1. Cyt. za: K. Kamińska, *Zapomniany mistrz (I). Na tropie metryki*, „Ziemia Gorzowska”, rok VIII, nr 31 (386), Gorzów, 31 VII 1987, s. 6.

2. Cyt. za: taż, *Zapomniany mistrz (III). Przyrzekłem matce, że nie wyrzeknę się polskiej mowy...*, „Ziemia Gorzowska”, rok VIII, nr 33 (388), Gorzów, 14 VIII 1987, s. 4.

3. Cyt. za: taż, *Zapomniany mistrz (4). Wznoszenie pomników*, „Ziemia Gorzowska”, rok VIII, nr 33 (389), Gorzów, 21 VIII 1987, s. 5.

4. Cyt. za: K. Mik, *Atleta bez arii*, „Fakty”, rok XXV, nr 29 (1033), Bydgoszcz, 19.07.1986, s. 13.

5. Archiwum UMCS, kolekcja materiałów dot. Leona Stanisława Pineckiego: K. Parfianowicz, *Księga inwentarzowa eksponatów: prac rzeźbiarskich, malarskich, rysunkowych i graficznych wystawionych w Szkole Podstawowej w Stołuniu koło Pszczewa i stanowiących jej własność, wykonanych przez studentów wychowania plastycznego IWA UMCS...*, Lublin 1992.

6. D. Brożek, *Leon Pinecki to był chłop na schwał!*, www.gazetalubuska.pl/apps/pbcs.dll/article?AID=/20080927/POWIATo8/8101...

7. K. Parfianowicz, *Leon Stanisław Pinecki – mistrz świata w zapasach – w portrecie i karykaturze. Wystawa prac studentów Instytutu Wychowania Artystycznego Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie*, [b.m. i r. w.], s. 3–4.

8. Archiwum UMCS, Kolekcja materiałów dot. Leona Stanisława Pineckiego, Dyplom Honorowy dla K. Parfianowicza (kopia kserograficzna).

9. Przewodniczący Komitetu Redakcyjnego Kajetan Hądzelek, Warszawa 1987, s. 272.

10. B. Kucharski, *7 dni w Łagowie. Przewodnik turystyczny*, Warszawa 1989, ss. 19, 22–23.

11. *Leon Stanisław Pinecki*, www.sulecin.pl/pl/gmina-sulcin[sic!]/czy-wiesz-e/38-leon-stanislaw...[sic!].

12. *Łagów i okolice. Historia*, www.rikos.pl/index.php?site=historia.

13. K. Parfianowicz, *Leon Stanisław Pinecki (1982–1949) „król podwójnego nelsona”*. Wystawa portretu, fotografii i wycinków prasowych stanowiących własność Amelii i Stanisława Piotrowskich z Warszawy, Puławy, marzec–kwiecień 1990, Puławy 1990; Puławy 1995, wyd. II, rozszerzone.

14. Tenże, *Leon Stanisław Pinecki 1892–1949. Światowej sławy siłacz zapaśnik. Wystawa biograficzna w Szkole Podstawowej w Stołuniu koło Pszczewa*, Puławy 1993.

15. A. Siatecki, *Drugi klucz do bramy. Rozmowy nieautoryzowane albo nieodbyte o przeszłości Środkowego Nadodrza*, Zielona Góra 2010, ss. 130–141; *Leon Pinecki ze Stołunia nie był mistrzem?*, www.gazetalubuska.pl/apps/pbcs.dll/article?AID=/20110317...

16. K. Parfianowicz, *Leon Stanisław Pinecki: „Być i pozostać Polakiem przysięgłem mojej matce u łóża śmierci i tego dotrzymam”*, www.historiasportu.umcs.lublin.pl/wp-content/uploads/2014/05/...

17. Tenże, *Leon Stanisław Pinecki: (1892–1949). Wielki Stołunianin urodzony w Berlinie (?)*, Lublin – Puławy 2014 [rękopis].

18. Tenże, *Agon. Ostatnie zapasy Leona Stanisława Pineckiego (1892–1949)*, Lublin – Puławy 2014 [rękopis]. Artykuł ten został ostatnio opublikowany: *Agon. Ostatnie zapasy*, „Klimaty Łagowskie. Tradycja – Teraźniejszość – Przeszłość. Bezpłatny, lokalny kwartalnik prywatny”, 6 VII 2014, www.klimatylagowskie.pl; *Agon. Ostatnie zapasy Leona Stanisława Pineckiego (1892–1949)*, www.historiasportu.umcs.lublin.pl/wp-content/uploads/2014/07/...

19. K. Kamińska, *Zapomniany mistrz (4)...*

20. S. Wiernowski, *Sekrety Łagowsko-Sulecińskiego Parku Krajobrazowego. Die Geheimnisse des Landschaftsparks Łagów-Sulecin*, Sulecin 2011, s. 60.

21. Tamże, s. 62.

22. Tenże, *W Sulecinie*, w: *Samozwańcze konsulatory. Rzecz o emocjonalnym stosunku Niemców i Polaków do tego samego skrawka ziemi*, koncepcja, wybór i współautorstwo Z. Czarnuch, Witnica – Gorzów 2013, s. 186–187.

23. Tamże, s. 187.

24. Szczegóły patrz: W. Z. Łyjak, *Organy na Mazowszu w Diecezji Płockiej od 1818 do 1925 roku*, Płock 2008, s. 627; tenże, „Trzeba wpierrw studiować historię, jeśli pragnie się dalej ją tworzyć”, w: *Organy i muzyka organowa XII*, Gdańsk 2003, s. 112. Porównanie tekstu maszynopisu K. Parfianowicza z tekstem owej pracy habilitacyjnej (1979) potwierdziło przypuszczenia W. Z. Łyjaka.

25. JAG [Danuta Gudebska], *Laur dla fanatyka*, „Sztandar Ludu”, rok XXXI, nr 27, Lublin, 1–2.02.1975, s. 6.

LUBLIN I LUBELSZCZYZNA W PUBLIKACJACH PRACOWNIKÓW INSTYTUTU HISTORII UMCS

Wśród wielu wydarzeń związanych z jubileuszem 70-lecia Uczelni, ważnym akcentem była wystawa ukazująca badania regionalne prowadzone w Instytucie Historii UMCS. Została zaprezentowana w Galerii Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie. Szatę graficzną ekspozycji opracował Jacek Wałdowski z WBP im. H. Łopacińskiego, a autorami jej scenariusza byli niżej podpisani pracownicy Instytutu Historii UMCS.

Otwarcie wystawy miało miejsce 15 października 2014 r. Zainaugurowane zostało przez rektora prof. Stanisława Michałowskiego, który podzielił się z licznie zgromadzoną publicznością refleksjami nad rolą studiów regionalnych i badania dziejów Lubelszczyzny. Do tych za-

gadnień nawiązali współorganizatorzy wystawy: dyrektor Instytutu Historii prof. Dariusz Słapek oraz dziekan Wydziału Humanistycznego prof. Robert Litwiński, który odczytał również okolicznościowy adres wojewody lubelskiego Wojciecha Wilka. Wiele ciepłych słów skierowanych do badaczy regionu lubelskiego wypowiedzieli w swoich wystąpieniach zastępca dyrektora WBP ds. merytorycznych dr Grzegorz Figiel i kierownik Oddziału Kultury Departamentu Kultury, Edukacji i Sportu UMWL Andrzej Leńczuk.

W spotkaniu, na które przybyła również prorektor UMCS ds. kształcenia prof. Barbara Hlibowicka-Węglarz i przedstawiciele innych placówek badawczych, wzięli udział także wybitni badacze regionu, profesowie historii, m.in.: Ryszard Szczygieł,

Anna Sochacka, Jan Lewandowski i Grzegorz Jawor. Wśród pierwszych zwiedzających byli młodzi pracownicy Instytutu Historii, archeolodzy, bibliotekarze, muzealnicy, archiwiści oraz studenci Wydziału Humanistycznego, a także regionaliści, m.in. z Hrubieszowa, Lubartowa i Puław. Wernisażowi towarzyszyła projekcja dokumentu biograficznego *Świadek Apokalipsy* w reż. Adama Kulika poświęconego Zygmuntowi Klukowskiemu ze Szczepieszyna – regionaliście, lekarzowi, bibliofilowi, znanemu nie tylko na Zamojszczyźnie. Wybór filmu został poddyktowany faktem wydania przez Zygmunta Mańkowskiego, profesora historii najnowszej w Instytucie Historii UMCS przejmującego pamiętnika doktora Klukowskiego z czasów okupacji. Profesor Mańkowski był także jednym z narra-

torów występujących na planie tego dokumentu.

Jubileusz 70-lecia Uniwersytetu zbiegł się z niedawno obchodzoną 60. rocznicą istnienia studiów historycznych na Wydziale Humanistycznym. Z uwagi na tę ważną dla pracowników, absolwentów i studentów cezurę, ekspozycję inicjują plansze ilustrujące początki i rozwój Instytutu Historii UMCS. Przedstawiając dzieje struktur akademickich UMCS powołanych do badania historii, należy sięgnąć do roku 1952, w którym utworzono Wydział Humanistyczny, z trzema pierwszymi katedrami historycznymi: Katedrą Historii Powszechnej, Katedrą Historii Polski i Katedrą Historii ZSRR. Wśród organizatorów Wydziału znalazło się wielu znanych historyków: Józef Garbacik z Krakowa, Kazimierz Myśliński z Poznania oraz Eugeniusz Konik z Wrocławia. Zajęcia dydaktyczne zainaugurowano następnego dnia po pierwszym posiedzeniu Rady Wydziału 1 października 1952 r., od razu na dwóch latach studiów historycznych. Pierwsi absolwenci z tytułami magistrów historii opuścili mury uczelni w 1955 r. Instytut Historii utworzony został w roku akademickim 1970/1971. Składał się z pięciu Zakładów: Historii Starożytnej i Archeologii, Historii Średniowiecznej, Historii Nowożytnej i Historii Najnowszej oraz Historii ZSRR i Krajów Demokracji Ludowej. Ważne miejsce w profilu badań naukowych wyznaczono regionalistyce. Zgodnie z nakreślonymi priorytetami oraz realizując postulaty odradzającego się po wojnie

ruchu regionalistycznego, historycy z UMCS włączyli się do badań nad dziejami osadnictwa i urbanizacji Lubelszczyzny. Oprócz studiów nad Lublinem i rozumianym integralnie regionem lubelskim, zainicjowano badania poszczególnych subregionów, miast i osad. Pierwszym impulsem były obchody milenijne państwa polskiego, następnie odpowiadało na zapotrzebowanie społeczne, często podejmując wieloletnią współpracę z towarzystwami regionalnymi. W ich wyniku powstały zbiory studiów dotyczących kilku powiatów, monografie ważnych miast regionu oraz osad, które utraciły prawa miejskie, lecz stanowiły niegdyś ważny czynnik urbanizacyjny, oraz szereg artykułów naukowych.

Wysiłek organizacyjny, rozwój kadry i struktur w ramach Instytutu Historii UMCS oraz realizowane przez kilkadziesiąt lat badania zaowocowały również publikacjami dotyczącymi gospodarki w regionie ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju handlu i rzemiosła, zagadnień ustrojowych średniowiecznego, a także nowożytnego Lublina oraz dziejów Lubelszczyzny w latach wojny i okupacji. Istotne miejsce zajmuje problematyka poświęcona społeczeństwu zamieszkującemu ten region. Bada-

nia dotyczą grup społecznych funkcjonujących we wszystkich okresach dziejowych. W ostatnich latach rozwój badań i metodologii doprowadził do wszechstronnego spojrzenia na wielokulturowość mieszkańców Lubelszczyzny, rozumianą jako współistnienie i przenikanie się odmiennych etnosów, religii i stylów życia.

Wystawa „Lublin i Lubelszczyzna w publikacjach pracowników Instytutu Historii UMCS” przedstawia tę naukową twórczość, ukazując różne kierunki pracy regionalnej. Na ekspozycji zgromadzono ponad 200 publikacji: monografii autorskich i współautorskich, prac zbiorowych, bibliografii, ksiąg pamiątkowych, edycji źródeł. Ten reprezentatywny wybór nie mógł ▶

Fot. Paweł Znamierowski

Zwiedzanie wystawy

Fot. Paweł Znamierowski

Autorzy wystawy: dr hab. Aleksandra Jaworska, dr Robert Jop, dr Tomisław Giergiel oraz dr Grzegorz Figiel – Zastępca Dyrektora WBP

jednak uwzględnić – ze względu na ich wielką liczbę – badań podstawowych, które przyjmują formę artykułów i rozpraw drukowanych w ogólnopolskich czasopismach naukowych i regionalnych periodykach historycznych oraz w zbiorach studiów, publikowanych także za granicą. Obszerny dorobek środowiska historycznego UMCS składa się na wypracowany model badań regionalnych oraz monografii poszczególnych miejscowości. Monografie miast, które stały się swoistą marką badaczy historii regionalnej z UMCS, szeroko ukazują procesy oraz wydarzenia konstytuujące te ośrodki, tj. sytuację społeczno-polityczno-gospodarczą warunkującą ich początki i rozwój. Pełnią przez to doniosłą rolę społeczną, wyjaśniając funkcjonowanie społeczności i instytucji samorządowych, zgodnie z powiedzeniem Liwiusza *Historia vita memoriae*.

Autorzy wystawy starali się szerzej zaprezentować formy współpracy ze środowiskami lokalnymi, takie jak działalność w ramach stowarzyszeń regionalnych czy udział w stanowieniu herbów i symboliki samorządowej. Przyczyniają się one znacznie do budowania więzi społeczności lokalnych. Benedyktyński trud historyka zajmującego się badaniami regionalnymi uświadamiają zgromadzone eksponaty z Muzeum UMCS, które posłużyły do rekonstrukcji pracowni uczonego z połowy XX w. (maszyna do pisania, fiszki, czytnik mikrofilmów), zastąpione obecnie przez nowoczesne narzędzia pracy. Usystematyzowanym i opisanym publikacjom towarzyszą plansze ekspozycyjne prezentujące pogłębioną analizę badań regionalnych, ich podstawy metodyczne, źródłowe i organizacyjne.

Wszyscy, którzy nie zdążyli zobaczyć wystawy w Galerii Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego, mogą ją zwiedzać od połowy listopada do końca bieżącego roku w Muzeum UMCS.

**Aleksandra Jaworska,
Robert Jop, Tomisław Giergiel**

Fot. Marek Obara

Uczestnicy i słuchacze konferencji

KONFERENCJA „PROBLEMATYKA TRANZYTORYCZNOŚCI W LITERATURZE”

W dniach 16–17 września 2014 r. w Instytucie Germanistyki i Lingwistyki Stosowanej UMCS odbyła się międzynarodowa konferencja literaturoznawcza „Zwischen Zeiten, Orten und Sprachen – zum Transitorischen in der Literatur”, zorganizowana przez Zakład Literaturoznawstwa Germańskiego i Zakład Współczesnej Literatury Niemieckojęzycznej i Komparatystyki. Germaniści z Niemiec, Ukrainy i Polski analizowali różne aspekty złożonego pojęcia tranzytoryczności w niemieckojęzycznych utworach literackich: topos życia jako podróży, archetyp *homo viator*, dramatyczne doświadczenia tułaczki przymusowych emigrantów politycznych w czasach narodowego socjalizmu i współczesny nomadyzm, bycie w drodze pisarzy z różnych kręgów kulturowych. Uczestnicy konferencji badali zarówno negatywnie nacechowane pojęcie tranzytu jako ucieczki przed reżimem narodowosocjalistycznym, jak i współczesne neutralne lub pozytywne konotacje pojęcia tranzytoryczności pojmowanego jako stany przemian osobowości, przejście na kolejny etap rozwoju, cecha płynnej tożsamości czy doświadczenia graniczne.

W otwierającym konferencję referacie „Fluchtorte und Transiträume in der Literatur des deutschsprachigen Exils” prof. Irmela von der Lüh (Freie Universität Berlin) ukazała polityczny aspekt problematyki konferencji, analizując literackie przedstawienia tułaczki i poczucie wykorzenienia u wygnanych z ojczyzny

pisarzy. Prof. Hans Richard Brittnacher (Freie Universität Berlin) przedstawił rozmaite mity dotyczące Cyganów jako klasycznego przykładu ludu koczowniczego, ilustrujące ambiwalencję literackiego obrazu życia cygańskiego – przedmiotu zazdrości i zarazem niechęci bądź pogardy ludzi osiadłych.

Pracownicy Instytutu naświetlili rozmaite aspekty tranzytoryczności. Prof. Janusz Golec analizował mitologizację metropolii i postać niespiesznego przechodnia (*flâneur*) w *Spazieren in Berlin* Franza Hessela. Prof. Halina Ludorowska naszkicowała przejściowość stanu dojrzewania w utworze Jenny Erpenbeck *Geschichten vom alten Kind*. Dr Anna Pastuszka badała pojęcie płynnej tożsamości i nomadyzmu oraz kategorię ruchu w twórczości Ilmy Rakusy. W obszarze zainteresowania znalazła się również współczesna literatura polska: dr Izabela Golec zajęła się motywem odysei i podróży w *Chmurdalii* Joanny Bator, zaś dr Jolanta Pacyniak miejscami i stanami przejścia w pisarstwie Olgi Tokarczuk. Dr Lucyna Krzysiak przedstawiła problemy dydaktyzacji literatury interkulturowej, zaś dr Katarzyna Wójcik zbadała pojęcie przejścia u Richarda Wagnera.

Konferencja odbyła się przy finansowym wsparciu dziekana Wydziału Humanistycznego oraz firmy Convergys i stanowiła część obchodów 40-lecia istnienia Instytutu Germanistyki i Lingwistyki Stosowanej na UMCS.

Anna Pastuszka

65. INTERANTIONAL SACHSENSYMPOSION

W dniach 13–17 września 2014 r. obradowało w Warszawie – po raz pierwszy w Polsce, po raz 65. w swojej historii – Sachsensymposion. To wbrew tytułowi nie tyle przedsięwzięcie stricte kongresowe, co cały złożony projekt naukowy, legitymujący się jako „Working Group for the Archaeology of the Saxons and thier Neighbours in north-western Europe. International no-profit-making association”.

Zostanie członkiem tej organizacji podlega procedurze wyboru i stanowi marzenie wielu archeologów. Powołano ją do życia w 1949 r. na posiedzeniu w Cuxhaven (Niemcy). Dzisiaj tworzy ją 180 archeologów i historyków starożytności z Belgii, Danii, Niemiec, Finlandii, Francji, Wielkiej Brytanii, Holandii, Norwegii, Polski, Szwecji i USA, a na ich czele stoi Amicis Universitatis Mariae Curie-Skłodowska – prof. Claus von Carnap Bornheim. Efektem prac specjalistów są publikacje wychodzące w trzech seriach, cieszących się uznaniem i prestiżem¹.

Spotkanie warszawskie pt. „Interacting Barbarians. Contacts, Exchange and Migrations in the First Millenium AD” przygotowali dr Adam Cieśliński i dr hab. Bartosz Kontny z Instytutu Archeologii UW. Komitet Naukowy tworzyli profesorowie: Aleksander Bursche, Magdalena Mączyńska, Wojciech Nowakowski i Jan Schuster. Goście z 12 krajów przywieźli 46 referatów oraz sesję posterową z dziesięcioma plakatami, wśród których był jeden autorstwa dr Barbary Niezabitowskiej-Wiśniewskiej z Instytutu Archeologii UMCS. Dały one przegląd najnowszych badań w północnej Europie, z tak sensacyjnymi odkryciami, jak miejsce wotywnie ze schyłku starożytności w Czaszko-

wie (północno-wschodnia Polska)². Najcenniejsze zabytki z tych wykopalisk, te wykonane ze złota, srebra i pozłacane zaprezentowano uczestnikom konferencji na zamkniętym pokazie, a motyw postaci szamana przebranego w końską skórę, wyobrażony na jednym z okuć paradnego pasa, stał się logo warszawskiego spotkania.

Na sesji wyjazdowej gościom zaprezentowano wyniki najnowszych badań słowiańskiego grodziska oraz kolegiatę w Tumie pod Łęczycą. Na okoliczność tego najważniejszego w roku 2014 w archeologii europejskiej wydarzenia naukowego otwarto też nową wystawę w Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego w Pruszkowie³. Na wskroś nowoczesna ekspozycja i niepowtarzalna kolekcja starożytności; uzupełniona pokazem wytopu żelaza metodami sprzed 2 tys. lat – na żywo, dostarczyły wielu wrażeń i gorących dyskusji. Dla nas miłym zaskoczeniem był mocny akcent lubelski, który nie uszedł uwagi zwiedzających. Otóż za multimedialne tło opowieści o wiosce hutników posłużył film nakręcony w Masłomęczu, gdzie stoi zrekonstruowana w kapitalny sposób gocka wioska⁴. A Masłomęcz to przecież kawał historii archeologii spod znaku UMCS...⁵ Absolutną niespodzianką ze strony organizatorów

i dyrekcji pruszkowskiego muzeum był koncert muzyki chopinowskiej (placówka słynie również z organizacji koncertów muzycznych na najwyższym poziomie) w wykonaniu jednego z najlepszych polskich pianistów, Pawła Kamasy.

Po zakończeniu obrad goście zagraniczni udali się w trasę objazdu najważniejszych miejsc związanych z archeologią i historią w północno-wschodniej Polsce.

Myślę, że dla UMCS będzie ważnym wybór mojej skromnej osoby do grona badaczy zrzeszonych w Sachsensymposion.

Andrzej Kokowski

1. www.sachsensymposion.org

2. W maju mieliśmy okazję gościć na Wydziale Humanistycznym dr Aleksandrę Rzeszotarską-Nowakiewicz z Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie, która przedstawiła specjalny wykład na ten temat.

3. www.mshm.pl

4. B. Bartecki, *Wioska Gotów w Masłomęczu – The Goth's Village in Masłomęcz*, w: A. Kokowski, *Gocka дума Masłomęcza – The Gothic pride of Masłomęcz. Archeologiczne dziedzictwo regionu hrubieszowskiego – Archaeological heritage of Hrubieszów district*, Masłomęcz – Hrubieszów – Lublin 2014, s. 144–163.

5. Np. A. Kokowski, *Gocka дума Masłomęcza – The Gothic pride of Masłomęcz. Archeologiczne dziedzictwo regionu hrubieszowskiego – Archaeological heritage of Hrubieszów district*, Masłomęcz – Hrubieszów – Lublin 2014 (176 ss.).

GRATULUJEMY SWOIM MISTRZOM!

Prof. dr hab.
Teresa Skubalanka
i prof. dr hab. Andrzej Maria
Lewicki, emerytowani
profesorowie UMCS,
zostali wyróżnieni przez
Komitet Językoznawstwa
oraz Wydział I Nauk
Humanistycznych
i Społecznych Polskiej
Akademii Nauk za wybitne
zasługi dla polskiego
językoznawstwa.

Profesor Teresa Skubalanka jest związana z naszym Uniwersytetem od 1967 r. Przez wiele lat była dyrektorem Instytutu Filologii Polskiej i kierowniczką Zakładu Języka Polskiego. Ukształtowała silne, cenione w Polsce i za granicą środowisko naukowe, uwzględniając zainteresowania i osobowości uczniów, a przy tym dbając, by reprezentowane były różne dyscypliny lingwistyczne, rozwijała się harmonijna współpraca, badaniom naukowym zaś towarzyszyła prowadzona na wysokim poziomie dydaktyka. Bogaty dorobek naukowy Pani Profesor jest niezwykle istotny dla polskiego językoznawstwa. Do jej najważniejszych osiągnięć należą: nowatorskie metodologiczne studia nad językiem i stylem wielkich romantyków polskich (*Neologizmy w polskiej poezji romantycznej*, Toruń 1962; *Słownictwo poezji miłosnej Juliusza Słowackiego na tle tradycji*, Toruń 1966; *Mickiewicz. Słowacki. Norwid*, Lublin 1997); pierwsza w dziejach językoznawstwa polskiego syntetyczna charakterystyka stylu artystycznego (z odniesieniami do innych stylów języka), obejmująca okres od średniowiecza do Młodej Polski

Prof. Teresa Skubalanka

(*Historyczna stylistyka języka polskiego. Przekroje*, Wrocław 1984); stworzenie oryginalnej koncepcji opisu stylu językowego jako realizacji systemu językowego (*Stylistyczna akomodacja systemu gramatycznego* [red.], Wrocław 1988) oraz gramatyki stylistycznej (*Wprowadzenie do gramatyki stylistycznej*, Lublin 1991, wyd. II, znacznie rozszerzone, 2000); studia metodologiczno-teoretyczne (*O stylu poetyckim i innych stylach języka. Studia i szkice teoretyczne*, Lublin 1995; *Podstawy analizy stylistycznej. Rozważania o metodzie*, Lublin 2001). Pionierskie są również badania prof. Skubalanki z zakresu ekspresywności języka (zaowocowały one m.in. stworzonym wraz ze Stanisławem Grabiasem i Leonem Kaczmarskim *Słownikiem gwary studenckiej*, Wrocław 1974, wyd. II – Lublin 1994), fleksji (tu na uwagę zasługuje zwłaszcza książka napisana wspólnie z Władysławą Książek-Bryłową *Wariantywność*

polskiej fleksji, Wrocław 1992) czy socjolingwistyki. Warto dodać, że w uznaniu wielorakich zasług w roku 2002 Senat UMCS nadał prof. Teresie Skubalance tytuł doktora *honoris causa* UMCS.

Profesor Andrzej Maria Lewicki należy do ścisłego grona najbardziej autorytatywnych współczesnych polskich lingwistów. Początkowo zajmował się gramatyką, a zwłaszcza składnią języka polskiego, z czasem stał się wybitnym teoretykiem frazeologii, tworząc podstawy jednego z jej najbardziej znaczących paradygmatów (*Wprowadzenie do frazeologii syntaktycznej. Teoria zwrotu*

Prof. Andrzej Maria Lewicki

frazeologicznego, Katowice 1976). Poświęcił frazeologii kilkadziesiąt studiów, które zyskały status klasycznych w swojej dziedzinie nie tylko z racji ich merytorycznego nowatorstwa, ale także dzie-

ki metodologicznej ścisłości i precyzji języka (część z nich została zebrana w tomach *Studia z teorii frazeologii*, Łask 2003 i *Studia z polskiej frazeologii*, Łask 2009). Jest też prof. Lewicki współautorem ważnego dla polskiej lingwistyki *Słownika frekwencyjnego polszczyzny współczesnej*, Warszawa 1990 i książki *Z zagadnień frazeologii. Problemy leksykograficzne*, Warszawa 1987, wyznaczającej nowe standardy słownikowego opisu jednostek frazeologicznych. Był również członkiem zespołów, którym zawdzięczamy dwa fundamentalne dzieła: *Encyklopedię językoznawstwa ogólnego*, Wrocław 1993; wyd. II – 1999 i *Lexicon Grammaticorum. Who Was Who in the History of World Linguistics*, Tübingen 1996; wyd. II – *Lexicon Grammaticorum. A Bio-Bibliographical Companion to the History of Linguistics*, 2009.

Profesor Lewicki również przyczynił się do rozwoju lubelskiego środowiska naukowego jako kierownik Zakładu Językoznawstwa Ogólnego (1986–2005) i wicedyrektor Instytutu Filologii Polskiej (1976–1980). Trudne do przecenienia są także Jego zasługi na polu organizacji badań językoznawczych w Polsce. W zorganizowanej przezeń i kierowanej od około 30 lat Komisji (dzisiaj – Sekcji) Frazeologicznej Komitetu Językoznawstwa PAN działały dziesiątki badaczy, którzy w niej właśnie znajdowali forum prawdziwej dyskusji naukowej i miejsce doskonalenia swych warsztatów badawczych. Prace Komisji znalazły swoje odzwierciedlenie w stworzonej przez prof. Lewickiego i przez niego redagowanej serii wydawniczej *Problemy Frazeologii Europejskiej*.

Bardzo wielu starszych i młodszych badaczy może dzisiaj, patrząc z perspektywy lat, z szacunkiem i wdzięcznością mówić o Uczonych: „My wszyscy z Niech”. A lubelska lingwistyka bez Ich udziału byłaby bez wątpienia zupełnie inna.

Anna Pajdzińska
Maria Wojtak
Ryszard Tokarski

Fot. zbiorów autora

Uczestnicy konferencji w gmachu Politechniki Lwowskiej

RACHUNKOWOŚĆ I ANALIZA JAKO NARZĘDZIA WSPOMAGANIA SYSTEMU ZARZĄDZANIA PRZEDSIĘBIORSTWEM

W dniach 24–25 października 2014 r. w Narodowym Uniwersytecie „Politechnika Lwowska” we Lwowie odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Rachunkowość i analiza jako narzędzia wspomagania systemu zarządzania przedsiębiorstwem”. Głównym organizatorem była Katedra Rachunkowości i Analizy Politechniki Lwowskiej, a jednym ze współorganizatorów Zakład Rachunkowości UMCS.

W sesji wzięli udział przedstawiciele nauki i praktyki gospodarczej z Ukrainy, Polski, Białorusi, Mołdawii, Bułgarii zajmujący się na co dzień problematyką rachunkowości, analizy finansowej i zarządzania przedsiębiorstwem, a wśród nich pracownicy Zakładu Rachunkowości UMCS: dr Małgorzata Kamieniecka, dr Bożena Oleszko-Kurzyna, dr Janusz Narkiewicz i mgr Olga Szolno.

W pierwszym dniu konferencji odbyły się obrady plenarne, w drugim – posiedzenia w czterech sekcjach problemowych. Podstawowe zagadnienia dotyczyły m.in. aktualnego stanu rozwoju rachunkowości w reprezentowanych krajach (w tym szczególnie na Ukrainie i w Polsce) jako narzędzia wspomagającego zarządzanie przedsiębiorstwem, unifikacji i standaryzacji rachunkowości

w tych krajach, wdrażania technologii informatycznych oraz przygotowania wysoko kwalifikowanych specjalistów z zakresu rachunkowości.

W spotkaniu uczestniczyło ponad 200 osób. W ramach sesji plenarnej wygłoszono kilkadziesiąt referatów naukowych (wśród nich cztery prezentowane były przez pracowników Zakładu Rachunkowości UMCS), które zostały opublikowane w specjalistycznym czasopiśmie naukowym „Wiadomości Narodowego Uniwersytetu Politechnika Lwowska”.

Pobyty lubelskiej delegacji we Lwowie wykorzystany został także do omówienia kierunków dalszej współpracy pomiędzy Katedrą Rachunkowości i Analizy Politechniki Lwowskiej i Zakładem Rachunkowości UMCS. Zgłoszono m.in. propozycje przygotowania czwartej polsko-ukraińskiej monografii naukowej oraz realizacji wspólnego tematu badawczego.

Dr Janusz Narkiewicz

Fot. ze zbiorów autorki

Spotkanie członków Komitetu Badawczego 21

KOMITET BADAWCZY 21 „POLITYCZNA SOCJALIZACJA I EDUKACJA” KONGRESU IPSA

Kongres International Political Science Association (IPSA) to najważniejsze wydarzenie w życiu naukowym środowiska politologicznego. W tym roku odbył się w dniach 19–24 lipca w Montrealu. O randze wydarzenia świadczy m.in. liczba uczestników, reprezentowanych państw czy organizowanych sesji. IPSA została powołana do życia pod auspicjami UNESCO w 1949 r. Zrzesza 52 członków zbiorowych (narodowe i regionalne towarzystwa nauk politycznych), 110 instytucji związanych z naukami politycznymi oraz ponad 3600 członków indywidualnych z całego świata. Od 1980 r. IPSA wydaje czasopismo naukowe „International Political Science Review”, publikuje abstrakty z poszczególnych Kongresów: „International Political Science Abstracts” oraz „IPSA Portal” i „Participation”.

Przed 2012 r. Kongresy IPSA odbywały się co trzy lata, obecnie odbywają się co dwa lata. Kolejne Kongresy miały miejsce w Zurychu w 1950 r. (80 uczestników z 23 krajów); Hadze w 1952 r. (220 uczestników z 31 krajów); Sztokholmie

w 1955 r. (275 uczestników z 36 krajów); Rzymie w 1958 r. (320 uczestników z 31 krajów); Paryżu w 1961 r. (425 uczestników z 46 krajów); Genewie w 1964 r. (494 uczestników z 43 krajów); Brukseli w 1967 r. (745 uczestników z 56 krajów); Monachium w 1970 r. (894 uczestników z 46 krajów); Montrealu w 1973 r. (1044 uczestników z 56 krajów); Edynburgu w 1976 r. (1081 uczestników z 56 krajów); Moskwie w 1979 r. (1466 uczestników z 53 krajów); Rio

de Janeiro w 1982 r. (1477 uczestników z 49 krajów); Paryżu w 1985 r. (1763 uczestników z 66 krajów); Waszyngtonie w 1988 r. (1700 uczestników z 65 krajów); Buenos Aires w 1991 r. (1400 uczestników z 55 krajów); Berlinie w 1994 r. (1884 uczestników z 73 krajów); Seulu w 1997 r. (1470 uczestników z 72 krajów); Quebecu w 2000 r. (1849 uczestników z 73 krajów); Durbanie w 2003 r. (1011 uczestników z 69 krajów); Fukuocie w 2006 r. (2094 uczestni-

Fot. ze zbiorów autorki

Prof. M. Marczevska-Rytka w gronie uczonych z nowym prezydentem IPSA Aiji Tanaką z Waseda University w Japonii

Prof. M. Marczevska-Rytka w gronie uczonych z gubernatorem Michael Dukakisem i jego małżonką

ków z 76 krajów); Santiago de Chile w 2009 r. (2389 uczestników z 70 krajów); Madrycie w 2012 r. (ponad 3000 osób z 84 krajów).

Temat przewodni Kongresu w Montrealu zawierał się w tytule: „Challenges of Contemporary Governance”. Uznano, że żyjemy w epoce wielkich wyzwań. Wskazano m.in. na znaczenie takich czynników jak odwrót od systemów autorytarnych w kierunku demokracji czy kryzys finansowy 2008 r. Podkreślono wagę wydarzeń określanych mianem arabskiej wiosny jako sygnału dokonujących się przemian o charakterze demokratycznym w regionie o długiej historii rządów autorytarnych. Jednocześnie wypunktowano konflikty i wyzwania w różnych częściach globu, w tym podkreślono kwestie bezpieczeństwa granic. Przywołano przykłady wystąpień przeciwko wybranym w sposób demokratyczny przywódcom w takich państwach jak Turcja, Tajlandia, Ukraina, Wenezuela czy Południowa Afryka. Obrady zorganizowano w ramach sesji plenarnych, sekcji tematycznych, paneli komitetów badawczych, paneli organizacji lokalnych oraz sesji specjalnych.

Komitet Badawczy 21 „Polityczna Socjalizacja i Edukacja” (IPSA’s RC21) zorganizował osiem paneli naukowych, w tym trzy otwarte i pięć zamkniętych. Tematy paneli otwartych dotyczyły zagadnień: *Political Socialization of Children; Political Participation of Young People in Changing Contexts; Citizenship Education: Trends and Developments*. Tematy paneli zamkniętych objęły kwestie: *Teaching the Vast Social Themes: Processes of Socialization and Educational Reform Regarding Democratic Values, Justice and Ethics; A Changing World, a Changing Educational System: Dealing with Globalization and New Cultural and Political Values in Middle and Higher Education and Socialization; Political Participation and the Voice of the Unheard; Populist Language and Leadership in the Contemporary World; The Depiction of Others: Dealing with Populism and Polarization in Divided Societies – Questions of Ethnicity and Diversity in Political Socialization Processes*. Panelom przewodniczyli profesorowie z ośrodków akademickich w Japonii, Niemczech, Indiach, Izraelu, Belgii oraz Polsce. Wśród uczestników debaty naukowej wystąpili z referatami uczeni ze Słowenii, Japonii, Hiszpanii, Niemiec, Kanady, Francji, Szwajcarii, Belgii, Chin, Meksyku, USA, Rosji, Brazylii, Argentyny oraz Polski.

Kolejny XXIV Kongres IPSA planowany jest w Stambule w 2016 r.

Prof. dr hab. Maria Marczevska-Rytka
Przewodnicząca RC21

DATOWANIE MINERAŁÓW I SKAŁ

W dniach 16–17 października 2014 r. w Instytucie Fizyki oraz na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS odbyła się XII Międzynarodowa Konferencja „Datowanie Mineralów i Skał”. Organizatorami spotkania byli: prof. dr hab. Stanisław Hałas, dr inż. Miłosz Huber, dr hab. Tomasz Karpiński, dr Tomasz Pieńkos i dr Artur Wójtowicz. Patronat nad konferencją objęli: prof. dr hab. Jerzy Żuk – prezes Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Fizycznego (PTF), prof. dr hab. Mieczysław Budzyński – dyrektor Instytutu Fizyki UMCS oraz prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – Dziekan Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, a także dr Przemysław Mroczek – prezes Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Geologicznego.

Tematem przewodnim spotkania były analizy izotopów stabilnych w różnych materiałach oraz szeroko pojęte badania geologiczno-geochemiczne w aspekcie ochrony środowiska.

W pierwszym dniu, w ramach konferencji, a zarazem 689. posiedzenia PTF, referaty zamawiane (*invited lectures*) wygłosili: Jan Burchart (ING PAN Warszawa) „Isotope geochemistry models vs. reality”, Alexander Rocholl (Helmholtz Zentrum Potsdam, German Research Centre for Geosciences) „Capabilities of SIMS in geochronology and isotope geochemistry”. Drugiego dnia zamawiane referaty wygłosili: Ana-Voica Bojar (Department of Geology, Salzburg University, Salzburg, Austria) „Isotopic composition of Permian sulfate accumulations: examples from the North Calcareous Alps, Austria” oraz Hans Eggenkamp (Onderzoek & Beleving, Bussum, the Netherlands) „A closer look at chlorine and bromine isotopes: an approach to understand the similarities and differences”.

Oficjalny adres strony internetowej konferencji to: www.datowanie.umcs.lublin.pl, gdzie dostępne są abstrakty wystąpień uczestników wydane w formie suplementu w „Journal of Biology and Earth Sciences”. Pełne teksty publikacji ukażą się w „Annales UMCS” sec. Physica.

Miłosz Huber

Fot. Wioleta Niedoborek

Dr Jakub Niedoborek

PROJEKTY MUZYCZNE LFN

24 września 2014 r. pracownicy Zakładu Pedagogiki Instrumentalnej przygotowali dwa projekty muzyczne w ramach XI Lubelskiego Festiwalu Nauki „Nauka bez barier”. Pierwszy z nich – „Muzyka to taniec” – zawierał repertuar złożony z tańców stylizowanych, stanowiących część muzyki czysto instrumentalnej. Wymiar edukacyjny koncertu pozwalał słuchaczom nie tylko na odbiór bogactwa świata dźwięków, stworzył również okazję do uświadomienia sobie faktu, że muzyka i taniec od zarania dziejów były ze sobą ściśle spokrewnione, przenikały się wzajemnie w różnym stopniu i natężeniu, a ruch taneczny stanowił jeden z zasadniczych motorów wielu rodzajów muzyki. Dlatego echa dworskich zabaw, maskarad i karnawału słychać było często w dziełach wielu kompozytorów, podobnie jak stale pojawiający się element muzyki ludowej. Uczestnicy audycji mogli też dowiedzieć się, że na przestrzeni

dziesięć muzyki poszczególni kompozytorzy odczuwali taniec nieco inaczej, jedni jako źródło spotęgowanej muzycznej energii, tajemniczości czy magii – jak twórcy romantyczni od czasów Ludwiga van Beethovena po Gustawa Mahlera, inni widzieli w tańcu wyłącznie motor muzyki, gdzie prym wiedzie rytm, poszukując jego najbardziej pierwotnych korzeni.

Artyści Instytutu Muzyki zaprezentowali utwory z epoki baroku, klasycyzmu, schyłku romantyzmu, XX oraz XXI w. Koncert rozpoczęły dr Beata Dąbrowska (flet) i Małgorzata Krzemińska-Sribniak (fortepian) *Polonezem-Double* oraz *Baderie* z Suity h-moll Jana Sebastiana Bacha. Później zabrzmiał *Taniec niemiecki* Wolfganga Amadeusza Mozarta oraz *Walc* Arama Chaczaturiana. Cechy stylu i charakteru utworów z trzech różnych epok zostały przekazane z pełną wyrazistością i znakomitą zmysłem interpretacyjnym przez obie artystki. Gitarowe kompozycje *Dan-*

za del Molinero Manuela de Falli i *Bulerias* Paco de Lucii, wykonane przez dr. Jakuba Niedoborka, to dwa kontrastujące ze sobą utwory pod względem tempa i charakteru. O ile w pierwszym muzyk poruszał słuchaczy delikatnością i subtelną barwą dźwięku, o tyle w *Bulerias* dał upust ognistym rytmom flamenco jako świetny interpretator tego gatunku. W dalszej części koncertu pojawiły się utwory austriackiego kompozytora Fritza Kreislera – *Schon Rosmarin* i *Liebeslied*, jedne z bardziej znanych „hitów muzyki rozrywkowej” przełomu XIX i XX w., granych na ówczesnych salonach. Uczuciowość *Liebeslied* z piękną linią melodyczną i nieco przekorny charakter *Schon Rosmarin* znakomicie wyeksponował skrzypek dr Dariusz Drzazga. W towarzystwie akompaniamentu ad. Małgorzaty Krzemińskiej-Sribniak oba utwory nabrały jeszcze większej ekspresji. Solowy występ kolejnego artysty, pianisty mgr. Tomasza Krawczyka, to interesujący „kawałek taneczny” w stylizowanej formie – *Menuet op. 14 nr 1* Ignacego Jana Paderewskiego, zagrany dostojnie, a zarazem momentami nieco zadziornie, perfekcyjnie eksponujący charakterystyczne dla tej kompozycji bogactwo ornamentów i perlistych figuracji. Ostatnią pozycję stanowiły *Obertas* i *Polonez D-dur op. 4* Henryka Wieniawskiego. Duet dr Dariusz Drzazga (skrzypce) i mgr Karol Garwoliński (fortepian) z rozmachem i wielkim temperamentem godnym stylu wykonawczego dzieła tego wybitnego skrzypka i wirtuoza z Lublina dostarczył niezapomnianych przeżyć.

Drugi projekt obejmował wyłącznie dzieła Fryderyka Chopina, a więc utrzymane w klimacie muzyki romantycznej o znamienitym tytule „... Talentem świata obywatel, spotkanie z muzyką Fryderyka Chopina”. Przybliżenie postaci wielkiego geniusza kolejnym pokoleniom stanowi niewątpliwie obowiązek artystów, nie tylko ze względu na duch polskości zawarty w motywach jego niezapomnianych mazurków, etiud, polone-

zów, ballad czy preludiów, posiadanie wspaniałej inwencji melodycznej, skłonności do błyskotliwych efektów i pięknej harmonii, lecz także z powodu niezwykle oryginalności języka muzycznego, wychodzącego poza epokę, w której żył. Warto przypominać, jaki wpływ wywarła jego nieśmiertelna sztuka na rozwój muzyki oraz innych dziedzin sztuki.

W ramach projektu muzycy wybrali ze swojego repertuaru różnorodne gatunkowo utwory. Koncert otworzył uroczyste mgr Karol Garwoliński (fortepian) *Polonezem A-dur op. 40 nr 1*. W dalszej części dr Dariusz Drzazga (skrzypce) przedstawił ciekawą interpretację transkrypcji *Nokturnu cis-moll* z opusu pośmiertnego przy akompaniamencie mgr. Karola Garwolińskiego. Ckliwy ton skrzypiec w nostalgicznej melodii uwydatnił sugestywną romantyczną ekspresję z całym bogactwem emocjonalnym kompozycji. Kolejną propozycję programu stanowiło *Scherzo cis-moll op. 39* oraz brawurowo wykonany słynny wirtuozowski *Polonez As-dur op. 53*. Pianista Karol Garwoliński z wrodzoną sobie romantyczną wrażliwością wspaniale konstruował dramatyzm dzieła nacechowanego patriotycznym patosem. Finał koncertu należał do mgr. Tomasza Krawczyka, który przygotował zestaw czterech imponujących dzieł Chopina: *Fantaisie-Improptu op. 66*, *Etüda c-moll op. 10 nr 12*, *Preludium e-moll op. 28 nr 4* i *Grande Valse Brillante op. 34 nr 1*. Całość imponowała błyskotliwą techniką, czytelnym przekazem romantycznej narracji i pianistycznym impetem.

Muzycy dali z siebie wszystko, mieli bowiem przed sobą bardzo wymagającą publiczność, jaką były dzieci i młodzież ze szkoły podstawowej i gimnazjum. Skupienie ich uwagi od pierwszej do ostatniej nuty to niełatwe zadanie. Artyści jednak znakomicie „zdali ten egzamin”. Prelekcję na temat wykonywanej muzyki wygłosiła ad. Marlena Rekiel-Zezula.

Marlena Rekiel-Zezula

Fot. Studio Graficzne Black Dot

Od lewej: H. Strojnowska, B. Nowacka, I. Hofman, R. Kurkiewicz

V KONGRES KOBIET LUBELSZCZYZNY

11 października 2014 r. w Parku Naukowo-Technologicznym w Lublinie odbył się jubileuszowy V Kongres Kobiet Lubelszczyzny. Jest to cykliczne wydarzenie poświęcone miejscu kobiet we współczesnym świecie. Tegoroczna edycja odbyła się pod hasłem „Jesteśmy mądre – chcemy być równe”. Słowa symbolizowały aspiracje i potrzeby współczesnych kobiet, mających dostęp do edukacji, dobrze wykształconych, jednak wciąż spotykających się z sytuacjami nierównego traktowania ze względu na płeć.

Uczestniczką wydarzenia była prof. Iwona Hofman, Kierownik Zakładu Dziennikarstwa i Pracowni Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu, która wzięła udział w panelu „Jakie byłyśmy, jakie jesteśmy”, poświęconemu kwestiom zmiany sytuacji kobiet w Polsce w aspekcie społecznym i politycznym. W dyskusji wzięli udział także Barbara Nowacka, Kanclerz Polsko-Japońskiej Wyższej Szkoły Technik Komputerowych oraz Roman Kurkiewicz, redaktor TVN24. Podczas dyskusji podkreślano zmieniającą

się sytuację kobiet w polskim społeczeństwie, zwrócono uwagę na problemy językowe w codziennym dyskursie, m.in. medialnym, oraz podkreślono zauważalne zmiany w postawach i aktywności samych kobiet w sferze publicznej.

W Kongresie wzięli udział także m.in.: Henryka Strojnowska (Dyrektor Zarządu Nieruchomości Wojewódzkich w Lublinie), Justyna Syroka (Prezeska Klubu XXI wieku), Joanna Mucha, posłanka na Sejm RP, Barbara Wybach, Arkadiusz Klucznik (Dyrektor Teatru im. Hansa Christiana Andersena), ks. prof. Alfred Wierzbicki (Dyrektor Instytutu św. Jana Pawła II KUL), dr Maria Pawłowska (wykładowczyni *gender study* IBL PAN), Dominika Kozłowska (Redaktor Naczelna Miesięcznika Znak), minister Cezary Grabarczyk. Spotkanie prowadził red. Tomasz Jasina (TVP Lublin).

W 2010 r. decyzją kapituły Kongresu Kobiet Lubelszczyzny prof. I. Hofman otrzymała tytuł Kobiety Roku Lubelszczyzny za osiągnięcia naukowe.

Magdalena Pataj
Zakład Dziennikarstwa

Fot. Marek Letkiewicz

Scenariusz zwojowy *Golem Project*

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY UMCS NA KINETICA ART FAIR 2014 W LONDYNIE

Od 16 do 19 października 2014 r. w postmodernistycznych wnętrzach Old Truman Brewery przy Trick Lane w Londynie odbywał się Kinetic Art Fair 2014. Była to kolejna edycja najpoważniejszego w Europie przeglądu najnowszych dokonań na polu sztuki kinetycznej, połączona z wykładami na ten temat.

Większość festiwalowych prac – podobnie jak realizacja *Golem Project*, prezentowana przez dr. Marka

Letkiewicza (Zakład Sztuki Mediów Cyfrowych ISP WA) – miała charakter naukowo-artystyczny i realizowana była w niekonwencjonalnych technologiach. Przeważały prace zespołowe, owoc kooperacji artystów z technologami nowych mediów albo z naukowcami z obszaru nauk ścisłych (fizyków i matematyków) lub stosowanych (np. nauk medycznych i informatyków).

Golem Project to wygenerowany komputerowo 3,5-minutowy, udźwiękowiony, narracyjny pokaz

iluzji unoszących się w przestrzeni animowanych, trójwymiarowych fantomów. Realizacja ta jest efektem pracy kilkunastoosobowego zespołu *Memory Theatre*, skompletowanej przez Marka Letkiewicza transdyscyplinarnej grupy: artystów nowych mediów, muzyków, reżyserów dźwięku, informatyków i archeologów mediów audiowizualnych, eksplorujących wizjonerskie obszary ludzkiej percepcji.

Z użyciem mediów cyfrowych zespół ten zrekonstruował tu ideę

SPOTKANIE PO LATACH

Fot. z zbiorów autorki

Wyjazd nad jezioro Wytyckie wiosną 1977 r. Stoją od lewej: Ryszard Szeliga, Piotr Deptuś, Grażyna Grabowska (z d. Poznńska), Danuta Urban, Janusz Wójciak, Krzysztof Pałka, Marek Gluszek, kucają: Wiesław Sitkowski, Leszek Dąbał

W dniach 20–21 września 2014 r. w Poleskim Parku Narodowym odbyło się spotkanie członków Studenckiego Koła Naukowego Biologów UMCS działających w latach 70. i początkach lat 80. XX w. Studenci w tamtym okresie organizowali liczne obozy naukowe i wyjazdy w różne regiony Lubelszczyzny, np. na Roztocze czy w dolinę Wisły. Jednak najczęściej i najchętniej przyjeżdżali na Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie. Kilka osób przygotowało prace magisterskie na pod-

stawie materiałów zbieranych na tym terenie, także w ramach obozów naukowych. Inni przyjeżdżali po to, żeby nauczyć się rozpoznawania roślin, ptaków, ssaków, metod pracy w terenie, preparowania materiałów, a także poznać niezwykłą krainę moczarów i bagien. Nauczyliśmy się bardzo dużo, jednocześnie odpoczywając. Pierwsze obozy letnie były organizowane pod namiotami, a zimowe na kwaterach prywatnych. Od 1978 r. mieliśmy do dyspozycji bazę w starej leśniczówce w Łowiszowie k. Wytyczna, z któ-

dziewiętnastowiecznej technologii generowania przestrzennej iluzji wielkoformatowych teatralnych, trójwymiarowych fantomów, znaną dzisiaj pod nazwą *Pepper Ghost*, od nazwiska prof. Johna Peppera, rektora Royal Politechnic Institute w Londynie, którego badania na polu optyki urojonej poważnie przyczyniły się od rozwinięcia znanej już w połowie XVII w. technologii projekcji trójwymiarowych fantomów.

Polem eksploracji tego projektu są zagadnienia należące do archeologii wczesnych mediów wizualnych. Były one tu przedmiotem badań naukowych oraz inspiracją dla realizacji o charakterze artystyczno-naukowym, rekonstruującej z jednej strony odległe praktyki, z drugiej – wydobywające z nich te elementy, które w epoce mediów cyfrowych mogą być rozwijane i nabierają przez to nowych wartości. Pod tym względem realizacja *Golem Project* bliska jest programowi Old Media/New Works Institute for Modern and Contemporary Culture University of Westminster, który eksploruje przejawy sztuki nowych mediów, nawiązujące do technologii wczesnych mediów wizualnych.

Praca *Golem Project* prezentowana była w dwóch wersjach: jako pokaz odtwarzany przez cały czas trwania festiwalu w pętli, w małej

skali, zamknięty w instalacji-piramidzie, ustawionej w przestrzeni wystawienniczej, oraz jako wielkoformatowy performance 3D, pokazywany w ramach programu festiwalu w przestrzeni projekcyjnej, w oparciu o aparaturę kooperującą z Kinetica Art Fair firmy Holotronika – jednego z liderów w obszarze nowych technologii obrazu 3D.

Jako temat performance wybrany został Golem, mityczna istota ulepiona z gliny i ożywiona przez człowieka mocą odpowiedniego układu liter. Przypominając tę wizję, nieoczekiwanie natrafiamy bowiem na asocjacje pomiędzy odległą w czasie magiczną myślą a strukturą kreacji współczesnego cyfrowego świata, którego *spiritus movens* reprezentują łańcuchy odpowiednich układów abstrakcyjnych znaków.

Nasz Golem uformowany jest z cyfrowej gliny – z „0” i „1” – najbardziej plastycznego tworzywa wszechczasów. Dlatego z łatwością przemierzać może obszary kultury, antropologii, etnologii, socjologii,

Fot. Marek Letkiewicz

Golem Project – pokaz wielkoformatowy

religioznawstwa i filozofii. Jest on *seminautą* – podmiotem wytyczającym ścieżki między znakami wprowadzonymi przez nas dla pobudzenia asocjacji myślowych widzów.

Realizacja nasza jest pogłosem najbardziej śmiałej idei, jaka od zarania cywilizacji zaprzętała umysły luminarzy nauki, teologów, magów, filozofów, władców i konstruktorów – idei stworzenia sztucznego życia. Topos ten można prześledzić na przestrzeni czasu ostatnich trzech tysięcy lat. Jego historia wynurza się z mitycznych opowieści wielu archaicznych kultur. Ogniskuje się w nich nie tylko wiedza i wyobrażenia człowieka o świecie i o sobie samym, ale także inwencja wizjonerów sięgających wyobraźnią poza granice zastanego świata.

Marek Letkiewicz

rej można było korzystać przez cały rok. Zorganizowano tu wiele obozów naukowych, także zimowych. Często przyjeżdżali do nas, i chętnie dzielili się swoją wiedzą, pracownicy Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi: prof. Dominik Fijałkowski, prof. Krystyn Izdebski, prof. Bożenna Czarnecka, dr. hab. Zygmunt Popiołek, dr Marian Zając, dr Tadeusz Grądziel, dr Stefan Męczyński, dr Jacek Malicki i mgr Ryszard Styka.

We wrześniowym spotkaniu wzięło udział 18 osób. Niektórzy bywają tu często, prowadząc m.in. badania naukowe, inni przyjechali pierwszy raz od skończenia studiów z różnych stron Polski, m.in. ze Świnoujścia, Rzeszowa, Kielc, Knyszy-

na. Wszyscy w życiu zawodowym są lub byli związani z biologią jako pracownicy wyższych uczelni, instytucji ochrony środowiska, służby zdrowia i nauczyciele biologii.

Odwiedziliśmy miejsca dawnych badań, wędrówek i obozowisk, obserwowaliśmy zmiany, jakie nastąpiły w przyrodzie i wyglądzie miejscowości. W gościnnej siedzibie Dyrekcji Poleskiego Parku Narodowego, oglądając zdjęcia i slajdy, wspominaliśmy studenckie czasy. Rozjechaliliśmy się z postanowieniem, że jeszcze tu wrócimy i z nadzieją, że dołączą do nas koledzy, którzy z różnych powodów nie mogli przyjechać teraz.

Hanna Wójciak

Fot. Leszek Dąbal

Pod dębem „Dominik” w Poleskim Parku Narodowym. Od lewej: Janusz Krasucki, Janusz Wójciak, Piotr Deptuś, Andrzej Różycki, Marek Sołtys, Grażyna Grabowska (z d. Poznańska), Adam Polski, Jacek Kot, Waldemar Biaduń, Urszula Biaduń, Hanna Wójciak, Henryk Skrzypek, Ryszard Styka, Danuta Urban

CIAŁO, STRÓJ, BIŻUTERIA W KONTEKŚCIE PRZEMIAN KULTUROWYCH, SPOŁECZNYCH I POLITYCZNYCH XIX W.

Zorganizowana w dniach 20–21 października 2014 r. w Inkubatorze Medialno-Artystycznym UMCS przez dr hab. Ewę Letkiewicz (Zakład Historii Sztuki Instytutu Sztuk Pięknych UMCS) konferencja „Ciało, strój, biżuteria w kontekście przemian kulturowych, społecznych i politycznych XIX w.” została wpisana w obchody 70-lecia UMCS. Patronat honorowy nad spotkaniem badaczy zajmujących się przede wszystkim rzemiosłem artystycznym i sztukami użytkowymi z wielu ośrodków naukowych w kraju objął Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski. Rozgraniczenie tematów (ciało, strój, biżuteria) okazało się niezwykle inspirujące, a sama konferencja – odkrywcza, gdyż wydobyla liczne nowe powiązania pomiędzy problematyką badań nad samą kulturą materialną i rzemiosłem artystycznym XIX w. a obyczajowością i innymi kontekstami epoki.

Referat wprowadzający wygłosił ks. dr hab. Janusz Węgrzecki, który problematykę tytułowych przemian umieścił w kontekście narodzin nowoczesnego mieszczańskiego społeczeństwa, wskazując, w krytycznym ujęciu, blaski i cienie demokratyzacji życia i obyczajów, jakie następowały w XIX w. Hasło „ciała” wywołało kwestie genderowe. Zatem pojawił

Fot. Barbara Niskior

W pierwszym rzędzie od lewej: dr hab. Jerzy Żywicki, dr hab. Ewa Letkiewicz (Wydział Artystyczny UMCS), dr hab. Agnieszka Bender, prof. UKSW, ks. dr hab. Janusz Węgrzecki, prof. UKSW

się referat o niestabilności tożsamości płciowej na przykładzie Marii Komornickiej, jej rozterek i wahań, a w końcu – jak to nazwała autorka – „drugich narodzin” bohaterki – jako Piotra Własta (referat dr Małgorzaty Stępnik). Był też referat dotyczący opresji przeżywanej przez kobiety w XIX w., cierpiących – zdaniem autorki – z powodu patriarchalnej przemocy. Mgr Beata Sokołowska-Smyl starała się przeanalizować zależności pomiędzy nierównym umiejscowieniem kobiet w układzie społecznym XIX w. a pewnymi stanami chorobowymi, w tym szczególnie histerią.

Najobszerniejszą część konferencji objęła referaty o stroju. Można było np. dowiedzieć się, w co ubierała Matkę Boską Częstochowską w XIX w. (referat mgr. Jerzego Żmudzińskiego), jakimi przepisami regulowano

ubiór mundurowy w Królestwie Polskim (referat dr hab. Jerzego Żywickiego) i w Galicji (referat dr Marty Kargól), jakie znaczenie dla nowoczesnej mody męskiej miał George Beau Brummell – chyba pierwszy dandys XIX w. (referat dr hab. Agnieszki Bender). Poruszane były oczywiście kwestie wygody i niewygody stroju, m.in. w świetnym referacie o damskich gorsetach (dr Ewy Wieruch-Jankowskiej), omawiającym rozmaite odmiany tej części garderoby oraz jej często niekorzystny wpływ na zdrowie (ich noszenie prowadziło do zmian układu kostnego i zaburzeń działania organów wewnętrznych, a wszystko po to, żeby uzyskać wymarzoną talię!). Była też mowa o przemianach charakterystycznych dla epoki form damskiej sukni: krynolin i turniur, które czasami osiągały monstrualne rozmiary, ale ciekawostka – kiedy strój europejski kobiety i męski dotarł do Japonii (było to w 1854 r.), to szybko uznano go tam za wybawienie (o czym m.in. mówiła w referacie mgr Magdalena Piecyk). Owe gorsety okazały się o niebo wygod-

Fot. Barbara Niskior

Michał Gradowski (Muzeum Sztuki Złotniczej w Kazimierzu Dolnym)

niejsze od tradycyjnego kimona, które ważyło 25 kg, co wpływało na charakterystyczny sposób poruszania się Japonki. Bardzo ciekawy okazał się referat o początkach pisma modowego „Harper's Bazar” (mgr Cathy Nhung). Powstało ono w 1867 r. w Stanach Zjednoczonych, stając się lifestylowym żurnalem wyższej klasy średniej. Autorka bardzo rzeczowo omówiła strategię budowania pisma, zwróciła uwagę na jego layout, syntetycznie omówiła jego rozwój w latach 1867–1901, jak też wskazała na pionierskie wykorzystanie na jego łamach fotografii modowej. Kwestię reprezentacji mody w malarstwie, grafice i fotografii XIX w. podjął w swoim referacie dr Piotr Majewski, skupiając uwagę na pytaniu, w jaki sposób fotografia zmieniła podejście do obrazowania stroju w porównaniu do podstawowego w tym zakresie medium w XIX w., jakim była grafika.

Część trzecia konferencji dotycząca biżuterii i akcesoriów stroju okazała się nie mniej wciągająca. Można było na przykład dowiedzieć się, skąd wzięła się damska torebka i jakie formy przyjmowała (referat mgr Aleksandry Blonki), można było poznać ogromne bogactwo fajek do palenia tytoniu – głównego w XIX w. męskiego gadżetu (referat dr Urszuli Olbromskiej). Była też mowa o biżuterii z bursztynu (referat mgr Marty Król), a z obszernego i bogato ilustrowanego referatu mgr Renaty Sobczak-Jaskulskiej wyłonił się dorobek sławnego francuskiego twórcy biżuterii – René Lalique’a. Ponadto, w tej części obrad Michał Gradowski zaprezentował bardzo ciekawy referat o polskich, rosyjskich, niemieckich i radzieckich odznaczeniach i orderach, które w historii powstawały w związku z obroną albo zdobywaniem Warszawy. Na koniec autor celnie puentował: „oby nigdy więcej nie było powodu, aby tego typu odznaczenia musiały powstać”.

Przebieg sesji był dynamiczny, wielowątkowo rozwijały się też dyskusje, m.in. dzięki prof. Annie Sieradzkiej (UW), znanej badaczce rzemiosła artystycznego i mody, która obok prof. Ireny Huml (PAN) i prof. Anny Drązkowskiej (UMK w Toruniu) weszła do Komitetu Naukowego lubelskiej konferencji. O organizacyjne zaplecze sesji znakomicie zadbała dr Barbara Niścior. Podczas obrad zapowiedziano kontynuację badań nad tytułową problematyką w ramach organizacji konferencji o zasięgu międzynarodowym, tym razem w odniesieniu do XX i XXI w. Zapowiedziano też wydanie materiałów konferencyjnych w postaci publikacji książkowej.

Przewodnicząca konferencji: dr hab. Ewa Letkiewicz; sekretarz konferencji: dr Barbara Niścior. Komitet Naukowy: prof. dr hab. Irena Huml, Instytut Sztuki PAN w Warszawie; prof. dr hab. Anna Sieradzka, UW; prof. Anna Drązkowska, UMK w Toruniu, dr hab. Almut Bues, Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie; dr hab. Agnieszka Bender, prof. UKSW; Michał Gradowski, Muzeum Sztuki Złotniczej w Kazimierzu Dolnym; Ryszard Bobrow, Muzeum Narodowe w Warszawie.

Piotr Majewski

Fot. ze zbiorów autora

Mgr Anna Hyrchala, dr Tomasz Dzieńkowski i dr hab. Marcin Wołoszyn konsultują strategię wykopalisk

CZERMNO – CZERWIEŃ ZŁOTE JABŁKO POLSKIEJ ARCHEOLOGII – GRYZIEMY DALEJ

W dniach 6–7 listopada 2014 r. po raz drugi podsumowano stan realizacji projektu, którego celem jest rozpoznanie wielkiego zespołu grodowego z wczesnego średniowiecza na terenie dzisiejszej miejscowości Czermno. W Rzeszowie, na drugim roboczym seminarium, zaprezentowano 18 tematów składających się na strategię projektu, w którego realizacji UMCS ma niezwykle ważne miejsce i wiodące osiągnięcia.

Rok 2014 był z jednej strony niezwykle trudny dla uczestników badań, z drugiej natomiast – dostarczył wiele emocji, przede wszystkim stricte naukowych. Pokazał również, że kierownik projektu – dr hab. Marcin Wołoszyn z Instytutu Archeologii Małopolski PAN/Uniwersytetu Rzeszowskiego znakomicie radzi sobie, nawet z najbardziej nieprzewidywanymi zmianami akcji.

Do takiej doszło w trakcie badań wykopaliskowych wału grodowego, gdzie należało w pewnym momencie sięgnąć po niezwykle doświadczonego w tym zakresie dr. Tomasza Dzieńkowskiego z Instytutu Archeologii UMCS. Dzięki niemu nie tylko uratowano harmonogram prac, ale dokonano znakomitego odkrycia mówiącego o przebudowie założenia obronnego czermieńskiej twierdzy. Udało się również dotrzeć do drewnianych relikwów konstrukcji, które w badaniach dendrochronologicznych prof. Marka Krąpca z krakowskiej AGH pozwoliły wskazać na przełom X/XI w. (z sugerowaną dokładnością co do konkretnych lat), kiedy ścięto drzewa dla jej wzniesienia.

Dobry los chciał wynagrodzić badaczom nerwowy początek sezonu, gdyż nieoczekiwanie w trakcie prac przy budowie wieży widokowej ►

Fot. ze zbiorów autora

Odslanianie drewnianych relikwów konstrukcji wału

prowadzonych z inicjatywy miasta i gminy Tyszowce przy Huczwie, naprzeciw grodu, natrafiono na konstrukcje starego pomostu, między którymi spoczywał w torfie efektowny kołt (ozdoba żeńskiego przybrania głowy) – ewidentna zguba roztargnionej czerwieńskiej piękności z XII w.

Za realizację projektu odpowiedzialne są co prawda GWZ-Leipzig, Ministerstwo Nauki Republiki Niemiec, Instytut Archeologii Małopolski PAN z Krakowa, Instytut Archeologii z Uniwersytetu Rzeszowskiego i Instytut Archeologii UMCS (finansowanie zapewnia Narodowe Centrum Nauki i Narodowy Program Rozwoju Humanistyki), ale niezwykle ważnym partnerem okazało się np. Muzeum im S. Staszica z Hrubieszowa, które zaangażowało się bardzo skutecznie w najbardziej niewdzięczną część projektu – inwentaryzację zbiorów; że o niecodziennym zaangażowaniu i wsparciu lokalnych władz samorządowych i wielbicieli Czerwna z Tyszowca oraz okolicy nie wspomnę.

Konferencja miała atmosferę i przebieg scenariusza dobrego filmu Hitchcocka..., o co postarali się kolejni referenci, a przedstawił tylko udział lubelski w tych naukowych emocjach, co jest i tak kapitalną syntezą pozytywnej „gorączki” całego spotkania.

Lubelska część zaczęła się od znakomitego referatu zespołu prof. Radosława Dobrowolskiego,

który przedstawił „Wyniki badań środowiskowych w rejonie wczesnośredniowiecznych stanowisk archeologicznych Gródek i Czerwno”. Zaprezentowane profile palinologiczne, pokazujące wahania w eksploatacji otoczenia grodzisk, były podstawą dla emocjonującej dyskusji. Natomiast sensacyjne odkrycie funkcjonowania fosy, STARSZEJ od założenia grodu, ale biegnącej wokół niego, wywołało autentyczną burzę. Przed archeologią stoi teraz zadanie weryfikacji tego

Fot. ze zbiorów autora

Archeologiczne „wgrzyzanie się” w konstrukcję wału grodziska

faktu – odkrycia relikwów osadnictwa z czasów starszych, sięgających VII w. po Chr., których nikt się w tym miejscu nie spodziewał; lub szukania innej odpowiedzi na to odkrycie.

Następnie dr T. Dzieńkowski i dr Sylwester Sadowski (UMCS) zaprezentowali pierwszą w historii badań Czerwna tak szczegółową mapę tła osadniczego grodu. Ujawnili tym samym nieprawdopodobny potencjał badawczy i rozległą perspektywę dla archeologii parającej się okresami przed państwowym i wczesnopaństwowym. To jeżeli nie nowe „złote jabłko”, to przynajmniej dojrzałe winogrona lubelskiej archeologii, których konsumpcja nie może być zaprzeczona.

W dalszym ciągu dr S. Sadowski z dr. hab. M. Wołoszynem zaprezentowali sensacyjne odkrycie kolejnego skarbu srebrnych ozdób, znale-

zionego nieopodal tzw. pierwszego wału założenia obronnego grodu. Pomijając jego wartość emocjonalną (piękne wyroby jubilerskie), zaskoczeniem jest to, że datować należy go już na X w. po Chr., czyli czasy na kilka pokoleń poprzedzające tzw. „zagładę grodu”. Okoliczności ukrycia tego skarbu są jeszcze niejasne. Natomiast z naukowego punktu widzenia jest to jedno z najważniejszych odkryć mijającego sezonu.

Sprawozdanie z badań czerwieńskiego wału (dr T. Dzieńkowski, dr hab. M. Wołoszyn, mgr Iwona Florkiewicz, mgr Marcin Piotrowski) pokazało w detalach opisane wyżej odkrycia, ze wstępną ich analizą historyczną. Natomiast zapowiadana kulminację emocji wywołał referat dr. Marka Florka z Instytutu Archeologii UMCS – znakomicie przygotowany, świetnie zaprezentowany, ale też brutalnie rozprawiający się z dorobkiem badań prowadzonych przez lubelskich archeologów w latach 1974–1997. Z niezwykle klasą i kulturą przeciął on pokłady niedomówień i odsunął w cień legendy dotyczące tych badań. Smutna prawda o zmarnowanej szansie stała się teraz, niestety, ale oczywista.

Projekt o „złotym jabłku polskiej archeologii” prowadzony jest szeroko, interdyscyplinarnie i rzecz jasna międzynarodowo. Pracują przy nim historycy, historycy sztuki, numizmatycy, sfragistycy, etnologowie, antropolodzy z Wrocławia, fizycy, chemicy, przyrodnicy, konserwatorzy zabytków najwyższej rangi – z wielu instytucji naukowych z Polski i z zagranicy. Udział w takim projekcie to zaszczyt, ale i wielka odpowiedzialność. Cieszę się, że podziela ją tak znacząca liczba kolegów z Instytutu Archeologii i z UMCS, ale również naszych absolwentów z Lubelszczyzny.

Postęp w badaniach można śledzić na bieżąco, w internecie, pod adresem: www.facebook.com/Grody.Czerwieskie, do czego gorąco zachęcam.

Andrzej Kokowski

Fot. ze zbiorów autora

Prof. Jan Adamowski z jubilatą

POŻEGNALNE SPOTKANIE Z PROF. P. O. SCHOLZEM

Jedenaście lat temu prof. Piotr O. Scholz dołączył do kadry młodego Zakładu Kulturoznawstwa na Wydziale Humanistycznym UMCS. Z momentem przekształcenia go w Instytut w 2004 r. objął kierownictwo Zakładu Porównawczej Historii Sztuki powstałego w ramach Instytutu.

Nazwa, a także działalność badawcza i dydaktyczna Zakładu nawiązywała, według idei jego twórcy, do dokonań niesłusznie zapomnianego austriackiego historyka sztuki z początku XX w., Josefa Strzygowskiego. Profesor zdążył jeszcze w ramach struktur Zakładu opublikować kilka artykułów przybliżających tę postać, a także zorganizować poświęconą jej ważną międzynarodową konferencję naukową, która miała miejsce w marcu 2012 r. w miejscu urodzin Strzygowskiego – Bielsku-Białej. Z chwilą odejścia prof. Scholza od października 2014 r. na zasłużoną, choć bynajmniej nie wyczekiwaną emeryturę, Zakład Porównawczej Historii Sztuki stracił nie tylko swego twórcę i jedyne w Polsce znawcę metod i pism Strzygowskiego, ale też inspirowanego oryginalnymi ideami naukowca i dydaktyka.

W trakcie swojej pracy na UMCS Profesor był nauczycielem kilkunastu roczników kulturoznawców, doprowadzając kilkudziesięciu ab-

Dr Agnieszka Kuczyńska wręcza prof. P. Scholzowi plakat

solwentów do magisterium, a kilku kierując ku dalszym etapom kształcenia. Tematyka ich prac odzwierciedlała szeroką perspektywę porównawczych badań sztuki, które prof. Scholz, jako historyk sztuki, a jednocześnie archeolog, religioznawca, orientalista i etnolog uważał i nadal uważa za integralną i bardzo istotną część nauki o kulturze.

Odejście Profesora stało się okazją do zorganizowania przez pozosta-

łych pracowników Zakładu, dr Agnieszkę Kuczyńską i mgr Magdalenę Długosz, z udziałem absolwentów, w tym Barbary Wybacz i Marcina Sudzińskiego oraz obecnych studentów kulturoznawstwa pożegnalnego spotkania z Mistrzem. Odbyło się ono 10 października 2014 r. w Chatce Żaka i połączone było ze (spóźnionym o rok) jubileuszem 70. urodzin i 45-lecia pracy naukowej Profesora. Rocznicę uczczono wręceniem Jubilatowi książki pamiątkowej pt. *Vom „Trogloodytenland” ins Reich der Scheherazade. Archäologie, Kunst und Religion zwischen Okzident und Orient*, zawierającej artykuły przyjaciół, kolegów i uczniów Uhonorowanego z kilku niemieckich ośrodków badawczych, a także z Warszawy, Krakowa, Łodzi i Lublina.

W spotkaniu wzięli udział również Koledzy Profesorowie z Instytutu Kulturoznawstwa oraz reprezentujący Instytut Historii Sztuki KUL prof. Lechosław Lameński.

Wszechstronność, ale i silna, wyrazista osobowość prof. Scholza zapisała się w pamięci wielu absolwentów i studentów kulturoznawstwa. Obecni studenci III roku dali temu wyraz w brawurowym skeczu, którego autorką i główną wykonawczynią była p. Agata Borys. Wcieliła się ona w postać Profesora, który przeprowadza swoisty wykład zaliczeniowy, obejmujący materiał od sztuki mykeńskiej aż po Van Gogha. Charakterystyczne zwroty Profesora raz po raz przerywające tok wykładu i jego przerysowane gesty wzbudzały żywiołowy aplauz publiczności i salwy śmiechu samego portretowanego. Raz jeszcze sprawdziło się hasło, pod którym odbywało się całe spotkanie, a które nadał mu były pracownik Zakładu, dr Krzysztof Cichoń, opatrząc wydarzenie plakatem nawiązującym do identyfikacji wizualnej miasta Lublina – „Scholz – Profesor Inspiracji”. Miejmy nadzieję, że w myśl tego hasła pozytywny duch Mistrza pozostanie jeszcze z nami pod jego nieobecność na Uczelni.

Magdalena Długosz

Fot. ze zbiorów autora

Fot. Wierginia Gieryng-Cieplak

PRZEDSIĘBIORCY NA WYDZIALE NAUK O ZIEMI I GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ

W dniu 5 listopada 2014 r. odbyło się kolejne spotkanie pracowników UMCS z przedsiębiorcami. Tym razem gospodarzem był Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS.

Celem wizyty przedstawicieli biznesu było zapoznanie się z ofertą badawczą Wydziału – lidera w badaniach środowiskowych, monitoringu środowiska i przetwarzaniu danych przestrzennych (TLS, modelowanie 3D).

UMCS reprezentowali: Rektor prof. Stanisław Michałowski oraz Kierownik Centrum Innowacji i Komercjalizacji Badań UMCS dr Dagmara Kociuba. Gospodarzami spotkania byli: Dziekan Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS dr hab. Radosław Dobrowolski, prof. nadzw. oraz Prodziekan Wydziału ds. Badań Naukowych dr hab. Sławomir Terpiłowski, prof. nadzw.

Rektor prof. Stanisław Michałowski zaprosił gości do współpracy, podkreślając, że w przyszłym okresie programowania 2014–2020 Unia Europejska postawiła na wzmocnienie innowacyjności przedsiębiorstw. Pomóc ma w tym ścisła współpraca firm z uczelniami wyższymi. Potencjał naukowo-badawczy Uniwersytetu wzrasta. Powstały już odpowiednie procedury i narzędzia do owocnej współpracy w przyszłości.

Dziekan prof. Radosław Dobrowolski zapewnił o otwartości i goto-

wości Wydziału do podjęcia współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Zaprosił zainteresowanych do indywidualnych rozmów z władzami Wydziału, jak też z pozostałymi pracownikami i kreowania środowiska, które będzie sprzyjało podejmowaniu działań zmierzających do realizacji wspólnych przedsięwzięć.

Kierownik dr Dagmara Kociuba namawiała przedsiębiorców, aby przy budowaniu innowacyjności i przewagi konkurencyjnej swoich firm korzystali z potencjału Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej. Efekty poprzednich spotkań z przedsiębiorcami na UMCS w postaci prac nad nowymi produktami i udoskonalaniem technologii pokazują, że warto zacieśniać kontakty nauki z biznesem.

Przedsięwzięcie zrealizowane zostało przy współpracy z Lubelską Agencją Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie. Władze LAW P Izabela Byzdra oraz Mariusz Majkutewicz przedstawili możliwości wsparcia rozwoju przedsiębiorczości i inwestowania w perspektywie finansowej na lata 2014–2020.

Spotkanie zostało podzielone na dwa panele tematyczne: dla branży OZE, paliwowej i energetycznej oraz dla branży budowlanej. Dużym zainteresowaniem cieszył się panel dotyczący branży OZE. Oferta usług badawczo-rozwojowych i laboratoryjnych przedstawiona przez naukowców UMCS obejmowała m.in.

ocenę zasobów OZE, w tym: energii słonecznej, zasobów hydroenergetycznych rzek oraz gleb do produkcji biomasy, a także monitoring wód w obszarach poszukiwań i eksploatacji surowców energetycznych. Prelegentami z tego zakresu byli: dr Krzysztof Siwek, dr Stanisław Chmiel oraz dr Piotr Bartmiński.

Oferta usług badawczo-rozwojowych i laboratoryjnych dla branży budowlanej obejmowała tematy dotyczące oceny środowiska przyrodniczego, w tym: warunków geologicznych, geomorfologicznych i glebowych oraz warunków hydrologicznych i hydroekologicznych, monitoring meteorologiczny obszarów zurbanizowanych ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk ekstremalnych oraz możliwości zastosowania naziemnego skaningu laserowego. Prelegentami z tego zakresu byli: dr Stanisław Chmiel, mgr Piotr Demczuk, dr Krzysztof Siwek oraz dr Waldemar Kociuba. Po każdym panelu przedstawiona została oferta wybranych laboratoriów.

Ze strony przedsiębiorców na spotkaniu pojawili się m.in. przedstawiciele branży OZE, energetyki odnawialnej, stowarzyszeń ekologicznych oraz branży budowlanej.

Cykl spotkań „Czas na Innowacje!” odbywa się pod patronatem Rektora UMCS prof. Stanisława Michałowskiego.

Wierginia Gieryng-Cieplak

Fot. Lidia Jarska

KONFERENCJA „BIBLIOTEKA, KSIĄŻKA, INFORMACJA I INTERNET 2014”

W dniach 16–17 października 2014 r. w Sali Rady Wydziału Humanistycznego odbyła się konferencja naukowa „Biblioteka, Książka, Informacja i Internet 2014”, zorganizowana przez Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS. Podczas obrad dokonano przeglądu stanu badań naukowych i rozwiązań praktycznych w wielu obszarach tematycznych. Referaty traktowały o tendencjach rozwojowych współczesnej humanistyki, roli repozytoriów instytucjonalnych oraz portali dla pracowników naukowych w upowszechnianiu wyników badań. Przedmiotem konferencyjnych rozważań było również miejsce książki elektronicznej w systemie biblioteczno-informacyjnym szkoły wyższej, funkcje OPAC w bibliotece akademickiej, multimedialne biblioteki cyfrowe, kolekcje cyfrowe dla dzieci i młodzieży jako narzędzie edukacji informacyjnej, a także komunikacja w dobie nowych mediów, idea *open Source* oraz wyszukiwanie obrazu i wyszukiwanie obrazem w przestrzeni internetowej. Prelegenci poruszali także problematykę grywalizacji w bibliotekach, wykluczenia cyfrowego, kształcenia akademickiego w dziedzinie bibliologii i informatologii, publikowania w serwisach dziennikarstwa obywatelskiego oraz wykorzystania technologii mobilnych w dostępie do zasobów cyfrowych.

Fot. Lidia Jarska

Program konferencji obejmował 22 referaty, wygłoszone przez przedstawicieli ośrodków naukowych i bibliotek w Polsce. Swoją obecnością zaszczylicili nas pracownicy Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz doktorantka Instytutu Filologii Polskiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Referaty zaprezentowali też goście z bibliotek naukowych: Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego i Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, a także z Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Adama Asnyka w Kaliszu oraz pracownicy Instytutu organizującego konferencję i student kierunku informacja w e-społeczeństwie. Z naukowymi konstatacjami i rozmyślaniami korespondowała prezentacja firmy FunMedia z Wrocławia, po-

święcona programom darmowej nauki angielskiego w bibliotekach.

Konferencja cieszyła się dużym zainteresowaniem lubelskiego środowiska bibliotekarskiego; na obrady licznie przybyli pracownicy bibliotek naukowych i publicznych Lublina i Lubelszczyzny. W poszczególnych sesjach uczestniczyli też studenci informacji naukowej i bibliotekoznawstwa, informacji w e-społeczeństwie oraz nowo utworzonego kierunku informatologia stosowana.

Zaprezentowane wystąpienia zostaną opublikowane w recenzowanej monografii. Referaty ukazały najnowsze wyniki badań oraz dynamiczny rozwój bibliologii i informatologii. Z pewnością stanowić będą inspirację do kolejnych dociekań i refleksji naukowych. Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS wyraża nadzieję również o owocnego spotkania za dwa lata, na kolejnej konferencji z cyklu „Biblioteka, Książka, Informacja i Internet”.

Lidia M. Jarska

Fot. Magda Ubycz, www.facebook.com/KongresObywatelski

Prof. Iwona Hofman. Sesja „Umiejdzynarodowienie uczelni – jak zrobić to dobrze?”

IX KONGRES OBYWATELSKI

25 października 2014 r. w Auli Politechniki Warszawskiej odbył się IX Kongres Obywatelski, w którym uczestniczyły prof. Iwona Hofman (jako Przewodnicząca Sekcji i Członek Rady Programowej Kongresu) oraz mgr Ilona Dąbrowska (w dyskusji). Tegoroczne spotkanie wyróżniało się metaforycznym hasłem „Polska jutra. Jak rozwinąć nasze skrzydła?”. Kongres Obywatelski jest jedną z form aktywności Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, jednej z najstarszych w Polsce organizacji pozarządowych. Coroczne Kongresy poświęcone są diagnozowaniu zmian zaangażowania obywateli w życie społeczne, ich ideą jest badanie kapitału społecznego. Problematyka Kongresu w bieżącym roku wynikała z potrzeby podsumowania 25-lecia transformacji w Polsce.

W Kongresie wydzielono siedem sesji tematycznych: Narodowy Coaching w edukacji, kultu-

rze i biznesie – jak rozwinąć nasze skrzydła?; Jak budować pomosty pomiędzy Polakami?; Rola polskich czempionów w pobudzaniu innowacyjności i ekspansji zagranicznej małych i średnich przedsiębiorstw; Umiejdzynarodowienie uczelni – jak to zrobić dobrze?; Jaki rozwój polskich miast – czas na nową doktrynę; System sprawiedliwości dla obywateli – jak to zrobić?; Jak włączyć emigrację do rozwoju Polski.

Gośćmi Kongresu byli m.in. prof. Jerzy Buzek, premier Janusz Piechociński, minister Joanna Kluzik-Rostkowska, prof. Mirosława Grabowska (Dyrektor Centrum Badań Opinii Społecznej), minister Olgierd Dziekoński (Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP), prof. Ewa Łętowska, prof. Zbigniew Ćwiąkański, Juliusz Braun (Prezes TVP), Kamil Dąbrowa (Dyrektor Programu I Polskiego Radia).

Prof. Iwona Hofman przewodniczyła sesji dotyczącej umiejdzyna-

rodowienia uczelni. Uczestniczyli w niej: prof. Michał Karoński (Przewodniczący Rady NCN), prof. Witold T. Bielecki (Rektor Akademii Leona Koźmińskiego), prof. Henryk Krawczyk (Rektor Politechniki Gdańskiej), prof. Paweł Boski (SWPS), dr Emanuel Kulczycki (Instytut Filozofii UAM). W dyskusji głos zabrali także: Mateusz Mazzini (absolwent St Anthony's College) oraz Ilona Dąbrowska (UMCS).

Dyskusja koncentrowała się wokół dwóch zagadnień, tj. zwiększenia środków finansowych na rozwój nauki oraz odbiurokratyzowania uczelni. Uczestnicy skupili się na pytaniach problemowych, m.in.: Czy umiejdzynarodowienie uczelni to szansa czy zagrożenie dla społeczności akademickiej? Jakie korzyści mogą wynikać z tego procesu dla polskiej nauki? Jakie bariery stoją na przeszkodzie umiejdzynarodowienia polskiej nauki? W jaki sposób tworzyć krajowe sieci naukowe, które łączą ze sobą naukowców z różnych uczelni? Co zrobić, żeby przełamać „samowystarczalność” polskich uczonych?

Uczestnicy omawiali ponadto rodzaje sieci badawczych, warunki pobytu studentów obcokrajowców, e-learning, umowy o uznaniu dyplomów, korzystanie z międzynarodowych programów wymiany studentów i pracowników. Część spostrzeżeń znajdowała potwierdzenie w głosach dyskusyjnych sesji poświęconej wykorzystaniu potencjału emigracji w Polsce. Min. Dziekoński przybliżył planowaną przez Kancelarię Prezydenta nowelizację Ustawy o Szkolnictwie Wyższym. Zgodnie ze zwyczajem kongresowym, Przewodnicząca sesji sformułowała rekomendacje, wśród których najważniejsza to zwiększenie widoczności dobrych praktyk w zakresie umiejdzynarodowienia nauki.

Po kilkuletnich zabiegach dr Jan Szomburg, Prezes Zarządu, zaakceptował projekt powołania Lubelskiego Kongresu Obywatelskiego.

Magdalena Pataj
Zakład Dziennikarstwa

ROZWÓJ POLESIA LUBELSKIEGO

W dniach 16–17 października 2014 r. w Okuninie n. Jeziołem Białym Włodawskim odbyła się konferencja naukowa zorganizowana w ramach projektu „Rozwój unikalnych atrybutów marki *Kameralne Pojezierze* w oparciu o dziedzictwo UNESCO” przez: Starostwo Powiatowe w Łęcznej, Starostwo Powiatowe we Włodawie, Gminę Urszulim oraz Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS. Spotkanie zostało objęte honorowym patronatem Rektora UMCS prof. dr. hab. Stanisława Michałowskiego, Starosty Włodawskiego Wiesława Holaczuka, Starosty Łęczyńskiego Adama Niwińskiego oraz Dziekana WNoZiGP dr hab. Radosława Dobrowolskiego, prof. nadzw.

Konferencję otworzyli przedstawiciele trzech współpracujących stron: Wiesław Holaczuk, Adam Niwiński i Radosław Dobrowolski. Problematyka sesji dotyczyła kwestii społecznych, gospodarczych i przyrodniczych Polesia Lubelskiego w kontekście zrównoważonego rozwoju Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Polesie Zachodnie”. Szczegółowe zagadnienia dotyczyły: go-

spodarczego wykorzystania zasobów wodnych oraz energetycznych Polesia Lubelskiego (prof. dr hab. Marian Harasimiuk, prof. dr hab. Zdzisław Michalczyk, dr Stanisław Chmiel, dr Marek Turczyński, mgr Sławomir Głowacki); perspektyw rozwoju turystyki na terenie Polesia Lubelskiego (dr hab. Ewa Skowronek, dr Waldemar Gorzym-Wilkowski, dr Andrzej Tucki, dr Jacek Warda, mgr Grzegorz Gołoś); społecznych, gospodarczych oraz przyrodniczych uwarunkowań rozwoju gospodarczego Polesia (dr Piotr Bartmiński, dr Urszula Bronisz, mgr Andrzej Jakubowski, mgr Karol Kowalczyk).

Każda z sesji zakończona była ożywioną dyskusją, dzięki której naukowcy, samorządowcy oraz przedsiębiorcy wymieniali poglądy dotyczące możliwości rozwoju regionu. Uzupełnieniem referatów była prezentacja posterów przygotowanych przez doktorantów WNoZiGP: mgr. Grzegorza Iwanickiego, mgr Joannę Jarosz, mgr Annę Rzucidło oraz mgr Monikę Widz. Drugiego dnia odbyło się szkolenie z zakresu tworzenia klastrow turystycznych.

Fot. ze zbiorów autorów

Uroczyste rozpoczęcie konferencji (od lewej: mgr Małgorzata Kolary-Woźniak, dr hab. Radosław Dobrowolski, prof. UMCS, Adam Niwiński, mgr Wiesław Holaczuk)

Tegoroczna konferencja była drugim z cyklu spotkaniem mającym na celu wzmocnienie kooperacji pomiędzy UMCS a przedstawicielami administracji samorządowej. O dużym zainteresowaniu tematyką oraz potrzebie wymiany informacji i doświadczeń świadczy przede wszystkim wysoka frekwencja (70 osób) oraz deklaracja uczestników o kontynuacji współpracy. Podsumowaniem prowadzonych rozmów i dyskusji będzie wydana w I kwartale 2015 r. monografia pokonferencyjna dotycząca aktualnej problematyki Polesia Zachodniego.

Komitet Organizacyjny

POLSKIE WSPARCIE DLA ALBAŃSKICH DZIECI Z AUTYZMEM

W dniu 24 października 2014 r. z udziałem Ambasadora RP w Tiranie Marka Jeziorskiego w Centrum Socjalnym „Don Bosco” miało miejsce podsumowanie projektu „Wdrożenie polskiego modelu edukacji dzieci z autyzmem”.

Celem projektu, realizowanego przez Ambasadę RP w Tiranie we współpracy z Wydziałem Pedagogiki i Psychologii UMCS, dr Anną Prokopiak z Zakładu Psychopedagogiki Specjalnej, salezjańskim Centrum Socjalnym „Don Bosco” oraz innymi ośrodkami oświaty i opieki

specjalnej dla niepełnosprawnych w Albanii, była edukacja dzieci z autyzmem poprzez wdrażanie polskiego modelu. Dr Anna Prokopiak przeprowadziła szereg warsztatów dla nauczycieli i opiekunów dzieci z autyzmem, wykłady na Uniwersytecie oraz indywidualne konsultacje dla rodzin z dzieckiem z autyzmem.

Projekt służył wyrównywaniu szans życiowych dzieci, podnoszeniu wiedzy i kwalifikacji kadry wychowawców, psychologów oraz innych specjalistów, jak również członków rodzin i opiekunów w zakresie stosowania nowoczesnych metod edu-

kacji dzieci dotkniętych autyzmem. Służył także wsparciu w tworzeniu systemu opieki i integracji społecznej dzieci i młodzieży o różnym stopniu niepełnosprawności. Przyczynia się on do zapewnienia podstawowych praw dzieci i młodzieży z autyzmem, jakimi są powszechne nauczanie na poziomie podstawowym, ich integracja w grupach rówieśników oraz społeczeństwie. Jest wyrazem wspierania przez Polskę działań Albanii w sferze integracji z UE i przyjmowania standardów europejskich w tej dziedzinie.

Anna Prokopiak

PROGRAM STANDARDY W BANKOWOŚCI

16 października 2014 r. na Wydziale Ekonomicznym UMCS odbyła się inauguracja Programu Standardów Kwalifikacyjnych w Bankowości z udziałem Włodzimierza Grudzińskiego – Przewodniczącego Komitetu ds. Standardów Kwalifikacyjnych przy Związku Banków Polskich, oraz Wojciecha Golicza – Doradcy Zarządu ZBP i Sekretarza Komitetu ds. Standardów.

Opracowany pod patronatem Związku Banków Polskich System Standardów Kwalifikacyjnych w Bankowości służy stałemu podnoszeniu kwalifikacji kadr finansowych, poświadczanych certyfikatem ZBP na poziomie uzyskanych stopni zawodowych. System Standardów stanowi też uzupełnienie certyfikacji ECB EFCB opracowanej przez European Banking and Financial Services Training Association (EBTN), organizację non-profit zrzeszającą główne bankowe instytucje szkoleniowe w 26 krajach w Europie. Na podstawie umowy podpisanej 1 marca br. ze Związkiem Banków Polskich, UMCS w Lublinie nabył zarówno prawo do organizowania egzaminów uprawniających do ubiegania się o stopnie zawodowe Dyplomowanego Pracownika Bankowego oraz Certyfikowanego Konsultanta ds. Finansowych, jak i prawo do organizowania egzaminów na Europejski Certyfikat Bankowca ECB EFCB.

Uroczystość inauguracyjną otworzył prof. dr hab. Jerzy Węclawski, opiekun merytoryczny Programu Standardów na UMCS. Następnie Przewodniczący Komitetu Standardów Włodzimierz Grudziński wygłosił wykład otwarty „Nowe wyzwania dla banków”, a także

Spotkanie przedstawicieli ZBP i Rady Programowej z Dziekanem WE UMCS. Stoją od lewej: prof. dr hab. J. Węclawski, W. Golicz, I. Skibińska-Fabrowska, W. Grudziński, W. Bielak, dr hab. Z. Pastuszak, prof. UMCS, dr hab. J. Szołno-Koguc, prof. UMCS, dr J. Świdarska

przedstawił założenia, procedury certyfikacji i stopni zawodowych oraz korzyści wynikające z uzyskania Europejskiego Certyfikatu Bankowca EFCB i/lub stopni zawodowych. Odpowiadał również na pytania osób zainteresowanych przystąpieniem do egzaminu ECB EFCB lub uzyskaniem nowych stopni zawodowych.

Po wykładzie otwartym odbyło się spotkanie zamknięte, w którym oprócz gości ze Związku Banków Polskich oraz Dziekana Wydziału Ekonomicznego dr. hab. Zbigniewa Pastuszaka, prof. nadzw., udział wzięli członkowie Rady Programowej powołanej na potrzeby realizacji programu na UMCS: prof. dr hab. Jerzy Węclawski, Kierownik

Katedry Bankowości UMCS, Przewodniczący Rady Programowej; dr hab. Jolanta Szołno-Koguc, prof. nadzw., Kierownik Katedry Finansów Publicznych UMCS; dr Joanna Świdarska, Katedra Bankowości, Koordynator Programu na UMCS; Ilona Skibińska-Fabrowska, Dyrektor Oddziału Okręgowego NBP w Lublinie; Wojciech Bielak, Dyrektor Oddziału ds. Korporacyjnych ING Bank Śląski SA w Lublinie.

Spotkanie zamknięte poświęcone zostało omówieniu szczegółów współpracy Związku Banków Polskich oraz UMCS w zakresie realizacji Programu Standardów Kwalifikacyjnych w Bankowości.

W kontekście zbliżającego się planowanego terminu egzaminu ECB EFCB, a także opracowywanej na Wydziale Ekonomicznym oferty szkoleniowej przygotowującej do egzaminu ECB EFCB (studia podyplomowe i kursy doszkalające), rozważano dodatkowe możliwości zainteresowania programem, podnoszenia kwalifikacji zawodowych studentów oraz pracowników banków z regionu lubelskiego. Rozmawiano również o możliwości szerszego udziału przedstawicieli ZBP w realizowanych na Wydziale Ekonomicznym procesach dydaktycznych, w szczególności na kierunku finanse i rachunkowość.

Dr Joanna Świdarska

Fot. Paweł Poniatowski

Od lewej prof. dr hab. Lesław Hostyński, prof. dr hab. Bohdan Dziemidok, dr Monika Baczewska-Ciupak, Szymon Gruszka, Jarosław Wojewoda

DEBATA „ETYKA I WARTOŚCI W BIZNESIE”

W dniu 21 listopada 2014 r. w Sali Rady Wydziału Humanistycznego UMCS odbyła się debata naukowo-biznesowa „Etyka i wartości w biznesie”, zorganizowana przez Zakład Etyki na Wydziale Filozofii i Socjologii UMCS. Celem spotkania była dyskusja na temat etyki i wartości w szeroko pojmowanej działalności gospodarczej, a także wymiana wiedzy, poglądów i doświadczeń w tym zakresie pomiędzy środowiskiem naukowym a praktykami biznesu. Refleksja nad źródłem wartości etycznych w biznesie, a także ich rolę i znaczeniem w kształtowaniu kultury organizacyjnej znajduje swoje uzasadnienie w kontekście pojawiających się w biznesie XXI w. moralnych problemów i dylematów związanych z kryzysem aksjologicznym oraz rozwojem technologii cyfrowych.

Wydarzenie skierowane było do studentów oraz przedstawicieli świata nauki i biznesu. W jego ramach odbyły się wystąpienia prelegentów, panel dyskusyjny oraz nieodpłatne warsztaty z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu, przywództwa i kultury organizacyjnej. W debacie wzięli udział Jarosław Wojewoda – Kierownik Działu Marketingu, Public Relations i CSR – Lubelski Węgiel

„Bogdanka” S.A., Szymon Gruszka – Konsultant ds. strategicznych FM Group World oraz Tomasz Kuryło – Prezes Zarządu Enzo Sp. z o.o. Gościem honorowym debaty był prof. dr hab. Bohdan Dziemidok, zaś moderatorem spotkania dr Monika Baczewska-Ciupak. Wydarzenie spotkało się z dużym zainteresowaniem społeczności akademickiej. W debacie uczestniczyło około 50 osób, zaś w warsztatach wzięły udział 62 osoby, w tym studenci UMCS, KUL oraz Politechniki Lubelskiej. Organizatorzy wyrażają nadzieję, że debata stanowić będzie wstęp do organizowanej w przyszłym roku I Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Biznesowej z cyklu „Business isn’t just business” dotyczącej m.in. zagrożeń, wyzwań i perspektyw, które stoją przed etyką i biznesem w epoce 2.0.

Dr Monika Baczewska-Ciupak

Fot. Paweł Poniatowski

Szymon Gruszka – Konsultant ds. strategicznych FM Group World

POSIEDZENIE INAUGURACYJNE RADY POLSKIEGO KONSORCJUM POLARNEGO

21 października 2014 r. w Instytucie Geofizyki PAN w Warszawie odbyło się pierwsze, inauguracyjne posiedzenie Rady Polskiego Konsorcjum Polarne (PKPol), które zostało powołane na mocy Umowy o Współpracy zawartej 25 września br. przez 18 instytucji i placówek naukowych w Polsce, m.in. przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, reprezentowany na posiedzeniu Rady przez dr. Piotra Zagórskiego (Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej) oraz dr. Michała Łuszczuka (Wydział Politologii).

Jednym z głównych punktów posiedzenia Rady był wybór władz Konsorcjum. W tajnym głosowaniu na stanowisko Przewodniczącego została wybrana mgr Agnieszka Kruszewska z Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN, natomiast na Zastępców Przewodniczącego wybrano prof. Leszka Łęczyńskiego z Uniwersytetu Gdańskiego oraz prof. Wiesława Ziaję z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Dodatkowo na wniosek Przewodniczącej wybrano prof. Jacka Janię, by pełnił rolę Oficera Łącznikowego pomiędzy Konsorcjum a Uniwersytetem Śląskim. Powołano również Sekretariat Konsorcjum w skład, którego weszły dr Maja Lisowska (Uniwersytet Jagielloński) jako Dyrektor Wykonawczy oraz mgr Elżbieta Majchrowska (Uniwersytet Śląski) jako Officer Wykonawczy.

W dalszej części obrad nakreślono i przedyskutowano główne kierunki działań PKPol. Za priorytetowe uznano współpracę środowiska naukowego poprzez wymianę informacji, dążenie do stworzenia i usystematyzowania forum informacyjnego między jednostkami tworzącymi PKPol. Za ważne uznano wyjście na zewnątrz i budowanie silnego wizerunku środowiska polskich badaczy polarnych, lobbowanie, uświadomienie rządzącym i organizacjom dystrybuującym środki na naukę, że jednostki uczestniczące w Konsorcjum są zainteresowane zjednoczeniem, współpracą, tworzeniem projektów multidyscyplinarnych oraz ujednoliceniem baz danych.

Dr Piotr Zagórski

WYDZIAŁ EKONOMICZNY UMCS KSZTAŁCI PRAKTYCZNIE

W latach 2009–2014 na Wydziale Ekonomicznym UMCS zrealizowany został projekt pn. „SYNERGIA – kształtowanie kompetencji studentów Wydziału Ekonomicznego UMCS poprzez zdobywanie wiedzy praktycznej”. Jego przygotowanie i wdrożenie stanowiło odpowiedź Wydziału na rosnące oczekiwania studentów i pracodawców w zakresie dostosowania programów nauczania do aktualnych potrzeb biznesu.

Projekt realizowany był w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki; działanie 4.1, poddziałanie 4.1.1 Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni. Jego głównym celem stało się ograniczenie luki kompetencyjnej absolwentów Wydziału Ekonomicznego UMCS poprzez zwiększenie poziomu praktyczności kształcenia. Cele szczegółowe obejmowały m.in.:

- wprowadzenie elementów praktycznych do programów nauczania poprzez podjęcie współpracy z przedsiębiorstwami i instytucjami,
- prowadzenie zajęć dydaktycznych przez praktyków,
- powołanie Rady Przedsiębiorców, jako organu doradczego Rady Programowej Projektu,
- organizację dodatkowych szkoleń i treningów, m.in. treningów interpersonalnych, szkoleń z zakresu

rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej, inwestowania giełdowego oraz zaawansowanych funkcji arkuszy kalkulacyjnych,

- ułatwianie studentom Wydziału Ekonomicznego UMCS kontaktu z potencjalnymi pracodawcami poprzez stworzenie Wirtualnej Platformy Współpracy.

W trakcie pięcioletniego okresu realizacji w projekcie udział wzięło

i wykładowców, ale także praktyków biznesu i przedstawicieli organizacji okołobiznesowych. Dodatkowo został wyróżniony przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju i zaprezentowany w katalogu pt. „Projekt Innowacyjny 2011”, wydanym na zlecenie MNiSW. Projekt został uznany przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za inicjatywę znacząco przyczyniającą się do podnoszenia praktyczności kształcenia.

Duże zainteresowanie projektem sprawiło, iż Władze Wydziału Ekonomicznego UMCS planują kontynuację działań zacieśniają-

cych i rozwijających współpracę sfer nauki i biznesu, zainicjowaną w ramach projektu Synergia. Planowane jest większe angażowanie studentów w rozwiązywanie praktycznych problemów zgłaszanych przez przedsiębiorców, udział pracowników i studentów w praktykach i stażach zawodowych oraz powierzanie prowadzenia wybranych zajęć dydaktycznych przedstawicielom biznesu.

Projekt Synergia jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Szczegółowe informacje o projekcie dostępne są na stronie: www.synergia.umcs.lublin.pl.

Dr Łukasz Wiechetek

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Fot. Urszula Lewartowicz

SPOTKANIA Z DR. PETEREM SZMIDTEM

6 listopada 2014 r. w Instytucie Pedagogiki UMCS odbył się wykład otwarty oraz warsztaty dr. Petera Szmidta nt. emocji i relacji osób z Zespołem Aspergera z osobami neurotypowymi. Organizatorem spotkań była dr Anna Prokopiak z Zakładu Psychopedagogiki Specjalnej, tłumaczenia spotkań z języka niemieckiego zapewniał Zakład Lingwistyki Stosowanej UMCS.

Peter Schmidt urodził się 3 stycznia 1966 r. Kiedy miał 11 lat, zdiagnozowano u niego Zespół Aspergera. Od najmłodszych lat był uzdolniony matematycznie, potrafił się koncentrować na bardzo skomplikowanych zadaniach, z łatwością je rozwiązywał, ale potrzebował... ciszy i spokoju. Od zawsze drażnił go szum, hałas, nie znosił głośnej muzyki, gwaru, wybuchów śmiechu. Do dziś utrzymuje, że pamięta, jak bardzo przeszkadzał mu szelest delikatnych firaneczek zawieszanych przez mamę na łóżeczku dziecięcym, a był wtedy niemowlakiem. I tym postrzeganiem świata, odbiorem rzeczywistości różnił się od swoich rówieśników. Zdawał sobie sprawę, że jest inny, choć nie do końca rozumiał, dlaczego. Nie miał żadnych problemów z nauką w szkole, z przyswajaniem nowych treści,

Fot. Urszula Lewartowicz

celującą zdał maturę i ukończył studia na wydziale geofizyki, a następnie obronił pracę doktorską z tego zakresu. Przez całe życie opisuje otaczający go świat i wszelkie zachodzące w nim zjawiska funkcjami matematycznymi, wykresami, zależnościami logicznymi. Z czasem opracował wzory na przyjaźń, miłość, ból i cierpienie. Dr Schmidt mówi o sobie „Wszystko, co wiem, wszystko, co potrafię, nigdy nie wystarczy, by odpowiednio rozmawiać z ludźmi, bo nie potrafię rozpoznać emocji”.

Były to bardzo istotne spotkania tak z naukowego, jak i zwyczajnie ludzkiego punktu widzenia. Słuchacze mieli możliwość bezpośredniego poznania trudności wynikających z zaburzeń ze spektrum autyzmu oraz bardzo ciekawego człowieka, który poszukuje prawdy o sobie.

Anna Prokopiak

NAUCZANIE JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO. TRADYCJE I INNOWACJE

W dniach 26–27 września 2014 r. na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim odbyła się konferencja naukowa „Nauczanie języka polskiego jako obcego. Tradycje i innowacje” pod honorowym patronatem Rektora KUL ks. prof. Antoniego Dębińskiego oraz Prezydenta Miasta Lublin dr. Krzysztofa Żuka. Organizatorami byli: Szkoła Języka i Kultury Polskiej KUL, Katedra Języka Polskiego KUL oraz Stowarzyszenie „Bristol” Polskich i Zagranicznych Nauczycieli Kultury Polskiej i Języka Polskiego jako Obcego, którego Walne Zgromadzenie odbyło się podczas Konferencji.

Spotkanie zgromadziło wielu przedstawicieli środowisk naukowych z Europy (Czechy, Niemcy, Słowacja, Francja, Węgry, Mołdawia, Ukraina, Łotwa) i z Polski. Podczas obrad w sześciu sekcjach wygłoszonych zostało ponad 70 referatów, w których znaczący udział mieli przedstawiciele środowiska lubelskiego: KUL oraz Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS. Wśród pracowników CJKP na konferencji wystąpili: dr Anna Dunin-Dudkowska z referatem „Gatunki urzędowo-prawne w perspektywie glottodydaktycznej”, dr Małgorzata Rzeszutko-Iwan „Nauczanie językowo-przedmiotowe na lektoracie języka polskiego jako obcego”, dr Bartłomiej Maliszewski „Pokonując interferencje – nauczanie sprawności pisania w początkujących grupach wschodniosłowiańskich”, dr Anna Trębska-Kerntopf i mgr Jacek Brzeziński „Rola »mowotwórcza«. Metody przekładu intersemiotycznego w aspekcie nauczania języka polskiego jako obcego”. Z referatem pt. „Problemy percepcyjne studentów arabskojęzycznych” wystąpiła także mgr Kamila Kwiatkowska współpracująca od kilku lat z CJKP UMCS, a obecnie prowadząca lektorat języka polskiego w Mołdawii na Uniwersytecie w Kiszyniowie. Wszystkie referaty zostały przyjęte z dużym zainteresowaniem.

Jacek Brzeziński

Fot. Ewa Glowacka

DEBATA „MIASTO DLA LUDZI – LUBELSKIE STANDARDY INFRASTRUKTURY PIESZEJ”

Fot. Ewa Glowacka

Fot. Ewa Glowacka

Fot. Ewa Glowacka

24 listopada 2014 r. na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS odbyła się kolejna Studencka Debata z cyklu „Gospodarka przestrzenna w teorii i praktyce”, zorganizowana przez dr Dagmarę Kociubę z Zakładu Polityki Przestrzennej i Planowania wraz ze studentami gospodarki przestrzennej oraz Studenckim Kołem Naukowym Planistów.

Gośćmi honorowymi spotkania, które odbyło się pod hasłem „Miasto dla ludzi – lubelskie standardy infrastruktury pieszej”, byli pomysłodawcy i koordynatorzy projektu: Marta Kurowska, Jan Kamiński oraz Krzysztof Wiśniewski. Nie zabrakło także gości spoza Wydziału. Byli to m.in. członkowie Rady Kultury Przestrzeni, studenci Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz Uniwersytetu Przyrodniczego.

Celem spotkania było przybliżenie jego uczestnikom wiedzy na temat projektu „Miasto dla ludzi – lubelskie standardy infrastruktury pieszej”, który stanowi przedłużenie Roku Jana Gehla. Zakłada on powstanie rozwiązań, które wpłynęłyby na zwiększenie atrakcyjności Lublina dla ruchu pieszego. Ideą przyświecającą temu przedsięwzięciu jest szeroko rozumiana współpraca pomiędzy mieszkańcami miasta, urzędnikami i radnymi. Autorzy projektu omówili przyczyny podjęcia się realizacji tak ważnego dla miesz-

kańców Lublina tematu, przybliżyli szczegóły dotyczące projektu, w tym źródła finansowania, okres trwania, a także planowane efekty realizacji.

Czynny udział w warsztatach, jakie miały miejsce podczas debaty, pozwolił uczestnikom na przekazanie swych spostrzeżeń dotyczących pozytywnych i negatywnych stron bycia pieszym w mieście. Mie-

li oni za zadanie wskazać miejsca przyjazne dla pieszych, miejsca które chcieliby, aby zostały przebudowane w taki sposób, by bez przeszkód mógł z nich korzystać pieszy, a także miejsca, które stanowią

w ich odczuciu bariery dla ruchu pieszego. Przykłady zostały naniezione na mapy Lublina, które wykorzystane zostaną w dalszych etapach realizacji projektu.

W trakcie dyskusji poruszono bardzo istotne kwestie dotyczące ciągłości ruchu pieszego na terenie Lublina, jego uwarunkowań, zarówno w wymiarze krajobrazowym, jak i infrastrukturalnym, oraz potrzeb wynikających z funkcjonowania różnych grup użytkowników. Studencka debata była pełna niezwykle cennych głosów, uwag i komentarzy, które z pewnością przyczynią się do uczynienia z Lublina miasta bardziej przyjaznego dla pieszych.

Należy podkreślić, że po raz kolejny w ramach Studenckiej Debaty „Gospodarka przestrzenna w teorii i praktyce” zostały zainicjowane działania związane z realizacją projektu ważnego dla Lublina i jego mieszkańców. Pierwszym z nich była styczniowa inauguracja Roku Jana Gehla w Lublinie, którego „pieszy Lublin” jest kontynuacją.

Debata odbywa się pod patronatem Rektora UMCS prof. dr. hab. Stanisława Michałowskiego oraz Dziekana Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS dr. hab. Radosława Dobrowolskiego, prof. nadzw. Patronem medialnym Studenckiej Debaty jest Akademickie Radio Centrum.

**Dagmara Kociuba
Katarzyna Wiśniewska**

Fot. Adrianna Andrzejewska

Uczestnicy wyjazdu integracyjno-motywacyjnego Radar 2014 przed ośrodkiem wypoczynkowym

WYJAZD INTEGRACYJNO-MOTYWACYJNY RADAR

W dniach 23–25 października 2014 r. odbył się wyjazd integracyjno-motywacyjny Radar 2014 organizowany przez Samorząd Studentów Wydziału Ekonomicznego UMCS oraz funkcjonujące na Wydziale Koła Naukowe. Inicjatywa adresowana jest do wszystkich studentów I roku kierunków ekonomicznych. Wydarzenie, jak co roku, spotkało się z dużym zainteresowaniem, a organizatorzy dołożyli wszelkich starań, aby wyjazd był niezapomnianym przeżyciem dla jego uczestników.

Studenci w tym roku udali się do Krasnobrodu i spędzili trzy dni w ośrodku wypoczynkowym. Wyjazd rozpoczął się od zabaw integracyjnych, które zespółiły grupę i wyeliminowały bariery oraz wszelkie napięcia. Kolejne godziny upłynęły na spotkaniu z władzami Wydziału Ekonomicznego: Dziekanem prof. Zbigniewem Pastuszką oraz Prodziekanem

ds. Studentów dr Małgorzatą Kamieniecką. Wizyta miała charakter nieoficjalnego spotkania, podczas którego studenci mogli zadawać pytania dotyczące tematyki ogólnouniwersyteckiej oraz życia akademickiego. Zakończeniem dnia była impreza integracyjna do późnych godzin wieczornych. Drugi dzień wyjazdu przebiegał pod hasłem szkoleń i prezentacji. Organizatorzy skoncentrowali się na przedstawieniu organizacji studenckich funkcjonujących na Wydziale – Samorządu Studentów, a także sześciu kół naukowych. Miało to na celu zaszczepienie w studentach chęci do działania. Ponadto drugiego dnia wyjazdu odbyło się szkolenie z zakresu komunikacji i pracy w grupie, przeprowadzone przez Karolinę Sujkowską, Jagodę Kulik oraz Agatę Kołodziej. Studentki przybliżyły tematykę komunikacji interpersonalnej, efektywnej pracy w grupie oraz sprawdziły wiedzę uczestników na ww. tematy. Dzień zakończyły podchody zorganizowane na terenie Krasnobrodu. Mimo przejmującego zimna, na twarzach uczestników

oprócz rumieńców, malowało się zadowolenie. Ostatni dzień poświęcony był praktycznym aspektom funkcjonowania wydziałowych organizacji. Uczestnicy mieli możliwość wysłuchać Przewodniczącego Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS Piotra Widomskiego oraz Przewodniczącej Samorządu Studentów WE UMCS Eweliny Berlińskiej, którzy opowiedzieli o swoich doświadczeniach związanych z działalnością w organizacjach studenckich oraz uświadomili uczestnikom, jak wiele korzyści niesie ze sobą robienie czegoś więcej niż sama nauka. Szkolenie „Ścieżka kariery” oraz „Zarządzanie projektami” pokazały studentom, jak zrealizować projekt z uwzględnieniem wszystkich szczegółów. Warte odnotowania jest to, iż uczestnicy podzieleni na mniejsze grupy w ciągu trwania tego roku akademickiego przygotowują jedno wydarzenie przypisane do bieżącej działalności każdej z wydziałowej organizacji studenckiej. Będzie to doskonała możliwość sprawdzenia swoich kompetencji, doświadczenia oraz poznania tajników funkcjonowania Wydziału jako jednostki administracyjnej.

Radar 2014 był szczególnym wyjazdem z wielu powodów, a jednym z nich była obecność kolegów z Politechniki Lwowskiej. Siedmiorgo studentów wraz z opiekunem najpierw przez tydzień zwiedzało Lublin, a następnie wraz z polskimi studentami udało się do Krasnobrodu. Wyjazd przebiegał pod hasłem międzynarodowej integracji. Pozytywne opinie uczestników oraz atmosfera podczas powrotu jednoznacznie wskazują, iż realizacja projektu studenckiego Radar jest jak najbardziej uzasadniona. Wyrażamy nadzieję, że wiedza oraz umiejętności nabyte podczas szkoleń pomogą studentom w codziennej uczelnianej egzystencji, a wielu z nich zasilili na stałe grono członków wydziałowych organizacji.

Karolina Sujkowska
RWSS WE UMCS

ŚLAWIŚCI ZBIERALI ZAKRĘTKI

Studenci Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS w ciągu letniego semestru zgromadzili aż dwieście 120-litrowych worków plastikowych zakrętek. W ten sposób uczestniczyli w „Zakręconej Akcji” na rzecz Lubelskiego Hospicjum dla Dzieci im. Małego Księcia. Jest to projekt mający na celu skuteczniejszą promocję idei zbierania zakrętek, połączony z promowaniem ekologii oraz ochrony środowiska.

Podobne akcje rozpoczęły się jeszcze przed laty... Na początku lat 90. XX w. zbierano kody kreskowe „z czwórkami”, aby w ten sposób gromadzić środki na pomoc dla niepełnosprawnych dzieci. Następnie, za pośrednictwem organizacji charytatywnych wymieniano te kody na wózki inwalidzkie. Na jeden egzemplarz takiego sprzętu potrzeba było aż 9 tys. kodów.

Studenci – wtedy jeszcze – Instytutu Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej UMCS, a następnie (od 1992 r.) Instytutu Filologii Słowiańskiej – w trakcie kilku takich akcji pomogli potrzebującym dzieciom, przekazując aż pięć wózków inwalidzkich. Dziś kody

kreskowe już nie są obiektem zbieractwa. Ale istnieje inna forma pomocy – zbieranie plastikowych zakrętek.

Obecni studenci Instytutu Filologii Słowiańskiej, kontynuując tradycję, za namową dr. Leszka Mikruta, zaczęli gromadzenie plastikowych zakrętek. Plon zbiórki prowadzonej przez rusycystów, rosjoznawców i studentów turystyki historycznej jest imponujący.

Studenci i tym razem nie mieli problemu z przeznaczeniem swego daru serca. Decyzja była jednomyślna – pacjenci Lubelskiego Hospicjum dla Dzieci, które zakrętki przekazuje firmie recyklingowej. W zamian za nie firma przekazuje na rzecz Hospicjum stosowne wynagrodzenie. Za pieniądze pozyskane z „Zakręconej Akcji” Hospicjum spełnia marzenia podopiecznych: organizuje dla nich wyjazdy, kupuje prezenty urodzinowe i mikołajkowe.

Studenci chętnie przynosili zakrętki, później pomagali je pakować do worków. – Mieszkam na Ukrainie, ale studiuję filologię rosyjską na UMCS – informuje Sandra. – Gdy powiedziałam w domu, że jest taka

akcja w Lublinie, rodzina żałowała, że podobnej mody nie ma u nas. Gdy pierwszy raz przewoziłam przez granicę ogromny worek zakrętek, nasi celnicy strasznie dziwili się, po co komu potrzebne są takie rzeczy. Dokładnie mnie sprawdzali, ale w końcu przepuścili. Natomiast polska służba celna nie miała takich wątpliwości.

Studenci, którzy brali udział w akcji zbierania nakrętek, a także Dziekan Wydziału Humanistycznego prof. Robert Litwiński, dyrektor Instytutu Filologii Słowiańskiej prof. Michał Sajewicz, organizator akcji dr Leszek Mikrut oraz „studentka-przemytniczka” zakrętek z Ukrainy Sandra Krawczuk otrzymali od dyrekcji Hospicjum pamiątkowe dyplomy.

Studenci Instytutu Filologii Słowiańskiej oraz Instytutu Historii obiecują, że nie była to ich ostatnia akcja, zaś władze Wydziału Humanistycznego prolongują swą zgodę, aby obok drzwi do Biblioteki Wydziałowej nadal stał specjalny firmowy pojemnik na plastikowe zakrętki.

Leszek Mikrut

WYMIANA STUDENTÓW Z WYDZIAŁU EKONOMICZNEGO I UKRAINY

Fot. ze zbiorów autorki

W dniach 13–19 listopada 2014 r. studenci Wydziału Ekonomicznego UMCS mieli niepowtarzalną okazję odwiedzić wschodnich sąsiadów z Politechniki Lwowskiej. Wyjazd ten związany był z udziałem w Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. „Problemy rachunkowości, kontrolingu i analizy w gospodarce Ukrainy”, podczas której dwoje studentów Wydziału Ekonomicznego UMCS zaprezentowało swoje referaty. Czynny udział wzięł także dr Jakub Czerniak, który wygłosił wykład otwierający. Studenci wraz z opiekunem mogli zwiedzić podziemny Lwów, a także zobaczyć panoramę miasta z Ratusza i z Wyso-

kiego Zamku. Okazją do zadumy stał się niezwykle spacer po Cmentarzu Orłąt Lwowskich.

W dniach 20–25 października 2014 r. Wydział Ekonomiczny podejmował studentów z Ukrainy, którzy uczestniczyli w III Międzynarodowej Konferencji „Rachunkowość i finansowanie MSP”. Oprócz udziału w ciekawych panelach goście mieli możliwość poznania Wydziału, jak i całego kampusu UMCS. Dodatkowymi atrakcjami były wycieczka do Warszawy i zwiedzanie Lublina. Zakończeniem wymiany był wspólny udział w wyjeździe szkoleniowo-motywacyjnym „Radar 2014”, który odbył się w Krasnobrodzie.

Magdalena Kłopotek

GEOLOGIA, ASTRONOMIA I PRZYRODA CZYLI CO SŁYCHAĆ NA XI LFN?

W dniach 20–26 września 2014 r. odbył się XI Lubelski Festiwal Nauki. Członkowie Sekcji Geologicznej Studenckiego Koła Naukowego Geografów im. A. Malickiego przygotowali szereg projektów, które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem dzieci, młodzieży i dorosłych.

21 września na stadionie Arena Lublin został zorganizowany Piknik Naukowy, podczas którego członkowie Sekcji zrealizowali dwa projekty: „Nad Bugiem” oraz „Fotografia przyrodnicza i astronomiczna”. Pierwszy z nich miał na celu ukazanie piękna nadbużańskiej krainy Podlaskiego Przełomu Bugu, ze szczególnym uwzględnieniem walorów przyrodniczych i kulturowych tego regionu. Monika Władyczuk i Łukasz Tkaczyk zorganizowali wystawę fotografii. Drugi projekt zrealizowany wspólnie z Polskim Towarzystwem Miłośników Astronomii – Oddziałem Lubelskim przedstawiał atrakcyjne krajobrazowo obszary Polski oraz świata, a także pozwolił zgłębić wiedzę astronomiczną poprzez szereg fotografii prezentujących zjawiska zachodzące w kosmosie i w naszej atmosferze. Wśród zdjęć wyróżniały się zdjęcia Księżyca z widocznymi wyraźnie kraterami autorstwa Łukasza Tkaczyka. W ramach tego projektu wystąpili: Łukasz Tkaczyk, Monika Władyczuk, Katarzyna Kamińska, mgr Maciej Derejski, a w wykonanie własnych zdjęć przyrodniczych dodatkowo zaangażowali się Alicja Sulima i Magdalena Artyszuk.

22 września był równie pracowity, studenci przygotowali cztery projekty na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS. Wszystkie z nich dotyczyły aspektów geologicznych i geomorfologicznych Ziemi. Ten dzień został otwarty wystawą pt. „Otoczaki,

Łukasz Tkaczyk i Katarzyna Kamińska podczas Pikniku Naukowego XI LFN

narzutniaki i marmury”, zorganizowaną przez Łukasza Tkaczyka, mgr Annę Rzucidło, Monikę Władyczuk i dr. inż. Miłosza Hubera, która była czynna podczas trwania festiwalu. Uczestnicy dzięki niej mogli dowiedzieć się, skąd wzięły się różne skały o owalnym kształcie oraz które z nich związane są z przejściem lądolodu.

Kolejny projekt pt. „Gaz łupkowy – szansa czy zagrożenie?” miał na celu przekazanie rzetelnej wiedzy na temat gazu łupkowego. Beata Łukomska, Łukasz Tkaczyk i mgr Jarosław Szuowski przygotowali prezentację poruszającą kwestię występowania gazu łupkowego, perspektywy wydobywania tego surowca w Polsce oraz aspekty społeczne i gospodarcze związane z jego eksploatacją. Projekt odbył się przy współpracy z trenerami projektu „EKO-GAZ – konkretna energia”.

Trzeci projekt „Wędrówki z dinozaurami” przeniósł wszystkich o ponad 65 mln lat w przeszłość. Jego organizatorami byli: Łukasz Tkaczyk, Beata Łukomska, Alicja Sulima, Ewa Piasta, mgr Jarosław Szuowski. Zaprezentowali oni film dotyczący zagadnień środowiska życia wielkich gadów u schyłku ery mezozoicznej.

Projekt skierowany był przede wszystkim do uczniów szkół podstawowych.

Następny projekt „Wędrówka przez podziemny świat” realizowany w dniach 22–23 września był przeznaczony dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i licealnych. Prelegentami były: Aleksandra Dą-

browska, Monika Władyczuk i Katarzyna Kamińska. Przygotowały ciekawe prezentacje przedstawiające różnorodne struktury wchodzące w skład jaskiń oraz ciekawostki z tego zakresu. Największą atrakcją stały się nagrody, które można było otrzymać za odpowiedź na pytania dotyczące życia pod ziemią.

Prawdopodobnie również podczas przyszłorocznego – XII Lubelskiego Festiwalu Nauki studenci zrzeszeni w Sekcji Geologicznej SKNG przedstawia kolejne projekty, które mamy nadzieję przyciągną liczne grono zainteresowanych i na które już dziś zapraszamy.

Monika Władyczuk
Łukasz Tkaczyk

Monika Władyczuk podczas Pikniku Naukowego XI LFN

OBOZY EPIGRAFICZNE

W dniach 7–12 lipca 2014 r. w Sandomierzu odbył się obóz epigraficzny zorganizowany przez Studenckie Koło Naukowe Epigrafików UMCS „Exploratio”. Wzięli w nim udział członkowie Koła: Iwona Górnicka, Katarzyna Kozłowska, Urszula Gawęł oraz Artur Turowski. Na nasze zaproszenie przybyli także członkowie kół z innych uczelni, z którymi współpracujemy. Z Sekcji Studenckiej Polskiego Towarzystwa Filologicznego o. Lublin była Magdalena Wójcik, natomiast aż z Zielonej Góry przybył Michał Dalidowicz, przewodniczący Studenckiego Koła Epigraficznego Uniwersytetu Zielonogórskiego. Pieczę nad nami sprawowali dr Katarzyna Madejska i dr Paweł Madejski.

Nasze działania koncentrowały się na zbieraniu inskrypcji w sandomierskich kościołach: św. Pawła, Św. Ducha, św. Józefa oraz św. Jakuba Apostoła. Napisy były umieszczone w różnych miejscach, m.in. na obrazach, ornatach, paramentach, zajmowaliśmy się także odczytywaniem epitafiów i tablic pamiątkowych. W kościele św. Pawła najbardziej interesujące były łacińskie sentencje – popularne cytaty z Biblii – wpisane w szarfy umieszczone na obrazach. Największą trudność sprawiały niewyraźne bądź całkowicie zatarte litery. Na plebanii dosłownie utonęliśmy w ornatach. Jako jedni z nielicznych mogliśmy podziwiać dawny kunszt krawiecki. Szaty były bardzo dobrze zachowane. Następnie żeńska część grupy zajmowała się zbieraniem inskrypcji z cegieł w murze kościoła. Mężczyźni odczytywali napisy na dzwonach.

Następnego dnia udaliśmy się do kościoła pw. Św. Ducha na starym mieście. Największym zaskoczeniem była liczba graffiti na poręczach chóru oraz na starych drewnianych organach. W kościele św. Józefa mogliśmy zajrzeć do krypt, gdzie odkryliśmy tabliczki trumienne. Kościół, pochodzący z 1672 r., aż trzy razy niszczył

pożar – w latach: 1809, 1944 i 1987. Najistotniejszy, z naszego punktu widzenia, jest pożar z 1809 r. Wówczas spłonęły wyposażenie wnętrza i dach. Nie dziwi więc fakt, że większość wmurowanych w nawy kościoła tablic nosi znamię destrukcyjnej siły ognia. Wapień, bo z niego zostały wykonane, pod wpływem wysokiej temperatury „łuszczy się”, wierzchnia warstwa pęka i kruszeje. Za sukces śmiało można uznać odczytanie znakomitej większości informacji na tablicach. Wypada również wspomnieć o bardzo ciekawym sposobie pozostawiania śladów przez malarzy, którzy w zaciemnionych miejscach obrazów umieszczali informacje o sobie.

Ostatnią stacją podczas obozu był kościół pw. św. Jakuba. Natrafiliśmy tam na sporą liczbę graffiti, a największej w wieży. Najstarszy napis zawierał datę 1495 r., z kolei inny upamiętniał rok 1606, kiedy miał miejsce rokosz Zebrzydowskiego. Najlichniesze pochodziły z XIX i XX w. Najbardziej charakterystyczne były natomiast te z I poł. XX w. Składały się na nie data sporządzenia oraz inicjały nazwiska i imienia, zakończone różną liczbą kropek, która z pewnością uzależniona była od liczby liter w wyrazach.

W ramach współpracy ze studentami UZ zostaliśmy zaproszeni do udziału w obozie epigraficznym w Żaganiu w dniach 18–22 sierpnia. Mielśmy tam do czynienia z różnorodnym materiałem. Na cmentarzu przy kościele p.w. Nawiedzenia NMP znaleźliśmy kilkanaście płyt i nagrobków, natomiast na cmentarzu komunalnym liczba nagrobków sięgała 200. Trudniejsze zadanie czekało na nas w Miłowicach. Przy kościele zostały zgromadzone XIX-wieczne płyty i nagrobki. Stan ich zachowania był różny, w większości były znacznie uszkodzone. Najtrudniejsze do odczytania okazały się szklane płyty nagrobne, które zostały potłuczone na mnóstwo kawałków. Składanie takich elementów przypominało układanie puzzli, aczkolwiek trudno było uzyskać pełny

kształt płyty. Dla wytchnienia i odpoczynku od prac na powietrzu, pracowaliśmy w kościołach: pw. św. Piotra i Pawła przy dawnym kolegium jezuickim oraz pw. Św. Ducha. Jednak największe wrażenie zrobił na nas zespół poaugustiański. W jego skład wchodzi kościół parafialny, dawny klasztor i konwikt oraz spichlerz klasztorny. W kościele znajdują się inskrypcje malowane na obrazach, epitafia, a jednym z cenniejszych zabytków jest gotycki sarkofag Henryka IV, księcia głogowsko-żagańskiego. Warto wspomnieć o bibliotece klasztornej. Jest ozdobiona freskami, a księgozbiór zawiera pozycje od XVII do XIX w. oraz fragment Biblii z VIII w. Na zakończenie zajrzelśmy do Bieniowa, gdzie odczytaliśmy kilkanaście płyt nagrobnych w pobliżu kościoła.

Udział w obozie w Żaganiu pozwolił nam na poznanie cech charakterystycznych epigrafiki tej części Polski. Większość napisów wykonano w języku niemieckim, z którym dotychczas nie mieliśmy zbyt często do czynienia. W inskrypcjach używano rodzajów pisma humanistycznego, w wielu przypadkach była to fraktura, na naszym terenie spotykana sporadycznie. Do wykonania nagrobków wykorzystywano granit bądź piaskowiec, zaś w przypadku płyt nagrobnych popularnym materiałem było szkło. Niestety część Polski Zachodniej dotyka poważny problem niszczenia pozostałości dawnej kultury, zwłaszcza niemieckiej po zmianie granic po 1945 r. Osoby zajmujące się epigrafiką mają tu utrudnione zadanie w poszukiwaniu i odczytywaniu inskrypcji powstałych do końca II wojny światowej.

Zorganizowanie obozów epigraficznych w Sandomierzu i Żaganiu potwierdza podjętą współpracę przez Koła z UMCS i UZ. Materiał zebrany w Żaganiu jest już w trakcie opracowania, natomiast w Sandomierzu musimy dokończyć pracę.

**Urszula Gawęł
Artur Turowski**

Mgr Anna Szarlip w trakcie warsztatów antropologicznych w Puławskim Parku Naukowo-Technologicznym

Fot. R. Zychman

ANTROPOLOGIA DLA NAJMŁODSZYCH

Po raz kolejny w ramach zajęć Uniwersytetu Dziecięcego UMCS odbyło się interesujące spotkanie z antropologiem z Instytutu Archeologii UMCS. 15 listopada 2014 r. dr hab. Wanda Kozak-Zychman, prof. UMCS poprowadziła autorski wykład „Jak będzie wyglądał człowiek przyszłości. Odpowiedzi antropologów”, który wyjaśniał tajniki długiego życia, zachowania zdrowia i sprawności fizycznej. Dopełniły go warsztaty z anatomii zorganizowane przez zespół z Wydziału Biologii i Biotechnologii UMCS.

Tydzień później w Puławskim Parku Naukowo-Technologicznym w ramach spotkań popularyzujących różne dziedziny wiedzy powtórzony został wykład dotyczący człowieka przyszłości. Dodatkowo odbyły się przygotowane przez prof. W. Kozak-Zychman warsztaty antropologiczne. Obok pokazów che-

micznych były ogromnie wyczekiwany wydarzeniem przez młodych pasjonatów nauki. Uczestnicy oglądali zrekonstruowany ludzki szkielet oraz mieli okazję podjąć próbę samodzielnej oceny płci i wieku zmarłego na podstawie materiału kostnego. Dla młodych naukowców rozpoznawanie kości nie stanowiło większego problemu, a mierzenie specjalistycznym sprzętem i rekonstrukcja przyżyciowej wysokości ciała dodatkowo rozbudziła ciekawość i dyskusję. Dowodem ogromnego zainteresowania i znajomości tematu były doskonałe odpowiedzi na pytania w konkursach przygotowanych i prowadzonych przez mgr Annę Szarlip, absolwentkę archeologii UMCS. Najlepsi zostali nagrodzeni upominkami książkowymi oraz okolicznościowymi dyplomami, a młodzi studenci potwierdzenie uczestnictwa w zajęciach otrzymali poprzez wpisy do indeksów.

Zaproponowana w tym roku tematyka dotycząca ekspertyzy szczątków kostnych wzbudziła niezwykle zainteresowanie i gwarantuje wysoką frekwencję w kolejnych edycjach warsztatów, które już zostały zaplanowane na przyszły rok.

Wanda Kozak-Zychman
Anna Szarlip

Fot. Karolina Burno-Kaliszka

Wykład prof. Wandy Kozak-Zychman

Goście z Portugalii z prorektorem prof. Barbarą Hlibowicką-Węglarz

INTENSYWNY KURS LITERATURY PORTUGALSKIEJ W CENTRUM JEZYKA PORTUGALSKIEGO/CAMÕES

W dniach 24–25 listopada 2014 r. Centrum Języka Portugalskiego/Camões zorganizowało Intensywny Kurs Literatury Portugalskiej dla studentów portugalistyki UMCS. Zaproszeni goście, wybitni specjaliści z dziedziny literatury portugalskiej: prof. dr Annabela Rita z Uniwersytetu w Lizbonie i prof. dr Dionísio Vila Maior z Uniwersytetu Aberta w Coimbrze, przeprowadzili 8 godzin wykładów z literatury XIX oraz XX w.

Prof. dr Annabela Rita mówiła o *Literaturze portugalskiej XIX w. Od Romantyzmu do końca wieku* (dokonała przeglądu najbardziej reprezentatywnych utworów dziewiętnastowiecznej literatury portugalskiej, ukazywała rozwój świadomości narodowej, estetycznej i kulturowej poprzez analizę miejsc pamięci zbiorowej w utworach: *Podróże po mojej ojczyźnie*, Almeida Garrett, 1846, *Ojczyzna*, Guerra Junqueiro, 1896 oraz w wybranych tekstach Camilo Castelo Branco, Júlio Dinis, Eça de Queirós, Cesário Verde, António Nobre.

Prof. dr Dionísio Vila Maior w wykładzie *Od Cesário Verde do Alexandre O'Neil* omawiał m.in. modernizm portugalski i pokolenie *Orpheu* oraz surrealizm w Portugalii.

Prof. Dionísio Vila Maior

Wykłady cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem ze strony studentów. Goście spotkali się także z prorektorem prof. Barbarą Hlibowicką-Węglarz.

**Centrum
Języka Portu-
galskiego**

Fot. ze zbiorów autorki

„FOLKLOR MIĘDZY ARCHIWUM A ESTRADĄ” W PROGRAMIE LFN

W ramach tegorocznego XI Lubelskiego Festiwalu Nauki Pracownia „Archiwum Etnolingwistyczne” UMCS przedstawiła 25 września 2014 r. projekt przygotowany pod kierunkiem prof. dr. hab. Jerzego Bartmińskiego pn. „Folklor między archiwum a estradą. Wesele lubelskie”. W jego organizację włączyli się także dr Agata Kusto z Instytutu Muzyki UMCS, dr Tomasz Rokosz z Instytutu Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach oraz zespoły: Orkiestra św. Mikołaja, Kapela Dziobaków i Zespół Śpiewaczy pod kierownictwem dr Ewy Grochowskiej. W spotkaniu wzięło udział ponad stu uczniów ze szkół podstawowych (kl. II i V) i gimnazjów z Lublina i Mińska Mazowieckiego.

Podczas prezentacji prof. Jerzy Bartmiński przybliżył uczniom warsztat pracy badacza-archiwisty dokumentującego folklor, dr Tomasz Rokosz przedstawił pokrótce etapy obrzędu weselnego na Lubelszczyźnie, a dr Agata Kusto zaprezentowała dawne instrumenty ludowe wykorzystywane podczas wesela. Zebrani mogli obejrzeć archiwalne zdjęcia oraz wysłuchać oryginalnych nagrań pieśni weselnych zgromadzonych w Pracowni „Archiwum Etnolingwistyczne” i w Instytucie Muzyki UMCS.

Jako że głównym celem spotkania było pokazanie, jak praktycznie można przekraczać granice między archiwum a estradą, jego ważną częścią były występy artystów. Działająca przy Chatce Żaka i kierowana przez Bogdanę Brachę Orkiestra św. Mikołaja zaprezentowała, jak można przetwarzać pieśni i melodie ludowe w sposób odpowiadający gustom współczesnym. Natomiast Kapela Dziobaków i Zespół Śpiewaczy pod kierownictwem dr Ewy Grochowskiej wykonali pieśni weselne w ich tradycyjnej wersji tekstowej i równocześnie w sposób wierny wobec tradycyjnego stylu śpiewania. Spotkanie zakończyło się konkursem, w którym uczniowie mogli wykazać się nowo zdobytą wiedzą na temat wesela lubelskiego i dawnych instrumentów muzycznych.

Katarzyna Prorok

Fot. Natalia Olówko

RACHUNKOWOŚĆ I FINANSOWANIE MSP

W dniach 21–22 października 2014 r. na Wydziale Ekonomicznym UMCS odbyła się III Międzynarodowa Konferencja Naukowa związana z tematyką rachunkowości, organizowana przez Koło Naukowe Ekonomistów we współpracy z Zakładem Rachunkowości pt. „Rachunkowość i finansowanie MSP”. Reprezentanci UMCS oraz goście z Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Uniwersytetu Ekono-

micznego w Katowicach oraz Politechniki Lwowskiej zaprezentowali 10 referatów, które zostaną opublikowane w monografii pokonferencyjnej wydanej przez UMCS. Opiekę merytoryczną nad konferencją objęły dr Agnieszka Nózka i dr Małgorzata Kamieniecka.

Tematy, jakie podjęto w czasie spotkania, dotyczyły różnorodnych obszarów działania mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Uczestnicy wymienili się spostrzeżeniami i wiedzą z zakresu ewidencji i wyce-

ny wartości niematerialnych i prawnych, rozliczeń z tytułu podatków, sposobów finansowania sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Dyskutowano nad metodą rachunku kosztów o nazwie – *Cost-to-Serve*, pojawiło się nawet makroekonomiczne ujęcie sektora MSP. Nie zabrakło również panelu eksperckiego, w czasie którego przedstawicielka Lubelskiego Oddziału Stowarzyszenia Księgowych w Polsce Joanna Żukowska-Kalita oraz pracownik Biura Informacji Gospodarczej Krzysztof Ostafiński podzielili się uwagami z codziennej pracy.

Rozdano także wyróżnienia za najlepsze prezentacje tematów. Nagrody otrzymali: student Wydziału Ekonomicznego UMCS Dawid Lahutta, który zaimponował swoim zaangażowaniem w pracy nad metodą rachunku kosztów *Cost-to-Serve*, oraz reprezentantki Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Monika Karczevska i Joanna Dziwoki, które opowiedziały o zarządzaniu podatkami w sektorze małych i średnich firm.

Przemysław Machaj

STYPENDIA DLA PORTUGALISTÓW

7 października 2014 r. odbyło się spotkanie Rektora UMCS prof. dr. hab. Stanisława Michałowskiego i Dyrektora Centrum Języka Portugalskiego/Camoes prof. dr. hab. Barbary Hlibowickiej-Węglarz z dr. Nuno Dias, dyrektorem firmy Jerónimo Martins Polska SA (sieć sklepów „Biedronka”). Było ono formą podziękowania firmie Jerónimo Martins za wsparcie finansowe dla naszych studentów.

Od 2013 r. firma Jerónimo Martins Polska SA jest fundatorem stypendium dla najlepszego studenta studiów portugalistycznych w UMCS. Stypendium, w wysokości 1500 euro, pozwala na miesięczny wyjazd do Portugalii, opłacenie kursu języka i kultury portugalskiej na wybranym uniwersytecie portugalskim, a także pokrycie kosztów pobytu.

Na spotkaniu obecni byli również wykładowcy języka portugalskiego

Archiwum Centrum Języka Portugalskiego

z Zakładu Studiów Portugalistycznych UMCS: dr Justyna Wiśniewska oraz mgr Lino Matos, a także dotychczasowe beneficjentki stypendium: Zyta Padała, obecnie doktorantka z Zakładu Studiów Portugalistycznych, i Katarzyna Kuczyńska, studentka II roku magisterskich studiów portugalistycznych. W ramach stypendium studentki odbyły miesięczny kurs języka portugalskiego na Uniwersytecie w Lizbonie.

Jerónimo Martins Polska jest spółką handlową z siedzibą w Portugalii, która realizuje usługi w dziedzinie sprzedaży artykułów spożywczych. Firma stale się rozwija, stając się liderem w sektorze sprzedaży artykułów spożywczych. Posiada 2538 sklepów na terenie Polski i zatrudnia 40 tys. pracowników. Spółka prowadzi swą działalność nie tylko w Polsce, ale również, od 2013 r., w Kolumbii.

Lino Matos

LUBELSCY ETNOLODZY W TERENIE

W dniach 23–27 czerwca 2014 r. studenci II roku etnologii UMCS odbyli badania terenowe na obszarze gminy Borki w woj. lubelskim. Przedmiotem badań były krzyże i kapliczki przydrożne.

Młodzi badacze obchodzili okoliczne wsie, zatrzymując się przy każdym napotkanym krzyżu i kapliczce. Obiekt należało sfotografować, opisać i naszkicować w specjalnie przygotowanej ankiecie oraz zaznaczyć na mapie. Kolejnym etapem prac było zebranie informacji na temat konkretnego obiektu; w tym celu należało przeprowadzić wywiad z mieszkańcami wsi. Pytano o przybliżony czas jego powstania, poprzednie lokacje, szczególne historie z nim związane, a także o obecnych i poprzednich jego opiekunów oraz o funkcje, jakie pełni.

Co typowe w pracy badacza, nie sposób było przewidzieć reakcji mieszkańców wsi na dwuosobowe grupy uzbrojone w zeszyt, długopis oraz dyktafon. Niektórzy gospodarze przyjmowali studentów serdecznie, oferując nie tylko cenne informacje, lecz nieraz także obiad czy pomoc w dalszych badaniach. Inni zamykali się w swoich mieszkaniach, uciekali w popłochu lub szczerliwie psami. Nie zraziło to jednak naszych studentów do dalszych poszukiwań.

Niektóre z historii były szczególnie ciekawe. Dla przykładu, jeden z mieszkańców pewnej wsi wyznał, iż postawił kapliczkę z wizerunkiem Jezusa Chrystusa na pamiątkę długotrwałego sporu z sąsiadem, który, aby dotrzeć na swoje pole, musiał prze-

chodzić przez nieswoją ziemię. Kłótnia pomiędzy właścicielami sąsiadujących pól była tak zażarta, że swój finał miała w sądzie, a pani prokurator zachęciła oskarżyciela do upamiętnienia sprawy niczym innym, jak właśnie kapliczką. Inny informator wyznał, że pewna kapliczka powieszona na drzewie miała na celu odwrócenie uwagi mieszkańców od pogańskich kultów, gdyż za święte uważano samo drzewo. Aby zaprzestać praktyk modlitewnych w kierunku natury, na drzewie powieszono krzyż.

Podczas badań zinwentaryzowano 148 kapliczek i krzyży przydrożnych z terenu gminy. Nagrano kilka godzin wywiadów, także na temat tradycyjnego pożywienia i budownictwa wiejskiego. Zebrany materiał został zdeponowany w Archiwum Zakładu Kultury Polskiej UMCS. Pozyskana dokumentacja zostanie wykorzystana do przygotowania publikacji o kapliczkach i krzyżach z gminy Borki, którą sfinansują władze gminy. Planowane jest także opracowanie szlaku rowerowego na trasie najciekawszych obiektów małej architektury sakralnej.

Opiekunką badań terenowych była dr Mariola Tymochowicz, a ze strony władz gminy pomocy udzielał nam Andrzej Kosek, dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Borkach zs. w Woli Osowińskiej oraz inni pracownicy.

Magdalena Jakubowska

ZEBRANIE KOŁA PRAWNIKÓW

27 października 2014 r. odbyło się walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze Studenckiego Koła Naukowego Prawników UMCS. Obrady rozpoczęto odczytaniem porządku obrad, a następnie przystąpiono do przedstawienia sprawozdań za rok akademicki 2013/2014. Prezes SKNP UMCS Łukasz Bolesta przybliżył zebrany materiał działalności organizacji w ubiegłym roku. Wskazał na dwutorowość działań, która z jednej strony polega na organizacji sesji naukowych, a z drugiej na działalności publicystycznej. Następnie swoje sprawozdania za ubiegły rok wygłosili przewodniczący poszczególnych sekcji działających w ramach SKNP. Patrycja Chajduk zaprezentowała działalność Sekcji Historii i Teorii Państwa i Prawa, Joanna Nowak – Sekcji Administracji i Prawa Publicznego, Joanna Kozyra – Sekcji Prawa Cywilnego, a Andrzej Janiak – Sekcji Prawa Karnego. Marcin Chroń przedstawił sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.

Po zapoznaniu się z pracą koła w minionym roku gremium udzieliło absolutorium Zarządowi SKNP. Następnie, przedstawiono kandydatury na Prezesa SKNP oraz

członków Zarządu na rok akademicki 2014/2015. Joanna Nowak, kandydat na Prezesa SKNP przedstawiła szczegółowy plan pracy na najbliższy rok. Zadeklarowała kontynuację dotychczasowych działań oraz zaproponowała podjęcie nowych inicjatyw. Po tym wystąpieniu przystąpiono do głosowania, w którym poparto zaproponowane kandydatury.

Skład nowego Zarządu przedstawia się następująco: Prezesem SKNP została Joanna Nowak, Wiceprezesem ds. naukowych – Hubert Mielnik, Wiceprezesem ds. organizacyjnych – Szymon Serek, Sekretarzem – Agnieszka Minda, a Skarbnikiem – Kamil Klammer.

W trakcie walnego zebrania wybrani zostali także członkowie nowej Komisji Rewizyjnej oraz Sądu Koleżeńskiego. Przewodniczącą Komisji Rewizyjnej została Aleksandra Cisek, a w jej skład weszli Michał Bigaj oraz Marcin Chroń. Mateusz Derdak będzie pełnił funkcję przewodniczącego Sądu Koleżeńskiego, w którym działać będzie także Joanna Kozyra oraz Krzysztof Zubik.

Zebranie zakończyły wypowiedzi Dziekana Wydziału Prawa i Administracji UMCS prof. dr hab. Anny Przyborowskiej-Klimczak oraz Henryka Wyszyńskiego, wicedyrektora Zespołu Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie, byłego Prezesa Studenckiego Koła Naukowego Prawników UMCS, który pozostaje w stałym kontakcie z organizacją.

Patrycja Kukiełka

XII ŚWIATOWY DZIEŃ FILOZOFII NA WFiS

W dniu 18 listopada 2014 r., po raz trzeci na Wydziale Filozofii i Socjologii UMCS, obchodzony był Światowy Dzień Filozofii, zorganizowany przez Wydział Filozofii i Socjologii UMCS, KUL JP II oraz Polskie Towarzystwo Filozoficzne o. Lublin. Światowy Dzień Filozofii został ustanowiony przez UNESCO w 2002 r. w celu zwrócenia uwagi na istotną rolę filozofii w rozwoju intelektualnym, a szczególnie w nauce krytycznego myślenia, a także krzewienia idei tolerancji oraz pokoju. Miało się to przyczynić do popularyzacji nauki filozofii w szkołach na całym świecie.

Tegoroczny Dzień Filozofii został zorganizowany pod hasłem: „Filozofia, literatura, film”. Głównym punktem obchodów była dyskusja pt. „Dialog między optymizmem a pesymizmem”, w której swe stanowiska przedstawili dr hab. Andrzej Niemczuk (UMCS) oraz dr hab. Przemysław Gut (KUL), dyskusję moderował dr hab. Marek Hetmański, prof. nadzw. UMCS.

W programie znalazły się także warsztaty filozoficzne poświęcone literaturze i filmowi: dr hab. Jacek Wojtyśiak (KUL) zaprezentował temat: „*Narnia* i filozofia”, dr hab. Jacek Gurczyński wspólnie z mgr. Błażem Gębura zajęli się wątkami filozoficznymi w filmie braci Wachowskich, pytając „Czy *Matrix* to kompletny fałsz?”. Mgr Maria Pleśkaczyńska (KUL) poruszyła kwestię „Dlaczego powinienem raczej coś lub nic na przykładzie filmu *Dzień Świstaka*”, natomiast dr Wojciech Lewandowski oraz mgr Lilianna Kozak (UMCS) spróbowali odpowiedzieć na pytanie: „Jak to jest być Elfem? Tolkien o nieśmiertelności”. Warsztaty cieszyły się dużym zainteresowaniem studentów i zaproszonej młodzieży licealnej.

Miejszem żywych rozmów filozoficznych stała się w tym dniu ka-

wiarnia *Lula Cafe*, w której studenci filozofii, specjalność doradztwo i komunikacja w biznesie pod opieką dr. hab. Andrzeja Kapusty dyskutowali na temat: „Życie na krawędzi: Ile komfortu? Ile ryzyka?”.

Dodatkową atrakcją była gra filozoficzna prowadzona przez mgr. Justynę Rynkiewicz oraz mgr. Krzysztofa Rojka, której uczestnicy mogli się dowiedzieć, jakimi byłiby filozofami.

Ponadto zorganizowano charytatywny kiermasz książek, z którego zyski zostały przekazane na rzecz Towarzystwa Nowa Kuźnia. Była to inicjatywa studentów i doktorantów WFiS, którzy dzięki pomocy i zaangażowaniu w akcję kadry naukowej, studentów i pracowników UMCS oraz KUL zebrali pokaźną liczbę książek.

Obchody Światowego Dnia Filozofii na WFiS patronatem objęli: Radio Centrum, Radio Lublin, Academicon, TV KUL oraz portal Student Lublin. Obszerna fotorelacja z wydarzenia znajduje się na stronie www.wfis.umcs.pl.

Krzysztof Trojnar

Fot. Sylwia Słotnicka

KAMIL DURCZOK ŁOWI DZIENNIKARSKIE PERŁY

13 listopada 2014 r. w Inkubatorze Medialno-Artystycznym UMCS odbyło się spotkanie z redaktorem naczelnym „Faktów” TVN – Kamilem Durczokiem.

Dziennikarz odwiedził Uniwersytet w ramach promocji programu „Poławiacz Perły” – oferty stażowej TVN dedykowanej studentom, którzy marzą o karierze dziennikarskiej. Spotkanie cieszyło się ogromnym zainteresowaniem. Rozmowę z gościem prowadzili prof. dr hab. Iwona Hofman oraz dr Wojciech Maguś. Spotkanie było wyjątkowo inspirujące, a obecni na nim studenci nie kryli swojej fascynacji zarówno dziennikarstwem telewizyjnym, jak i samym gościem. Dziennikarz został zasypany pytaniami dotyczącymi m.in. codziennych wyzwań w pracy redakcyjnej, predyspozycji do pracy w telewizji czy najtrudniejszych momentów w karierze.

Program „Poławiacz Perły” dedykowany jest studentom, którzy pragną spróbować swoich sił w profesjonalnej redakcji telewizyjnej. Aplikować mogą wszyscy zainteresowani – nie tylko studenci dziennikarstwa. Staż jest bezpłatny i trwać może od jednego do trzech miesięcy (długość oraz termin stażu ustalany jest indywidualnie). W tym czasie stażysta będzie miał okazję pracować w zespole redakcyjnym „Faktów” TVN, otrzymując mentoring od specjalistów i dziennikarzy tej

stacji. Najbardziej zaangażowani studenci będą mieli możliwość nawiązania stałej współpracy z TVN.

Na proces aplikacyjny składają się dwa zadania: autoprezentacja oraz nagranie newsa. Autoprezentacja, w postaci krótkiego filmu, nie powinna trwać dłużej niż minutę. Film powinien przedstawiać sylwetkę osoby aplikującej, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzi na pytanie: dlaczego chcę pracować w zespole „Faktów”? Drugie zadanie polega na stworzeniu newsa telewizyjnego. Tworząc go, należy pamiętać o trzech etapach: ustaleniu tematu, realizacji newsa: nagraniu setek, zdjęć, off-ów oraz montażu. Prace mogą zostać stworzone za pomocą dowolnego sprzętu oraz techniki nagrywania (wystarczy nawet telefon komórkowy). Należy jedynie pamiętać, że długość newsa nie może przekroczyć 1,5 minuty. Prace filmowe powinny zostać nagrane na płycie DVD podpisanej imieniem, nazwiskiem i kontaktem do twórcy pracy (telefon i e-mail), a następnie przekazane koordynatorowi uczelnianemu – mgr Ilonie Dąbrowskiej. Termin dostarczania prac mija 9 stycznia 2015 r. Koordynator czeka na chętnych w każdą środę w godz. 11:30–13:00 w pokoju 105 na Wydziale Politologii. W razie pytań lub wątpliwości prosimy o kontakt mailowy na adres: ilona.dabrowska@gazeta.pl.

Mgr Ilona Dąbrowska

OBÓZ BADAWCZY STUDENTÓW ETNOLOGII W BYCHAWIE

Słońce, złota polska jesień i Bychawa – w takich warunkach studenci etnologii UMCS mieli okazję zinventaryzować drewniane budynki mieszkalne w gminie Bychawa. Badania te z pewnością będziemy długo wspominać.

Na początku października (6–11.10.2014 r.) zawitaliśmy do podlubelskiej gminy Bychawa, gdzie zajmowaliśmy się opisywaniem, mierzeniem, charakteryzowaniem oraz rysowaniem starych chałup. Nasza grupa badawcza składała się z dziewięciu studentów oraz dwóch opiekunów – dr Marioli Tymochowicz i mgr Agnieszki Kościuk.

Po spotkaniu z burmistrzem udaliśmy się na zebranie organizacyjne, na którym ułożyliśmy plan działania. Przez pierwsze dwa dni inwentaryzowaliśmy budynki znajdujące się w mieście i jego najbliższych okolicach, tj. w dawnych przysiółkach – Grodzanach, Wandzinie i Zadębiu, które obecnie są przedmieściami. Spotkaliśmy się także z Jakubem Kuną realizującym projekt „Wirtualna Bychawa 1938”, który polega na stworzeniu wirtualnej mapki przedwojennego miasteczka. W wschodniej części gminy odwiedziliśmy cztery wsie – jedna z nich – Zarszów okazała się swoistym zagłębiem tradycyjnych chałup. W kolejnych dniach inwentaryzowaliśmy obiekty z zachodniej oraz południowej części regionu. Mieliśmy także możliwość bliższego poznania zarządu i członków Bychawskiego Towarzystwa Regionalnego (na czele z prezes Teresą Tracz), na zaproszenie którego przyjechaliliśmy. Ostatniego dnia zbieraliśmy informacje o dawnym budowni-

ctwie w miejscowościach leżących na północ od Bychawy.

W sumie odwiedziliśmy 27 wsi, w których zinwentaryzowaliśmy 178 dawnych budynków drewnianych, w tym ponad 50 na terenie samego miasta. Poznaliśmy wiele interesujących osób, rozmawialiśmy z mieszkańcami, którzy zazwyczaj przyjmowali nas zgodnie z zasadą – „Gość w dom, Bóg w dom”.

Staliśmy się uczestnikami wielu zabawnych sytuacji, które teraz wspominamy z uśmiechem. Nie sposób nie wspomnieć o jednym z rozmówców, właścicielu chałupy dość nowej, bo wybudowanej w latach 70. XX w., który w rozmowie z nami stwierdził, że jest myśliwym z zamiłowania, nie z zabijania, pokazując zbiór strzelb i trofeów myśliwskich. Mężczyzna okazał się przezabawnym i bardzo otwartym człowiekiem. Opowiedział nam historię swojego niezwykle ciekawego życia, co chwila puentując zdanie żartem. Po rozmowie pożegnał nas po staropolsku... wystrzałem z dubeltówki.

Oby było jak najwięcej takich badań terenowych.

Sylvia Stachyra

Fot. Mariola Tymochowicz

Studenci etnologii podczas inwentaryzowania chałupy w Bychawie

Archiwum KU AZS UMCS

W POJEDYNKU AZS-ÓW LEPSI LUBLINIANIE

Piłkarze ręczni AZS UMCS po emocjonującej końcówce pokonali 26 października 2014 r. AZS AWF Warszawa 31:30. To trzecia wygrana akademików w obecnym sezonie i druga odniesiona we własnej hali.

Mecz zaczął się dobrze dla gospodarzy. Przez większą część pierwszej połowy udawało im się utrzymywać niewielką przewagę. Akademicy w tym fragmencie spotkania imponowali skuteczną grą w ataku. Goście jednak dzielnie dotrzymywali im kroku. Na pięć minut przed końcem pierwszej połowy AWF doprowadził do wyrównania, na tablicy pojawił się wynik po 12. Wtedy o przerwę poprosił trener AZS UMCS – Jakub Ignaszewski. To jednak nie pomogło, bo gospodarze stracili trzy kolejne bramki. Pod koniec tej części spotkania akademicy dwukrotnie nie wykorzystali sytuacji sam na sam z bramkarzem więc do przerwy 15:13 prowadzili przyjezdni. „Goście byli bardzo skuteczni w kontrataku” – mówił skrzydłowy AZS UMCS Jan Solis.

Druga połowa lepiej rozpoczęła się dla AWF-u. Warszawiaczy zdobyli dwie kolejne bramki i prowa-

dzili już 17:13. Wtedy za odrabianie strat wzięli się gospodarze. Szczególnie skuteczny był skrzydłowy UMCS – Valery Lytus. Wyrównana walka trwała już do samego końca. Na sześć minut przed końcem gospodarzom udało się doprowadzić do remisu po 28, a potem dzięki świetnej obronie Kacpra Gajckiego i skutecznym kontratakom wyjść na prowadzenie 29:28. Dwie ostatnie minuty to prawdziwa wojna nerwów. Lepiej wytrzymała ją gospodarze i to oni mogli cieszyć się z końcowego triumfu 31:30.

„Wystarczyło kilka błędów w obronie, niewykorzystane sytuacje w ataku i młodzi chłopcy z Warszawy poczuli, że mogą tutaj wygrać. Chwała im za to, że walczyli do końca. Postawili nam trudne warunki. Niemniej jednak uważam, że gdybyśmy grali tak jak w Wieluniu, to na pewno byśmy sobie z nimi poradzili” – skomentował trener AZS Jakub Ignaszewski.

„UMCS poprzedni sezon spędził w pierwszej lidze. My jesteśmy bardzo młodym zespołem, zabrakło nam doświadczenia” – wyjaśniał opiekun AWF – Paweł Olewniczak.

Katarzyna Niećko

O REGIONALIZMIE W KOLORACH TĘCZY

Od lat głoszę tezę, iż jestem gorącym zwolennikiem regionalizmu, ale tego w postaci nowoczesnej. To znaczy takiej, która problemów kultury, historii lokalnej nie zachowuje wyłącznie dla lokalnych środowisk, ale eksponuje ich wartości na zewnątrz, i to możliwie szeroko. Modne, ale słuszne przesłanie o „wpisywaniu się w europejskie dziedzictwo kulturowe”, pomimo pretensjonalnego brzmienia, najlepiej opisuje strategię tak pojmowanych badań regionalnych. Najlepszy przykład daje nasza archeologia, bo przecież regionalne badania zbudowały międzynarodowe jej znaczenie. Tą drogą zmierza też kulturoznawstwo spod znaku UMCS, że o dokonaniach zespołu prof. Jerzego Bartmińskiego nie wspomnę.

Właśnie przeczytałem książkę Doroty Grzymały *Wpisani w krajobraz Ziemi Hrubieszowskiej* (wydaną nakładem Muzeum im. ks. S. Staszica w Hrubieszowie, Hrubieszów 2014, 192 strony, twarda okładka) i... mam ją ochotę przeczytać natychmiast jeszcze raz! Autorka pięknym językiem opisała powiązane z Hrubieszowem, chociażby miejscem urodzenia, postaci 13 twórców kultury polskiej – znanych i mniej znanych: malarzy, poetów, pisarzy. Jest tutaj rozdział o bezdyskusyjnie najbardziej dzisiaj rozpoznawalnym hrubieszowianinie Wiktorze Zi-

nie oraz o tych równie znanych, jak Bolesław Leśmian i Bolesław Prus, których związki z Hrubieszowem znane są tylko nielicznym. Ku własnej satysfakcji znalazłem piękną opowieść o Pawle Gajewskim, malarzu tyle emocjonalnym; artyście tyle wszechstronnym, co niedocenianym i mało znanym. To po prawdzie pierwsza próba monograficznej oceny tego artysty, mam nadzieję, otwierająca drogę na muzealne salony. Przynajmniej dorównujące zaszczytom, jakich dostąpiło malarstwo innych artystów z tej książki: „fotograficznego” geniusza detalu Władysława Czachórskiego; genialnego prze-

śmiewcy i komentatora otaczającego świata Franciszka Kostrzewskiego, nazywanego niekiedy (może trochę na wyrost), polskim Williamem Hogarthem; czy prof. Antoniego Łyżwańskiego.

Piękne są strony opisujące lokalnych poetów. Poezja Stanisława Ciesielczuka, który zbyt wcześnie opuścił ziemski padół, co przerwało dalsze wznoszenie jego talentu, ma chyba najszerszy krąg odbiorców. Może dlatego, że z Hrubieszowa, a właściwie ze Sławęcina wyjechał i miał szansę przecierać się przez warszawskie salony poetyckie. Natomiast dla miejscowych słowo poezja kojarzy się nieod-

miennie z postaciami Stanisława Buczyńskiego i Kazimierzy Wiśniewskiej. Może dlatego, że nie się w sobie tyle pierwiastków naturalnych, tyle skojarzeń bliskich i tyle treści, o które hrubieszowianie ocierają się na co dzień. Autorka kapitalnie zdefiniowała źródła ich talentu, a właściwie potrzeby opowiadania o otaczającym świecie słowami innymi, niż te używane w codziennych rozmowach.

Do takich lokalnych artystów obdarzonych szczególną wrażliwością należy Stanisław Karulak – któremu Dorota Grzymała poświęciła już wiele uwagi, w sposób równie efektowny i równie wdzięczny¹. Trudno definiować jego sztukę – tutaj przychylam się do poglądu autorki co do zasadności rozdzielania pojęć „twórczość” od „sztuki”. Jest ona co prawda naiwna, ale emocjonalna; perfekcyjna w detalu, ale nie akademicka; za to tak odważna w kolorystyce, że można pokusić się o porównanie, jeżeli nie z samym Chagallem, to przynajmniej z Jerzym Faczyńskim². Nie można przejść obok tych dzieł obojętnie, tak jak nie można nie zauważyć głębokiej analizy sytuacji poddawanych obróbce artystycznej.

W końcu postać jedyne go jeszcze żyjącego – nie wiem, czy właściwe jest określenie – twórcy kultury, gdyż chodzi o człowieka, którego do pisarskiej refleksji zmusiły powrotności wojny. Chodzi o przedstawiciela żydowskiej społeczności Hrubieszowa, Henry’ego Orensteina. Ze wstydem przyznaję, a wstyd

się bierze stąd, że czuję się mocno związany z Ziemią Hrubieszowska, iż nie znałem Orensteina jako literata. Dzięki autorce książki lukę tę natychmiast uzupełnię, bo z tego co o nim napisała, uważam to wręcz za swój obowiązek.

Wszystkie opowieści opatrzone są notkami biograficznymi, bibliografią; wszystkie niezwykle starannie, pięknie zilustrowane; a co najważniejsze, w absolutnej przewadze dziełami z zasobów hrubieszowskiego Muzeum. To bardzo zręczne i wdzięczne zwrócenie uwagi na atrakcyjność kolekcji tej placówki.

Poza opisaną treścią, książka jest po prostu piękna! Starannie zredagowana, z głęboko przemyślną strategią relacji obrazu do treści, wydana perfekcyjnie. Należy do gatunku tych, którą chętnie wyjmuje się z biblioteki, przegląda na chybił trafił i „poczytuje” fragmenty tekstów, relaksując się słowem i obrazem.

Dlaczego postanowiłem poinformować o tym fakcie środowisko naukowe UMCS? A no po prostu dlatego, że pod kierunkiem i z udziałem absolwentów UMCS hrubieszowskie Muzeum zyskało rangę placówki o międzynarodowym znaczeniu, czego dowodem jest partnerstwo z największym z europejskich muzeów – w Berlinie. Hrubieszowska placówka jest również niezwykle ważnym partnerem naukowych projektów Instytutu Archeologii; w niektórych im lideruje³.

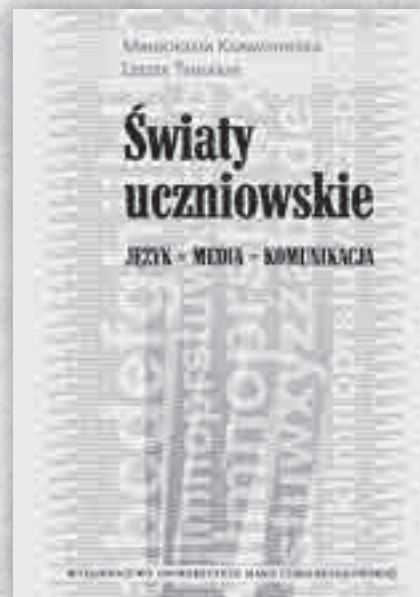
W roku 70-lecia Alma Mater takie wiadomości to miód na serca – nie tylko archeologiczne.

Andrzej Kokowski

1. D. Grzymała, *Z wyobraźni Stanisława Karulaka. Katalog dzieł artysty w zbiorach Muzeum im. ks. Stanisława Szasica w Hrubieszowie*, Hrubieszów 2013.

2. Na temat tego artysty: A. Kokowski, *Inspirująca starożytność*, „Archeologia Żywa”, nr 1 (41), s. 43-46; tenże, *Dwanaście miesięcy z archeologią, z rysunkami Jerzego Faczyńskiego*, Warszawa 2010; ale również – A. Kokowski, *Odkopałem artystę!*, „WU” 2008, nr 5 (146), s. 27-28; tenże, *Wielkanoc z Jerzym Faczyńskim*, „WU” 2009, nr 3 (153), s. 15-17; tenże, *Maria Curie-Skłodowska ręką i okiem Jerzego Faczyńskiego*, „WU” 2011, nr 10 (179), s. 50-51; tenże, *Boże Narodzenie z Jerzym Faczyńskim*, „WU” 2011, nr 11 (180), s. 30-31; tenże, *Kobieta w czerwonej sukience*, „WU” 2013, nr 2 (192), s. 34-36.

3. Porównaj chociażby: A. Kokowski, *O tym jak Schliemann dotarł do Hrubieszowa*, „WU” 2010, nr 6 (165), s. 38; tenże, *„Srebrny koń” galopuje do Hrubieszowa*, „WU” 2011, nr 3-4 (172-173), s. 35; tenże, *Polsko-szwajcarska konferencja w Gotanii*, „WU” 2011, nr 9 (178), s. 44-45; tenże, *Gocka duma Masłomęczna*, „WU” 2012, nr 8 (188), s. 67-68; tenże, *35-10-5 – czyli „Nauka w służbie ludu”*, „WU” 2013, nr 8 (198), s. 27; tenże, *Ugryźliśmy „Złote jabłko”...*, „WU” 2013, nr 8 (198), s. 33-34; tenże, *Archeologiczna korona na 70-lecie UMCS*, „WU”, 2014, nr 6 (206), s. 52.

ŚWIATY UCZNIOWSKIE. JĘZYK – MEDIA – KOMUNIKACJA

W maju br. nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się monografia autorstwa Małgorzaty Karwatowskiej i Leszka Tymiakina pt. *Światy uczniowskie. Język – Media – Komunikacja* (Lublin 2014, ss. 422).

Ta niezwykle ważna pozycja, adresowana głównie do nauczycieli i studentów zainteresowanych szkołą, dedykowana jest prof. Halinie Wiśniewskiej, której Autorzy pragną wyrazić wdzięczność za stałą obecność w ich życiu.

Książka, której bohaterami są młodzi ludzie, a przede wszystkim uczniowie gimnazjów i liceów, składa się z trzech części. W pierwszej – traktującej o rozumieniu pojęć i leksemów – badacze pokazują, czym dla młodych ludzi są np.: lęk, światło, kłamstwo, seks, nienawiść, tolerancja religijna. Druga część ►

(*Wokół mediów*) poświęcona jest zagadnieniom związanym z kulturą popularną oraz wpływem, jaki telewizja i prasa młodzieżowa wywierają na dorastającego człowieka. W trzeciej części, która dotyczy działań komunikacyjnych i analitycznych, znajdziemy artykuły przybliżające zagadnienia związane z edukacją polonistyczną, np.: *Wywiad na lekcjach polskiego, Zakaz jako sterujący akt mowy*. Warto zwrócić uwagę także na niezwykle cenną, szczególnie dla polonistów, ostatnią część, którą autorzy zatytułowali *Przydatne uzupełnienie. Ze światów nauczyciela*.

Założeniem twórców książki było pokazanie funkcjonowania dorastającego człowieka w trzech obszarach, tj. w języku, mediach i komunikacji. „Tytułowa triada – piszą – pozwala głębiej przyjrzeć się temu, jak uczeń postrzega rolę języka czy mediów w komunikacji oraz jak złożoność tej ostatniej determinuje (w rozumieniu gimnazjalisty albo – na przykład – studenta) treść i formę wytworu medialnego lub wypowiedzi realizowanych w innych kontekstach, np. w dyskursie szkolnym” (ze *Wstępu*, s. 10).

Monografia – jak zauważa Artur Rejter – stanowi przykład spójnego opracowania, osadzonego w bogatym i złożonym kontekście filozoficznym, społeczno-kulturowym i lingwistycznym. Badaczom udało się oddać w ręce czytelnika pozycję składającą się z niezwykle cennych tekstów (także tych wcześniej publikowanych, ale trudno dostępnych).

Bogactwo treści oraz piękny język, jakim owe treści są przekazywane, a także staranne wydanie książki (strona edytorska: twarda okładka, dobry papier, wyraźny druk ze zróżnicowaną czcionką) sprawiają, że lektura monografii może stać się przyjemnością dla szerokiego grona odbiorców.

**Małgorzata Potent-
-Ambroziewicz**

HAKTYWIZM

(CYBERTERRORYZM, HAKING, PROTEST OBYWATELSKI, CYBERAKTYWIZM, E-MOBILIZACJA)

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się publikacja zbiorowa pod redakcją prof. Marii Marczewskiej-Rytko pt. *Haktywizm (Cyberterroryzm, Hacking, Protest obywatelski, Cyberaktywizm, E-mobilizacja)*. W opracowaniu podjęto analizę zjawiska

haktywizmu – zagadnienia, które nie było dotychczas tak szeroko ujmowane w opracowaniach naukowych.

Haktywizm to zjawisko polityczne ściśle powiązane z rozwojem nowych technologii (Internet). Postrzegany jest przez pewne środowiska polityczno-społeczne, szczególnie ruchy społeczne i protestu, jako pozytywne narzędzie walki i realizacji celów politycznych, jednak dla wielu współczesnych organizacji, ruchów, a nawet państw ma wymiar negatywny. Już tylko takie krótkie zasygnalizowanie podjętej problematyki potwierdza, że to zagadnienie wzbudzające wielkie kontrowersje i dyskusje. Dlatego podjęcie nowatorskiego zagadnienia w pełni zasługuje na wyróżnienie. Próbując wypełnić niszę badawczą, uznano, że: „celem dociekań [...] jest usystematyzowanie i ocena doświadczeń związanych z implementacją rozwiązań charakterystycznych dla aktywizmu, diagnoza dotycząca obecnego stanu tego fenomenu w ujęciu globalnym i regionalnym oraz wskazanie charak-

terystycznych dla niego kontrowersji i dylematów”. Zjawisko haktywizmu nie mogło być analizowane tylko w wąskim jego wymiarze, dlatego, poszukując odpowiedzi na postawiony cel badawczy, zebrano w publikacji naukowców reprezentujących

krajowe ośrodki naukowe (m.in. UMCS, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie).

Publikacja została podzielona na trzy części: „Kwestie ogólne”, „Haktywizm w erze cyfrowej”, „Haktywizm a cyberterroryzm”. Na całość złożyło się 19 artykułów, które zostały napisane przez specjalistów z zakresu m.in. politologii, historii, religioznawstwa, mediów, komunikowania politycznego, aktywizmu internetowego, marketingu politycznego, stosunków międzynarodowych, myśli politycznej, ruchów politycznych itd. W ten sposób otrzymaliśmy dzieło międzyobszarowe i interdyscyplinarne. Dzięki temu udało się na zjawisko haktywizmu i powiązane z nim tematy spojrzeć wielowątkowo.

Reasumując, prezentowana publikacja będzie stanowić cenne źródło badań nad przemianami we współczesnym świecie, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia Internetu w partycypacji społeczno-politycznej.

Wojciech Ziętara

PREZENTACJA ZBIORU DOKUMENTÓW „POLSCY UCHODŹCY W RUMUNII 1939–1947”

W ramach obchodów 75. rocznicy uchodźstwa polskiego w Rumunii w Instytucie Historii UMCS 25 listopada 2014 r. odbyła się prezentacja zbioru dokumentów opublikowanych przez Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Narodowe Archiwa Rumunii oraz Instytut Ścigania Zbrodni Komunistycznych i Pamięci

o Rumuńskim Wychodźstwie pt. *Polscy uchodźcy w Rumunii 1939–1947. Dokumenty z Narodowych Archiwów Rumunii*, t. I–II, Warszawa – Bukareszt 2013.

Do Lublina przybyli dyrektor Rumuńskiego Instytutu Kultury w Warszawie – Sabra Daić, delegacja Instytutu Pamięci Narodowej na czele z dr. Marcinem Majewskim oraz prof. Dorin Dobrinu z Instytutu Historii „A.D.Xenopola” w Jassach, profesor wydziału historycznego Uniwersytetu Al.I.Cuzy, a także członek komisji doradczej ds. analizy dyktatury komunistycznej w Rumunii, były dyrektor Narodowych Archiwów Rumuńskich.

Dwutomowe wydawnictwo, które liczy ponad 1500 stron, jest rezulta-

tem rozmów prowadzonych pomiędzy polskim Instytutem Pamięci Narodowej a rumuńskim Instytutem Ścigania Zbrodni Komunistycznych i Pamięci o Rumuńskim Wychodźstwie

w 2008 r. Wtedy też D. Dobrinu i J. Kurtyka uznali za konieczne opublikowanie złożonych w Narodowych Archiwach Rumunii dokumentów, obejmujących największy exodus wojenny Pola-

ków od września 1939 po lata powrotu do Polski w 1947 r. Podczas prezentacji o książce mówili S. Daić, M. Majewski oraz D. Dobrinu. Charakteryzowali opublikowane dokumenty, ich dobór. W rozmowie podkreślono naukowy charakter całej edycji, poprzedzonej dwoma tekstami znawców epoki: prof. dr. hab. Tadeusza Dubickiego z Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie oraz prof. dr Florina Anghela z Uniwersytetu „Ovidiu” w Konstancy. Prof. Dobrinu sugerował, że jego następcy będą kontynuować dalszą publikację dokumentów dotyczących Polaków w Rumunii, potwierdził to także dr Majewski.

Prof. dr hab. Małgorzata Willaume

NOWY NUMER CZASOPISMA „KOŁO HISTORII”

W czerwcu 2014 r. ukazał się 14. numer czasopisma redagowanego i wydawanego przez Koło Naukowe Historyków Studentów UMCS. Fakt ten należy odnotować z satysfakcją, albowiem lubelskie „Koło Historii” należy do krajowej czołówki studenckich periodyków naukowych. Nie bez znaczenia jest także to, że czasopismo jest afiliowane przy Instytucie Historii UMCS, którego pracownicy naukowi są wnikliwymi i krytycznymi recenzentami. Rada Naukowa złożona jest z przedstawicieli wiodących polskich i zagranicznych uniwersytetów.

Ukazanie się numeru 14. w połowie 2014 r. to sukces, tym większy, że poprzedni numer czytelnicy otrzymali na uroczystej gali jubileuszowej „KNHS i UMCS – wspólna historia” zaledwie sześć miesięcy wcześniej, tj. w 19 grudnia 2013 r. Zapowiedź Redakcji edycji następnego, tj. 15. numeru, na jesień tegoż roku to kolejny dowód, że można stworzyć coś z niczego.

Początki „Koła Historii” sięgają bowiem roku 1998, gdy ukazał się zeszyt pierwszy z podtytułem ►

„Materiały KNHS UMCS”. Od tego momentu upłynęło ponad 16 lat, w czasie których pismo przechodziło różne koleje losu. Przeważały momenty trudne, ale kolejne numery ukazywały się dosyć systematycznie (z przerwami w latach 2006–2007 i 2009–2010). W 2013 r. nowy Zarząd KNHS, działając w porozumieniu z opiekunem naukowym, postanowił dostosować pismo do aktualnych standardów czasopism naukowych. Wprowadzono przede wszystkim podział na: artykuły, materiały źródłowe, recenzje i sprawozdania. Całość została profesjonalnie złamana. Pismo otrzymało również nową, jednolitą dla każdego kolejnego numeru, granatowo-białą szatę graficzną. Ukazuje się w nakładzie 140 drukowanych egzemplarzy. Posiada własną stronę internetową (www.knhs.umcs.lublin.pl/kh.php).

Największą wartością czasopisma „Koło Historii” jest umożliwienie studentom historii UMCS publikowania autorskich tekstów będących niejednokrotnie na wysokim poziomie. W ten sposób możemy zobaczyć i zbadać potencjał naukowy przyszłych absolwentów UMCS, ale także skonfrontować go z możliwościami przedstawicieli innych ośrodków akademickich z kraju. Ich liczny udział jako autorów nie jest bez znaczenia w kontekście oceny parametryzacyjnej, o którą Redakcja zamierza wystąpić do MNiSW, ale i rozpoznawalności, a przez to i wartości czasopisma wśród przyszłych pracowników naukowych, których teksty zostały opublikowane na łamach „Koła Historii”. Z ukontentowaniem dodać wypada, że każdy artykuł opatrzone streszczeniem w trzech językach kongresowych (angielski, niemiecki, rosyjski), które „zawieszono” w Internecie, co wydatnie zwiększyło zakres odbiorców.

„Koło Historii” to profesjonalnie przygotowane i merytorycznie nadzorowane przez Instytut Historii studenckie czasopismo na wysokim poziomie naukowym i edytorskim.

Marek Sioma

DEBIUT POETY- -POLONISTY

DOMINIK GAC, *ŚPIEW|NIC*, WSTĘP A. TRYKSZA, BIAŁA PODLASKA 2014.

Niedawno, dzięki mecena-towi Podlaskiej Fundacji Wspierania Talentów i życzliwości dr Anny Trykszy, ukazał się (w formie elektronicznej) tomik dobrze zapowiadającego się, zdolnego lubelskiego poety. Dominik Gac (rocznik 1990) jest tego-rocznym absolwentem filologii polskiej UMCS, który od 1 października 2014 r. podjął studia doktoranckie na tym samym kierunku.

Autor wierszy już jako student polonistyki wykazał się dużą aktywnością naukową i artystyczną. Publikował artykuły i opowiadania w „Akencie”, czasopiśmie studenckim „Ofensywa” oraz w „Dworcu Wschodnim”. Zajmował się dramaturgią Andrzeja Rybickiego (w związku z pracą magisterską) i twórczością Józefa Czecho-wicza, brał udział w studenckich konferencjach naukowych. Był laureatem konkursu prozatorskiego „Lublin.RMX 2013” za utwór oparty na poemacie *Noce lubelskie* Józefa Łobodowskiego.

Pierwszą odsłoną jego twórczości poetyckiej są wiersze „spięte” w tomik pt. *Śpiew|nic*, dowodzące tego,

że mamy do czynienia z twórcą utalentowanym, dojrzałym, „co z duszy i ducha” snuje śmiałe obrazy – wizje poetyckie, hipnotyzujące uwodzicielskim rytmem, które wynikają z historycznych i folklorystycznych inspiracji i ożywiają niepowtarzalne klimaty, zwłaszcza wschodniego pogranicza Polski. Nie sposób nie docenić urzekającej wyobraźni młodego poety, jego szerokich horyzontów literackich i ogromnej wrażliwości na słowo. Oddajmy głos autorce *Wstępu*:

„W zbiorze poetyckim Dominka Gaca związek struktury wierszowej z motywami muzyki, tańca, śpiewu, zabawy, nieustającego ruchu i dynamiki, powtarzalności, kołowrotu życia i śmierci, formuł rytualnych, magicznych zaklęć jest [...] narzucającym się, podskórnym wyraźnie wyczuwalnym pulsem. Z tego powodu kontakt z tą poezją jest wejściem w magiczny, niezwykle świat, który wchłania, porywa, magnetyzuje”.

Śpiew|nic zaprasza do zadziwiającego – choć niełagodnego i nieula-dzonego – świata wyobraźni młodego poety.

ep.

„SPORTOWA PAMIĘĆ LUBLINA” – WYSTAWA

Niedawno otwarty stadion Arena Lublin przy ul. Krochmalnej jest nie tylko miejscem rozgrywek sportowych i największą sceną muzyczną Lublina, ale także przestrzenią, w której ożywa przeszłość lubelskiego sportu. Lubelskie Centrum Dokumentacji Historii Sportu (LCDHS), działające jako projekt badawczy w Instytucie Historii UMCS, zorganizowało tam w początkach października wystawę „Sportowa pamięć Lublina”. Zaprezentowano na niej dawne lubelskie afisze i plakaty sportowe. Pomysłodawcą ekspozycji i twórcą jej ogólnej koncepcji jest dr hab. Dariusz Słapek – dyrektor Instytutu Historii UMCS, kierujący również LCDHS.

Afisze i plakaty pokazywane są w – mierzącej ok. 130 m długości – galerii komunikacyjnej pod wschodnią trybuną stadionu zw. Galerią Wschodnią (sektory E i F). Kilkanaście podpierających trybuny filarów zaaranżowano tak, aby przypominały rzeczywiste miejskie słupy ogłoszeniowe. Układ wystawy wyznacza z jednej strony czas, z drugiej dyscypliny sportowe lub ich grupy. Ważne miejsce, ze względu na szczególną popularność w naszym mieście, zajmują piłka nożna oraz żużel. Wystawę uzupełniają plansze z fotografiami dokumentującymi życie tych ulotnych form informowania o wydarzeniach sportowych w przestrzeni miejskiej Lublina.

Najciekawszymi z eksponowanych obiektów są afisze zapowiadające mecze piłkarskie rozgrywane w Lublinie w okresie międzywojennym. Miłośnicy przeszłości miasta znajdą na nich m.in. informa-

cje o nieistniejących już obiektach sportowych, jak boiska przy ul. Lipowej czy stadion przy ul. Okopowej. Swoją unikalną formą, ciekawą kompozycją i śmiałym łączeniem różnych form litericznych wyróżniają się one na tle afiszy z okresu powojennego. Te ostatnie, choć mniej ciekawe i bardzo często powtarzalne, mają nad nimi jednak tę przewagę, że odwołują się do niedawnych wydarzeń sportowych, żyjących jeszcze w pamięci mieszkańców Lublina. Naklejane na murach, tablicach i słupach ogłoszeniowych budowały sportową odrębność miasta. Dzięki nim przybysze z zewnątrz wiedzieli, że „Lublin żużlem i koszykówką stoi”. Obiekty prezentowane na wystawie służą więc także odświeżaniu pamięci lublinian o minionych wydarzeniach sportowych. Ekspozycja za-

chęca publiczność do współudziału w swojego rodzaju „wywiadzie”, dając możliwość przesyłania drogą internetową własnych sportowych wspomnień.

Prezentowane na wystawie plakaty, afisze i fotografie pochodzą ze zbiorów: Biblioteki Głównej UMCS, Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego, Muzeum Lubelskiego (zbiory dawnego Muzeum Kultury Fizycznej i Sportu), Cyfrowej Biblioteki Narodowej Polona, Klubu Sportowego „Paco”, Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN”, LCDHS oraz kolekcjonerów prywatnych – Macieja Maja, Andrzeja Stachury i Pawła Markiewicza. Wystawę można było oglądać na stadionie Arena Lublin przy ulicy Krochmalnej od 9 października do 9 grudnia 2014 r.

Ewa Zielińska

Fot. Małgorzata Gorzewska-Namiota

Organizatorzy wystawy; od lewej: Mieczysława Goś, dr hab. Maria Sękowska, dr hab. Sławomir Toman, prof. Artur Popek

DWIE WYSTAWY ARTYSTÓW-PEDAGOGÓW Z INSTYTUTU SZTUK PIĘKNYCH UMCS

Pierwszą z wystaw, zatytułowaną „Artyści UMCS”, otwarto 20 października 2014 r. w Centrum Kultury i Sztuki Chińskiej He Shuifa UMCS. Jej kuratorem był dr hab. Sławomir Toman, prodziekan WA ds. nauki i współpracy zagranicznej. W zamierzeniu ekspozycja była prezentacją tego, czym aktualnie zajmują się twórcy z UMCS, jakie w swej sztuce podejmują zagadnienia i jakich środków używają do ich realizacji. W rezultacie pokaz charakteryzowała wielość postaw artystycznych, różnorodność form kreacji oraz bogactwo możliwości warsztatowych. Wyeksponowane zostały pojedyncze prace 64 artystów: obrazy, grafiki, rysunki, rzeźby, ceramiki, fotografie, obiekty i instalacje.

Rozmaitość propozycji cechowała też poszczególne dziedziny sztuki, reprezentowane na wystawie. Wśród dzieł malarstwa dostrzec można było bowiem takie, które bli-

skie są realizmowi i figuracji, ale i takie, które przynależą do różnych odmian abstrakcji. Do ich wykonania część artystów posłużyła się technikami tradycyjnymi (olejną – Krzysztof Bartnik, *Pejzaż 2*; Mariusz Drzewiński, *Szaroniebieski*; Wiesław Proć, *Ziemia XXX*; Adam Styka, *Obraz XXIX*; Sławomir Toman, *bez tytułu*; Jacek Wojciechowski, *Zupełnie nowy pomarańczowy*; Zbigniew Woźniak, *Dialog*; akrylem – Jakub Ciężki, *Dach*; Piotr Korol, *bez tytułu*; Władysław Pastuszek, *Bonno 58*; Adam Skóra, *Solar 009*; Tomasz Świerbutowicz, *bez tytułu*; pastelą – Artur Popek, *Trąba etruska*; Agnieszka Zawadzka, *Powrót do domu*). Pozostali klasyczny warsztat plastyczny uzupełnili innymi metodami, polegającymi na przykład na reliefowym naklejanu papieru na płaszczyznę płótna (Anna Waszczuk, praca z cyklu *Archiwum*) czy na wykorzystaniu autorskich technik (Marek Mazanowski, *Lascaux*;

Ewa Niestorowicz, *bez tytułu*; Kamil Siczek, *Koncert*; Walenty Wróblewski, *bez tytułu*; Tomasz Zawadzki, nr 21 z cyklu *Obrazy autonomiczne*).

Podobnie zróżnicowane pod względem formy, motywów oraz technik były również dzieła przynależące do pozostałych dziedzin sztuki. Prezentowane na wystawie czarno-białe oraz barwne grafiki opracowano w technikach linorytu (Adam Panek, *Żywioły*; Krzysztof Szymanowicz, *Rolka*), serigrafii (Amadeusz Poppek, *Sękacz*), offsetu (Andrzej Mosio, *Reifikacja III*), intaglio (Anna Perłowska-Weiser, *Kolejny wjazd do Jerozolimy*), druku cyfrowego (Lech Mazurek, *Cztery kopyta II*; Barbara Niścior, *Ulotność*; Sławomir Plewko, *Inercja przestrzeni*; Sebastian Smit, *LZP_3*), a ponadto z użyciem technik własnych i mieszanych (Cezary Klimaszewski, *mała forma graficzna*; Alicja Snoch-Pawłowska, *Złoty kwadrat*). Rzeźbiarze do wykonania swych prac posłużyli się różnymi materiałami – szkłem (Ireneusz Wydrzyński, *Błękitny ton*), drewnem (Leszek Rymczuk, *Homo viator 5*; Władysław Żukowski, *Ewa*), stalową blachą (Radosław Skóra, *Drzewo*), sztucznym kamieniem (Zbigniew Stanuch, *Ślad III*), żeliwem (Tomasz Krzypiet, *Portret*), żywicą (Paweł Bernik, *Znamiona*), a także różnymi technikami (klejenie, spawanie, snycerka, odlew). Na wystawie prezentowane były ponadto unikatowe ceramiki (Alicja Kupiec, *Biały stempel 3*; Wojciech Mendzelewski, *Generator lęku*), ołówkowe rysunki (Benek Homziuk, *bez tytułu*), wytwory grafiki użytkowej (Krzysztof Rumowski – projekty okładek), animacje (Joanna Polak, *Portrety*), instalacje (Maria Polakowska-Prokopiak, *Drabina Jakubowa*), barwne fotografie (Danuta Kuciak, *Klaun*), obiekty fotograficzne, skomponowane z barwnych pozytywów i nici krawieckich (Irena Nawrot, *Róża II*), a także obiekty wykorzystujące płytę OSB (Anna Barańska, *Powtórzenia*), a nawet sztuczne kwiaty chińskie (Jan Gryka, *China plastic is fantastic*).

Rozmaitość prac, które można było obejrzeć na wystawie, świadczy o akceptowaniu przez artystów UMCS różnych rodzajów sztuki i indywidualnych form wypowiedzi. To zaś jest też gwarancją tego, że każdy, kto podejmie studia na Wydziale Artystycznym, znajdzie właściwe miejsce dla siebie. Nie ograniczy go bowiem żadna z góry przyjęta artystyczna doktryna, bo takiej – co ujawniła wystawa – po prostu nie ma.

Druga wystawa, pt. „Adam Myjak – rzeźba”, miała charakter indywidualny i towarzyszyła posiedzeniu Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich w Lublinie. Uroczyste otwarto ją 22 października 2014 r. w salach wystaw czasowych Zamku Lubelskiego w obecności władz Uczelni, jak też samego artysty, profesora sztuk plastycznych, obecnego Rektora Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie i wieloletniego pedagoga UMCS. Warto przypomnieć, że prof. Adam Myjak jest związany z artystycznym środowiskiem akademickim Lublina od 2003 r. Od ponad 10 lat kieruje Zakładem Rzeźby i Ceramiki w Instytucie Sztuk Pięknych UMCS, wcielając w praktyce dydaktycznej ideały rzeźby fundamentalnej – jak ją nazywa – czyli takiej, która pozostaje wierna tradycji tej dyscypliny artystycznej, ale zarazem jest otwarta na przemiany formy, które niesie nowoczesność i współczesność. Wystawa była sposobnością do przyjrzenia się na starannie wybranych przykładach twórczości artysty, która rozwija się niezwykle konsekwentnie, plasując się na ważnym miejscu w historii rzeźby polskiej po 1945 r.

W całości, już ponad 40-letniej twórczości, Adam Myjak wierny jest formie popiersia, motywowi samej głowy, a także pełnopostaciowej figurze, które ujmując w sposób ekspresyjny, często dramatyczny. W efekcie powstają pełne dynamiki i ruchu figuralne formy o silnym ładunku metaforycznej ekspresji, nasycone dodatkowo erudycyjnym echem powinowactw z wielką trady-

Fot. Aneta Adamska

Otwarcie wystawy. Od lewej profesorowie: Marcin Pałys, Bronisław Marciniak, Stanisław Michałowski, Urszula Bobryk, Adam Myjak i Artur Popek

cją europejskiej rzeźby. W ramach indywidualnie rozwijanej formuły Adam Myjak eksperymentuje z różnymi materiałami (brąz, gips, marmur, drewno, materiały syntetyczne) oraz z malarstwem, traktowaną niezwykle plastycznie fakturą. Artysta łączy w dziełach, z jednej strony, dążenie do oddania skomplikowanych przeżyć psychicznych, a z drugiej – efektów rzeźbiarskich i malarzkich samej bryły. W rezultacie doskonale warsztatowo formy nacechowane są silnym pierwiastkiem estetycznym, jak też wcielają głęboko humanistyczny przekaz.

Artysta ma na swoim koncie ponad 100 wystaw indywidualnych w kraju i za granicą. W 2006 r. odbyła się wielka wystawa indywidualna rzeźbiarza w Warszawie (Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki), która w 2007 r. prezentowana była w Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku. We wrześniu 2005 r. otrzymał najwyższe odznaczenie za zasługi dla kultury – złoty medal Gloria Artis. W 2009 r. został członkiem czynnym Polskiej Akademii Umiejętności. Artysta jest też przewodniczącym międzynarodowego Jury w konkursie na pomnik Katastrofy Smoleńskiej. W styczniu 2012 r. w Państwowej Galerii Sztuki w Sopocie odbyła się retrospektywna wystawa rzeźb z okazji 40-lecia pracy

Fot. Aneta Adamska

twórczej. W kwietniu w 2012 r. Adam Myjak został po raz piąty wybrany rektorem warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. W Europejskim Centrum Muzyki im. Krzysztofa Pendereckiego w 2013 r. powstała stała Galeria Rzeźb artysty.

**Jerzy Żywicki
Piotr Majewski**

ADAM SETKOWICZ

– TWÓRCA KART BOŻONARODZENIOWYCH I NOWOROCZNYCH

W tym krótkim artykule chcę się pochylić nad postacią Adama Franciszka Setkowicza, wciąż mało znanego artysty z Krakowa, ucznia Szkoły Sztuk Pięknych, kształcącego się pod okiem mistrzów: Floriana Cynka, Teodora Axentowicza czy samego Jana Matejki. Moja przygoda z malarzem rozpoczęła się w połowie lat 90. XX w. Na samym początku nie było to spotkanie z oryginalnymi dziełami, dokumentami itp. Były to dosyć liche roboty falsyfikaty. Prostactki rysunek, okropna kolorystyka, w sposób ewidentny sztucznie postarzane papiery, płótna i blejtramy – wszystko w celu oszukania potencjalnego (i słabo znającego się na rzeczy) klienta. Podobnej jakości „gnioty” od lat zalewają popularne targi kolekcjonerskie i nie tylko. Falsyfikaty mimo to zwracały moją uwagę. Nędzą formalną owych *dział* była nieznośność (i nadal jest!), miały jednak pewne wspólne cechy, wskazujące, że różni „podrabiacze” korzystali przy ich produkcji z konkretnych wzorów, z jakiegoś nieznanego mi wówczas artysty, który znał się na robocie malarskiej. Trochę trwało nim wpadłem na właściwy trop. Były nim kartki pocztowe z przełomu XIX i XX w. To z nich korzysta-li/ją *falsiarze* przy produkcji tych nieudacznym malunków. Skrupulatnie oglądane na nich przeze mnie sygnatury, często mylone i przekręcane, pozwoliły w końcu ustalić właściwe nazwisko. Niewiele jest jednak o artyście w annałach sztuki. A to postać niezwykła i tajemnicza. Pozostawił po sobie ogromny dorobek artystyczny, dzisiaj coraz szerzej odkrywany: ten malarski w postaci obrazów olejnych, temperowych, akwarelowych, pastelowych (w dużych i całkiem małych formatach), i ten, nazwijmy go *poligraficzny*, na polu grafiki użytkowej, głównie, co najważniejsze, niewiarygodnej wręcz ilości opracowanych kartach pocztowych, w liczbie grubo ponad 1000 sztuk!

Adam Franciszek Setkowicz urodził się 4 grudnia 1875 r. w Krakowie w dosyć licznej rodzinie mistrza w zawodzie ślusarskim Szymona Tadeusza Setkowicza i Elżbiety Sasulskiej (nazwisko rodowe). Był drugim z siedmiorga dzieci Setkowiczów. Od samego początku wykazywał szczególne uzdolnienia do rysowania. Zapewne, podobnie do wszystkich innych, którzy otrzymują od Boga taki dar, całymi dniami poświęcał się ulubionemu zajęciu. Po ukończeniu szkoły powszechnej w 1891 r., w wieku 15 lat zdał egzamin wstępny i osobiście przez Jana Matejkę został zapisany do prowadzonej przez niego Szkoły Sztuk Pięknych (dzisiaj Akademii Sztuk Pięknych). Tym samym rozpoczął edukację artystyczną w tej szacownej szkole pod okiem F. Cynka. Głównie rysował – z gipsu na zajęciach porannych i wieczornych „przy lampie”, głowę,

zgodnie z założeniami kształcenia uczelni. Nieformalnie chadzał na zajęcia z kompozycji prowadzone przez mistrza Jana. Po czterech semestrach zrezygnował jednak z dalszej nauki. Najwyraźniej zdecydował, że więcej niczego tutaj już się nie nauczy. Być może w tym czasie wyjechał na dalsze studia do Monachium. Do szkoły powrócił jeszcze na chwilę na przełomie 1897/1898 r., przez jeden semestr szkolił się w rysowaniu pastelami w pracowni wybitnego artysty T. Axentowicza. Zaraz potem rozpoczął pracę w firmie wydawniczej Henryka Frisla, tarnowskiego przedsiębiorcy żydowskiego pochodzenia, który w 1875 r. powołał do życia Salon Malarzy Polskich w Krakowie. Przy ul. Floriańskiej 37 prowadził sklep, gdzie sprzedawał oryginalne dzieła artystów, w tym młodego Adama, a także reprodukcje obrazów i kartki pocztowe, których był wydawcą. To tutaj młody Setkowicz zaczął zdobywać prawdziwe szlify w trudnej, pracowitej dyscyplinie, jaką jest poligrafia i grafika użytkowa. W zasadzie podejmował wszystkie modne wówczas tematy – czysty pejzaż, ze sztafagem, architektura, w tym głównie ukochany Kraków, ale nie tylko, typy ludzkie, scenki rodzajowe, portrety, sceny alegoryczne o tematyce patriotycznej, wojskowej, wojennej, te-

maty związane z Żydami, ilustracje do konkretnych dzieł prozatorskich i poetyckich (*Trylogia* i *Quo Vadis* Sienkiewicza, *Halka* Moniuszki, *Irydion* Krasińskiego, *Ojciec zadżumionych*, *Balladyna* i *Lilla Weneda* Słowackiego), wątki wielkanocne, bożonarodzeniowe, noworoczne, z okazji Zielonych Świąt. Eksperymentował w technikach litograficznych, trawionych na metalu, światłodrukowych, fotolitograficznych, autolitografiach, sitodruku. Projektował plakaty, zaproszenia, afisze, plansze do zabawy dla dzieci (np. *Bitwę pod Racławicami*), okładki do książek, ilustrował je, regularnie publikował w krakowskiej prasie rysow-

wane komentarze z bieżących wydarzeń, prowadził teatrzyk kukiełkowy, do którego projektował i własnoręcznie wykonywał lalki itd. Natchnienia do kolejnych obrazów szukał w okolicach ukochanego Krakowa, często w pobliskiej Morawicy, gdzie przez pewien czas był zameldowany. Stąd wywodziła się jego rodzina ze strony ojca, którego korzenie sięgają głębokiej Galicji, zwłaszcza okolic Lwowa. Podobno Setkowicz za zasługi poczynione na polu walki, męstwo i hart ducha zostali obdarowani przez króla Jagiełłę nadaniami ziemskimi. Często również wyjeżdżał „za tematami” do Lwowa, Poznania, Warszawy, ale także Wiednia, Monachium, Rzymu itp.

Kartki pocztowe o tematyce bożonarodzeniowej i noworocznej to spory (co najmniej kilkaset sztuk) rozdział w twórczości artysty. Już w 1899 r. opracował jedną z pierwszych na ten temat – scenkę przedstawiającą podkrakowskie dzieci wędrujące od domu do domu z wielobarwną gwiazdą po kolędzie. Wiejscy chłopcy ubrani w typowe dla regionu przepasane sukmany, czapki, kapelusze czy baranice dziarsko wyśpiewują kolędy, licząc na słodki kołacz lub grosik. W innej scenie wieśniacy wiwatują przed pańskim dworem, życząc jego mieszkańcom „zdrowia i szczęścia”. Scenka z kolędnikami z szopką i instrumentami, z prowadzącym ten kolędowy korowód wąsatym wieśniakiem z pełnym koszem ofiarowanych za występy wiktuałami to także typowe rodzime przedstawienie, ►

do niedawna występujące na obszarze całego kraju.

Częstym motywem patriotycznym, wykorzystywanym przy tej okazji przez Setkowicza, był fruński orzeł, orzeł z koroną siedzący z rozłożonymi skrzydłami, polska flaga, Kopiec Kościuszki, Wawel – zawsze ku pokrzepieniu tęskniących do wolności serc. Nawiązywanie do tradycji szlacheckiej było możliwe w zaborze austriackim, więc artysta skwapliwie z tego korzystał. Przedstawiał szlachciców i szlachcianki, parady ubranych młodzieńców, i tych pańskich, i tych chłopskich, którzy nie tylko życzą pomyślności z okazji świąt, ale głoszą też hasła niepodległościowe. Już za chwilę pójdą walczyć o wolną ojczyznę w powstaniu czy wojnie. Na kolejnych kartkach pojawiają się całe wachlarze znanych mu z autopsji typów ludzkich – mnich wymieniający opłatki na ofiarę, zmarznęty sprzedawca szopek spod kościoła św. Barbary czy inny, pięknie ubrany, z dumą prezentujący dzieło swoich rąk, obstalujący choinkę pod Sukiennicami zawadiacki robotnik z fajką w ustach, chłopiec w czerwonym kubraczku i krakowskiej czapce. I następne – sprzedaż choinek pod kościołem św. Andrzeja, na placu przy Ratuszu w Poznaniu, wycinanie choinki w lesie, sprzedaż choinek w Wiedniu i w Krakowie – to tylko nieliczne przykłady odkrywanych dla szerokiego spektrum odbiorców małych bohaterów.

Przez dziesięciolecia artysta wypuszczał serie pocztówek nawiązujących do świąt. Początkowo dostarczał swojemu pracodawcy Fristowi zamawiane kolejne tematy, zmieniające, modyfikowane, wykorzystujące nowe techniki graficzne, w zależności od czasu ich powstawania. Z czasem stał się w jakimś stopniu udziałowcem dobrze prosperującego przedsiębiorstwa, z możliwością realizowania pewnych zadań na własny tylko użytek. Po latach stałej obecności na rynku poligraficznym, poszerzonym o inne kraje – Austrię, Węgry, Niemcy, Czechy, Słowację, Ukrainę, Rosję, założył własne wydawnictwo. Na robocie znał się jak mało kto. Nie był tylko tzw. artystą co to rąk w farbie drukarskiej nie upaść. Zachowały się dowody pracy nad kartkami, próbne odbitki, nanoszone korekty tekstowe itp. Jedynie smutne w tym wszystkim jest może to, że Setkowicz, pomimo tak dużej popularności za życia i stałej bądź co bądź obecności na rynku (można zało-

żyć, że działał w latach 1899–1942), nie za bardzo zadbał o swoją karierę artystyczną. Z chwilą zaprzestania pracy jako grafik przepadł, został zapomniany. Przez historyków sztuki był traktowany jako mocno średniej jakości pacykarz, wtórny w stosunku do szerzącej się awangardy. Tak, do końca pozostał wierny swoim przekonaniom malarskim, realizmowi, który robił z dużą swobodą i biegłością. Nie po drodze mu było z innymi „-izmami”. I z całą pewnością określił swój styl, rozpoznawalny i niepowtarzalny. W poczynaniach graficznych miał swoich

naśladowców, którzy raczej nie dbali o poprzednika, bardziej wykorzystywali jego pomysły dla swoich produkcji.

Pracownicy koleżdy i rówieśnicy z okresu studiów w SSP – Wojciech Weiss,

Stanisław Kamocki czy Alfons Karpiński, wydaje się, mieli więcej szczęścia, a może lepiej się starali – zapisali się na kartach historii sztuki wyraźniej. Być może musiał tak być. Być może Setkowicz musi poczekać na właściwy moment, na kompleksowe opracowanie dorobku. Ostatecznie dzięki swojej kreatywności i nieprzeciętnym zdolnościom za życia był człowiekiem zamożnym i szanowanym. To m.in. mogło zaważyć na braku zainteresowania w dbaniu o własne interesy, tzw. prestiż. Dzisiaj zarówno dorobek poligraficzny, jak i malarski artysty, nadal odkrywany i kompletny, daje dużą szansę poznać tę skromną i wrażliwą postać w znacznie szerszym wymiarze. Ufajmy, że tak będzie.

PS. Adam Setkowicz działał także pod kilkudziesięcioma pseudonimami, co również jest zjawiskiem arcyciekawym i wręcz nieprawdopodobnym, a jego dzieła spotykane są na całym świecie.

Benek Homziuk

KARTY ŚWIĄTECZNE AUTORSTWA ADAMA F. SETKOWICZA

(ZE ZBIORÓW BERNARDA HOMZIUKA)

UROCZYSTA INAUGURACJA

Fot. Aneta Adamska, Maciej Przysucha, Paweł Waga

Partnerzy Obchodów

